

Projekt azonosító: ÉAOP-6.2.1/K-13-2014-0002

KUNHEGYES VÁROS
INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI
STRATÉGIA

I. MEGALAPOZÓ VIZSGÁLAT

Egyeztetett dokumentum

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

BELÜGYMINISZTERIUM

KUNHEGYES VÁROS

**INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI
STRATÉGIA**

I. MEGALAPOZÓ VIZSGÁLAT

Egyeztetett dokumentum

2015. augusztus

Készítette: ITS Konzorcium

TRENECON COWI Tanácsadó és Tervező Kft.
(konzorciumvezető)

MEGAKOM Stratégiai Tanácsadó Iroda Kft.
(konzorcium tagja)

KÖZREMŰKÖDŐ SZAKÉRTŐK:

Projektvezető	Róka László
Projektvezető helyettes	Dócsné Balogh Zsuzsanna
Régiós koordinátor	Markó András
Megyei koordinátor	Dr. Földi Zsuzsanna
Felelős tervező	Janza Frigyes
Felelős tervező helyettes	Bihari Zsuzsanna
Településtervező	Schindler-Kormos Eleonóra, TT 12-0154 Kovács Beáta TT/1 10-0231
Településtervezési zöldfelületi és tájrendezési szakági szakértő	Schindler-Kormos Eleonóra, TK 12-0154
Településtervezési energiaközmű szakági tervező	Dima András TE 01-2130 Szurmai Zoltán TE 19-0065 / 19-5059
Településtervezési közlekedési szakági szakértők	Szőke Bálint, 13-11114 Kelló Balázs, 01-11882
Társadalompolitikai szakértő	Bihari Zsuzsanna, Hangodi Krisztina
Gazdaságfejlesztési szakértő	Bihari Zsuzsanna
Antiszegregációs szakértő	Adorján Emese
Környezetvédelmi szakértő	Gyetvai Gabriella
Műemlékvédelmi szakértő	Nagy Tibor, É 15-0085 Zelenákné Keresztes Brigitta, É/1 01-2406

TOVÁBBI KÖZREMŰKÖDŐK:

Kunhegyes polgármester	Szabó András
Kunhegyes alpolgármester	Vincze László
Kunhegyes jegyző	dr. Péntes Tímea
Kunhegyes aljegyző	Barta Ferenc
Kunhegyes gazdasági osztályvezető	Szoboszlai Hajnalka
Kunhegyes városi koordinátor	Répászkzy Gabriella

Tartalomjegyzék

BEVEZETŐ	1
1 HELYZETFELTÁRÓ MUNKARÉSZ	3
1.1 TELEPÜLÉSHÁLÓZATI ÖSSZEFÜGGÉSEK ÉS TÉRSÉGI KAPCSOLATOK, A VÁROS HELYE A TELEPÜLÉSHÁLÓZATBAN.....	3
1.1.1 A település szerepe térségben.....	3
1.1.2 A település vonzáskörzetének és funkcióinak bemutatása, elemzése.....	6
1.2 TERÜLETFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOKKAL VALÓ ÖSSZEFÜGGÉSEK VIZSGÁLATA.....	10
1.2.1 Kapcsolódás az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptióhoz (OFTK).....	10
1.2.2 Kapcsolódás a Jász-Nagykun-Szolnok Megye Területfejlesztési Programjához.....	11
1.2.3 Egyéb térségi fejlesztési koncepciókhoz, programokhoz való kapcsolódás.....	13
1.3 A TERÜLETRENDEZÉSI TERVEKKEL VALÓ ÖSSZEFÜGGÉSEK VIZSGÁLATA.....	14
1.3.1 Országos Területrendezési Terv (OTrT).....	14
1.3.2 Jász-Nagykun-Szolnok Megye Területrendezési Terve.....	16
1.4 A SZOMSZÉDOS TELEPÜLÉSEK HATÁLYOS TELEPÜLÉSSZERKEZETI TERVEINEK A TELEPÜLÉS FEJLESZTÉSÉT BEFOLYÁSOLÓ MEGÁLLAPÍTÁSAI.....	22
1.5 HATÁLYOS TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DÖNTÉSEK.....	25
1.5.1 A hatályos településfejlesztési koncepció és az Integrált Városfejlesztési Stratégia megállapításai.....	25
1.5.2 Hatályos településfejlesztési és településrendezési szerződések.....	29
1.6 TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERVI ELŐZMÉNYEK.....	29
1.6.1 Hatályban lévő településrendezési eszközök.....	29
1.6.2 Hatályos településszerkezeti terv megállapításai, megvalósult elemei.....	31
1.7 A TELEPÜLÉS TÁRSADALMA.....	35
1.7.1 A népesség főbb jellemzői.....	35
1.7.2 Térbeli, társadalmi rétegződés, konfliktusok, érdekviszonyok.....	50
1.7.3 Települési identitást erősítő tényezők.....	52
1.8 A TELEPÜLÉS HUMÁN INFRASTRUKTÚRÁJA.....	55
1.8.1 Humán közszolgáltatások.....	55
1.8.2 Esélyegyenlőség biztosítása.....	67
1.9 A TELEPÜLÉS GAZDASÁGA.....	68
1.9.1 A település gazdasági súlya, szerepköre.....	70
1.9.2 A település főbb gazdasági ágazatai, jellemzői.....	71
1.9.3 A gazdasági szervezetek jellemzői, fontosabb beruházásai, települést érintő fontosabb elképzelések.....	79
1.9.4 A gazdasági versenyképességet befolyásoló tényezők.....	81
1.9.5 Ingatlanpiaci viszonyok (kereslet-kínálat).....	82
1.10 AZ ÖNKORMÁNYZAT GAZDÁLKODÁSA, A TELEPÜLÉSFEJLESZTÉS ESZKÖZ- ÉS INTÉZMÉNYRENDSZERE.....	83
1.10.1 Költségvetés, vagyongazdálkodás, gazdasági program.....	84
1.10.2 Az önkormányzat településfejlesztési tevékenysége, intézményrendszere.....	87
1.10.3 Gazdaságfejlesztési tevékenység.....	88
1.10.4 Foglalkoztatáspolitikai.....	89
1.10.5 Lakás- és helyiséggazdálkodás.....	90
1.10.6 Intézményfenntartás.....	91
1.10.7 Energiagazdálkodás.....	92
1.11 TELEPÜLÉSÜZEMELTETÉSI SZOLGÁLTATÁSOK.....	92
1.12 TÁJI ÉS TERMÉSZETI ADOTTSÁGOK VIZSGÁLATA.....	92
1.12.1 Természeti adottságok.....	93
1.12.2 Tájhasználat, tájszerkezet.....	98
1.12.3 Védett, védendő táji és természeti értékek, területek.....	101
1.12.4 Tájhasználati konfliktusok és problémák kezelése.....	107
1.13 ZÖLDFELÜLETI RENDSZER VIZSGÁLATA.....	109
1.13.1 A települési zöldfelületi rendszer elemei.....	109
1.13.2 A zöldfelületi rendszer konfliktusai, problémái.....	113
1.14 AZ ÉPÍTETT KÖRNYEZET VIZSGÁLATA.....	113
1.14.1 A területfelhasználás vizsgálata.....	113
1.14.2 A telekstruktúra vizsgálata.....	123

1.14.3	Önkormányzati tulajdonkataszter	124
1.14.4	Az épületállomány és a környezet geodéziai felmérése	125
1.14.5	Az építmények vizsgálata	125
1.14.6	Az épített környezet értékei	126
1.14.7	Az épített környezet konfliktusai, problémái	130
1.15	KÖZLEKEDÉS	131
1.15.1	Hálózatok és hálózati kapcsolatok	131
1.15.2	Közúti közlekedés	132
1.15.3	Parkolás	136
1.15.4	Áruszállítás	136
1.15.5	Közösségi közlekedés	136
1.15.6	Kerékpáros közlekedés	138
1.15.7	Gyalogos közlekedés	139
1.16	KÖZMŰVEK ÁLLAPOTA ÉS ENERGIAHATÉKONYSÁG	140
1.16.1	Víziközművek	140
1.16.2	Energia	143
1.16.3	Elektronikus hírközlés	145
1.17	TÉRSÉGI ÉS TELEPÜLÉSI KÖRNYEZETVÉDELEM	146
1.17.1	Talaj	146
1.17.2	Felszíni és felszín alatti vizek	147
1.17.3	Levegőtisztaság és védelme	150
1.17.4	Zaj, és rezgésterhelés	150
1.17.5	Sugárzás védelem	151
1.17.6	Hulladékkezelés	151
1.17.7	Vizuális környezetterhelés	153
1.17.8	Árvízvédelem	153
1.17.9	Fennálló környezetvédelmi konfliktusok, problémák	153
1.18	KATASZTRÓFAVÉDELEM	154
1.18.1	Építésföldtani korlátok	154
1.18.2	Vízrajzi veszélyeztetettség	154
1.18.3	Egyéb katasztrófavédelmi tényezők	156
1.19	ÁSVÁNYI NYERSANYAG LELŐHELY	157
1.20	VÁROSI KLÍMA	157
2	HELYZETELEMZŐ MUNKARÉSZ	159
2.1	A VIZSGÁLT TÉNYEZŐK ELEMZÉSE, EGYMÁSRA HATÁSUK ÖSSZEVETÉSE	159
3	HELYZETÉRTÉKELŐ MUNKARÉSZ	164
3.1	HELYZETELEMZÉS EREDMÉNYEINEK ÉRTÉKELÉSE	164
3.1.1	A folyamatok értékelése	164
3.1.2	A város és környezetének fejlesztését befolyásoló külső és belső tényezők összefoglaló értékelése – swot elemzés	165
3.1.3	A településfejlesztés és –rendezés kapcsolata, a fejlesztés területi korlátai és lehetőségei	169
3.2	ÉRTÉKTÉRKÉP – PROBLÉMATÉRKÉP	170
3.3	ELTÉRŐ JELLEMZŐKKEL RENDELKEZŐ VÁROSRÉSZEK	173
3.3.1	A városrészek kijelölése, pontos lehatárolása, lehatárolás indoklása, a városrészek bemutatása	173
3.3.2	Szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolása, térképi ábrázolása, helyzetelemzése	184
3.3.3	Egyéb szempontból beavatkozást igénylő területek	191
4	MELLÉKLETEK	192
1.	MELLÉKLET: A TÉRSÉGI TERÜLETFELHASZNÁLÁSOKHOZ ÉS TÉRSÉGI ÖVEZETEKHEZ KAPCSOLÓDÓ ELŐÍRÁSOK	192
2.	MELLÉKLET: A TERÜLETFELHASZNÁLÁSRA VONATKOZÓ ÁLTALÁNOS RELEVÁNS SZABÁLYOK	192
3.	MELLÉKLET: A JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK MEGYEI TERÜLETRENDEZÉSI TERV AJÁNLÁSAI	196
4.	MELLÉKLET: A JÖVŐ TÁJHASZNÁLATÁRA VONATKOZÓ MEGYEI AJÁNLÁSOK	198
5.	MELLÉKLET: EX LEGE TERÜLETEK LISTÁJA	201
6.	MELLÉKLET: HÉSZ RENDELET 9.§ ÉPÍTÉSI ÖVEZETEKRE VONATKOZÓ SZABÁLYAI	201

Táblázatjegyzék

1. táblázat: Megyei és regionális intézményi központok és szakhatóságok elérhetősége	4
2. táblázat: A kunhegyesi járás településeim népessége és a gazdaság nagyságrendje	6
3. táblázat: Naponta ingázók száma (foglalkoztatott, iskolás, óvodás) 2011*	7
4. táblázat: Kunhegyes OTrT országos övezeteivel való érintettsége*	16
5. táblázat: Kunhegyes érintettsége, megyei övezetek: a J-N-SZmTrT térségi övezetei*	18
6. táblázat: Kunhegyest érintő, sajátos megyei térségekre vonatkozó megyei ajánlások*	19
7. táblázat: Kunhegyes országos és megyei övezetek általi érintettségének összefoglaló táblázata: az OTrT országos és a J-N-SZmTrT térségi övezetei, és azok lehatárolása	20
8. táblázat: Az IVS-ben megjelölt fejlesztések megvalósulása	26
9. táblázat: Kunhegyes változó területfelhasználások területi kimutatása	31
10. táblázat: Kunhegyes város népességszám változása 1990-2011, összehasonlító adatok	36
11. táblázat: Kunhegyes város népmozgalmi adatai (1970-2011)	36
12. táblázat: A népesség korösszetétele 1990-2001	37
13. táblázat: A népesség megoszlása nemek és korcsoportok szerint, 2001-2011	39
14. táblázat: A nemzetiségek adatai 2001-2011	39
15. táblázat: A képzettség alakulása Kunhegyesen, összehasonlító adatok (2001, 2011)	40
16. táblázat: Foglalkoztatás és ingázás Kunhegyesen 1990-2011	42
17. táblázat: A foglalkoztatás ágazati szerkezete 1980-2011	42
18. táblázat: Szociális segélyezés Kunhegyesen 2006-2013	47
19. táblázat: A születéskor várható élettartam	48
20. táblázat: A lakások komfortossága és felszereltsége	49
21. táblázat: Választói aktivitás 2014	50
22. táblázat: Az Önkormányzattal együttműködő civil szervezetek	53
23. táblázat: További jelentősebb civil szervezetek a városban	54
24. táblázat: Az óvodák adatai Kunhegyesen (2013/2014 tanév)	58
25. táblázat: Az általános iskolák legfontosabb adatai (2013/2014 tanév)	59
26. táblázat: Középfokú képzés adatai, 2013	60
27. táblázat: Az egészségügyi alapellátást biztosító ellátó helyek Kunhegyesen	60
28. táblázat: Szociális ellátások Kunhegyesen	63
29. táblázat: A kulturális, közművelődési és sportesemények látogatóinak, résztvevőinek száma (fő)	66
30. táblázat: Munkahelyek száma Kunhegyesen 1990-2011	68
31. táblázat: Ingázók száma megyénként, 2011	68
32. táblázat: A megyén belül eljárók megoszlása a céltelepülés szerint, 2011	69
33. táblázat: A kettős könyvvitelt vezető társas vállalkozások adatai, 1992-2012	69
34. táblázat: Kunhegyes részesedése a megyében 1980-2011	70
35. táblázat: Kunhegyes részesedése a Jász-Nagykun-Szolnok megyei kettős könyvvitelt vezető vállalkozások mutatóiból (%)	71
36. táblázat: Az általános mezőgazdasági összeírás adatai 2000, 2010	72
37. táblázat: Az idegenforgalom mérőszámai 2009-2013	78
38. táblázat: Strukturális alapok vállalkozásfejlesztést szolgáló támogatásai	80
39. táblázat: Lakásadatok	83
40. táblázat: Az Önkormányzat bevételei és kiadásai 2007-2013 (millió Ft)	85
41. táblázat: Az adóssághozjárattal érintett kötelezettségek alakulása (millió Ft)	86
42. táblázat: Az Önkormányzat mérleg szerinti vagyona 2007-2013 (millió Ft)	86
43. táblázat: Az Önkormányzat vagyona forgalomképessége szerint 2013	86
44. táblázat: Kunhegyes fejlődését szolgáló pályázati támogatások 2004-2006 (millió Ft)	87
45. táblázat: Kunhegyes fejlődését szolgáló pályázati támogatások 2007-2013 (millió Ft)	87
46. táblázat: Kunhegyesen a bérbe adott területek, 2015	89
47. táblázat: A kunhegyesi intézményekben foglalkoztatottak és közfoglalkoztatottak száma (fő)	90
48. táblázat: Üzlethelyiségek bérleti díja a piacon	91

49. táblázat: Kunhegyes Város által fenntartott intézmények:.....	91
50. táblázat: Az intézményfenntartás költségei 2013 (millió Ft)	91
51. táblázat: A Kunhegyesi Református Egyházközség által fenntartott intézményeik	92
52. táblázat: Az igazgatási terület művelési ág szerinti megoszlása:.....	99
53. táblázat: Települési adatok.....	115
54. táblázat: A TSZT-ben tervezett – az akkor hatályos TSZT-hez képest – megváltozó területfelhasználás területei:.....	118
55. táblázat: Funkciók Kunhegyesen	119
56. táblázat: Kunhegyes területén fellelhető legfontosabb alulhasznosított barnamezős területek	120
57. táblázat: A halmok: Kunhegyes határában az alábbi kunhalmok találhatóak.....	126
58. táblázat: A KÖH nyilvántartásában szereplő, azonosított lelőhelyek tartoznak ebbe a kategóriába	126
59. táblázat: Feltételezhető régészeti lelőhely	127
60. táblázat: Kunhegyes országos műemléki védelem alatt álló építményei	128
61. táblázat: Az R. alapján Kunhegyes helyi védelem alatt álló épületei.....	129
62. táblázat Napi rendszerességgel közlekedők és mód szerinti megoszlásuk (fő/nap).....	131
63. táblázat: Az önkormányzati intézmények energiahatékonysági állapota	144
64. táblázat: Zajterhelési határértékek	150
65. táblázat: A Belváros adatai 2001-2011	175
66. táblázat: A Belváros SWOT elemzése:	175
67. táblázat: A B városrész adatai 2001-2011	176
68. táblázat: A B városrész SWOT elemzése:	177
69. táblázat: A C városrész adatai 2001-2011	178
70. táblázat: A C városrész SWOT elemzése:	179
71. táblázat: A D városrész adatai 2001-2011	180
72. táblázat: A D városrész SWOT elemzése:	181
73. táblázat: Az E városrész adatai 2001-2011.....	181
74. táblázat: Az E városrész SWOT elemzése:	182
75. táblázat: Az F városrész adatai 2001-2011	183
76. táblázat: Az F városrész SWOT elemzése:.....	184
77. táblázat: A szegregátumok és veszélyeztetett területek összehasonlítása.....	190
78. táblázat: Kunhegyes lakóterületeinek építési övezeteire vonatkozó előírások HÉSZ rendelet 9.§ szerint (magyarázat: O = oldalhatáronálló, K = kialakult).....	201
79. táblázat: Kunhegyes vegyes területének építési övezeteire vonatkozó előírások HÉSZ rendelet 10.§ szerint (magyarázat: O = oldalhatáronálló, K = kialakult).....	201
80. táblázat: Kunhegyes Gazdasági terület építési övezeteire vonatkozó előírások HÉSZ rendelet 11.§ szerint (magyarázat: SZ= szabadonálló).....	202
81. táblázat: Kunhegyes Üdülőterület terület építési övezeteire vonatkozó előírások HÉSZ rendelet 12.§ szerint (magyarázat: O = oldalhatáronálló)	202
82. táblázat: Kunhegyes Különleges terület építési övezeteire vonatkozó előírások HÉSZ rendelet 12.§ szerint (magyarázat: SZ= szabadonálló).....	202

Ábrajegyzék

1. ábra: Az illetékes megyei és regionális intézmények elérhetősége	5
2. ábra: Az oktatási intézményekbe bejárók, 2011.....	7
3. ábra: Az oktatási intézményekbe eljárók, 2011	8
4. ábra: Kunhegyesre bejáró foglalkoztatottak lakóhelye, 2011	8
5. ábra: A Kunhegyesről eljáró foglalkoztatottak céltelepülései, 2011	9
6. ábra: Magyarország funkcionális térségei.....	10
7. ábra: Magyarország városhálózata az OFTK alapján	11
8. ábra: Kivonat az OTrT Országos Szerkezeti Tervéből, és a szerkezeti terv jelkulcsából.....	15
9. ábracsoport: Az országos övezetek Kunhegyesen	15

10. ábra: Kunhegyes térségi szerkezete	17
11. ábracsoport: Kunhegyes a J-N-SZmTrT térségi övezeteivel való érintettség vizsgálata	18
12. ábracsoport: Kunhegyest érintő, a sajátos megyei térségekre vonatkozó megyei ajánlások.	19
13. ábra: Az országos ökológiai hálózat övezeteinek a lehatárolása a TEIR és a TIR alapján	20
14. ábra: Az Országos Erdőállomány adattár szerinti erdők összehasonlítása a TSZT erdőivel.	21
15. ábracsoport: Kunhegyes szomszédos településeinek területfelhasználása és fejlesztési szándékai.....	22
16. ábra: Kunhegyes településszerkezeti tervlapja	33
17. ábracsoport: Kunhegyes településszerkezeti tervlapjainak változásra szánt részletei.....	33
18. ábra A jelenlévő (1870-1970) és a lakónépesség változása (1980-2013) fő.....	35
19. ábra: A lakónépesség korösszetétele 1990-2011	38
20. ábra: Az öregedési index alakulása 1990-2013	38
21. ábra: A népesség gazdasági aktivitás szerinti összetétele 1980-2011	41
22. ábra: A foglalkoztatás ágazati szerkezete, 2011.....	42
23. ábra: Foglalkoztatottak megoszlása foglalkozási főcsoport szerint, 2011.....	43
24. ábra: A munkanélküliek száma (fő), 2003-2013.....	43
25. ábra: A munkanélküliek számának szezonális ingadozása 2006-2015 január és július (fő) ..	44
26. ábra: Az adózók aránya a népességből (%) és az egy lakosra jutó éves nettó jövedelem (Ft), 2012	45
27. ábra: Az adóköteles jövedelem nettó összegének változása folyó áron és 2012. évi összehasonlító áron (millió Ft)	45
28. ábra: Kunhegyesen nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma nemenként (fő) és aránya a népességből (%) 2005-2013.....	46
29. ábra: A személygépkocsik száma és sűrűsége (100 lakásra jutó autók száma) 2001-2012 .	46
31. ábra: Nappali tagozatos tanulók és óvodások száma (fő).....	57
32. ábra: A helyi iparüzési adóbevétel alakulása 2007-2014 (millió Ft)	80
33. ábra: Az ingatlan adósvételek száma és átlagos négyzetméter árai, 2006-2011.....	82
34. ábra: Kunhegyes elhelyezkedése	93
35. ábra: Kunhegyes térképei a XVIII-XIX. századból.....	98
36. ábra: Tájvédelem	102
37. ábracsoport: Kunhegyes természetvédelmi, tájképvédelmi oltalom alatt álló, és természeti területeinek pontosított.....	107
38. ábra: Légi felvétel Kunhegyesről.....	109
39. ábracsoport: Kunhegyes településszerkezetének a fejlődése.....	114
40. ábracsoport: Az új önkormányzati ipari terület	121
41. ábracsoport: A Videoton üzem területe	121
42. ábracsoport: Az 1. sz. szegregátum.....	122
43. ábracsoport: A 2. sz. szegregátum.....	122
44. ábracsoport: A 3. számú szegregátum.....	123
45. ábra: Az ingázók mód szerinti megoszlása	131
46. ábra: Forgalm nagyságok [ejmű/nap],	133
47. ábra A lakossági motorizáció alakulása Kunhegyesen [szgk/ezer fő].....	135
48. ábra Kunhegyes közigazgatási területén és a város környezetében regisztrált balesetek száma 2011-2013 években	135
49. ábra Kunhegyes legfontosabb autóbusz és vasúti megállóhelyei	136
50. ábra Kunhegyes autóbusz-állomása	137
51. ábra Elavult kerékpárparkoló a vasútállomásnál és az autóbusz-állomáson.	139
52. ábra: Kunhegyes közigazgatási határán található vízbázis védőterületek felszíni vetülete..	140
53. ábra: A közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózatba (közcsatornahálózatba) bekapcsolt lakások (szürke) számának változása a lakásállományhoz (zöld) képest.....	142
54. ábra: Kábeltelevíziós hálózatba bekapcsolt lakások (szürke) számának változása a teljes lakásállományhoz (zöld) viszonyítva 2000-2013.....	146
55. ábra: Kunhegyes környéki genetikai talajtípusok és a talajok talajértékszám	147
56. ábra: Település és környékének vízrajza	148
57. ábra: Település és környékének felszín alatti vízszint térképe.....	149

58. ábra: Rendszeres hulladékgyűjtésbe bevont lakások (szürke) aránya Kunhegyes teljes lakásállományhoz (zöld) viszonyítva	152
59. ábra: Kunhegyes előntés gyakoriság térképe bel- és külterületre vonatkozóan 1985-2005-ig terjedő időszakról	155
60. ábra: Kunhegyes értéktérképe	171
61. ábra: Kunhegyes problématerképe	172
62. ábra: Kunhegyes városrészei	173
63. ábra: Kunhegyes lakónépességének megoszlása	174

Térképjegyzék

1. térkép: Kunhegyes regionális elhelyezkedése	3
2. térkép: Kunhegyes autótú és vasúti közlekedési kapcsolatai	4
3. térkép: A Kunhegyesi járás	6
4. térkép: Kunhegyes szomszédos települései	22
5. térkép: Kunhegyes környezetének vízgazdálkodási térképe	95
6. térkép: Natura 2000 területek	104
7. térkép: Védett területek	105
8. térkép: Magterületek, ökológiai folyosók Kunhegyes környékén	106
9. térkép: A tulajdoni kataszter	124
10. térkép: Kunhegyes környezetének országos jelentőségű főútjai	132
11. térkép: Kunhegyes városi közúthálózata	134
12. térkép: Kunhegyes szegregátumokat bemutató térképe. 2001. évi népszámlálás	185
13. térkép: Kunhegyes szegregátum áttekintő térkép 2011. Szegregációs mutató 35% feletti ..	186
14. térkép: Kunhegyes szegregátum áttekintő térkép 2011. Szegregációs mutató 30% feletti ..	186
15. térkép: Az 1. számú szegregátum 2011	187
16. térkép: A 2. számú szegregátum 2011	188
17. térkép: A 3. számú szegregátum 2011	189
18. térkép: A 4. számú szegregáció által veszélyeztetett terület 2011	190

Bevezető

Kunhegyes Integrált Településfejlesztési Stratégiája az ÉAOP-6.2.1/K-13-2014-0002 számú projekt egyike a „Fenntartható településfejlesztés a kis- és középvárosokban (fővárosi kerületekben) – Integrált Településfejlesztési Stratégiák kidolgozása” című, ÉAOP-6.2.1 technikai segítségnyújtás forrásból megvalósítandó projekteknek. A járásszékhelyeken egyidejűleg folyó munkában a BM által a közbeszerzésen kiválasztott regionális szakértői csoportok vesznek részt. A BM szerződésben áll az Önkormányzattal, valamint egy fő munkatárssal, a városi koordinátorral, aki operatív kapcsolatban áll a regionális szakértői csoportok munkatársaival a tervezés során. A BM forrást biztosít, és szakmai támogatást nyújt a járásszékhelyeknek a következő időszak integrált településfejlesztési stratégiájának kidolgozásához, amely a fejlesztési forrásokhoz való hozzáférés alátámasztásának egyik alapdokumentuma.

ITS készítésének indokai

Az Integrált Településfejlesztési Stratégia (továbbiakban ITS) célja, hogy meghatározza Kunhegyes város 2010-ben elfogadott településfejlesztési koncepciójában rögzített célok elérését szolgáló részcélokat és tevékenységeket. A tervezés során fontos szempont, hogy a stratégia lehető legnagyobb mértékben külső források által támogatható tevékenységekre épüljön, mivel a város saját forrásai csekélyek. Az ITS a város középtávú programja, amely 2020-ig vázolja a városfejlesztés logikus menetét, tartalmazza a legnagyobb hatású fejlesztéseket.

Az ITS készítését a szabályozási és a finanszírozási környezet alapvető átalakulása indokolja. A 314/2012. (XI. 8.) a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló kormányrendelet képezi a készülő ITS alapját. E jogszabály alapján dokumentum Kunhegyes városban mindez idáig nem készült.

2010. évben a Mikrotérségi Tornaterem megépítése apropóján módosult a város területrendezési terve, amelynek alapjául a tervezési folyamatban elkészült Településfejlesztési Koncepció szolgált. A Koncepció jelentős mértékben támaszkodott az egy évvel korábban ÉAOP-2009- 5.1.1.G pályázat előírásának megfelelően a „Városfejlesztési Kézikönyv” módszertani ajánlásait figyelembe véve készült Integrált Városfejlesztési Stratégiára.

A hazai szakpolitikai és jogszabályi környezetben bekövetkezett változásokhoz, illetve a 2014-2020-as EU forrás felhasználási időszakra vonatkozó országos és megyei fejlesztéspolitikai elképzelésekhez szükséges igazítani Kunhegyes város fejlesztési elképzeléseit és tevékenységeit.

Szabályozási háttér változásai

Kunhegyes várost érintően is megváltoztak az országos fejlesztési és rendezési dokumentumok:

- Nemzeti Fejlesztés 2030 - Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció - 1/2014 (I.3) OGy. határozat. Az OFTK amellet, hogy megfogalmazza az országos fejlesztéspolitika átfogó célrendszerét és középtávú (2020-ra vonatkozó) céljait, foglalkozik a városhálózat szerkezetének alakulásával, a városfejlesztés nemzeti prioritásainak felvázolásával is. Az OFTK foglalkozik a periférikus helyzetben lévő térségek és települések helyzetével.
- Az Országos Területrendezési Terv (OTrT) 2014. február 1-től hatályos módosításai érintik a várost is.
- A megyék valamint a megyeszékhelyek területfejlesztési koncepciói és programjai felülvizsgálata 2014-ben készült el.

Elkészültek az EU 2014-2020 közötti támogatási időszakának támogatáspolitikai célkitűzései, forráslehetőségei; az eljárásrendje, és az ezekhez kapcsolódó jogszabályok:

- Az Európai Bizottság 2010. március 3-án elfogadta az Európa 2020. Az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedés stratégiája című dokumentumot, amely meghatározza az EU 2020-ra elérendő céljait és azok elérésének módját.

Az Európa 2020 három, egymást kölcsönösen megerősítő prioritást tart szem előtt:

- Intelligens növekedés: tudáson és innováción alapuló gazdaság kialakítása.
- Fenntartható növekedés: erőforrás-hatékonyabb, környezetbarátabb és versenyképesebb gazdaság.
- Inkluzív növekedés: magas foglalkoztatás, valamint szociális és területi kohézió jellemezte gazdaság kialakításának ösztönzése.

A Bizottság meghatározta az EU által 2020-ra elérendő, számszerűsített és számon kérhető céljait:

- A 20–64 évesek legalább 75 %-ának munkahellyel kell rendelkeznie.
- Az EU GDP-jének 3 %-át a K+F-re kell fordítani.
- Teljesíteni kell a „20/20/20” éghajlat-változási/energiaügyi célkitűzéseket (ideértve megfelelő körülmények között a kibocsátás 30 %-kal történő csökkentését).
- Az iskolából kimaradók arányát 10 % alá kell csökkenteni, és el kell érni, hogy az ifjabb generáció 40 %-a rendelkezzen felsőoktatási oklevéllel.
- 20 millióval csökkenteni kell a szegénység kockázatának kitett lakosok számát.

A kohéziós politika megvalósítását célzó un. közös rendelkezéseket tartalmazó rendelet rögzíti azt a 11 tematikus célkitűzést, melyek támogatásával a kohéziós politika hozzájárul az EU 2020 céljaihoz. Minden tematikus célkitűzéshez beruházási prioritásokat rendeltek.

Magyarország Partnerségi Megállapodását 2014. szeptemberében fogadta el az Európai Bizottság. A Partnerségi Megállapodás rögzíti a 2014-2020 tervezési időszakban kezelni szándékozott problémákat és a fejlesztési prioritásokat, és ezek miként járulnak hozzá az EU 2020 céljainak a megvalósulásához.

- A Partnerségi Megállapodásban foglalt fejlesztési irányok megvalósítására és a fejlesztési források felhasználására Operatív Programokat dolgozott ki Magyarország, amelyeket szintén az Európai Bizottság hagy jóvá. A bizottsági jóváhagyásra benyújtott operatív programok közül 7 elfogadott, 3 esetben még nem zárult le a folyamat.

Az ITS szakmai háttere

Az ITS szakmai-tartalmi felépítése az alábbi követelményekhez igazodik:

- a 314/2012. (XI.8) Kormány rendelet a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről és egyes településrendezési jogintézményekről tartalmi elvárásai;
- a Városfejlesztési Kézikönyv (Második javított kiadás, NFGM 2009. január 28.) tartalmi javaslatai, szakpolitikai iránymutatásai;
- Belügyminisztérium részéről jelen munka támogatására kidolgozott „Útmutató a kis-, és középvárosok és a fővárosi kerületek Integrált Településfejlesztési Stratégiáinak elkészítéséhez 2014-2020” c. módszertani dokumentum segíti.

Források

Az ITS elkészítéséhez felhasznált adatok és források:

- Kunhegyes város Önkormányzatának, intézményeinek, gazdálkodó szervezeteinek és civil szervezeteinek aktuális adatszolgáltatása,
- TEIR ITS támogató modul adatai és kimutatásai
- KSH adatai, kiemelten a népszámlálási adatok, tájékoztatási adatbázis adatok
- Kunhegyes város releváns tervezési dokumentumai, stratégiái
- Kunhegyes Önkormányzatának évenkénti beszámolóit, gazdálkodási adatait
- www.palyazat.gov.hu/jelenteskeszito adatai

1 Helyzetfeltáró munkarész

1.1 Településhálózati összefüggések és térségi kapcsolatok, a város helye a településhálózatban

Elhelyezkedés

Kunhegyes város az Észak-Alföldi régióban, Jász-Nagykun-Szolnok megye északkeleti részén, a Tiszától keletre és a Tisza-tóól délre a Nagykunság területén helyezkedik el.

1. térkép: Kunhegyes regionális elhelyezkedése

Forrás: Trenecon Kft.

Kunhegyes kisváros, sem regionális, sem megyei relációkban nem játszik központi szerepet. Kunhegyest az Észak-alföldi régió stratégiai programja a teljes értékű törpevárosok közé sorolja, amelyek bizonyos szolgáltatások tekintetében a szomszédos települések lakosságának kiszolgálásával központi szerepet töltenek be. A Jász-Nagykun-Szolnok megyei területfejlesztési koncepcióban a Nagykunság, illetve kapcsolatrendszere alapján a Tisza-mente városhálózatához sorolt, a megye belső periferiájához tartozó település, amely járásközpontként kap szerepet.

Kunhegyes a városi rangot 1989-ben nyerte el, 2013 óta a járásszékhely. A kunhegyesi járáshoz a székhelyen kívül hat település tartozik: Abádszalók, Tiszabura, Tiszagyenda, Tiszaroff, Tomajmonostora és Tiszabő. Kunhegyes a járás déli sarkában található, a hozzá tartozó településektől 10-23 km távolságra.

1.1.1 A település szerepe térségben

Kunhegyes egy kisváros, járásközpontként középfokú közigazgatási funkciókkal bíró település az Alföld közepén, amely az észak-alföldi régió felsőfokú központjától, Debrecenről 87 km, a megye felsőfokú központjától, Szolnokról 50 km távolságban található.

Közúti kapcsolatok

A közúti közlekedési útvonalak közül autópálya, egyszámjegyű főút nem érinti. Észak-déli irányban a Tiszafüred-Fegyvernek között kiépült 34-es út szeli ketté a várost. Az úton északkeletre indulva Kunmadaras, Tiszaörs és Tiszaigaz után a 34 km-re lévő Tiszafüred érhető el. Tiszafüredről a felújított 33-as úton juthatnak el a Kunhegyesiek az M3-ra Füzesabony felé, vagy Debrecenbe, ha a másik irányba haladnak a 33-ason. Kunmadarasról a már felújított 3401-es úton Berekfürdő érintésével lehet eljutni a Kunok fővárosába, Karcagra.

Kunhegyesről a 34-es úton délnek indulva a 18 km-re fekvő Fegyvernekre juthatunk, itt csatlakozik a 34-es út a 4-es főúthoz. A 4-es főúton érhető el a megye felsőfokú központja Szolnok. Fegyvernek és Szolnok között félúton található Törökszentmiklós, ahová hivatali ügyintézés szólíthatja a kunhegyesi lakosokat. A 4-es út melletti Kisújszállás mindössze 24 km-re található Kunhegyestől. A buszos közlekedés jól szervezett, a 3404-es úton Kenderesen át vezet Kisújszállásra. Emellett Kunhegyesről a 3212-es, a 3221-es és 3222 úton elérhető települések is megközelíthetők. A kunhegyesi járás települései ez utóbbi három útvonalon keresztül közelíthetik meg a járás székhelyét.

2. térkép: Kunhegyes autótú és vasúti közlekedési kapcsolatai

Forrás: Trenecon Kft.

Vasúti kapcsolat

Kunhegyesen keresztül halad a 102-es vasútvonal, amely Kál-Kápolna és Kisújszállás között közlekedik. Kisújszálláson a 100-as Budapest-Záhony fővonalra csatlakozhat az áru- és utasforgalom. A személyszállításban marginális a szerepe, mivel összesen 4 pár vonat jár a vonalon a két végállomás között 1 óra 40 perces menetidővel. A megyei területfejlesztési koncepció nem tekinti közösségi közlekedés részének ezt a vonalat.

Közigazgatási kapcsolatok

Kunhegyes a közigazgatási kapcsolatokon, az illetékes megyei és regionális intézményeken, szakhatóságokon keresztül felfűződik a közép- és felsőfokú központok hálózatára.

1. táblázat: Megyei és regionális intézményi központok és szakhatóságok elérhetősége

Intézmény típusa	Központ	Eljutási idő*	Távolság
		Óra:perc	km
Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatósága	Debrecen	1:30	88,4
Megyei Kormányhivatal Mérésügyi és Műszaki Biztonsági Hatóság			
Nemzeti Adó- és Vámhivatal Regionális Adó Főigazgatósága			
Nemzeti Adó- és Vámhivatal Regionális Vám- és Pénzügyőri Főigazgatósága	Jászberény	1:29	74,6
Katasztrófavédelmi kirendeltség	Karcag	0:28	28,7
Építésügyi körzetközpont			
Kerületi Állategészségügyi és Élelmiszer-ellenőrző Hivatal			
Kistérségi ÁNTSZ			
Rendőrkapitányság	Kunhegyes	0	0
Városi Bíróság			
Gyámhivatal			
Járási Hivatal	Szolnok	0:50	50,1
MKh. Munkaügyi központ kirendeltsége			
Polgármesteri hivatal			
Építésügyi Hivatal			
Fogyasztóvédelmi Felügyelőség			
Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Főfelügyelőség			
Megyei földhivatal			
Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság			
Megyei Kormányhivatal Egészségbiztosítási Pénztári Szakigazgatási Szerv			
Megyei Kormányhivatal Élelmiszerlánc-biztonsági és Állategészségügyi Igazgatósága			
Megyei Kormányhivatal Földművelésügyi Igazgatósága			
Megyei Kormányhivatal Munkaügyi Központ			

Intézmény típusa	Központ	Eljutási idő*	Távolság
		Óra:perc	km
Megyei Kormányhivatal Növény- és Talajvédelmi Igazgatósága	Törökszentmiklós	0:27	26,9
Megyei népegészségügyi szakigazgatási szerv			
MKh. Munkavédelmi és Munkaügyi Szakigazgatási Szerveinek Munkavédelmi Felügy.			
MKh. Munkavédelmi és Munkaügyi Szakigazgatási Szerveinek Munkaügyi Felügy.			
NeKI Kirendeltség			
Nemzeti Adó- és Vámhivatal Megyei Vám- és Pénzügyőri Igazgatósága			
Nyugdíjbiztosítási Igazgatóság			
Szociális és gyámhivatal			
Vízügyi Igazgatóság			
Körzeti Földhivatal			

Adatok forrása: Geox Kft, TEIR

A 30 km-en belül a törökszentmiklósi földhivatali ügyintézés, és a Karcagon illetékes 5 megyei intézmény található. A Szolnokon lévő 18 intézmény 50 km-re, egy és negyedórás buszozással vehető igénybe. Debrecenbe négy intézmény miatt kell közlekedni, közel 90 km és több mint kétórás buszozás vár az érintetteknek.

1. ábra: Az illetékes megyei és regionális intézmények elérhetősége

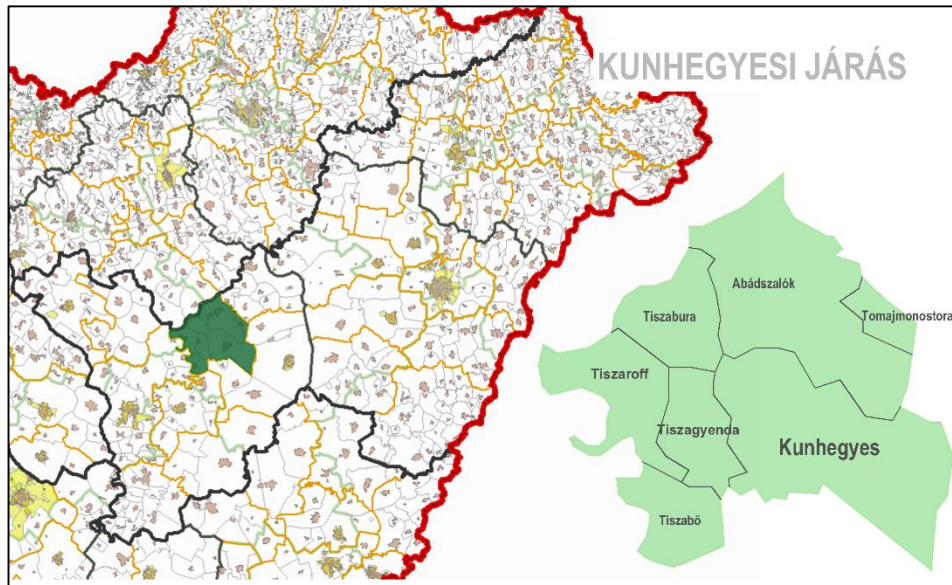
Adatok forrása: Geox Kft, TEIR, a térkép: Trenecon Kft.

Az egészségügyi szakellátások szervezése önmagán túlmutató települési kapcsolatokat generál. Kunhegyesen az egészségügyi szakellátás korlátozott, Tiszafüredre, Karcagra, Szolnokra kell utaznia a város betegeinek egyes szakellátások igénybe vételéhez.

Kunhegyesi járás

Kunhegyes 2013 óta járásszékhely. A kunhegyesi járáshoz hét település tartozik, amelyek Tiszabő kivételével a Tiszafüredi kistérség déli mikrotérségéhez tartoznak. A járás településeinek távolsága a járásszékhelytől 10-23 km. A közúti összeköttetést 4 számjegyű utak biztosítják, amelyből az Abádszalókra vezető 3221-es út felújított. Járás területe mintegy 46 ezer hektár, a lakosainak a száma 2013 év végén alig több mint 20 ezer fő volt.

3. térkép: A Kunhegyesi járás

Forrás: Trenecon Kft.

A Kunhegyesi járás az ország és a megye egyik legkevésbé fejlett területe, a megyei területfejlesztési koncepció belső periferiájának tekinti. A járás közszolgáltatásai és gazdasága a két városra, a járásszékhely Kunhegyesre és Abádszalókra koncentrálódik. Kunhegyes a legintenzívebb kapcsolatban Abádszalókkal és Tiszaburával áll.

2. táblázat: A kunhegyesi járás településeim népessége és a gazdaság nagyságrendje

Település	Távolság (km)	Terület (ha)	Népesség 2013 (fő)	Összes nettó árbevétel (millió Ft)
Kunhegyes	0	14 894	7 653	18 039
Abádszalók	14	13 223	4 328	3 884
Tiszabó	23	3 504	2 078	189
Tiszabura	22	4 520	2 983	342
Tiszagyenda	10	3 693	975	282
Tiszaroff	16	5 249	1 543	826
Tomajmonostora	10	1 376	744	674
Járás		46 459	20 304	24 235

Adatok forrása: KSH, TEIR

1.1.2 A település vonzáskörzetének és funkcióinak bemutatása, elemzése

Kunhegyes vonzáskörzetét a közigazgatási, egészségügyi, szociális, oktatási szolgáltatások, az elérhető munkahelyek, a kulturális és sport rendezvények, a város látványos iránti érdeklődés rajzolja meg. A gazdasági szereplők kapcsolatrendszere önálló és dinamikus rendszert alkot, a többi szférához csak korlátozottan kapcsolódik. A kapcsolatrendszerek közvetítője, egyben meghatározó eleme a közlekedési infrastruktúra.

Közigazgatás

A közigazgatási funkciók a várost és a járását kötik össze. A járás települései Kunhegyesen vehetik igénybe a Járási Hivatal, a Gyámhivatal, a Munkaügyi Kirendeltség, az Okmányiroda és a Hivatali Osztály szolgáltatásait. A Járási Hivatalnak Abádszalókon kirendeltsége működik, a járáshoz tartozó többi településen ügysegédek érhetők el. A Kunhegyesi Polgármesteri Hivatal Építési Hivatala a Járás településeit is kiszolgálja.

3. táblázat: Naponta ingázók száma (foglalkoztatott, iskolás, óvodás) 2011*

Település	Bejárók Kunhegyesre	Eljárók Kunhegyesről
Abádszalók	117	19
Tiszabura	108	54
Tiszagyenda	69	12
Tiszaroff	51	4
Tomajmonostora	70	43
Járás	415	132
Összesen	899	729

Adatok forrása: Népszámlálás 2001, KSH adatszolgáltatás

*Sem Tiszabőre nem járnak kunhegyesiek, sem Tiszabőről nem járnak munkába vagy iskolába Kunhegyesre.

Egészségügy

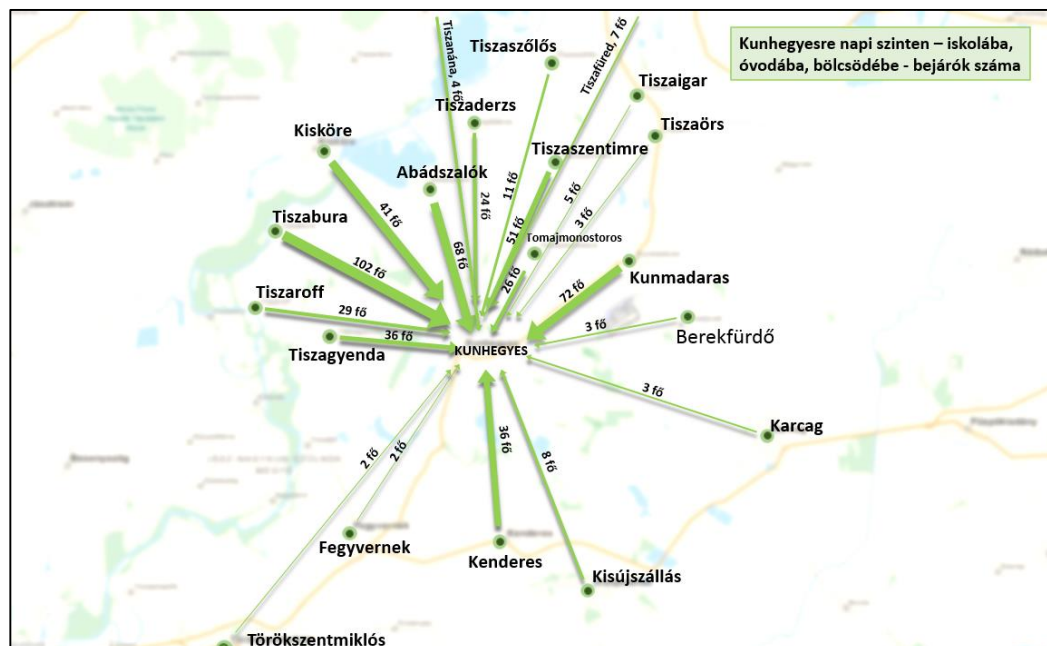
Az egészségügyi járóbeteg szakellátások ellátási körzetei számottevő települési kapcsolatot generálnak. A tüdőgondozót a helyieken kívül Abádszalók, Kenderes, Kunmadaras, Tiszabura, Tiszagyenda, Tiszaroff, Tomajmonostora lakosai vehetik igénybe. A szülészeti és nőgyógyászati szakrendelés ellátási körzete kisebb: Kunmadaras, Kunhegyes, Tiszabura, Tiszagyenda, Tiszaroff, Tomajmonostora.. Az Ápolási Intézet vonzáskörzete a megye határain túlra nyúlik: Abádszalók, Kenderes, Kunhegyes, Tiszafüred, Kunmadaras, Nagyvíván, Tiszabura, Tiszaderzs Tiszagyenda, Tiszaigar, Tiszaroff, Tiszaörs, Tiszaszentimre, Tiszaszőlős, Tomajmonostora, Egyek lakosainak ellátása az intézmény feladata. A mentőszolgálat Kunhegyes, Abádszalók, Bánhalma (Kendereshez tartozó településrész), Tiszabura, Tiszagyenda, Tiszaroff, Tomajmonostora és Ujszentgyörgy (Tiszaszentimréhez tartozó településrész) lakosait szállítja.

Szociális ellátás

A szociális alapszolgáltatások biztosítására alapított Mikro-társégi Szociális Társulás és a Társulás által létrehozott Mikro-társégi Szociális Intézmény fenntartása miatt Kunhegyes, Tiszagyenda és Tiszaroff szoros kapcsolatban áll. A Kunhegyesi Református Egyházközség által fenntartott Sarepta Idősek Otthona bentlakásos intézménye országos vonzáskörzettel rendelkezik.

Oktatás

Kunhegyesen 2013 óta működik a KLIK Tankerülete. A kunhegyesi iskolák kapacitásai a város lakosain kívül képesek a környező településekről is gyermeket fogadni. Az általános iskolák tanulóinak mintegy 10%-a a környező településekről jár be, a közép fokú oktatási intézmények tanulóinak 60%-a érkezik a más településről.

2. ábra: Az oktatási intézményekbe bejárók, 2011

Adatok forrása: Népszámlálás, KSH, készítette: Trenecon Kft.

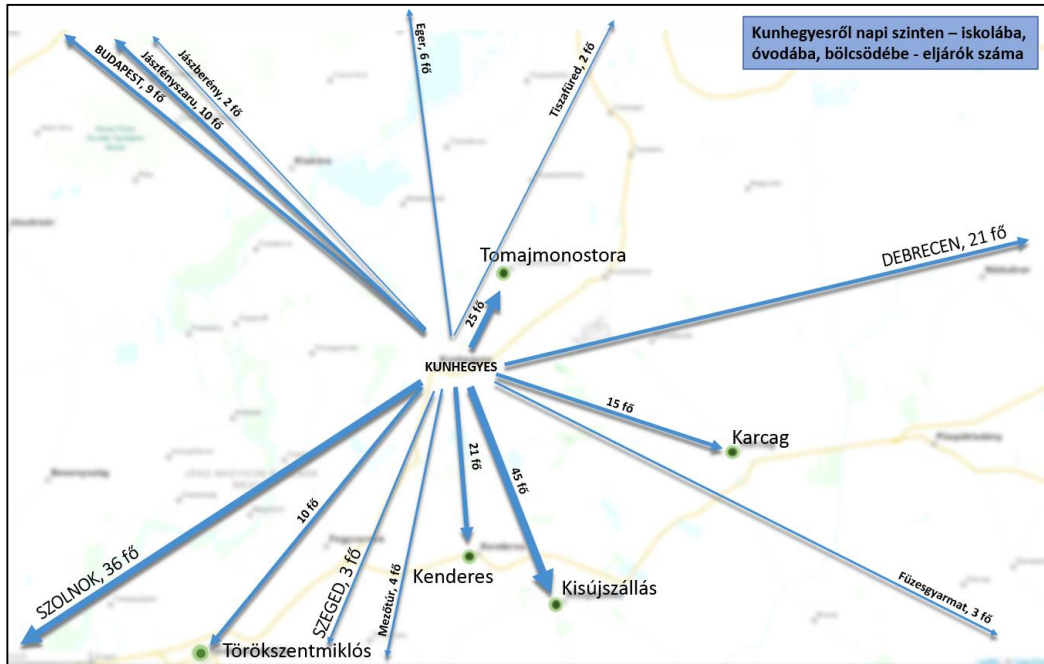
2011-ben 20 településről 533 gyermek, tanuló járt be naponta Kunhegyesre általános és középiskolába, óvodába. Naponta több mint 100 tanuló érkezik Kunhegyesre Tiszaburáról, 50-nél

többen járnak be Kunmadarasról, Abádszalókról, Tiszaszentimréről. A Járás településeiről összesen 261 fő jár be kunhegyesi oktatási intézménybe, Tiszabő az egyetlen település, ahonnan nem érkezik egyetlen tanuló sem. (2. ábra)

Kunhegyesről naponta 212 iskolás jár el más településre tanulni. A 15 céltelepülés közül a legtöbben Kisújszállásra indulnak reggelente, összesen 45 fő, Szolnokra 36 diák jár, Tomajmonostorára 25, Kenderesre és Debrecenbe 21 fő ingázik. (3. ábra)

3. ábra: Az oktatási intézményekbe eljárók, 2011

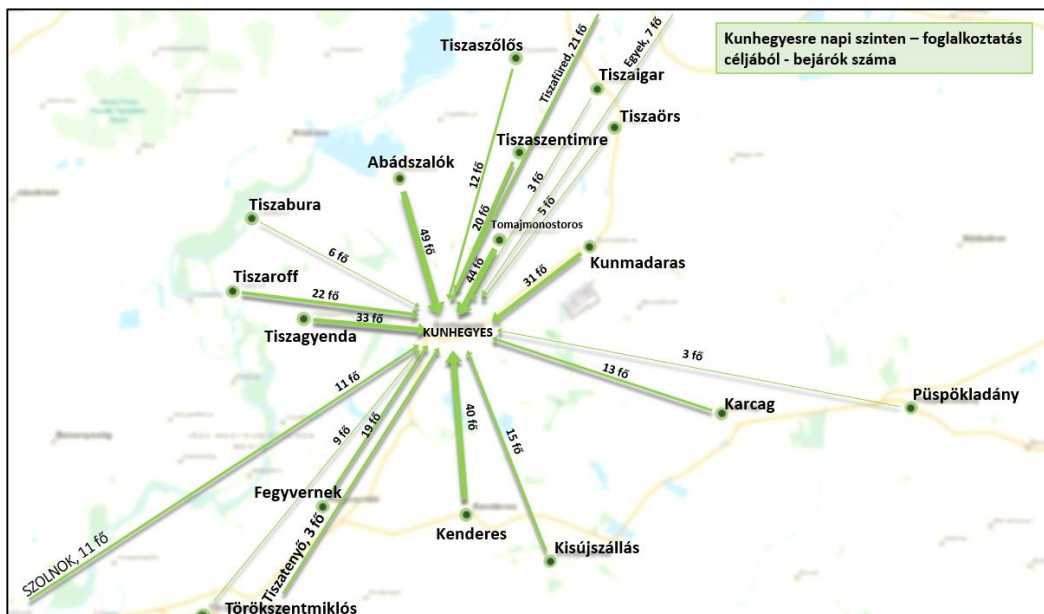

Adatok forrása: Népszámlálás, KSH, készítette: Trenecon Kft.

Az oktatási intézményekbe bejárók többnyire közelebbi településekről érkeznek, az eljárók többnyire távolabbi településeken lévő intézményekbe járnak. Kunhegyes az oktatás révén intenzív kölcsönös kapcsolatban áll Karcaggal, Kenderessel, Kisújszállással és Tomajmonostorával.

Munkaerőpiac

4. ábra: Kunhegyesre bejáró foglalkoztatottak lakóhelye, 2011

Adatok forrása: Népszámlálás, KSH, készítette: Trenecon Kft.

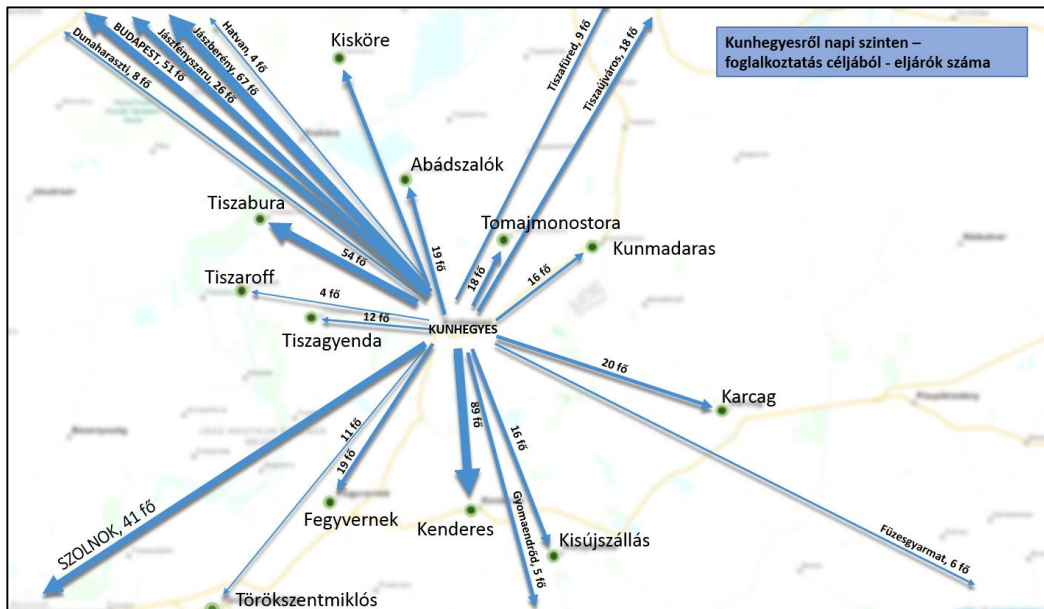
A munkaerőpiac, az ésszerű időn belül elérhető és megfizethető távolságra lévő munkahely a mindennapos települési kapcsolatok alakulásának központi tényezője.

E tekintetben Kunhegyes inkább kibocsátó, mint célterület. A 2011. évi népszámlálás adatai szerint 392 fő járt be a város munkahelyeire, 733 fő pedig eljárt a megélhetésért. A kunhegyesi foglalkoztatottak 29%-a járt el naponta, míg a kunhegyesi munkahelyek 18%-ában bejárók dolgoztak.

Összesen 20 településről járnak be kunhegyesi munkahelyekre, nagyobb számban a közeli településről érkeznek munkavállalók a városba. A járás településeiről érkezik a bejárók 42%-a. Abádszalókról, Tomajmonostoráról és Kenderesről 40-nél többen járnak be, de Kunmadarasról és Tiszagyendáról is több mint 30 embernek megéri Kunhegyesre járni dolgozni. (4. ábra)

Kunhegyesről 22 településre járnak el a munkavállalók. Az eljárók közül a legtöbbet Kenderesen találtak munkát, összesen 89 fő jár oda, a második legnépszerűbb hely Jászberény, ahová 65 munkavállaló jár. A járás települései közül Tiszaburán dolgozik a legtöbb kunhegyesi munkavállaló, összesen 53 fő. 40 fő jár a megélhetésért Szolnokra, ugyanennyi Budapestre ingázik. Jászágban a második legtöbb kunhegyesit foglalkoztató település Jászfényszaru. (5. ábra)

5. ábra: A Kunhegyesről eljáró foglalkoztatottak céltelepülései, 2011

Adatok forrása: Népszámlálás, KSH, készítette: Trenecon Kft.

A járás településein összesen 107 kunhegyesi illetőségű munkavállaló talált állást.

A bejárók zöme 30 km-es körzetben belülről érkezik, az eljárók céltelepülései viszont csak részben közeli települések, inkább a megye távolabbi ipari-logisztikai területéhez kapcsolódnak. Kunhegyes kölcsönös és intenzív munkaerőpiaci kapcsolatban Tiszabura, Karcag és Kenderes településsel áll.

A Kunhegyesen elérhető különféle szolgáltatások révén a város vonzása túlterjed a járás határain. A közigazgatási szolgáltatások a járás településeit tartják Kunhegyes vonzásában, Tiszabóval más vonatkozásban nem alakult ki kimutatható kapcsolat. Kunhegyessel összességében Tiszagyenda, Tiszaroff, Tomajmonostora, Abádszalók, Tiszabura, valamint Kenderes, Kunmadaras és Tiszaszentimre áll a legszorosabb kapcsolatban. Tiszafüred és Tiszaderzs településekkel több tényező kapcsolattrendszer áll fenn.

A megalapozó dokumentumban figyelembe vett funkciók és módszertan alapján lehatárolt funkcionális vonzáskörzet némiképp tágabb, mint az ÉARFÜ által más módszertannal (többféle változót alkalmaz, de nem tartalmazza 2011-es népszámlálás ingázási adatait) készített, Várostérségek lehatárolása Jász-Nagykun-Szolnok megyében című dokumentumban körülhatárolt terület. A településeket csak egy vonzáskörzethez rendelő elemzés szerint Kunhegyes vonzása nem terjed a járás határain túlra.

Kunhegyes
funkcionális
vonzáskörzete

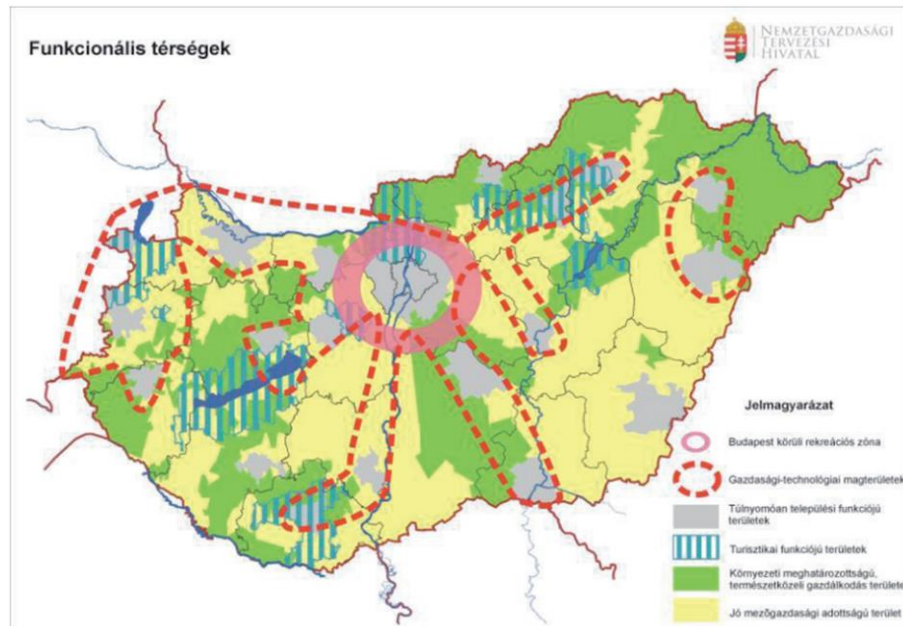
1.2 Területfejlesztési dokumentumokkal való összefüggések vizsgálata

1.2.1 Kapcsolódás az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Kon koncepcióhoz (OFTK)

OFTK

Az OFTK Kunhegyes térségét a jó mezőgazdasági adottságú területekhez tartozóként ábrázolja. Az OFTK Jász-Nagykun-Szolnok megye Tiszántúli területeit elmaradott, periférikus helyzetűnek írja le.

6. ábra: Magyarország funkcionális térségei

Forrás: OFTK

A perifériákra vonatkozóan – amely Kunhegyesre nézve releváns kategória – az alábbiakat tartalmazza a dokumentum:

„A perifériák felzárkóztatásának legbiztosabb módja, ha a helyi adottságaik figyelembevételével, a helyi erőforrásaik felhasználásával idővel önállóan is fejlődőképes, és tovagyűrűző gazdasági fejlődés indítható el a periféria legversenyképesebb körzeteiben, településein. A fejlődés gócpontjaiként szolgáló térségi központok megerősítése a leghatékonyabb és leggyorsabb lehetőség ennek eléréséhez. A foglalkoztatási problémák kezelése a legfontosabb kulcstényezők egyike. Az életminőséget javító, és nagy területen szétszórt, főleg infrastrukturális fejlesztések önmagukban elégtelenek és hatástalanok is, ha nem indukálnak gazdasági előrelépést is. A hatékony mobilitás, és a tágabb értelemben vett (közlekedési és információs) elérhetőség javítása azonban nem hanyagolható el.

Alapvető cél, hogy ezek a térségek és településrészek egyedi stratégiák szerint, külső erőforrások bevonásával (pl. fejlesztési többletterületek, befektetés-ösztönzés) és a belső erőforrások feltárásával (munkaerő, eladható termelési tradíciók, természeti erőforrások), lehetőleg közösségi részvétellel és erőteljes állami jelenlét mellett zárkózzanak fel, újuljanak meg. A perifériák támogatásának hatékonyabbá tétele a források koncentrációját teszi szükségessé, ezért a legnagyobb problémákkal küzdő térségeknek, a valódi szükségleteiket szolgáló célokra kell elsősorban a támogatásokat adni. Az országos tehetségsegítő programnak különösen nagy szerepe lehet a leszakadó térségek felzárkóztatásában.” 110-111. oldal

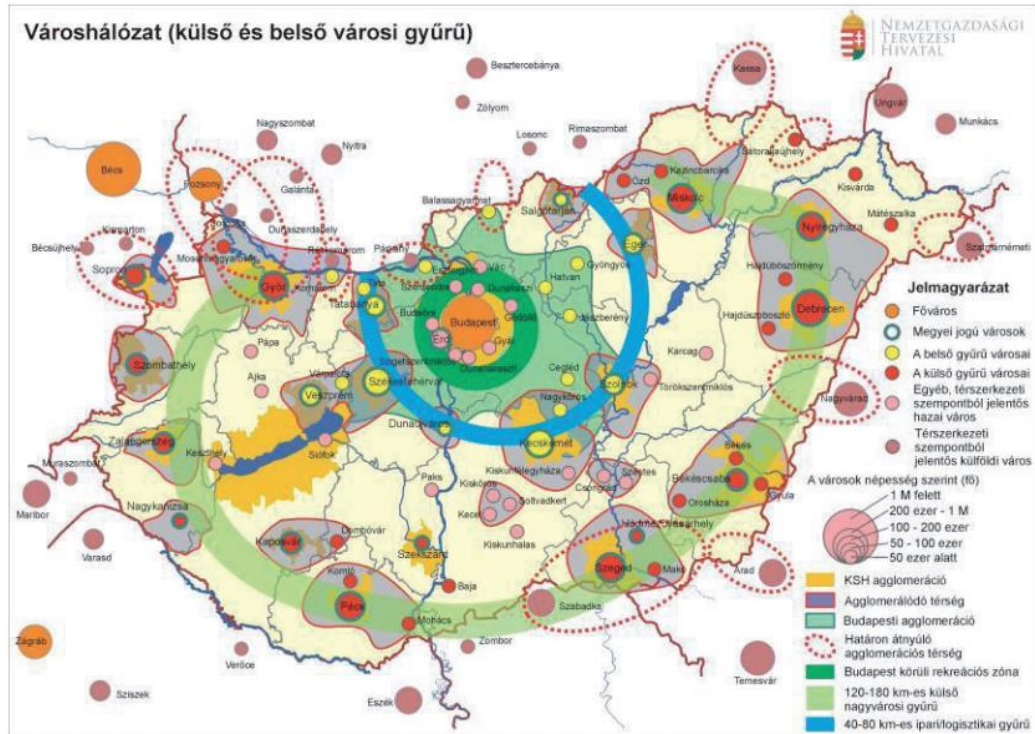
Távol a fejlődő zónáktól

Kunhegyes helyzetét döntően befolyásolja, hogy a távol esik az OFTK által meghatározott belső ipari-logisztikai gyűrűtől és a külső nagyvárosi gyűrűtől is, kiesik az agglomerációs térségek

vonzáskörzetéből és nincs a közelében egyetlen térszerkezeti szempontból jelentősnek minősített város sem.

7. ábra: Magyarország városhálózata az OFTK alapján

Forrás: OFTK

A Tisza-tó fejlesztése

A Tisza-tó és hasznosítása részét képezi az OFTK Tisza-völgy: a víz- és agrárgazdálkodás komplex nagytérségének. Kunhegyes része a Tisza-tavi idegenforgalmi régióknak, de nem része a Tisza-tó kiemelt üdülőkörzetnek. A Tisza-tavi idegenforgalomhoz kevésbé kapcsolódik a város, a jelenlegi reálgazdasági folyamatok szerint a kapcsolata a térség idegenforgalmával nem szignifikáns, ugyanakkor a Tisza-tó 2013. évi Térségfejlesztési Konceptiójában a térség részét képezi Kunhegyes. Ezért egyik perspektivikusan létező lehetőségként veendő figyelembe a Tisza-tó térségére vonatkozó elképzelések.

Az OFTK a Tisza-tó és térsége fejlődése szempontjából lényegesnek tartja, hogy az idegenforgalom, a vízgazdálkodás, a természetvédelem és a térségfejlesztés egy több megyén átnyúló, integráltan kezelt rendszert alkosson. A Tisza-tó közvetlen és tágabb környezetébe tartozó települések társadalmi-gazdasági felzárkóztatása részét képezi a fejlesztési törekvéseknek. A felzárkóztatás alapja a térség társadalmi-gazdasági erőforrásainak aktivizálása, az életkörülmények javítása, a térségi szereplők hatékony együttműködése és a fejlesztések összehangolása.

1.2.2 Kapcsolódás a Jász-Nagykun-Szolnok Megye Területfejlesztési Programjához

A Jász-Nagykun-Szolnok megyei Területfejlesztési Konceptió háromszintű stratégiai célrendszert határoz meg: területi, specifikus és horizontális célokat. A dokumentum a Kunhegyesi Járást az T5 területi cél: Tisza menti „ökosztráda” alrendszerének kiépítése alá sorolja. A területi célhoz 4 specifikus célt rendel:

Megyei területfejlesztési koncepció

- S1: A lakosság képzettségi szintjének és egészségi állapotának javítása
- S2: Az agrárvertikum versenyképességének, tájfenntartó- és foglalkoztatási potenciáljának növelése
- S3: Leszakadó társadalmi csoportok életminőségének és esélyegyenlőségének javítása

- S4 : A társadalom és a gazdaság megújulását, a táj konszolidációját hátráltató infrastrukturális hiányosságok felszámolása

A térségre öt prioritást határoz meg:

1. Tisza menti integrált, adaptív térségi vízgazdálkodás megalapozása az EU vonatkozó irányelveinek megfelelően, összehangolt árvízvédelmi és tájgazdálkodási szervezeti háttér kialakítása

2. Holtágak integrált tájgazdálkodási és turisztikai programba illesztett összehangolt rehabilitációja
Főbb beavatkozások: vízgazdálkodási-ökológiai-rekreációs célú integrált holtág-megújítás, vízutánpótlás, holtágak tájgazdálkodási célú hasznosítási feltételeinek megteremtése, vizsgálva egyes holtágak összekapcsolásának lehetőségét, holt-ág rezervátum

3. Integrált vízgazdálkodásra épülő teljes halgazdálkodási vertikum felépítése

4. Tájgazdálkodási mintaprojektek, a táji diverzitást és a turisztikai vonzerőt növelő fejlesztések megvalósítása a Tisza mentén

Főbb beavatkozások: Nagykőrű, Tiszabő-Tiszaroff térség, Tiszaföldvári térség, Körös mente-Tiszaszeg tájgazdálkodási mintaprojektek; erdősisítés, tájfásítás, mozaikosabb tájkép kialakítása az S.4. specifikus célhoz is kapcsolódva, EUROVELO, vízi és kerékpáros túra bázisok gátör házakkal kombinált hálózatának integrált fejlesztése

5. Szociális fókuszú integrált tájgazdálkodás ösztönzése a Tisza menti kistelepülésekben

Főbb beavatkozások: munkaintenzív, jelentős foglalkoztatási képességű gazdálkodási formák kialakítása, vízgazdálkodáshoz kapcsolódó élelmiszer- és nyersanyagtermelés, extenzív gyümölcsstermesztés, ártéri gazdálkodás, legeltető állattartás, erdőgazdálkodás, megújuló energiaforrás-termelés, az önfenntartás irányába mutató ellátórendszerek kiépítése

Megyei területfejlesztési program

Jász-Nagykun-Szolnok megye Területfejlesztési Programja Kunhegyest és a járását a legkevésbé fejlett belső periferiájának tekinti. A Program hat prioritás köré csoportosítja a tervezett fejlesztéseket:

- Gazdaságfejlesztés
- Közlekedésfejlesztés
- Agrárium fejlesztése
- Környezeti erőforrások hatékony megőrzése
- Esélyteremtő, befogadó, egészséges társadalom
- Település-fejlesztési programok

A fejlesztéseket a döntési kompetencia függvényében a megyei területfejlesztési operatív programhoz, illetve az ágazati operatív programokhoz sorolja, amelyeken belül a beavatkozások megvalósítását projektcsoportok szolgálják.

Kunhegyes az alábbi projektcsoportokban érintett:

VI.1.1. Megyei gazdaságfejlesztési részprogram

1. Jász-Nagykun-Szolnok megyei gyermekintézmény-fejlesztési program
3. Közép-Tisza-menti turizmusfejlesztési program
7. Nagykunság – Tisza-tavi térség gazdasági felzárkóztatása

VI.1.3. Kistérségi előzetes fejlesztési részprogram

6. Tiszafüredi Kistérségi Előzetes Fejlesztési Részprogram

1. Energiahatékonyt eredményező fejlesztések
2. Településbiztonság
3. Közlekedés fejlesztése
4. Közösségi terek kialakítása, közösségi infrastruktúra fejlesztése
6. Közigazgatási infrastruktúra fejlesztése

VII. Ágazati operatív programokhoz kapcsolódó részdokumentum

VII. 1. Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program (GINOP) projektsomagok

5. Nagykunság – Tisza-tavi térség gazdasági felzárkóztatása
6. Nagykunság – Tisza-tavi térség gazdasági felzárkóztatása – turizmusfejlesztés
Gyógy- és termálturisztikai fejlesztés Kunhegyesen

VII. 2. Környezeti és Energetikai Hatékonysági Operatív Program (KEHOP)

6. Ivóvízminőség-javítás
7. Belterületi vízrendezés, csapadékvíz-elvezetés

VII. 3. Intelligens Közlekedésfejlesztés Operatív Program (IKOP)

4. Nagykunság – Tisza-tavi térség gazdasági felzárkóztatása – kapcsolódó nagyobb közlekedési fejlesztések
 - 34. sz. Fegyvernek-Tiszafüred főút 115 kN tengelyterhelésre történő megerősítése,
 - Kunhegyes-Karcag új összekötő út megépítése.

VII. 4. Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program (EFOP) projektsomagok között

5. Alap- és középfokú oktatásfejlesztés
7. Járó- és fekvőbeteg ellátás, egészségfejlesztés
 - Ápolási Intézet új épületének építése

Hazai forrásból megvalósuló projektek:

2. Az állami mellékúthálózat fokozott ütemű felújítása Jász-Nagykun-Szolnok megyében
 - 3217. sz. Kunhegyes-Tiszaszőlős összekötőút – 22,0 km

Kunhegyes Város Integrált Településfejlesztési Stratégiájának célkitűzéseit és a megyei területfejlesztési programhoz való kapcsolódását részletesen az ITS 6.1.3-as fejezete mutatja be.

1.2.3 Egyéb térségi fejlesztési koncepciókhoz, programokhoz való kapcsolódás

Tisza-tó Nemzeti Program

2013-ban elkészült a Tisza-tó Nemzeti Program, a Tisza-tó területfejlesztési programja. A programban Kunhegyes a Tisza-tótól távolabbi települések között szerepel, közvetlenül nem kapcsolódik a Tisza-tó turisztikai iparához, a város szerepe a térség gazdasági és szolgáltató szektorának részeként értelmezett.

A Tisza-tó területfejlesztési programja öt fő fejlesztési irányt határoz meg:

- Jó környezeti és ökológiai állapot fenntartása és fejlesztése
- Térségi és települési infrastruktúra fejlesztése
- Gazdasági szerkezet megújítása
- Humán erőforrás fejlesztés
- Turizmusfejlesztés

Ezek közül a programban Kunhegyes a térségi gazdaság, infrastruktúra és humán erőforrás fejlesztésekhez kapcsolódik.

Helyi vidékfejlesztési stratégia

Tisza-tó Térsége LEADER Egyesület 15 tagtelepülésének egyike Kunhegyes. A szervezet 2013-ban megújította a helyi vidékfejlesztési stratégiáját.

A HVS által megfogalmazott átfogó célkitűzések:

- Minőségi ökoturisztikai desztináció kialakítása
- Térségi sajátosságon alapuló gazdaságfejlesztés
- Emberi erőforrás fejlesztés
- Hosszú távú kohézió kialakítása

Kunhegyes a stratégia minden intézkedésének célterülete a turisztikai szálláshely fejlesztéstől a közösség építésig.

1.3 A területrendezési tervekkel való összefüggések vizsgálata

1.3.1 Országos Területrendezési Terv (OTrT)

A fejezetben az Országos Területrendezési Tervről szóló 2008. évi L. törvénnyel, majd Mtv.-vel módosított 2003. évi XXVI. törvény (OTrT) Kunhegyest érintő megállapításait mutatjuk be. Az Mtv.-vel módosított OTrT a Megyei Területrendezési Terv alkalmazásának vonatkozásában egyedi szabályokat határoz meg:

OTrT

"31/B. § A kiemelt térségi és a megyei területrendezési terveknek az e törvénnyel való összhangba hozataláig a településrendezési eszközök készítésénél, módosításánál az alábbi átmeneti rendelkezéseket kell alkalmazni:

a) az Országos Szerkezeti Terv által kijelölt országos jelentőségű műszaki infrastruktúra-hálózatokat az e törvénynek az Mtv.-vel megállapított 1/1-11. melléklete, 9. § (7) bekezdése, valamint 10. §-a előírásainak alkalmazásával kell kijelölni,

(9.§ (7) Az országos és térségi jelentőségű műszaki infrastruktúra-hálózatok nyomvonalának meghatározásánál biztosítani kell a szomszédos megyék és települések határán a folyamatos kapcsolódás lehetőségét.)

b) a megyei területrendezési tervben megállapított térségi területfelhasználási kategóriákon belül az e törvénynek az Mtv.-vel megállapított 6. § (2) bekezdésének előírásait kell alkalmazni,

(2) A kiemelt térségi és megyei területfelhasználási kategóriákon belül a települési területfelhasználási egységek kijelölése során a következő szabályokat kell alkalmazni: ...

e) azokat az országos övezeteket, amelyeket a kiemelt térségi és megyei területrendezési terv alkalmaz, azonban az Mtv. megszüntetett, a településrendezési eszközök készítésénél, módosításánál nem kell alkalmazni,

f) azokra az országos övezetekre, amelyeket a kiemelt térségi és megyei területrendezési terv alkalmaz, azonban a rá vonatkozó előírásokat az Mtv. módosította, a településrendezési eszközök készítésénél, módosításánál e törvénynek az Mtv.-vel megállapított övezeti előírásait kell alkalmazni,

g) azokat a kiemelt térségi és megyei övezeteket, amelyeket a kiemelt térségi és megyei területrendezési terv megállapít, azonban az Mtv. megszüntetett, az i) pontban foglaltak kivételével a településrendezési eszközök készítésénél, módosításánál nem kell alkalmazni,

h) azokat a kiemelt térségi és megyei övezeteket, amelyeket a kiemelt térségi és megyei területrendezési terv megállapít, azonban a rá vonatkozó előírásokat az Mtv. módosította, a j) pontban foglaltak figyelembevételével a településrendezési eszközök készítésénél, módosításánál e törvénynek az Mtv.-vel megállapított övezeti előírásaival kell alkalmazni."

A fent jelzett egyedi szabályok figyelembevételével került kidolgozása a Megyei Területrendezési Tervvel kapcsolatos követelményeket bemutató fejezet is.

Az OTrT országos szerkezeti tervének vonatkozó megállapításai, a térségi szerkezet

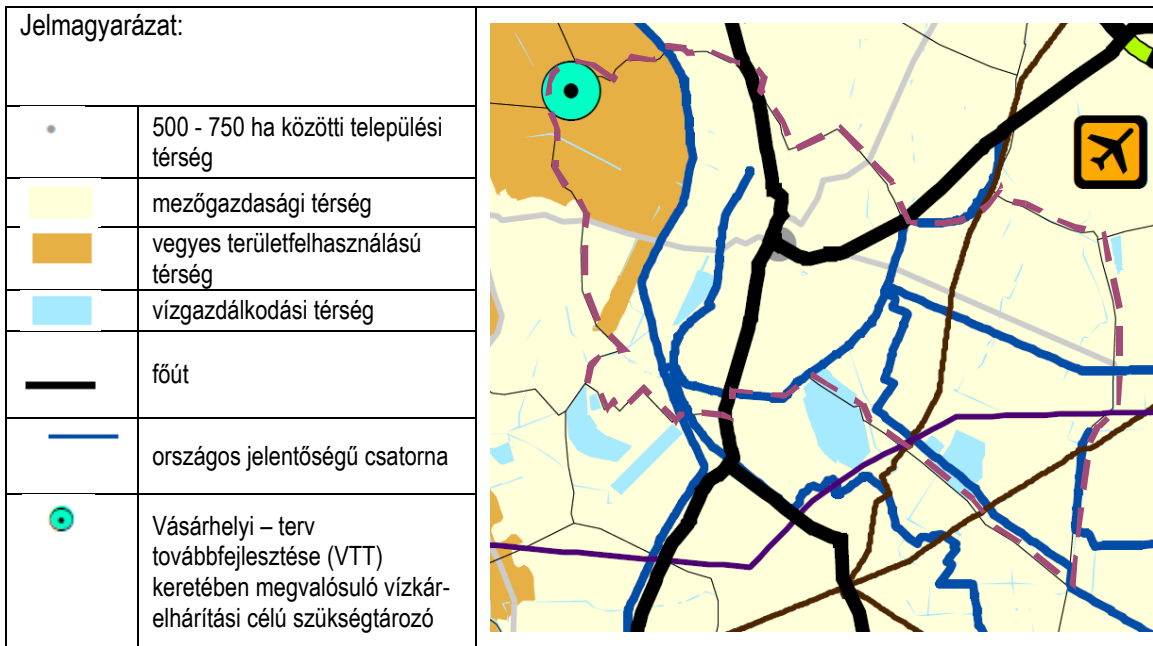
OTrT országos szerkezeti terv

Kunhegyest az OTrT térségi szerkezeti tervlapja:

- 500-750 ha közötti települési térségként,
- nagy részben mezőgazdasági térségként,
- kisebb részben a település Ény-i, Ny-i részében vegyes területfelhasználású térségként, továbbá vízgazdálkodási térségként határozza meg.

Vonalas infrastruktúra vonatkozásában az OTrT jelöli a települést érintő meglévő országos mellékúthálózatot főútként, az országos jelentőségű csatornahálózat elemeit. Egyéb infrastruktúra elemként a Vásárhelyi – terv továbbfejlesztése (VTT) keretében megvalósuló vízkár-elhárítási célú szükségstározót.

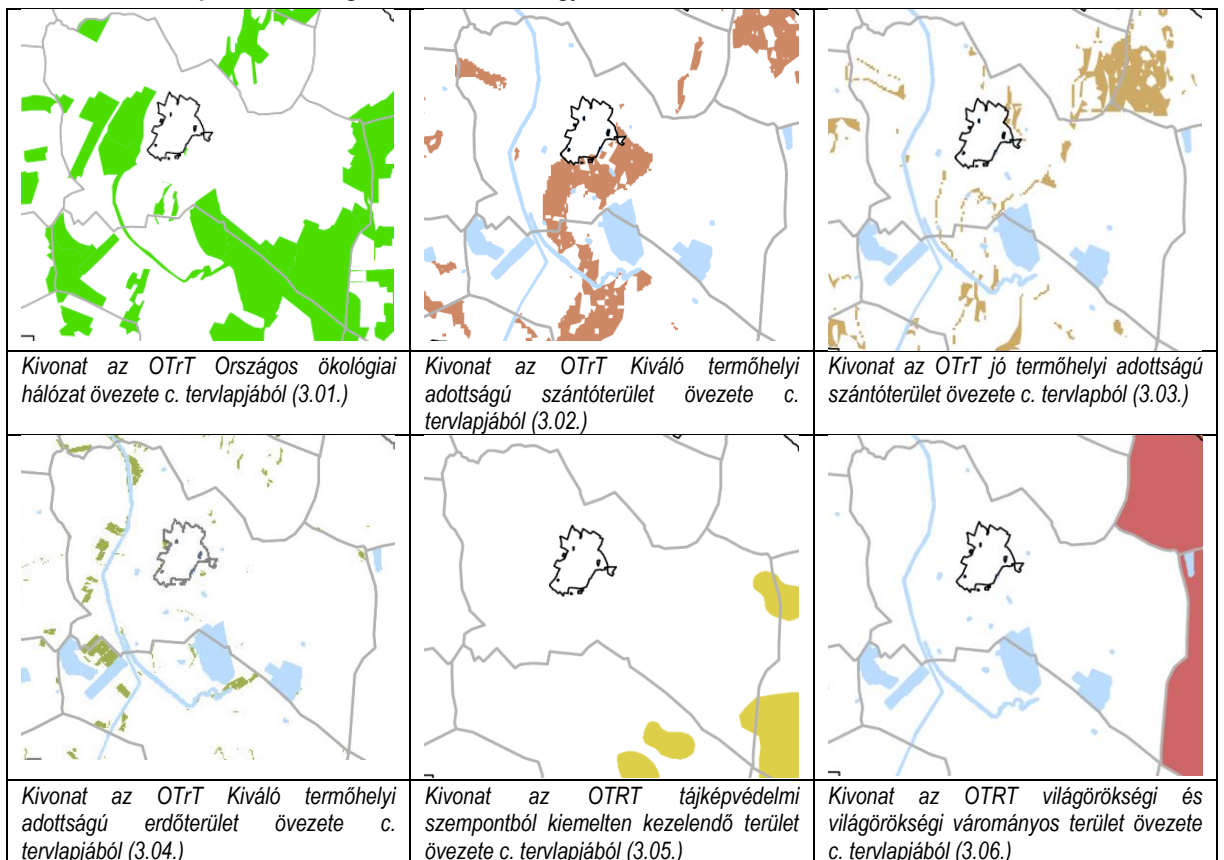

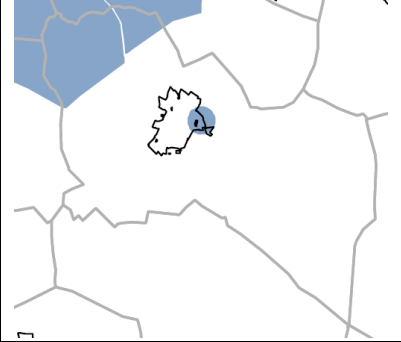
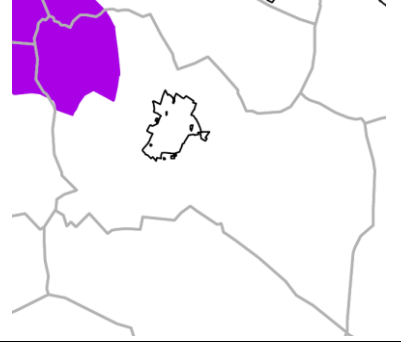

8. ábra: Kivonat az OTrT Országos Szerkezeti Tervéből, és a szerkezeti terv jelkulcsából

Forrás: Az OTrT Országos Szerkezeti Tervéből, és a szerkezeti terv jelkulcsából

OTrT országos övezetek

Az OTrT országos övezeti terveinek vonatkozó megállapításai, az országos övezetek

9. ábracsoport: Az országos övezetek Kunhegyesen

		
Kivonat az OTrT országos vízminőség védelmi terület övezete c. tervlapjából (3.07.)	Kivonat az OTrT nagyvízi meder és a vásárhelyi terv továbbfejlesztése keretében megvalósítható vízkárelhárítási célú szükségtározók területének övezete c. tervlapjából (3.08.)	Kivonat az OTrT kiemelt fontosságú honvédelmi terület övezete c. tervlapjából (3.09.)

4. táblázat: Kunhegyes OTrT országos övezeteivel való érintettsége*

Az OTrT országos övezetei	Megjegyzés
Az országos ökológiai hálózat övezete	településrészen koncentráltan (t. k.)
Kiváló termőhelyi adottságú szántóterület övezete (3.02.)	t.k.
Jó termőhelyi adottságú szántóterület övezete (3.03.)	településrészen elszórtan
Kiváló termőhelyi adottságú erdőterület övezete (3.04.)	településrészen elszórtan
Tájvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület övezete (3.05.)	t.k.
Országos vízminőség védelmi terület (3.07.)	t.k.
Nagyvízi meder és a vásárhelyi terv továbbfejlesztése keretében megvalósítható vízkárelhárítási célú szükségtározók t-nek övezete (3.08.)	t.k.

*A táblázat csak azon övezeteket sorolja fel, amelyekben Kunhegyes érintett.

Az Országos Területrendezési Terv vonatkozó előírásai:

Az Mtv.-vel módosított OTrT előírásait figyelembe véve, a vonatkozó térségi övezeti előírások a megyei területrendezési terv elemzését követően az országos és megyei övezetekre vonatkozóan együttesen kerülnek ismertetésre.

1.3.2 Jász-Nagykun-Szolnok Megye Területrendezési Terve

Kunhegyes településre jelenleg az alábbi szabályok vonatkoznak:

- Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Közgyűlésének Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Területrendezési Tervéről szóló, a 10/2011.(IV.29.) kr. számú rendelettel módosított 18/2004.(XI.9.) kr. számú rendelet (a továbbiakban: J-N-SZmTrT)
- A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Területrendezési Terv módosításához közvetlenül kapcsolódik az ajánlásokról szóló 53/2011.(IV.29.) kh. számú határozat
- A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Területrendezési Tervben foglaltak érvényesítésére és a magasabb rendű jogszabályok módosításának kezdeményezésére irányuló intézkedésekről szól az 54/2011.(IV.29.) kh. számú határozat.

Jelen fejezet az OTrT figyelembevételével, a fent jelzett térségi követelmények településre vonatkozó összefoglalóját tartalmazza. A J-N-SZmTrT nem az Mtv.-vel módosított OTrT alapján készült, így az J-N-SZmTrT követelményeinek figyelembevétele a jelenleg hatályos OTrT vonatkozó előírásai alapján történhet.

A J-N-SZmTrT térségi szerkezeti elemei

Kunhegyes térségi elhelyezkedését, területfelhasználását a J-N-SZmTrT Térségi Szerkezeti Terve tartalmazza, az alábbiak szerint. Kunhegyest a J-N-SZmTrT térségi szerkezeti tervlapja:

- a belterületet városias települési térségként,
- a külterületen a jelentős beépítésre szánt területeket hagyományosan vidéki települési térségként,

Magyei területrendezési terv

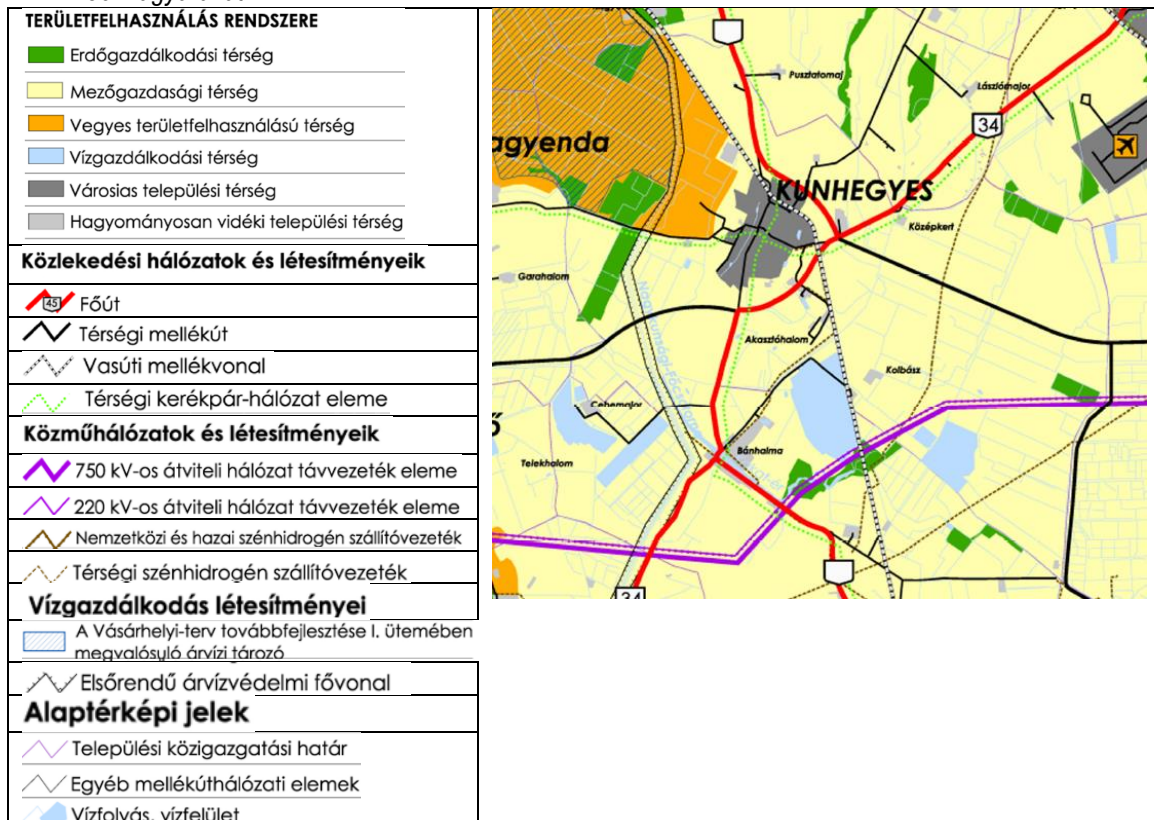
Magye Trt szerkezeti elemei

- a külterületet egyéb területen erdőgazdálkodási, mezőgazdasági, vegyes területfelhasználású és vízgazdálkodási térségként határozza meg.

10. ábra: Kunhegyes térségi szerkezete

Jelmagyarázat:

Forrás: Kivonat a J-N-SZmTrT Térségi Szerkezeti Tervéből, és a szerkezeti terv jelkulcsából

A térségi szerkezeti terv a településen a Vásárhelyi-terv továbbfejlesztése I. ütemében megvalósult árvízi tározót jelöli, és az elsőrendű árvízvédelmi fővonalat.

Vonalas infrastruktúra tekintetében:

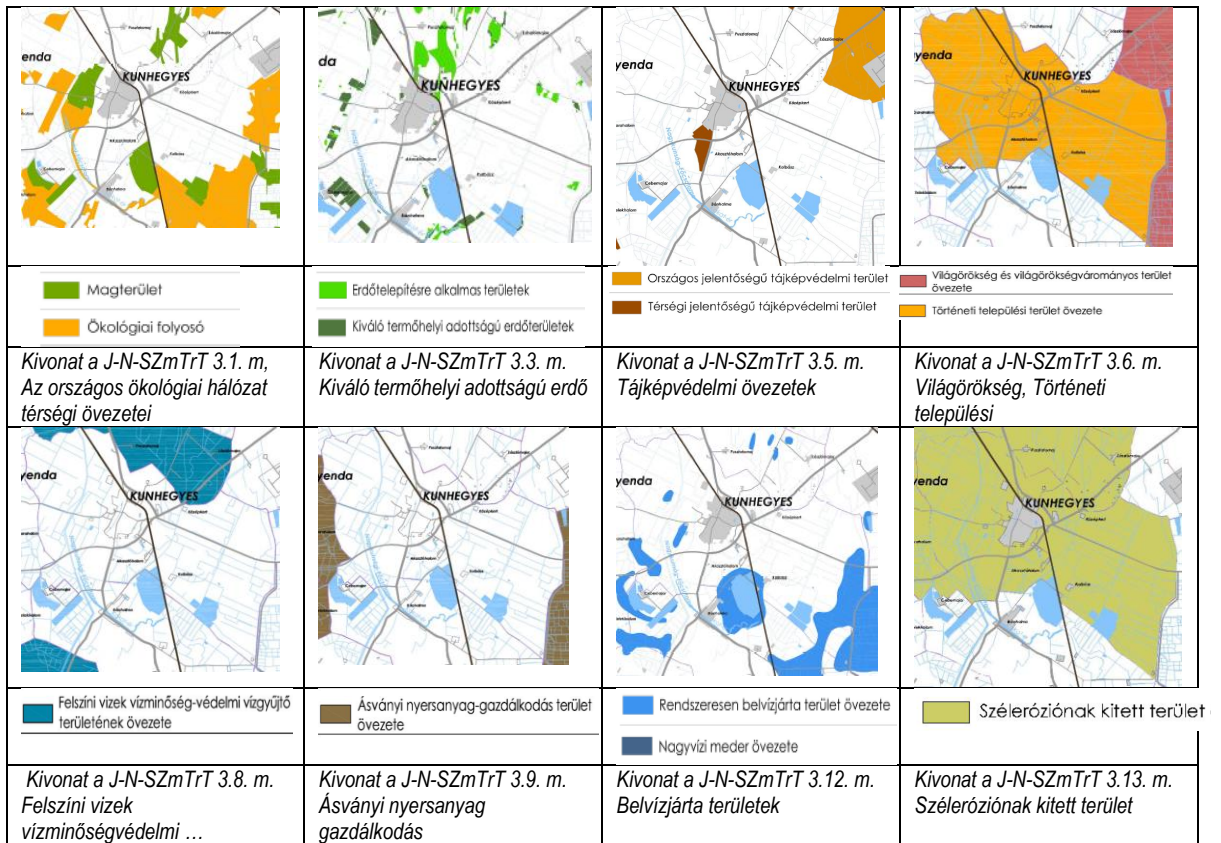
- új útkapcsolatként a meglévő országos mellékút főúttá történő fejlesztését,
- a meglévő 34. számú főút elkerülő szakaszának létesítését, a települést északi irányból elkerülő főút tervezett nyomvonalát,
- a Jászságot a Nagykunsággal összekötő országos mellékút nyomvonalát,
- valamint a Karcag irányába tervezett országos mellékút nyomvonalát határozza meg.
- A térségi szerkezeti terv a tervezett regionális (térségi jelentőségű) kerékpárút hálózatokat is ábrázolja.

Energiahálózatok vonatkozásában:

- a meglévő nagy-középnomású gázvezeték húzódik a Kisújszállási vasútvonal mentén, a terv a meglévő termékvezeteket és a nagynyomású gáz szállítóvezeteket is ábrázolja.
 - A település területén 400 kV –os és 750 kV –os elektromos távvezeték is húzódik.
- A jelzett infrastrukturális elemeket a hatályos településszerkezeti terv is tartalmazza.

11. ábracsoport: Kunhegyes a J-N-SZmTrT térségi övezeteivel való érintettségi vizsgálata

5. táblázat: Kunhegyes érintettsége, megyei övezetek: a J-N-SZmTrT térségi övezetei*

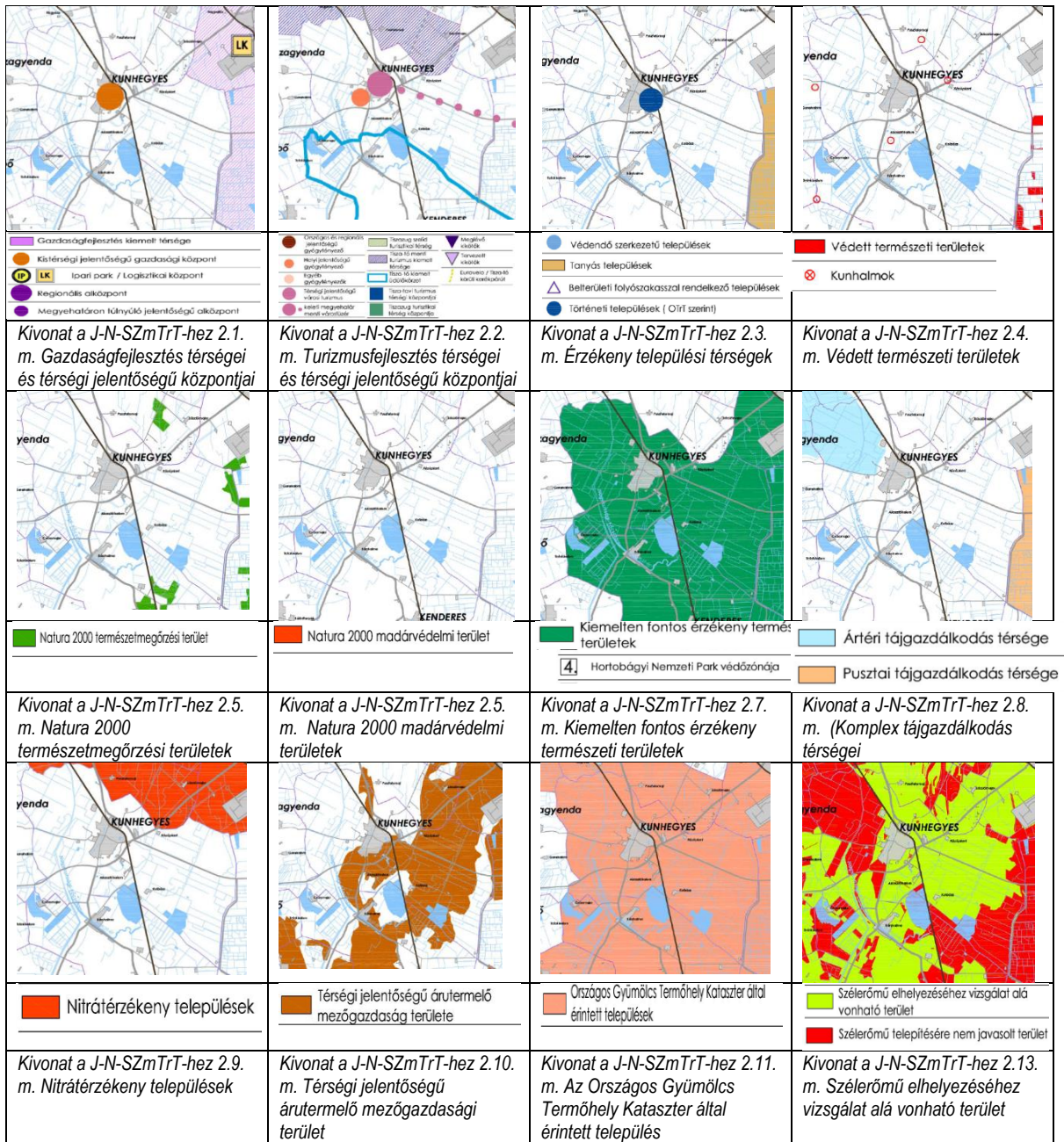
Melléklet	A J-N-SZmTrT övezetei
3/1	1.a. Magterület övezete – lehatárolás új adatszolgáltatás alapján
3/1	1.b. Ökológiai folyosó övezete – lehatárolás új adatszolgáltatás alapján
3/3	3.a. Kiváló termőhelyi adottságú erdőterületek övezete – lehatárolás új adatszolgáltatás alapján
3/3	3.b. Erdőtelepítésre alkalmas terület övezete – OTrT megszüntette
3/5	5.b. Térségi jelentőségű tájképvédelmi terület övezete (3/5. melléklet)
3/6	6.b. Történelmi települési terület övezete (3/6. melléklet) – OTrT megszüntette
3/12	12.a. Rendszeresen belvíz járta terület övezete
3/14	13. Szélérózióknak kitétt terület övezete – OTrT megszüntette
	Szélérőmű elhelyezéséhez vizsgálat alá vonható terület – megyei ajánlott térségi lehatárolás

*a táblázat csak azokat az övezeteket tartalmazza, amelyekben a város érintett

A Kunhegyest érintő, a sajátos megyei térségekre vonatkozó megyei ajánlások

12. ábracsoport: Kunhegyest érintő, a sajátos megyei térségekre vonatkozó megyei ajánlások

Megyei ajánlások, érintettség

6. táblázat: Kunhegyest érintő, sajátos megyei térségekre vonatkozó megyei ajánlások*

Melléklet	A J-N-SZmTrT sajátos megyei területei
3/1	A gazdaságfejlesztés térségei és kiemelt térségi központjai
3/2	A turizmusfejlesztés térségei és kiemelt térségi központjai
3/3	Érzékeny települési térségek
3/4	Védett természeti területek
3/5	Natura 2000 természetmegőrzési területek
3/8	Ártéri tájgazdálkodás térsége (Komplex tájgazdálkodás térségei)
3/10	Térségi jelentőségű árutermelő mezőgazdasági térség
3/11	Az Országos Gyümölcs Termőhely Kataszter által érintett település
3/13	Szélerőmű elhelyezéséhez vizsgálat alá vonható terület

*a táblázat csak azokat az ajánlásokat tartalmazza, amelyekben a város érintett

7. táblázat: Kunhegyes országos és megyei övezetek általi érintettségének összefoglaló táblázata: az OTrT országos és a J-N-SZmTrT térségi övezetei, és azok lehatárolása

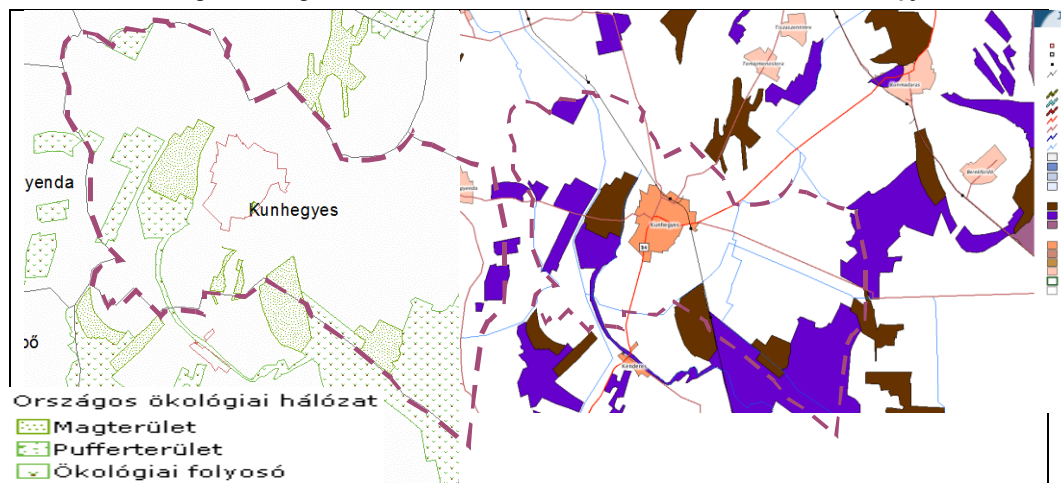
OTrT	OTrT megyei tervek	OTrT érintettség	J-N-SZmTrT érintettség
a) Országos ökológiai hálózat	a) Magterület b) Ökológiai folyosó	Az országos ökológiai hálózat övezete: érintett	1.a. Magterület övezete (3/1. melléklet) 1.b. Ökológiai folyosó övezete (3/1. melléklet) A TEIR lehatárolása alapján is bemutatott
d) Kiváló termőhelyi adottságú erdőterület		Kiváló termőhelyi adottságú erdőterület övezete (3.04.): érintett A NEBIH adatszolgáltatás alapján pontosítandó, itt az OTrT lehatárolása az irányadó	3.a. Kiváló termőhelyi adottságú erdőterületek övezete (3/3. melléklet)
	f) Rendszeresen belvízjárta terület:		12.a. Rendszeresen belvíz járta terület övezete (3/12. melléklet)

A fenti táblázat nem tartalmazza azon országos illetve térségi övezeteket, amelyekben nem érintett Kunhegyes, illetve azokat sem, amelyeket az OTrT előírásai alapján már nem kell alkalmazni. Ezekről az övezetokről a leírásban sem szólnunk.

A településrendezési eszközök készítése során az OTrT-ben meghatározott térségi övezetek lehatárolásait a fent jelzett adatszolgáltatások alapján kell pontosítani. A fejlesztési dokumentumok meghatározása során a táblázat szerint, a vonatkozó fejezetben rögzített adatok vehetők figyelembe.

Kunhegyes területén az adatszolgáltatás alapján meghatározott országos és megyei övezeti lehatárolások bemutatása

13. ábra: Az országos ökológiai hálózat övezeteinek a lehatárolása a TEIR és a TIR alapján

Források: TEIR adatbázis, : <http://geo.kvvm.hu/tir/viewer.htm>

A Térségi területfelhasználásokhoz és térségi övezetekhez kapcsolódó előírások

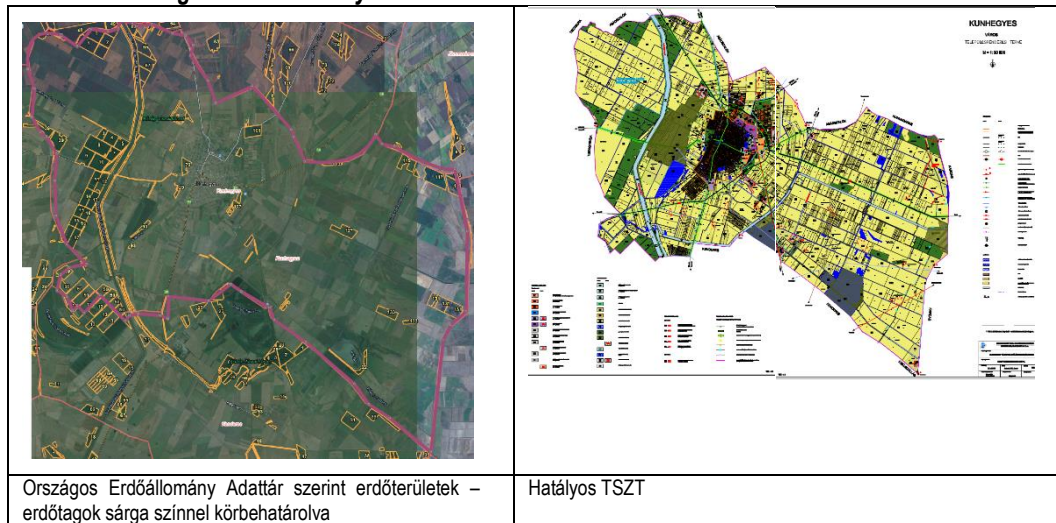
A szabályokat és a szabályoknak való megfelelés vizsgálatát az 1. melléklet tartalmazza

A területfelhasználásra vonatkozó általános releváns szabályok

A szabályokat és a szabályoknak való megfelelés vizsgálatát a 2. melléklet tartalmazza.

„7. § (1) Az Országos Erdőállomány Adattár szerint erdőterületnek minősülő területet a településrendezési eszközökben legalább 95%-ban erdőterület területfelhasználási egységbe kell sorolni. – A TSZT és HÉSZ megfelelése az OTrT előírásnak: a településrendezési eszközök módosításakor felülvizsgálandó, pontosítandó.

14. ábra: Az Országos Erdőállomány adattár szerinti erdők összehasonlítása a TSZT erdőivel

Forrás: <http://erdoterkep.nebih.gov.hu/>

A településrendezési eszközök készítése során a térségi területfelhasználás és térségi övezetek előírásaival kapcsolatos követelmények teljesülését igazolni szükséges.

A jelenleg hatályos településszerkezeti tervhez 2010. június hóban elkészült a térségi tervekkel való összhang igazolására a „Magasabb rendű tervekhez való igazodás munkarész” (Kiszelovics és Társa Településtervező Kft. Kiszelovics Ildikó vezető településtervező) amelyben rögzítésre került, hogy a Kunhegyes város településszerkezeti terve megfelel a település közigazgatási területére vonatkozó Megyei Övezeti tervi előírásoknak, az akkor készülő J-N-SZmTrT előírásait a tervező tájékoztató jelleggel vette figyelembe.

A z J-N-SZmTrT–hez kapcsolódó ajánlások

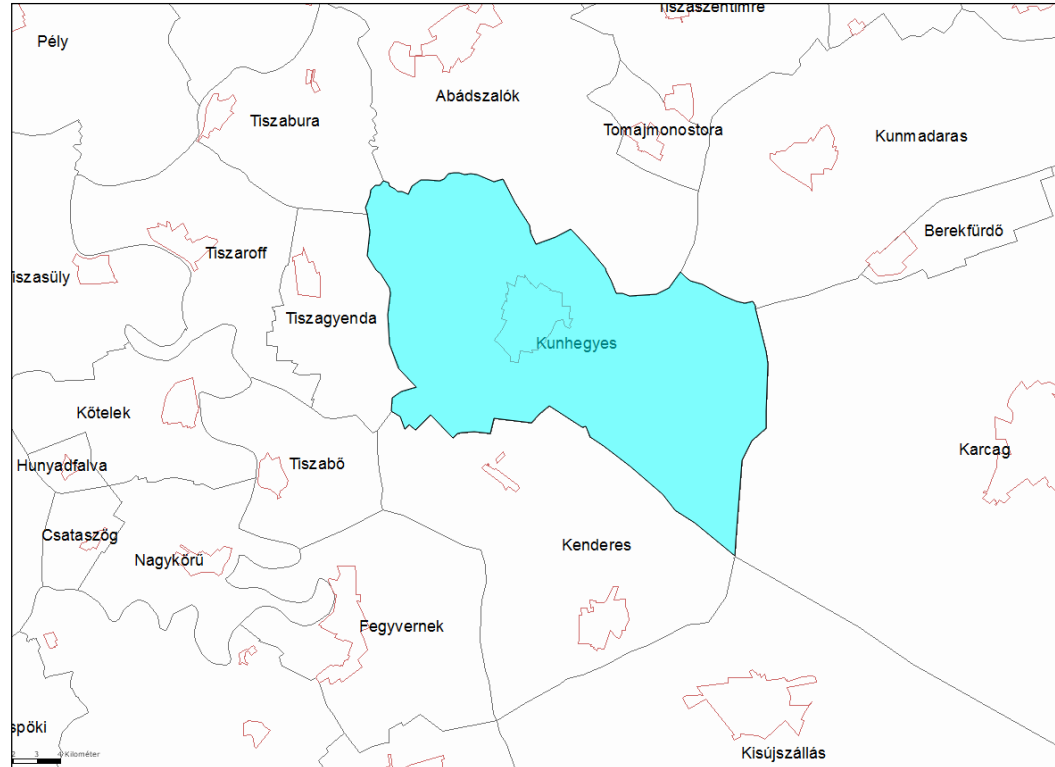
Az J-N-SZmTrT–hez kapcsolódó ajánlásokat az 53/2011. (IV. 29.) számú határozat 1. sz. melléklete tartalmazza.

A határozat minden térségi területfelhasználás és térségi övezet vonatkozásában meghatároz ajánlásokat, amelyeket a településfejlesztés és a településrendezés során egyaránt javasolt figyelembe venni. Az ajánlások nagyvonalakban a 3. mellékletben található jellemzően településrendezési eszközökre vonatkozó megállapításokkal.

1.4 A szomszédos települések hatályos településszerkezeti terveinek a település fejlesztését befolyásoló megállapításai

4. térkép: Kunhegyes szomszédos települései

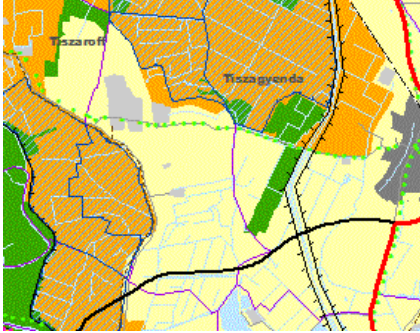
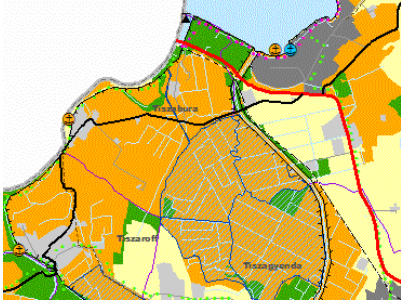
Forrás: gis.teir.hu

A szomszédos települések fejlesztései

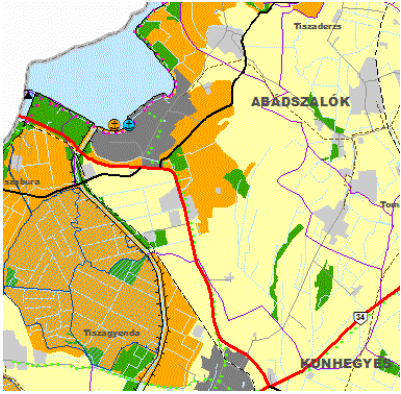

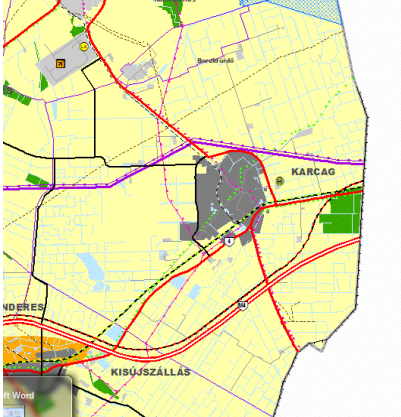
15. ábracsoport: Kunhegyes szomszédos településeinek területfelhasználása és fejlesztési szándékai

Település neve	Fejlesztési irányok
<p>Kisújszállás</p> <p>J-N-SzmTrT http://gis.teir.hu/rendezes_jnsz_trt/</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ az északi iparnegyedből a Kunmadarasi repülőtér irányába kiépíteni tervezett út és csomóponti kapcsolata, a tervezett gyorsforgalmi út a várost északi oldalon elkerülő szakaszával

<p>Kenderes</p> <p>J-N-SzmTrT http://gis.teir.hu/rendezes_insz_trt/</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ TSZT nem áll rendelkezésre. Célja az élhetőbb, biztonságos és dinamikus fejlődő város megteremtése önálló településként, amihez kapcsolódó fejlesztési célok a szomszédos településeket is érinthetik ■ vágópont létesítése ■ kihasználatlan gazdasági ingatlanok jövedelemtermelő újrahatszósítása ■ mg-i termények tárolókapacitásának növelése ■ szennyvízcsatorna-ellátottság 100%-ra emelése ■ Kastély turisztikai célú hasznosítása ■ közúthálózat fejlesztése, piactér kialakítása ■ belvízvédelmi terv készítése és kivitelezése ■ hulladékudvar kialakítása, komposztáló telep létrehozása inert hulladék helyben történő hasznosítása, gyűjtése ■ ivóvízhálózat rekonstrukciója
<p>Tiszagyenda</p> <p>J-N-SzmTrT http://gis.teir.hu/rendezes_insz_trt/</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ a Hellenbronth kastély melletti területeken idegenforgalmi fejlesztések különleges területfelhasználás meghatározása, sportterületek kijelölése ■ a Gara-halomtól északra feldolgozó ipar telepítésére ipari gazdasági terület meghatározása ■ településszerkezetet befolyásoló elemek: tervezett közutak, tervezett kerékpárút hálózatok, jelentősebb vízfolyások, regionális hálózati szerepű közművezetékek, a Tisza regionális árvízvédelmi tervében foglaltak és a Vásárhelyi Terv rendelkezéseinek megfelelő területfelhasználás
<p>Tiszabura</p> <p>J-N-SzmTrT http://gis.teir.hu/rendezes_insz_trt/</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ TSZT nem áll rendelkezésre. A faluvezetés elkötelezett híve a leghátrányosabb helyzetű emberek életkörülményeinek, a falu helyzetének javítására. Folytatni szeretnék a cigánytelep rehabilitációját-felszámolását új telkek kialakításával, közművesítésével.

<p>Abádszalók</p> <p>J-N-SzmTrT http://gis.teir.hu/rendezes_jnsz_trt/</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ Abádszalók Kunhegyes településhez beépítésre nem szánt mezőgazdasági területtel kapcsolódik
<p>Kunmadaras</p> <p>J-N-SzmTrT http://gis.teir.hu/rendezes_jnsz_trt/</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ TSZT nem áll rendelkezésre. Célja, hogy Kunmadaras térségi szerepkörében megerősödött, prosperáló gazdasággal bíró, stabil népességmegtartó képességű településsé váljon, amelynek sikere a repülőtér területén megvalósuló logisztikai, szolgáltató és termelő jellegű beruházásokon alapuló és funkcióval szorosan kapcsolódik a térség turisztikai fejlesztéseihez. A cél eléréséhez több olyan tevékenység tartozik, ami területhasználatában is hatással lehet Kunhegyesre. ■ természetes záportározók kijelölése, csapadékvíz elvezetés fejlesztése, csatornázás ■ közlekedési infrastruktúra és szolgáltatások fejlesztése ■ települési épített és természeti környezet minőségének javítása
<p>Karcag</p> <p>J-N-SzmTrT http://gis.teir.hu/rendezes_jnsz_trt/</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ Karcag Kunhegyes településhez beépítésre nem szánt mezőgazdasági területtel kapcsolódik

1.5 Hatályos településfejlesztési döntések

1.5.1 A hatályos településfejlesztési koncepció és az Integrált Városfejlesztési Stratégia megállapításai

1.5.1.1 Az Integrált Városfejlesztési Stratégia

Integrált városfejlesztési stratégia

Kunhegyes Város Integrált Városfejlesztési Stratégiája 2009-ben készült el az ÉAOP-2009-5.1.1.G pályázat előírásának megfelelően a „Városfejlesztési Kézikönyv” módszertani ajánlásait figyelembe véve. Az IVS pályázati dokumentum, amely településfejlesztési elképzeléseket tartalmaz, de nem a hatályos terület- és településfejlesztési jogszabályok alapján készült, továbbá a 314/2012 (XI. 8.) kormányrendelet sem tartalmaz arra utalást, hogy kapcsolódna a településrendezésre és településfejlesztésre vonatkozó jogszabályokhoz. Mindazonáltal az IVS készítése kapcsán a város szisztematikusan végiggondolta a fejlesztési elképzeléseit és rögzítette azokat a dokumentumban.

Az IVS jövőképe három alapelemre épül:

- A helyzeti energiákból adódó potenciálok feltárása, kihasználása
- A helyi erőforrások fenntartható felhasználása
- A természeti és épített környezet kizsákmányolásának, túlhasználatainak elkerülése

Kunhegyes jövőképe

Kunhegyes váljék olyan mikro-térségi központtá, amely gazdasága elegendő számú és stabil munkahelyet biztosíthat a helybeli és környező kistelepülések lakossága számára.

1.5.1.1.1 Az IVS célrendszere

Az IVS célrendszere

Az IVS a helyzetelemzésből kiindulva az alábbi átfogó célt fogalmazta meg: „A hagyományokban, értékekben bővelkedő gazdasági-kulturális és táji örökség által kínált lehetőségek kihasználására, valamint a település sajátos előnyeire épített közös cselekvések Kunhegyes térségi szerepének erősítése céljából.” Az átfogó célhoz három stratégiai célt rendelt:

1. Kunhegyes mikrotérségi centrum szerepének erősítése, településközi kapcsolatainak élénkítése.
2. A helyi gazdasági hagyományokra és adottságokra, valamint a kulturális és táji örökségre alapozó, rugalmas és versenyképes gazdasági szerkezet kialakítása.
3. „Élhető” város megteremtése a helyi közösségek szerepének növelésével és fenntartható településfejlesztési akciókkal.

A stratégiai célokhoz tíz középtávú, ágazati célt fogalmaz meg:

- KC1. A külső és belső megközelíthetőség és elérhetőség javítása
- KC2. A térségi szerepkör erősítése
- KC3. Fejlett vállalkozói infrastruktúra kiépítése, a stabil és diverzifikált gazdasági struktúra megteremtése
- KC4. A fenntartható turizmus kialakítása
- KC5. Kiegyensúlyozott településszerkezet kialakítása és az épített környezet védelme
- KC6. A természeti és környezeti állapot javítása
- KC7. Korszerű, a gazdaság igényeihez illeszkedő humánerőforrás fejlesztés
- KC8. A magas szintű kultúra és a közművelődés lehetőségeinek biztosítása
- KC9. A lakosság egészségi állapotának javítása és az egészségügyi ellátórendszer fejlesztése
- KC10. A szociális biztonság megteremtése, és az esélyegyenlőség biztosítása

A város és a városrészek elemzését követően meghatározta a városrészi célokat és kijelölte a fejlesztési akcióterületeket:

- Belvárosi funkcióbővítő akcióterület
- Ipari funkciót erősítő akcióterület
- Turisztikai és rekreációs funkciót erősítő akcióterület

Az ITS mellett a pályázat megkövetelte akcióterületi terv készítését, amely részleteiben a Belváros funkcióbővítő városrehabilitációhoz tartozó projektet mutatja be, amely pályázati forrásból két ütemben nagyrészt megvalósult.

1.5.1.1.2 Az IVS-ben vázolt projektek és megvalósulásuk

Az IVS-ben vázolt projektek

Kunhegyes 2007 után elnyert nagy összegű pályázatokon vett részt, egyike a legsikeresebb Jász-Nagykun-Szolnok megyei városoknak forrásabszorpció tekintetében. Gyakorlatilag minden területen nyertek pályázati forrásokat. 15 éve csak pályázati pénzek segítségével képesek fejleszteni a várost, az önrészt is csak támogatásból, hitelből és kötvénykibocsátásból tudták fedezni. Rendkívül nagy tapasztalattal bír az önkormányzat a pályázatok megírása és megvalósítása területén.

8. táblázat: Az IVS-ben megjelölt fejlesztések megvalósulása

Forrás	Fejlesztendő funkciók	Projektek	Költségek	Megvalósulás
Belváros funkcióbővítő akcióterület				
ÉAOP	Közösségi	Városi Művelődési Központ felújítása	25,0	Igen
Funkcióbővítő, integrált település fejlesztések támogatása keretében	Gazdasági	Piactér átépítése	77,2	Igen
	Gazdasági	Piac ingatlanán parkolók kialakítása	11,5	Igen
	Városi	Pihenő park kialakítása szökőkúttal és a hozzá tartozó gépészeti elemekkel	87,3	Igen
	Városi	Szökőkút szobrászati alkotásának költsége	8,0	Igen
	Közösségi	Református Templom homlokzati felújítása	20,0	Igen
	Közösségi	Római Katolikus Templom homlokzati felújítása	25,0	Igen
	Soft projekt	Közösségépítést szolgáló rendezvények	1,2	Igen
Az akció területen egyéb forrásból megvalósuló projektek	Gazdasági	Szolgáltatóház kialakítása	800,0	Nem
	Gazdasági	Turisztikai szálláshely létesítés	25,0	Igen
	Közfelföld	Városháza átalakítása és bővítése	10,0	Nem
	Közfelföld	Intézményi épületek felújítása, korszerűsítése	500,0	Részben
	Városi	Jelzőlámpák kihelyezése, új zebrák létesítése	30,0	Nem
	Városi	Intelligens város-jelző és figyelőrendszerek kialakítása	20,0	Nem
	Közfelföld	E-közigazgatás kialakítása	10,0	Igen
Ipari funkciót erősítő akcióterület				
Pályázat	városi	Ipari területek rendezése	150,0	Nem
Befektetők bevonásával	gazdasági	Munkahelyteremtő beruházások	40,0	Igen
Önkormányzati forrás	gazdasági	Nagy bevásárló központok betelepülésének támogatása	15,0	Nem
Pályázat	gazdasági	Megújuló energiahasznosítás-energiapark	150,0	Nem
Turisztikai és rekreációs funkciót erősítő akcióterület				
Pályázat	gazdasági	Több medence építése a strandfürdő területén, parkolóhely kialakítása	500,0	Nem
Befektető bevonásával	gazdasági	Kemping létesítése a strandfürdő mellett	30,0	Nem
Pályázat	gazdasági	Volt Munkásbázis felújítása, szállóvá alakítása	300,0	Részben

Forrás	Fejlesztendő funkciók	Projektek	Költségek	Megvalósulás
Pályázat	városi	Turisztikai nevezetességeket összekötő kerékpárút	350,0	Nem
Önkormányzat	közösségi	Fiataloknak sportolási lehetőség	40,0	Nem
Pályázat	gazdasági	Műfüves futballpálya-világítással	30,0	Igen
Befektető bevonásával	gazdasági	Fiataloknak szórakozási lehetőség	40,0	Nem
Önkormányzat	közösségi	Zöldterületek megújítása	75,0	Részben
Önkormányzat	soft	Helyi értékek, termékek népszerűsítése	5,0	Részben
Befektető bevonásával	gazdasági	Horgászto létesítése	75,0	Nem

Forrás: IVS, Önkormányzat

Kunhegyesen a főtér felújítása nagymértékű pozitív változást generált. A városnak lett egy szép szökőkutas, egész nyáron virágzó rózsákkal beültetett főtere, ahol a helyi lakosok és a szomszédban lévő autóbussz állomás járataira váró vidékiek is szívesen töltik az időt. A város játszótere a térségben egyedülállóan modern és izgalmas. A főtéren található szobor, szökőkút és játszótér remekül megfér, a tradíciók és a modernitás ízléses keveréke.

Korábban a városközpontban lévő bozótos zöldfelület nem volt biztonságos, a lakosok este féltek keresztül menni a területen, a főtér megújítása számottevő településképi, közbiztonsági valamint közérzet javulást okozott, ahová a gyerekeket szívesen hordják a szülők. Valódi színvonalas köz- és találkozási területté vált a főtér.

1.5.1.1.3 Az IVS céljainak megvalósulása

Az IVS céljainak megvalósulása

Kunhegyesen alapvető érték a nehéz, voltaképp minden körülmények között a boldogulás. Ez irányban erős helyi közösségi akarat mutatkozik meg. A szigorú, forrástakarékos önkormányzati gazdálkodás mellett aktív pályázati tevékenység tette lehetővé, hogy a városban nagy léptékű fejlesztések valósuljanak meg. A fejlesztési tevékenység eredményeinek tudható be, hogy az IVS céljainak megvalósulására vonatkozóan az alábbi megállapítások tehetők.

KC1: A város külső megközelíthetősége az abádszalóki út felújításával javult, a belterületen a Gyepszél út és Árpád körút aszfalt burkolatának építése projektek valósultak meg. A portalanított utak nagysága növekedett. Ugyanakkor e területen jelenős további fejlesztésekre van szükség.

KC2: Kunhegyes térségi szerepköre jelentősen megnövekedett a közigazgatás területén azzal, hogy 2013-tól járásszékhellyé vált. Az elérhető szociális szolgáltatások köre bővült, részben egyházi, részben kistérségi projektek keretében. Az intézményi ellátottság biztosítása és az ellátás színvonalának javítása továbbra is feladatokat ad a városnak.

KC3: A gazdaságfejlesztés terén kevés előrelépés tapasztalható, a keretfeltételek javultak az új ipari terület kijelölésével és az EU-s pályázatokon nyertes vállalkozások letelepedésével, ugyanakkor a gazdaság kondíciói kevésbé javultak, mivel számottevő visszaesés következett be a már működő vállalkozások gazdasági teljesítményében és foglalkoztató képességében. A vállalkozói inkubáció kialakítása a városban nyertes pályázat mellett sem valósult meg.

KC4: A turizmus a városban átstrukturálódott, a falusi szálláshelyek száma számottevően csökkent, ugyanakkor megnyílt egy újabb kereskedelmi szálláshely, de még ezzel együtt is rendkívül alacsony a kínálat, bár a kereslet még inkább, a férőhely kihasználási adatok lényegesen elmaradnak a megyei átlagtól. A turisztikai kínálat csekély, ugyanakkor a Jászkun kapitányok nyomában tematikus turisztikai útvonal része a városban a Kun kapitányház. A városban a turizmus továbbra is potenciálként létezik.

KC5: Kiegyensúlyozott településszerkezet kialakítása és az épített környezet védelme témakörében számottevő előrelépést a városközpont rehabilitációja, valamint az útfelújítások hoztak. Ezen túlmenően számos további feladat megoldása vár a városra.

KC6: A természeti és környezeti állapot javítása tekintetében számottevő előrelépés tapasztalható. A közművesítés befejezése, a csatornahálózat és az új szennyvíztisztító megépítése, a csapadékvíz elvezető rendszer kiépítésének megkezdése, az ivóvíz minőségének javítása és a hálózat rekonstrukciója egyaránt szolgálja a cél elérését.

KC7: Korszerű, a gazdaság igényeihez illeszkedő humánerőforrás fejlesztés területén ellentmondásos folyamatok érvényesülnek, amely összefüggésben áll az oktatási rendszer átalakításával. Kunhegyesen a mezőgazdasági szakképzés befejezése visszalépésként értékelhető, az oktatási intézmények korszerűsítése viszont pozitív fejlemény, Mikortérségi Tornaterem megépítése egyedülálló lehetőségeket biztosít a település számára, ugyanakkor a tanulók számára a biztonságos megközelítés még nincs megoldva. A felnőttképzésben résztvevő száma csökkent.

KC8. A magas szintű kultúra és a közművelődés lehetőségeit biztosítja a város, a művelődési ház külső felújítása, a könyvtár fejlesztése javította a körülményeket, ugyanakkor jelentős további fejlesztési szükségletek merültek fel. A működési kiadások rendkívül szűkre szabottak, amely a programkínálat lehetőségeit, illetve a könyvtári állomány fejlesztését is visszafogja.

KC9. A lakosság egészségi állapotának javítása és az egészségügyi ellátórendszer fejlesztése csak részben városi kompetencia, a jogszabályi változások és a betegirányítás következtében a szakellátások rendszere számottevően átalakul. Az egészségügyi ellátás működése jelenleg alulfinanszírozott, ezért kiegészítő önkormányzati források szükségesek a fenntartásához. A helyi kompetenciába tartozó háziorvosi ellátás fizikai feltételei felújítottak, korszerűek, a műszerezettség megfelelő. A házi orvosok azonban az idősebb generációhoz tartoznak, így hamarosan új házi orvosokra lesz szüksége a városnak. A tüdőgondozó és az ápolási intézet működtetése állami kompetenciába került a jogszabályi változások nyomán. Az elavult létesítmények felújítása nem gazdaságos, az EFOP-ban új épület építése szerepel.

KC10. A szociális biztonság megteremtése, és az esélyegyenlőség biztosítása területén előrelépések és visszafejlődések egyaránt tapasztalhatók elsősorban a szabályozási és finanszírozási környezet változása következtében. A város készített esélyegyenlőségi tervet és Szociális kerekasztalt hozott létre. A jogszabályi változások viszont erősen hátrányosan érintették a települést. Két évtizede 20-25%-os a munkanélküliség. A munkanélküli ellátás átalakítása hátrányosan érintette a lakosság ezen széles csoportját. Az szja változás a foglalkoztatottak zsebéből 480 millió Ft-ot húzott ki egyik évről a másikra, a szociális ellátás átalakítása még nem látható, de kiterjedésénél fogva jelentős és nem pozitív irányú változás előtt áll. Mindez nem a városon múlik, hanem a jogszabályi környezet átalakulása miatt következett be.

1.5.1.2 Településfejlesztési Konceptió

Településfejlesztési koncepció

Kunhegyes Város Településfejlesztési Konceptióját 2010-ben készítette el a településrendezési terv megalapozására. Kunhegyes Város Településrendezési terve keretében elkészült a Helyi értékvédelmi vizsgálat és az Örökségvédelmi hatástanulmány is.

A településfejlesztési koncepció egy évvel az IVS megfogalmazását követően készült, alapvető változások sem a város helyzetében, sem a város stratégiai elképzeléseit illetően nem történtek.

Jövőkép

A településfejlesztési koncepcióban város jövőképe kiegészült:

Kunhegyes váljék olyan mikro-térségi központtá, amely gazdasága elegendő számú, stabil munkahelyet biztosíthat a helybeli és környező kistelepülések lakossága számára és turisztikai szempontból vonzó képet mutat.

Célok:

A Településfejlesztési Konceptió az IVS-ből átvette az átfogó célt, a három stratégiai célt és a 10 középtávú, ágazati célt.

A településfejlesztési koncepciók 10 évig hatályosak, azonban 2012-ben megváltozott a jogszabályi háttér, amely szerint a dokumentum 2018. december 31-ig érvényes. Ugyanakkor 2015-ig több kulcsfontosságú változás zajlott le az Önkormányzatot érintően, több fejlesztés lezajlott, ami indokoltá teheti a koncepció felülvizsgálatát.

1.5.2 Hatályos településfejlesztési és településrendezési szerződések

Kunhegyes Város Önkormányzata nem rendelkezik hatályos településfejlesztési-, vagy településrendezési szerződéssel.

1.6 Településrendezési Tervi előzmények

1.6.1 Hatályban lévő településrendezési eszközök

Kunhegyes Város Polgármesteri hivatala 2009. évben nyert forrást az Észak-alföldi Regionális Fejlesztési Tanács TEKI pályázatán új településrendezési eszközök készítésére. Az önkormányzat sikeres pályázatot követően bízta meg a Kiszelovics és Társa Településtervező Kft-t a településrendezési eszközök elkészítésével.

Kunhegyes Város
Településfejlesztési
Koncepció

Kunhegyes Város Településfejlesztési Koncepciója (a továbbiakban rövidítve: Koncepció) 2010. évben készült. A Koncepció kidolgozásával és elfogadásával egy időben kerültek kidolgozásra Kunhegyes településrendezési eszközei, ennek okán az érvényben lévő Településfejlesztési Koncepció és a hatályos településrendezési eszközök összhangja biztosított. Jelenleg nincs sem előkészítés alatt, sem folyamatban a Koncepciót vagy a településrendezési eszközöket érintő módosítás.

Kunhegyes Város Településrendezési eszközei nem a jelenleg hatályban lévő településrendezési követelményeknek, vagyis a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendeletben (a továbbiakban: Tr.) foglalt előírásoknak megfelelően készültek, a továbbiakban a településrendezési eszközökkel kapcsolatos önkormányzati döntésekben, a Tr. alábbi szabályaira kell figyelemmel lenni:

„Tr. 45. § (1) A 2012. december 31-én hatályban lévő, valamint a (3) bekezdés szerint 2013. december 31-ig elfogadott településrendezési eszközök, továbbá a (2) bekezdés a) pontja és b) pontba) alpontja szerint módosított településrendezési eszközök - az OTÉK 2012. augusztus 6-án hatályos településrendezési követelményeinek és jelmagyarázatának figyelembevételével - 2018. december 31-ig ... alkalmazhatók.

(2) A 2012. december 31-én hatályban lévő településrendezési eszközök 2015. december 31-ig történő módosítása a VI. fejezet eljárási szabályai szerint,

- a) - a b) pont kivételével - az OTÉK 2012. augusztus 6-án hatályos településrendezési tartalmi követelményeinek és jelmagyarázatának,
- b) az együtt tervezendő terület esetén
- ba) az OTÉK 2012. augusztus 6-án hatályos településrendezési tartalmi követelményeinek és jelmagyarázatának, vagy
- bb) az e rendelet tartalmi előírásainak és a 6. melléklet szerinti jelmagyarázatnak alkalmazásával történhet.”

1.6.1.1 Kunhegyes Város Településszerkezeti Terve

Kunhegyes Város Településszerkezeti Tervét (a továbbiakban rövidítve: TSZT) Kunhegyes Város Önkormányzatának Képviselő-testülete az 1990. évi LXV. törvény szerint, valamint az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 2006. évi L. törvénnyel módosított 1997. évi LXXVIII. törvény – a TSZT elfogadásakor hatályos állapota – (a továbbiakban: Étv.) 7. § (3) bekezdése b) pontja értelmében, továbbá a többször módosított országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII. 20.) kormányrendelet (a továbbiakban: OTÉK) – a TSZT elfogadásakor hatályos állapota – alapján a 7/2011. (I. 25.) Kt. határozattal fogadta el, Kunhegyes teljes közigazgatási területére vonatkozóan.

Kunhegyes Város
Településszerkezeti
Terve

A Képviselő-testület az elfogadással egyidejűleg hatályon kívül helyezte Kunhegyes Város Településfejlesztési Koncepciójáról szóló 104/2001. (VIII. 28.) és Kunhegyes Város Településszerkezeti Tervéről szóló 331/2006. (XII. 14.) kt. határozatokat.

Kunhegyes Településszerkezeti Terve településszerkezeti terv leírásból és TSZ-1. illetve TSZ-2. jelű településszerkezeti tervlapokból áll.

A TSZT egységes szerkezetbe foglalt, a TSZT hatályba lépése óta módosítás nem történt.

A Konceptió és a településrendezési eszközök alátámasztó munkarészeiben rögzített a kidolgozás cél-, feladat és elvrendszere, az Étv.-ben foglalt településrendezést és településtervezést meghatározó követelményekkel összhangban. A TSZT ezen célrendszeren belül is a területtel és termőfölddel való takarékos gondoskodás követelményének való megfelelést emeli ki, az alábbiak szerint:

„A város területén kijelölésre került jelentősebb gazdasági területek meglévő, működő, fejlődő és fejlesztendő vállalkozások területei, melyek bővítése a már működő ipari területek melletti szomszédos belterületi hasznosítatlan, felhagyott, parlagon álló vagy gyengébb minőségű szántó művelési ágú mezőgazdasági területeken, peremterületi részeken a fő közlekedési utak és vasútvonal által határolt területen, egy helyre koncentrálni a település ÉK –i. részén jelennek meg.

A meglévő üzemek, telephelyek területei beépültek, új területi igény merült fel.

A térség adottságaiból fakadóan – a gazdasági tevékenységek – egyrészt a mezőgazdasági géptárolásra illetve gépgyártásra, mezőgazdasági gépgyártásra, továbbá termelő ipari tevékenységekre oszthatóak.

A konkrét vállalkozói igények és növekvő befektetési kedv alátámasztja a meglévő telepek bővítését az alulhasznosított területeken.

Új zöldmezős beruházás a külterületen – az átlagnál jobb minőségű – szántóterületek, mint termőföldek – védelme érdekében nem kerül kijelölésre. (forrás: a TSZT leírás 11. pontja 14. oldala).

A TSZT rögzíti, hogy az a település tudatos fejlesztése, a településfejlesztési koncepcióban rögzített irányelvek érvényre juttatása céljából készült.

1.6.1.2 Kunhegyes Város Helyi Építési Szabályzata

Kunhegyes Város Önkormányzat Képviselő-testülete a helyi önkormányzatokról szóló, többször módosított 1990. évi LXV. törvény 8.§ (1) szerinti feladatkörben és a 16.§ (1) szerinti jogkörben, az Étv. 10.§ (3) bekezdésében biztosított véleményezési jogkörében eljáró területi és települési önkormányzatok, továbbá OTÉK 3. számú mellékletében biztosított véleményezési jogkörében eljáró államigazgatási szervek, valamint az építésügyi építésfelügyeleti hatóságok kijelöléséről és működési feltételeiről szóló 343/2006. (XII.23.) Kormányrendelet 2.§ (1) bekezdésében biztosított véleményezési jogkörében eljáró Kunhegyes Város Önkormányzat Jegyzője, mint építés hatóság véleményének kikérésével alkotta meg Kunhegyes város helyi építési szabályzatáról szóló 3/2011. (I.26.) önkormányzati rendeletét (a továbbiakban: HÉSZ). A HÉSZ hatályba lépésének dátuma: 2011. február 24. (A jelenleg hatályos HÉSZ elérhető a következő linken: <http://www.kunhegyes.hu/kunhegyes/rendeletek/3-2011-hesz.pdf>)

A HÉSZ (és a mellékletét képező szabályozási tervlapok) a rendelet jóváhagyását követő 30. napon lépett hatályba. A HÉSZ hatályba lépésével egyidejűleg a Kunhegyes város helyi építési előírásairól és az egyes építési munkák engedélyezéséről szóló 32/2006. (XII.15.), valamint az azt módosító 22/2007. (X.31.) önkormányzati rendelet hatályát veszítette. A HÉSZ területi hatálya Kunhegyes város teljes közigazgatási területére kiterjed. A HÉSZ-t elfogadó rendelet mellékletei:

- az SZ-1 jelű Közigazgatási terület szabályozási terve (térkép – digitális állományú rajzi munkarész) M = 1: 20 000-es méretarányban, és
- az SZ-2 jelű Belterület szabályozási terve (térkép – digitális állományú rajzi munkarész) M = 1: 4000-es méretarányban.

A HÉSZ egységes szerkezetbe foglalt, a HÉSZ hatályba lépése óta módosítás nem történt.

A HÉSZ a TSZT-ben rögzített területfelhasználással összhangban határozza meg a város építési övezeti, övezeti rendszerét, és az egyéb kötelező és irányadó szabályozókat.

1.6.2 Hatályos településszerkezeti terv megállapításai, megvalósult elemei

1.6.2.1 A hatályos településszerkezeti terv megállapításai

A településszerkezeti terv az alábbi követelményeket és általános alapelveket rögzíti:

- Kunhegyes város közigazgatási határán változtatás, belterületi határmódosítás, illetve belterületbe vonás nem tervezett, a belterület határvonala változatlan marad.
- Kunhegyes város közigazgatási területe beépítésre szánt, és beépítésre nem szánt területekre tagozódik. A beépítésre szánt területek túlnyomó része a település belterületén helyezkedik el, ezek jellemzően lakóterület (falusias, kertvárosias, kisvárosias), településközpont vegyes terület, kereskedelmi – szolgáltató gazdasági terület, valamint ipari-gazdasági, továbbá különleges terület területfelhasználási kategóriákban kerültek meghatározásra.
- Kunhegyes külterületén lévő beépítésre szánt területek „különleges állattartó területek” „kereskedelmi, szolgáltató gazdasági terület” vagy „ipari gazdasági terület” területfelhasználásba kerültek besorolásra.
- A TSZT változó besorolású területeket határoz meg az alábbi struktúrában:
 - Az előző szabályozás szerint beépítésre nem szánt területek átsorolásával: általános mezőgazdasági szántó területből, kereskedelmi szolgáltató gazdasági terület, ipari gazdasági terület és hétvégiházaz üdülőterület; illetve kertés mezőgazdasági területből hétvégiházaz üdülőterület kijelölésével.
 - A kategóriájukon belül átminősülő területek átsorolásával: különleges vásártér területből – különleges sportcsarnok terület kijelölésével.
 - Az előző szabályozás szerint beépítésre szánt területek átsorolásával: különleges hulladéklerakó területből – védelmi célú erdőterület kijelölésével.

A változó területfelhasználások területi kimutatását a TSZT leírása részletesen tartalmazza, az összefoglaló adatok az alábbiak:

9. táblázat: Kunhegyes változó területfelhasználások területi kimutatása

Változás	Terület (ha)
Beépítésre nem szánt területből beépítésre kerül:	61,6
Általános mezőgazdasági területek területfelhasználás változása:	54,7
Újonnan kijelölt gazdasági területek:	42,1
Újonnan kijelölt üdülőterület:	19,4
Tervezett erdősítés:	12,5

A lakóterületek alakításának alapelvei:

- A TSZT lakóterület fejlesztésére újonnan kijelölt területeket nem tartalmaz a Konceptióval összhangban.
- A település lakóterületei az OTÉK-ban meghatározott területfelhasználási rendszer szerint differenciáltak a szintterület sűrűség értékeinek, és a közműellátás igényének meghatározásával.

Központrendszer, intézményellátás fejlesztésének alapelvei:

- A TSZT-ben a központrendszerrel, intézményellátás fejlesztésével kapcsolatos igényeket a koncepció középtávú alábbi tematikus céljai támasztják alá:
 - KC2. A térségi szerepkör erősítése

A TSZT
megállapításai

- KC4. A fenntartható turizmus kialakítása
- KC5. Kiegyensúlyozott településszerkezet kialakítása és az épített környezet védelme
- KC8. A magas szintű kultúra és a közművelődés lehetőségeinek biztosítása
- KC9. A lakosság egészségi állapotának javítása és az egészségügyi ellátórendszer fejlesztése
- KC10. A szociális biztonság megteremtése, és az esélyegyenlőség biztosítása
- A TSZT nem tartalmaz a központrendszer és az intézményellátás fejlesztésével kapcsolatos egyedi követelményeket, alapelveket, illetve újonnan kijelölt területeket.
- A település intenzívebb beépítésű, és vegyes rendeltetésű központi területei településközponti vegyes területként kerültek meghatározásra.

A gazdasági területek alakításának alapelvei:

- A kereskedelmi, szolgáltató gazdasági terület fejlesztésének szükségességét a fejlesztési koncepció középtávú tematikus cél fejezete támasztja alá (KC3, KC5).
- A szolgáltatási, kereskedelmi célokat ellátó vállalkozások területei kereskedelmi – szolgáltató gazdasági területként kerültek meghatározásra.
- A gazdasági szféra fejlesztését a fejlesztési koncepció középtávú tematikus cél fejezete irányozza elő (KC3, KC5).
- A meglévő valamint az ipari fejlesztésre kijelölt területek ipari gazdasági terület területfelhasználásban kerültek meghatározásra.
 - A KC3. tematikus fejlesztési cél: „A fejlett vállalkozói infrastruktúra kiépítése, a stabil és diverzifikált gazdasági struktúra megteremtése”
 - KC5. tematikus fejlesztési cél: A” kiegyensúlyozott településszerkezet kialakítása és az épített környezet védelme.”

A különleges területek alakításának alapelvei:

- A rájuk gyakorolt környezeti hatások miatt védelemre szoruló meglévő és tervezett területeket a TSZT beépítésre szánt vagy beépítésre nem szánt különleges területfelhasználású területként határozza meg.

A zöldterületek és a zöldfelületek fejlesztés alapelvei, követelményei:

- A TSZT-ben a közterület fejlesztéssel kapcsolatos igényeket a koncepció középtávú tematikus cél fejezete támasztja alá: „(KC6) a természeti és környezeti állapot javítása” célban kiemelt feladat „a zöldfelületek rekultiválása és rendszerbe szervezése”.

A közlekedési és közmű infrastruktúra fejlesztés alapelvei, követelményei:

- Kunhegyes közlekedés- és közműfejlesztését alapvetően a területrendezési tervekben meghatározottak és a koncepcióban rögzített tematikus célok határozzák meg, utóbbiak:
 - KC1. A külső és belső megközelíthetőség és elérhetőség javítása
 - KC2. A térségi szerepkör erősítése
- A TSZT a koncepcióban foglaltak szerint tartalmazza a meglévő és tervezett fő közlekedéshálózati és közműhálózati elemeket.

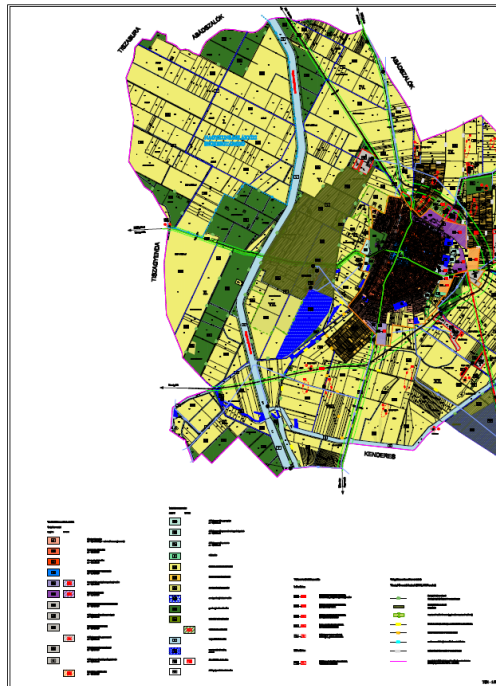
Tájrendezés, külterületi területfelhasználás alapelvei, követelményei

- Kunhegyes **Tájrendezésének, külterületi területfelhasználás alapelveit, követelményeit** alapvetően a területrendezési tervekben meghatározott (már ismertetett) ajánlások és a koncepcióban rögzített tematikus célok határozzák meg, utóbbiak:
 - KC4. A fenntartható turizmus kialakítása
 - KC5. Kiegyensúlyozott településszerkezet kialakítása és az épített környezet védelme
 - KC6. A természeti és környezeti állapot javítása

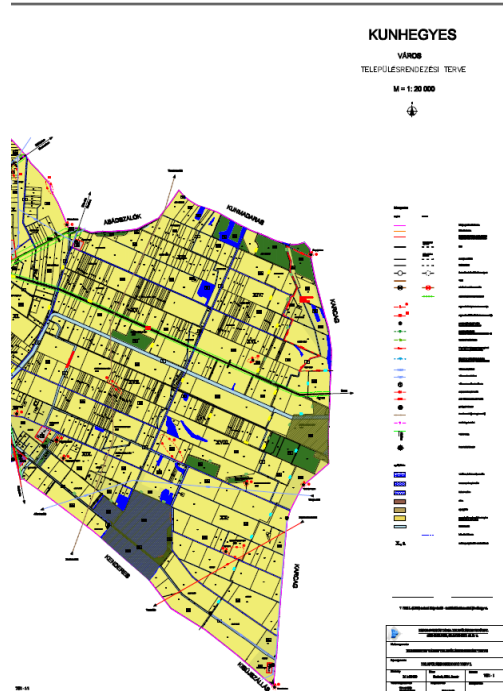

16. ábra: Kunhegyes település szerkezeti tervlapja

Kunhegyes TSZT 1.2.

Kunhegyes TSZT 1.1.

1.6.2.2 A település szerkezeti terv megvalósult elemei

■ Tervezett gazdasági területek

A TSZT megvalósulása

A TSZT-ben tervezett gazdasági területek fejlesztése még nem kezdődött meg.

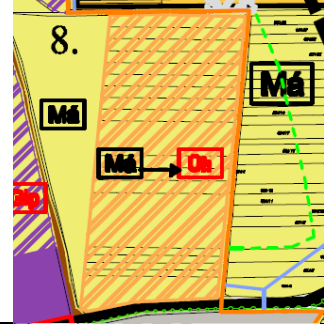

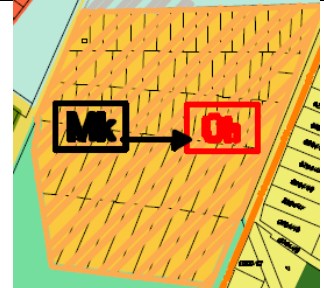

17. ábracsoport: Kunhegyes település szerkezeti tervlapjainak változásra szánt részletei

		<p>A tervezett gazdasági terület fejlesztés nem valósult meg.</p>
		<p>A tervezett gazdasági területek fejlesztés nem valósult meg.</p>

		A tervezett gazdasági terület fejlesztés nem valósult meg.
---	---	--

■ Tervezett üdülőterületek

		A tervezett üdülő terület fejlesztés nem valósult meg.
		A tervezett üdülő terület fejlesztés nem valósult meg.

■ Tervezett különleges területek

		A tervezett különleges terület beépült.
---	---	---

■ Közlekedéshálózati fejlesztések

A TSZT-ben tervezett hosszú távra szóló közlekedéshálózat fejlesztését szolgáló elemek nem valósultak meg.

■ Zöldterületek, közhasználatú zöldfelületek

A településen a zöldterületek és a közterületi zöldfelületek fejlesztése folyamatos. A TSZT nem tartalmaz tervezett Zöldterületet.

■ Erdőterületek

A TSZT-ben tervezett védelmi erdő részben eltelepült.

■ Mezőgazdasági területek

A TSZT nem tartalmazott újonnan kijelölt mezőgazdasági területeket.

1.7 A település társadalma

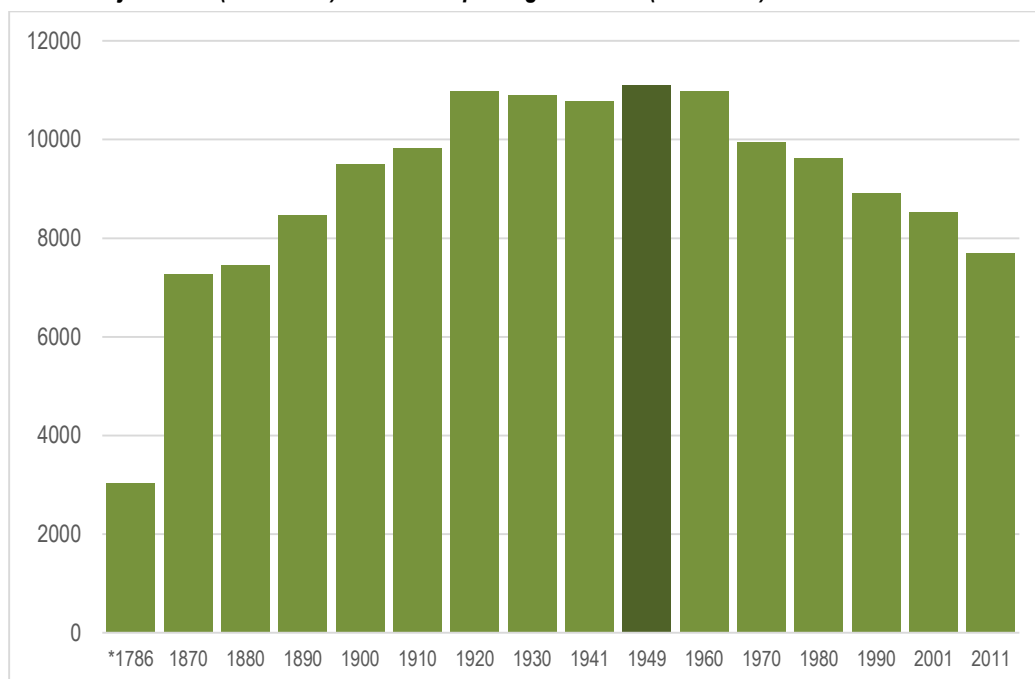
1.7.1. A népesség főbb jellemzői

1.7.1.1 Demográfia

Demográfia – trend

Kunhegyes állandó népességének száma a 2011-es népszámláláskor 8.181 fő volt. A 2013-as KSH adatok alapján a város állandó népessége 8.018 fő, a lakónépessége 7.653 fő. Jász-Nagykun-Szolnok megye állandó népességének és lakónépességének is 2%-a él Kunhegyesen.

18. ábra A jelenlévő (1870-1970) és a lakónépesség változása (1980-2013) fő

Forrás: * Kunhegyes Város Településfejlesztési Stratégia 21. oldal, 4.1.1.1. Jász-Nagykun-Szolnok, Népszámlálás 2011, KSH, Budapest

Kunhegyes népessége a XIX. második felében, 1880-ban körülbelül ugyanakkora volt, mint napjainkban. A város népessége egészen 1920-ig növekedett, majd szisztematikus csökkenést mutat. Egyetlen időszak, az 1941-1949-es rövid időszakban növekedett kis mértékben a lélekszám a településen, ebben az időben érte el maximumát a jelenlévő népesség. Kunhegyes esetében közel egy évszázados tendencia a népességcsökkenés, amit a BHG¹ és a Vízgépészeti Vállalat odatelepítése, a szocialista iparosítás, a virágzó agrárgazdaság és a nagyszámú munkahely sem tudott megtörni, bár valószínűleg lassította a népességvesztés ütemét.

Magyarországon általános jelenség a népesség csökkenése, csak nagyon speciális helyzetű településeken növekszik a lakosság száma. Jász-Nagykun-Szolnok megyében a népességvesztés üteme az ezredforduló után gyorsult fel, csak Békés, Borsod-Abaúj-Zemplén, Nógrád és Tolna megyében nagyobb arányú a népesség csökkenése. Jász-Nagykun-Szolnok megye adata az Észak-alföldi Régió értékének is majdnem kétszerese. A Kunhegyeshez hasonló méretű 5-10 ezres városok és falvak lényegesen jobb kondíciókkal rendelkeznek.

A népesség változása

Kunhegyes lakónépessége 1990 és 2011 között 13,6%-kal csökkent, ebből a 2001-2011-es évtizedre esett 9,6%, ami nagyon magas érték. Mindezzel együtt a megyén belül vannak rosszabb helyzetű városok is. 1990-2011-es időszakban Kunszentmárton, Túrkeve, Abádszalók és Mezőtúr, a 2001-2011-es időszakot tekintve Kenderes, Túrkeve, Kisújszállás, Kunszentmárton és Martfű népességvesztése nagyobb arányú volt, mint Kunhegyesé.

¹ Beloianisz Híradástechnikai Gyár

10. táblázat: Kunhegyes város népességszám változása 1990-2011, összehasonlító adatok

Területi egység	Lakónépesség (fő)			Lakónépesség változása (%)	
	1990	2001	2011	1990-2011	2001-2011
Kunhegyes	8 914	8 520	7 704	-13,57	-9,58
Városok*	3 169 670	3 203 903	3 145 425	-0,76	-1,83
5 000–9 999 fős városok	737 996	747 841	719 471	-2,51	-3,79
Észak-Alföld	1 546 612	1 551 171	1 492 587	-3,49	-3,78
Hajdú-Bihar	548 728	552 998	546 721	-0,37	-1,14
Jász-Nagykun-Szolnok	425 583	415 917	386 594	-9,16	-7,05
Szabolcs-Szatmár-Bereg	572 301	582 256	559 272	-2,28	-3,95

Forrás: Népszámlálás 2011, KSH * a főváros és a megyei jogú városok nélkül

A népsűrűség

Kunhegyes népsűrűsége a 2011. évi népszámlálás állandó népessége alapján 54,4 fő/km², ami valamivel alacsonyabb, mint az alföldi megyéké. A mutató értéke a város népességcsökkenésének megfelelően változott.

A népmozgalom

A népességváltozás tényezői a születések és halálozások egyenlege, a természetes szaporodás vagy fogyás, illetve az elvándorlások és odaköltözések egyenlege, a vándorlási különbözet. A születések és halálozások, valamint a költözési adatok évenként közölt, népesség nyilvántartásból származó adatai és a népszámlálásból származó adatok nem fedik egymást, lényeges különbségek is előfordulnak. A népszámlálások adatai tekintendők etalonnak, ezért az onnan származó népmozgalmi adatokat használjuk fel a helyzetfeltárás elkészítése során.

A természetes szaporodás

A népszámlálás adatai szerint Kunhegyesen a hetvenes évek volt az utolsó időszak, amikor a születések száma meghaladta a halálozások számát. A természetes fogyás mértéke az évtizedek során egyre nagyobb lett. A hetvenes években a természetes szaporodás mértéke lényegesen elmaradt a megyei átlagtól, az azt követő két évtizedben a természetes fogyás üteme megfelelt az országos és a megyei átlagnak. Az ezredfordulót követő évtizedben viszont nagyon felgyorsult a népesség fogyása, emiatt a népesség több, mint 6%-kal lett kevesebb mindössze egy évtized alatt. A természetes fogyás üteme a megyei átlag 1,3-szerese, az országos átlagnak a duplája lett.

11. táblázat: Kunhegyes város népmozgalmi adatai (1970-2011)

Mutatók	1970-1979	1980-1989	1990-2001	2001-2011
Kunhegyes				
Természetes szaporodás (fő)	290	-54	-314	-548
Ezer lakosra jutó természetes szaporodás	29,2	-5,6	-35,2	-64,3
Vándorlási különbözet (fő)	-607	-660	-80	-268
Ezer lakosra jutó vándorlási egyenleg	-61,0	-68,6	-9,0	-31,5
Jász-Nagykun-Szolnok				
Természetes szaporodás (fő)	18 217	-2 659	-14 542	-20 223
Ezer lakosra jutó természetes szaporodás	41,6	-6,0	-34,2	-48,6
Vándorlási különbözet (fő)	-10 472	-17 382	4 876	-9 100
Ezer lakosra jutó vándorlási egyenleg	-23,9	-39,0	11,5	-21,9

Forrás: Népszámlálás 2011, KSH

A vándorlás alakulása

A kétezres években az évenkénti adatok szerint a születések és a halálozások egyenlege a városban minden évben negatív előjelű volt, a népesség természetes fogyása állandósult jelenségnek tekinthető.

A vándorlások célterületei az 1980-as években a nagyobb városok, megyeszékhelyek és a főváros voltak, gyakorlatilag minden megye népesség kibocsátó volt. Az 1990-es években fordult a tendencia, a megyeszékhelyek és főleg Budapest vált a legnagyobb népesség kibocsátóvá, míg Borsod-Abaúj-Zemplén megye kivételével minden megye és régió pozitív vándorlási egyenlegű területté vált. Igen jelentős részben köszönhetően a megyeszékhelyeken és Budapesten munkájukat veszített emberek visszaköltözésének állandó címükre. Azaz a radikális fordulat mögötti mozgató erő a válság, nem pedig a vidéki területek vonzereje. A kétezres években a népesség továbbra is a megélhetési lehetőségeket követi, és az általános gazdasági fellendülés

nyomvonalát követve Közép-Magyarország, Közép-Dunántúl és Nyugat-Dunántúl könyvelhetett el vándorlási nyereséget.

Az ezredforduló után a vándorlási veszteség ezer lakosra jutó száma hat megyében meghaladja a 20-as értéket, Borsod-Abaúj-Zemplén megyében a 40-et is. Szabolcs-Szatmár-Bereg, Békés, Tolna, Jász-Nagykun-Szolnok és Nógrád megye kevésbé képes megtartani a fiatalabb és képzetesebb lakosait.

Kunhegyes az 1970-es és az 1980-as években már nem volt nagy számban a költözések célterülete. A környező és a távolabbi településekről beköltözők száma lényegesen alatta maradt az elköltözők számának. Több mint 600 fős vándorlási veszteség érte a várost mindkét évtizedben, ám a természetes szaporodás ellentételezte a hetvenes években, a folyamatot pedig kevésbé erősítette az 57 fős természetes veszteség. A kilencvenes években városban a népesség 0,9%-kal csökkent az elköltözések miatt, ezzel a megyében a 7. helyre került a legnagyobb veszteséget elkönyvelő városok között. A következő évtizedben már a népesség több mint 3%-kal csökkent az elvándorlások nagy száma miatt, a megyében azonban tovább romlott a helyzet és ezzel a mutatóval a 8. lett a vándorlás miatt leggyorsabban fogyó városok között.

A népesség
korösszetétele

A társadalom egyszerű fizikai reprodukciója a generációk egyensúlyán alapszik. A fiatal, a teherbíró aktív és az idősebb generációk együtt képesek biztosítani a társadalom stabilitását. A kontinensünkön és az országban is alapvető és örömdetes fejlemény az életkor meghosszabbodása és ezzel a népesség átlagéletkorának növekedése. A generációk közötti egyensúly felbomlása a társadalom előregedését, majd különböző mértékű csökkenését eredményezi. A termékenység csökkenése és a javuló életkilátások együttesen beindították a hazai népesség előregedését.

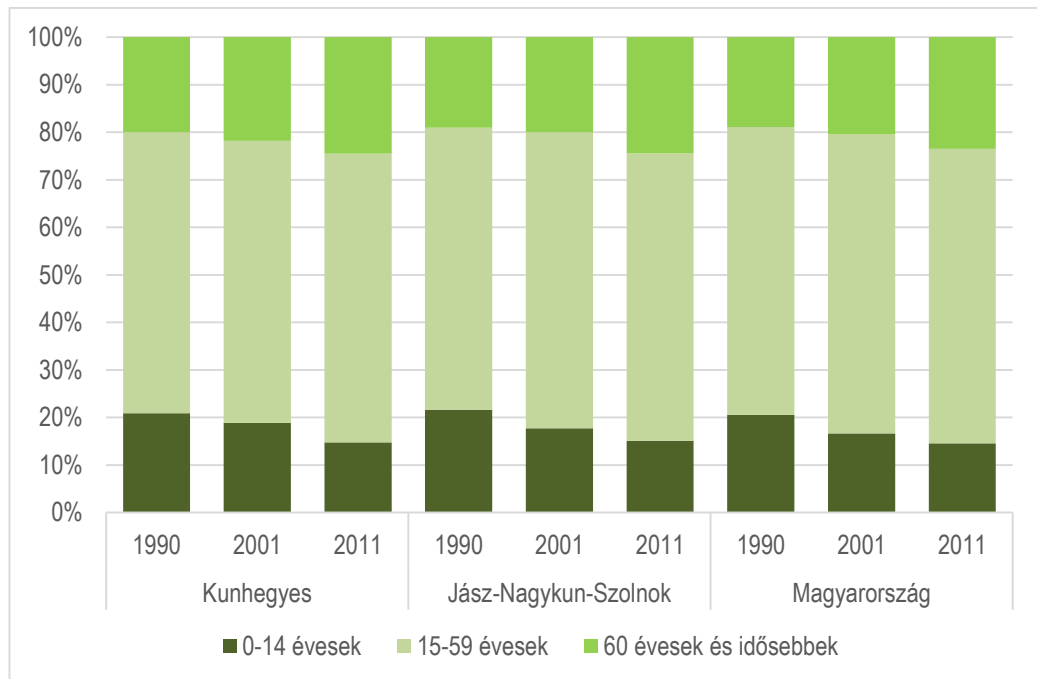
12. táblázat: A népesség korösszetétele 1990-2001

Korcsoport	A népesség száma (fő)			A népesség megoszlása (%)		
	1990	2001	2011	1990	2001	2011
0-14	1 862	1 609	1 136	20,9	18,9	14,7
15-59	5 270	5 052	4 679	59,1	59,3	60,7
60-X	1 782	1 859	1 889	20,0	21,8	24,5
Összesen	8 914	8 520	7 704	100,0	100,0	100,0

Forrás: Népszámlálások, KSH

A gyermekkorúak aránya a nyolcvanas évektől csökken, ennek mértéke Jász-Nagykun-Szolnok megyében meredekebb, mint az országos átlag. Kunhegyesen a folyamatok hasonlóképpen zajlottak, mint a megyében. Az országos átlaghoz képest Kunhegyesen mind a fiatalok, mind az idős lakosság aránya magasabb volt, vagyis az aktív korosztály kevesebb a városban, mint országos szinten. 2011-re az idősek aránya majdnem elérte a népesség negyedét, a gyerekkorúak aránya viszont alig több, mint az egyhetede.

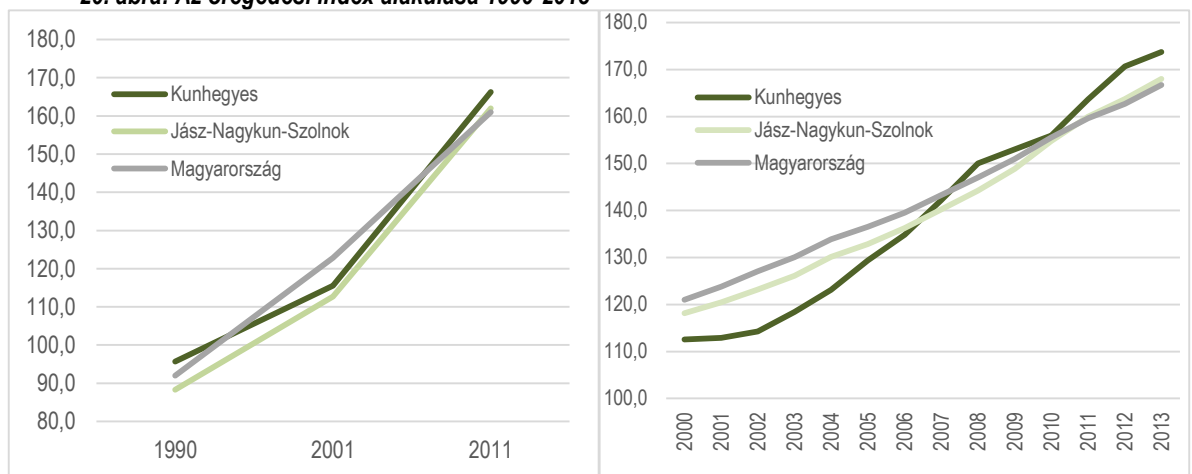

19. ábra: A lakónépesség korösszetétele 1990-2011

Forrás: Népszámlálások, KSH

Az öregedési index

Az öregedési index értéke, a 100 gyermekkorúra jutó idősök száma 1990-ben országos szinten 94 volt, a XX. század utolsó évtizedében átlépte a bűvös 100-as értéket, ami azt jelenti, hogy már több az idős, mint a fiatal. Újabb egy évtized elteltével a városban már majdnem kétszer annyi az idős, mint a fiatal. Kunhegyesen az öregedési index 1990 óta kis eltéréssel a megyei és országos szint körül ingadozik. A mutató értéke 1990-ben egy hajszálnyival kedvezőtlenebb volt, mint az országos átlag, 2001-re javított, és egy kevéssel az átlag alá került, 2001-től azonban felgyorsult az öregedési folyamat. Kunhegyesen az öregedési index 2008 óta folyamatosan a megyei és országos átlag feletti értéket mutat.

20. ábra: Az öregedési index alakulása 1990-2013

Adatok forrása: Népszámlálások, KSH, Tájékoztatói adatbázis,-KSH

A népesség nemek szerinti összetétele

A népesség nemek szerinti összetétele nagyon stabil. 1870 óta a férfiak aránya 49,7%-ról 47,5%-ra csökkent, amely egyértelműen a népesség öregedésével hozható összefüggésbe, és azzal, hogy a nők között ma már többen érnek meg a magas kort. A nők aránya a 60 évesnél fiatalabbak között 140 év alatt 50,6%-ról 49,9%-ra csökkent, míg a 60 év feletti generációban 47,6%-ról 60,9%-ra emelkedett.

13. táblázat: A népesség megoszlása nemek és korcsoportok szerint, 2001-2011

Adat	Jász-Nagykun-Szolnok				Kunhegyes			
	népesség (fő)		megoszlás (%)		népesség (fő)		megoszlás (%)	
	2001	2011	2001	2011	2001	2011	2001	2011
Férfi								
0-14	37 604	29 973	18,8	16,2	835	562	20,3	15,3
15-59	126 755	117 691	63,5	63,5	2 534	2 364	61,7	64,3
60-X	35 217	37 566	17,6	20,3	739	749	18,0	20,4
Együtt	199 576	185 230	100,0	100,0	4 108	3 675	100,0	100,0
Nő								
0-14	36 048	28 266	16,7	14,0	774	574	17,5	14,2
15-59	127 086	116 298	58,7	57,8	2 518	2 315	57,1	57,5
60-X	53 207	56 800	24,6	28,2	1 120	1 140	25,4	28,3
Együtt	216 341	201 364	100,0	100,0	4 412	4 029	100,0	100,0
Összesen								
0-14	73 652	58 239	17,7	15,1	1 609	1 136	18,9	14,7
15-59	253 841	233 989	61,0	60,5	5 052	4 679	59,3	60,7
60-X	88 424	94 366	21,3	24,4	1 859	1 889	21,8	24,5
Együtt	415 917	386 594	100,0	100,0	8 520	7 704	100,0	100,0

Forrás: Népszámlálások, KSH

Kunhegyesen 2001-ben a népesség 51,8%-a volt nő, egy évtizeddel később 0,5%-kal magasabb az arányuk. Az arányok eltolódását részben az előregedés magyarázza, ugyanakkor ritkán találkozunk olyan várossal, ahol a 14 éven aluliak között a lányok többségben vannak. Kunhegyesen egy évtized alatt egyharmaddal kisebb létszám mellett a fiúk aránya 49,5%-ra csökkent 51,9%-ról. A megyében még egy kisvárosban, Kenderesen lett kevesebb fiú a 14 év alattiak között, a községekben ez gyakoribb. A környékben még egy településen, Kunmadarason hasonló a helyzet. Kunhegyesen és Kunmadarason kívül nincs olyan 5000 főnél népesebb település a megyében, ahol ez a jelenség tapasztalható lenne. Összesen 15 községben, főleg 2000 alatti lakosságszámú falvakban fordul elő.

1.7.1.2 Nemzetiségi összetétel

A nemzetiségek

A népszámlálásokon az egyéni identitásválasztás elvén folyik az adatgyűjtés, 2001-ben 154 fő, 2011-ben 239 fő vallotta magát valamely nemzetiséghez tartozónak.

14. táblázat: A nemzetiségek adatai 2001-2011

Nemzetiségek	2001	2011	Nemzetiségek (folyt.)	2001	2011
magyar	8363	6768	bolgár	10	
cigány	134	168	hazai nemzetiséghez tartozó	154	222
német	4	26	orosz	3	
román	6	6	egyéb	14	
szlovák	1				
ukrán	6				
görög	2				
ruszin	1	3			

Forrás: Népszámlálások, KSH

2011-ben Kunhegyesen a legnagyobb nemzetiségi csoportot a 168 fővel a cigányok alkották, akiknek a száma a 2001. évi népszámláláshoz képest valamelyest emelkedett. 26 fő vallotta magát német nemzetiségűnek 2011-ben, 2001-ben még csak 4 fő. Bolgár nemzetiségűnek nem vallotta magát egyetlen lakos sem 2001-ben, 2011-ben 10 fős kisebbséggé vált. Román nemzetiségűnek 6 fő vallotta magát, és ez nem változott a korábbi időszakhoz képest.

Nemzetiségi önkormányzati választást 2014-ben a cigány népesség kezdeményezett. A választói névjegyzékbe 122 fő jelentkezett, ebből 49 adta le a szavazatát, amelyből 48 volt érvényes. A szavazást követően Kunhegyesen megalakult a 3 fős cigány kisebbségi önkormányzat.

1.7.1.3 Képzettség

A képzettségnek különös jelentőséget tulajdonít a társadalom, mivel a magasabb végzettséghez általában a tudás magasabb szintje, nagyobb társadalmi megbecsülés, jobb életlehetőségek, nagyobb játéktér, a képességek kihasználásának hatékonyabb képe társul.

Képzettség szint

Kunhegyesen a népesség képzettségi szintje a megyei értéktől elmarad, az országos értékektől pedig lényegesen elmarad. Örvendetes ugyanakkor, hogy a 10 évesnél idősebb népességből a városban 2011-ben mindössze 41 fő nem végezte el az általános iskola első osztályát sem, így ez az arányszám alacsonyabb, mint a megyében vagy az országban.

15. táblázat: A képzettség alakulása Kunhegyesen, összehasonlító adatok (2001, 2011)

Mutatók	2001			2011		
	összesen	férfi	nő	összesen	férfi	nő
Kunhegyes						
10-X népességből az általános iskola első évfolyamát sem végezte el	0,5	0,4	0,7	0,5	0,3	0,7
15-X népességből legalább általános iskola 8. évfolyamát elvégezte	82,8	87,9	78,2	91,8	95,0	88,9
18-X népességből legalább középiskolai érettségivel rendelkezik	25,6	23,1	27,8	34,0	29,9	37,8
25-X népességből egyetem, főiskola stb. oklevéllel rendelkezik	6,3	6,7	5,9	9,1	8,0	10,0
Jász-Nagykun-Szolnok						
10-X népességből az általános iskola első évfolyamát sem végezte el	0,8	0,6	0,9	0,7	0,6	0,9
15-X népességből legalább általános iskola 8. évfolyamát elvégezte	85,0	89,3	81,2	92,8	95,4	90,5
18-X népességből legalább középiskolai érettségivel rendelkezik	30,5	28,4	32,3	40,0	36,7	43,0
25-X népességből egyetem, főiskola stb. oklevéllel rendelkezik	8,9	9,4	8,5	13,3	12,2	14,2
Magyarország						
10-X népességből az általános iskola első évfolyamát sem végezte el	0,7	0,6	0,7	0,6	0,5	0,6
15-X népességből legalább általános iskola 8. évfolyamát elvégezte	88,8	92,3	85,8	95,1	96,9	93,5
18-X népességből legalább középiskolai érettségivel rendelkezik	38,2	35,9	40,2	49,0	45,5	52,1
25-X népességből egyetem, főiskola stb. oklevéllel rendelkezik	12,6	13,8	11,6	19,0	18,2	19,7

Forrás :Népszámlálások, KSH

Általános iskola

Az általános iskolát befejezők aránya sokat javult 2001-hez képest, 82,8%-ról 91,8%-ra emelkedett, ám ezek az arányok még mindig elmaradnak az országos vagy a megyei átlagtól. Kunhegyesi lakosok közül a férfiak nagyobb arányban fejezték be az általános iskolát, mint a nők.

Érettségizettek

Kunhegyesen az érettségivel rendelkezők aránya a felnőtt népességből 2001-ben még csak a megfelelő korú népesség negyede volt, egy évtizeddel később meghaladta az egyharmadot. A növekedés számottevő, a mutató országos 49%-os vagy a megyei 40%-os értékéhez képest azonban lehet még javítani. Az érettségizők aránya nemenként nagyon eltérő. Országosan a férfiak 45,5%-a rendelkezik legalább érettségivel, Kunhegyesen 29,9%-a. A városban 6,8%-ot javult a mutató, az országos adat viszont 9,2%-ot a legutóbb mért évtizedben. Kunhegyesen a nők körében az érettségizettek aránya 37,8%, a mutató értéke több, mint másfélszerese a férfiak átlagának, ám ez is elmarad az országos szinttől, mert a nők több mint fele leérettségizett.

Diplomások

A felsőfokú végzettségűek országos aránya a 25 évesnél idősebb népességből 2011-ben 19%, ami elmarad az EU 27 2011. évi átlag 23,5%-os értékéhez képest, és az EU 27-ben már 2005-ben is 19,7% volt az arány.² Jász-Nagykun-Szolnok megyében a mutató értéke 13,3%, vagyis 30%-kal elmarad az országos szinttől, Kunhegyesen 9,1% az arány, vagyis az országos átlag kevesebb, mint fele, a megyei átlagnak is kétharmada.

Országosan 2001-ben a férfiak között a diplomások aránya magasabb volt, mint a nők között, 2011-re a nők esetében a mutató értéke 19,7%, a férfiaknál pedig 18,2%. Kunhegyesen 2001-ben a férfiak között a felsőfokú végzettségűek aránya 6,7%, a nők között 5,9% volt, kevesebb, mint fele az országos átlagnak. 2011-ig jelentősen javultak a képzettségi mutatók, városban 218 férfi és 316 nő rendelkezett diplomával, az arányok itt is megfordultak, a nők között magasabb a diplomások aránya, mint a férfiak között. Az utóbbi évtizedben nők lényegesen nagyobb számban szereztek diplomát, mint a férfiak.

Kunhegyesen a népesség képzettségi szintje jelentősen elmarad, mind a megyei, mind az országos átlagtól. A városban képzettség szintje javult, ennek tendenciái azonban nem jobbak, mint a megye más területein, vagyis nem tudja ledolgozni a hátrányát. A képzettség szintje a fiatalabbak esetében magasabb, mint az idősebb generációban. Az idősebb generációk súlyának növekedése és a képzettebb fiatalok elvándorlása ugyanazt a hatást erősíti: a képzettségi mutatók alakulásában a jobban képzett réteg keskenyedik, a kevésbé képzett aránya növekszik, ezért a mutatók is kevésbé javulnak.

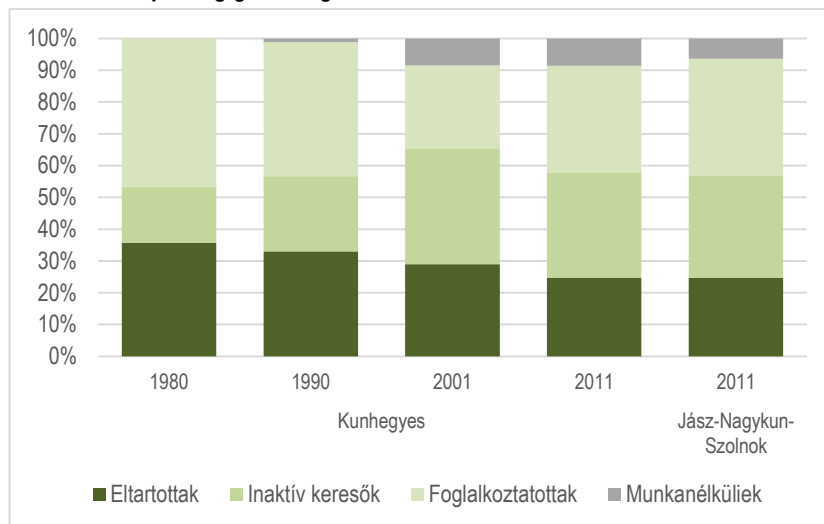
1.7.1.4 Foglalkoztatottság

Aktivitás

Kunhegyesen a népesség gazdasági aktivitása 1990 után radikálisan lecsökkent. 1980-ban 4500 főnek volt állása, 1990-ben még 3765 fő számított foglalkoztatottnak, egy évtizeddel később mindössze 2.233 főnek akadt munka, 2011-ben is csak 2607 fő végzett kereső tevékenységet. A foglalkoztatottak aránya a népességből 1990 és 2011 között 42,2%-ról 33,8%-ra csökkent.

Kunhegyesen a népesség gazdasági aktivitási mintázata nem egyedi jelenség, a város és a megye adatsora között árnyalatnyi eltéréseket vehetünk észre. Jász-Nagykun-Szolnok megyében és Kunhegyesen az eltartottak és az inaktív keresők aránya a népességből 0,7%-os eltérést mutat. A különbség a két adatsor között a foglalkoztatottak és munkanélküliek arányában található. Kunhegyesen a munkanélküliek aránya az össznépségen belül 8,5%, míg a megyében 6,4%.

21. ábra: A népesség gazdasági aktivitás szerinti összetétele 1980-2011

Adatok forrása: Népszámlálási adatok, TEIR-KSH

² <http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/submitViewTableAction.do>

Kunhegyesen a 2011-ben a foglalkoztatottak száma 2.529 fő volt, a Nemzeti foglalkoztatási szolgálat abban az évben 5.547 fő munkavállalási korú népességgel számolt, így 45,6% adódik a foglalkoztatott népesség arányára. 2001-ben az ugyanígy számolt mutató 42,1% volt csupán.

Foglalkoztatás

16. táblázat: Foglalkoztatás és ingázás Kunhegyesen 1990-2011

Év	Foglalkoztatottak	Lakóhelyén dolgozók	Eljárók	Bejárók
1990	3.765	3.211	554	632
2001	2.233	1.672	561	250
2011	2.529	1.796	733	392

Adatok forrása: Népszámlálás 1990, 2001, 2011, KSH

1990-ben Kunhegyes foglalkoztató képessége meghaladta a város igényeit, több munkahely volt a városban, mint ahány foglalkoztatott, többen jártak be a városba, mint ahányan elingáztak. A BHG azonban elveszítette a keleti piacát, a technológiai fejlesztésbe belebukott és néhány év múlva bezárták, ahogy a telephelyi ipar többi üzemét is, és a környező településeken is ugyanez történt.

A mezőgazdasági nagyüzemek darabjaira hullottak, a mezőgazdaság is leépítette a szövetkezetek foglalkoztatási kötelezettsége miatt fenntartott létszám döntő részét. 2001-re megfelelődött a munkahelyek száma, a foglalkoztatottak száma 41%-kal, a bejárók száma 60%-kal csökkent.

Hatalmas munkahelydeficit alakult ki, és ez a helyzet azóta sem javult számottevően. A régi ipari telephelyek egy része lecsökkent foglalkoztatás mellett, másféle tevékenységgel újraindult. 2011-re, egy évtized alatt alig javult a helyzet, csak 266 fővel tud több embert foglalkoztatni a város. A foglalkoztatás javulását az ingázás további növekedése, a helyi gazdaság kismértékű erősödése és a 123 főnyi közfoglalkoztatott eredményezte.

A foglalkoztatás ágazati szerkezete

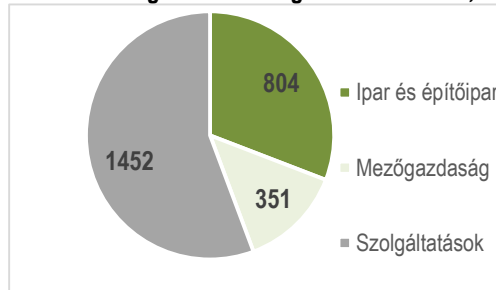
A foglalkoztatás ágazati szerkezetére Kunhegyesen 1980-ban még egyértelműen agrárdominancia volt a jellemző, a legtöbb embert a mezőgazdasági szövetkezetek és az állami gazdaság foglalkoztatott. 1990-ben már az ipar volt a fő foglalkoztató ágazat, a mezőgazdaság aránya csökkenésnek, a tercier szektoré növekedésnek indult.

17. táblázat: A foglalkoztatás ágazati szerkezete 1980-2011

Ágazat	1980	1990	2001	2011
Ipar és építőipar	1 529	1 473	778	804
Mezőgazdaság	1 644	1 035	340	351
Szolgáltatások	1 327	1 257	1 115	1 452
Összesen	4 500	3 765	2 233	2 607

Forrás: Népszámlálások, KSH

22. ábra: A foglalkoztatás ágazati szerkezete, 2011

Adatok forrása: Népszámlálás 2011, KSH

A rendszerváltás gazdasági átalakulási folyamatában a mezőgazdaságban fogyott a leggyorsabban a foglalkoztatottak száma, részben a foglalkoztatási kötelezettség miatt megtartott létszám leépítése miatt. Részben a szövetkezeti törvény újírása, részben a földtulajdon rendezése húzta ki a talajt az agrárszervezetek alól. Az ágazat tevékenységének és eszközeinek egy része egyéni gazdaságokba és új kisvállalkozásokhoz került át.

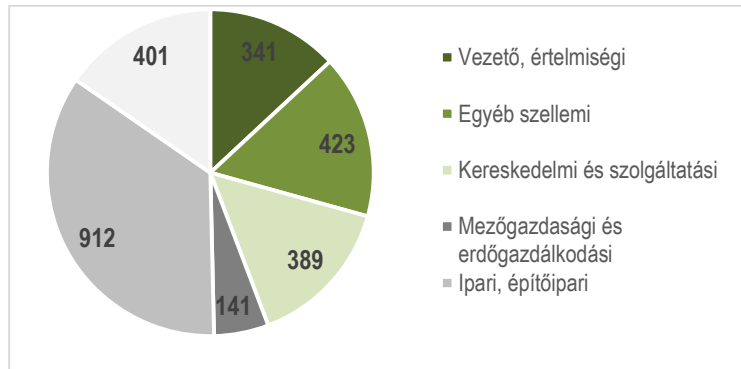

Foglalkozási
főcsoportok

A szolgáltató szektor leépülésének üteme lassabb, volt, mit a többi ágazaté, ezért az aránya folyamatosan nőtt, és már 2001-ben a fő foglalkoztató ágazattá vált, 2011-re viszont már a munkavállalók 55,7%-a a tercier szektorban dolgozott.

Kunhegyesen és környékén viszonylag nagy az ipari és építőipari szakmákra a kereslet, a foglalkoztatottak 35%-a ipari foglalkozású, ez a legnagyobb foglalkozási csoport. A kunhegyesi munkavállalóknak 15%-a tölt be vezető pozíciót, egyéb szellemi foglalkozású a foglalkoztatottak 16,2%-a. A kereskedelmi és szolgáltatási foglalkozást űz a kunhegyesi munkavállalók 14,8%-a. Országosan a foglalkoztatottak 2,8%-a mezőgazdasági foglalkozású, Kunhegyesen 5,4%-a. A város munkavállalóinak 15,4%-a az előbbi kategóriákba nem sorolható tevékenységet végez.

23. ábra: Foglalkoztatottak megoszlása foglalkozási főcsoport szerint, 2011

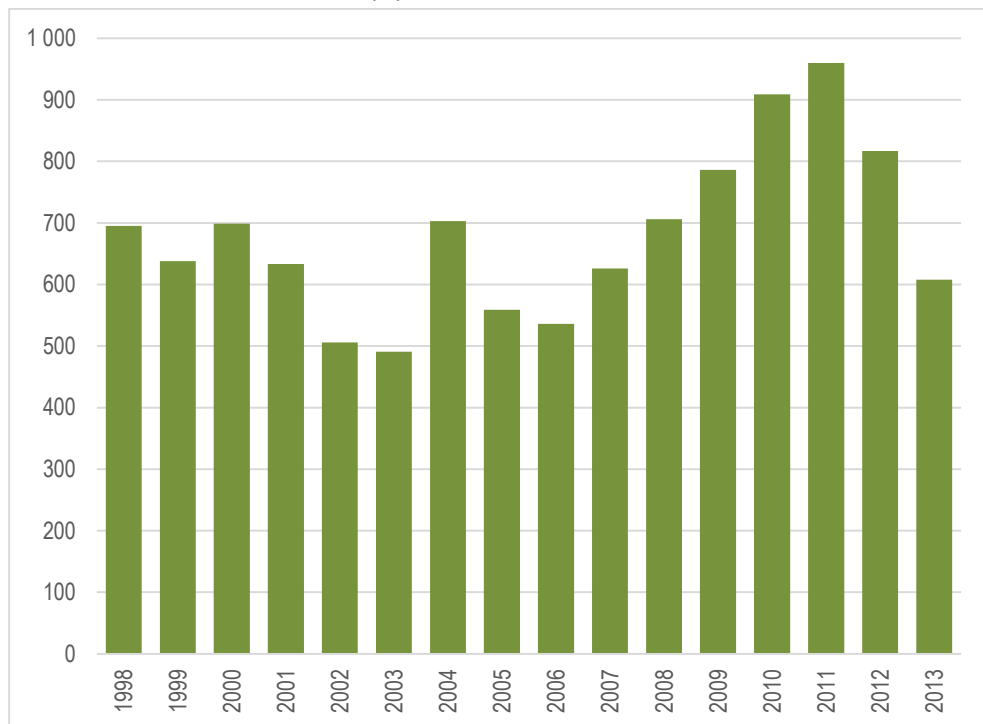

Adatok forrása: Népszámlálás 2011, Tájékoztatói adatbázis, KSH

Kunhegyesen a munkanélküliek száma 1998 és 2001 között 600-700 fő között változott, 2002-2003-ban 500 fő körülre csökkent a számuk, de nem tartottak soká a kedvező folyamatok, 2004-ben ismét 700 főre duzzadt a munkanélküliek száma. 2005-2006-ban valamivel 500 fő felett ingadozott az állásukat veszítették és a munkahelyet nem találó pályakezdeők száma.

Munkanélküliség

24. ábra: A munkanélküliek száma (fő), 2003-2013

Adatok forrása: TEIR

2007-től 2009-ig folyamatosan, évről-évre többen veszítették el az állásukat, 2010-ben már 900 fölé került az álláskeresők száma, és 2011-ben tovább emelkedett a számuk. 2012-től, javarészt a közmunkaprogramoknak köszönhetően csökkent a regisztrált munkanélküliek száma.

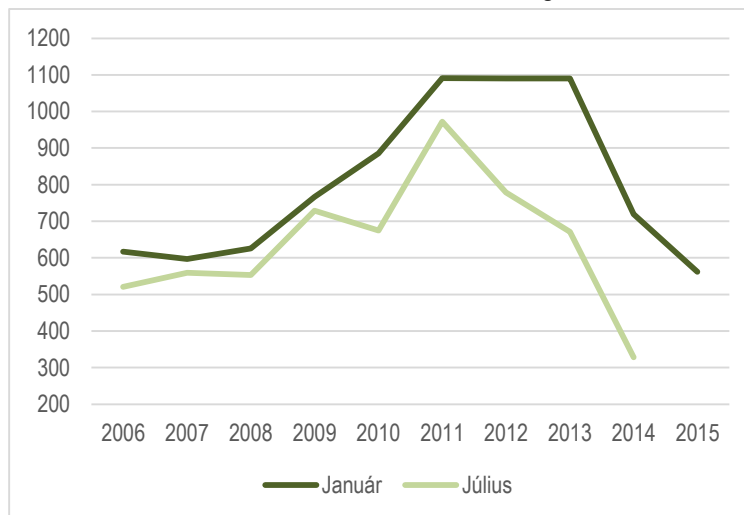
Az NFSZ havi adatai szerint Kunegyesen a munkanélküliek aránya az aktív korú népességből 2013 év elején még meghaladta a 20%-ot, a relatív mutató is 2 felett alakult, vagyis a munkanélküliség az országos átlag több mint kétszerese volt a városban. 2013-ban 576 fő közfoglalkoztatott sem tudta 10% alá vinni a munkanélküliek arányát. Ezt követően csökkent a munkanélküliek aránya, de 2014 májusáig kétszámjegyű maradt, miközben az országos átlag már jóval 10% alatt volt, a relatív mutató 1,5-2 között ingadozott. 2014 júniusától a munkanélküliek aránya 10% alá csökkent, csak októberben volt 11,7%, a relatív mutató 1-1,7 között alakult. A csökkenést részben a helyi gazdaság foglalkoztató képességének csekély mértékű javulása, részben a közfoglalkoztatási programok széleskörű alkalmazása magyarázza.

Szezonális ingadozás

A munkanélküliek száma az idényjellegű foglalkoztatás következtében általánosan ingadozik. Kunhegyesen a nyári hónapokban a munkanélküliek száma 2010-ig közel száz fővel kevesebb volt, ennyit képes felszívni időlegesen főként az építőipar és az agrárszektor, kevésbé a turizmus.

2010-ben és 2011-ben megugrott a munkanélküliség, emellett a téli és a nyári időszak közötti olló több száz főre nyílt. A közfoglalkoztatás kiterjesztése és a téli közmunkaprogramok bevezetése után az adatokon nem ismerhetők fel a gazdaság foglalkoztató képességének változásai.

25. ábra: A munkanélküliek számának szezonális ingadozása 2006-2015 január és július (fő)

Adatok forrása: Havi települési adatok, Nemzeti foglalkoztatási szolgálat

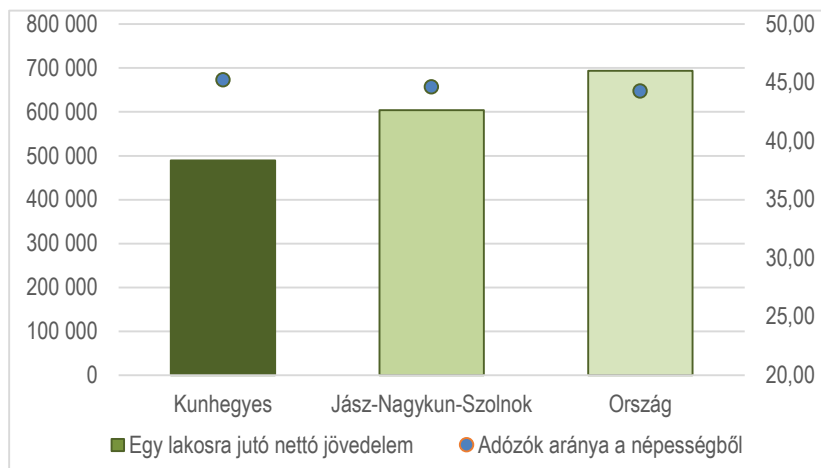
1.7.1.5 Jövedelmi viszonyok

Jövedelem

Kunhegyes lakosai közül az adóköteles jövedelemmel rendelkezők aránya 2012-ben 45,2%, ami némiképp magasabb, mint a megyei vagy az országos átlag. A városban az egy lakosra jutó éves jövedelem összege 2012-ben 489.615 Ft/fő volt, ami 114.616 Ft-tal alacsonyabb a megyei átlagnál. A kunhegyesi adóköteles jövedelemmel rendelkezők átlagosan 20%-kal kevesebbet keresnek, mint egy átlagos adózó a megyében, az országos jövedelemnek pedig csak a 69%-át kapják kézhez.

A magasabb aktivitás és a rendkívül alacsony átlagos jövedelem valószínűsíti a közmunkások magas számát. 2012-ben Kunhegyesen 315 fő közmunkást foglalkoztatott az Önkormányzat. 2012-ben az önkormányzatok 6 órás közmunkás álláslehetőségeket kaptak, így a nettó 47.029 vagy 60.260 Ft háromnegyedét kaphatták jövedelmként. A közmunkaprogramban résztvevők száma a foglalkoztatottak számának több mint tíz százalékát tették ki, így a közfoglalkoztatás rendszere ilyen kondíciókkal, ilyen nagy terjedelemben már alkalmas arra, hogy az átlagosnál alacsonyabb szintű jövedelmeket a lényegesen alacsonyabb sávba tornássa le.

26. ábra: Az adózók aránya a népességből (%) és az egy lakosra jutó éves nettó jövedelem (Ft), 2012

Adatok forrása: TEIR

A település lakosainak összjövedelme megmutatja a helyi fizetőképes kereslet alakulását, hogy a lakosság mennyit tud költeni. Kunhegyesen folyó áron 2003-tól 2008-ig folyamatosan növekedtek a lakossági jövedelmek, 2008-tól 2010-ig éves szinten 4 milliárd Ft körüli összeget költhetett el.

27. ábra: Az adóköteles jövedelem nettó összegének változása folyó áron és 2012. évi összehasonlító áron (millió Ft)

Adatok forrása: TEIR, MNB

2011-ben 480 millió Ft-tal kevesebb nettó jövedelemre tettek szert az adóköteles jövedelemmel bíró teljes népesség, a lakosság kézhez kapott jövedelme 100 millió Ft-tal alacsonyabb lett, mint volt 2007-ben. 2012-ben az előző évhez képest 204 millió Ft-os korrekció következett be.

Ha összehasonlító áron vizsgáljuk meg a jövedelmek alakulását, láthatjuk, hogy a lakosság relatív jövedelmi pozíciói 2008-tól romlottak, 2010-ig az inflációval lakosság 8%-ot veszített a vásárló erejéből, 2011-ben az előző évhez képest 15%-kal tovább gyengült a mutató, 2012-ben szinten maradt. 2012-ben a lakosság vásárlóereje némiképp meghaladta a 2002-es szintet, de jelentősen elmaradt a 2003. évi szinttől.

Országosan 2013-ban a munkavállalásból, gazdasági tevékenységből származó jövedelem a lakosság összjövedelmének 67,8%-át tette ki, a társadalmi transferek aránya 30,2%, az egyéb jövedelmek aránya 2%. A társadalmi jövedelmek 81%-át nyugdíjként folyósították, a családdal és

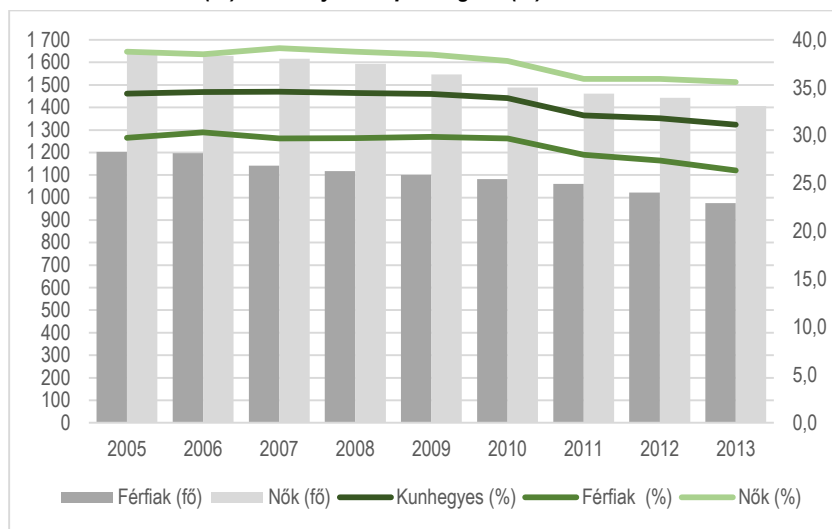
gyerekkel kapcsolatos ellátások 2013-ban 13,8%-ra rúgtak, a munkanélküli ellátások a 2011-es 4%-ról 2013-ra 2,3%-ra csökkentek.

Nyugdíjak

A nyugdíjakról összegéről nem áll rendelkezésre települési szintű adat, csak megyei szinten tudható a nyugdíjasok relatív helyzetének alakulása. Jász-Nagykun-Szolnok megyében lényegesen magasabb a nyugdíjasok aránya, mint az országos átlag, a nyugdíjak átlagos összege pedig viszonylag stabilan 10%-kal elmarad az országos átlagtól.

A nyugdíjasok, illetve az Országos Nyugdíjfolyósító Igazgatóság által megállapított és folyósított ellátásokban részesülők száma Kunhegyesen 2013-ban 2382 fő volt, a népesség 31,1%-a. Ez az arány némiképp magasabb, mint a megyei (30%) és az országos átlag (28,4%). Nemenként jelentősen eltér a mutató, Kunhegyesen a férfiak 26,4%-a, a nők 35,6%-a tartozott az ellátásban részesülők közé. Az ellátások közül öregségi nyugdíjra 1477 fő, a megváltozott munkaképességűeknek járó ellátásra 432 fő volt jogosult.

28. ábra: Kunhegyesen nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma nemenként (fő) és aránya a népességből (%) 2005-2013

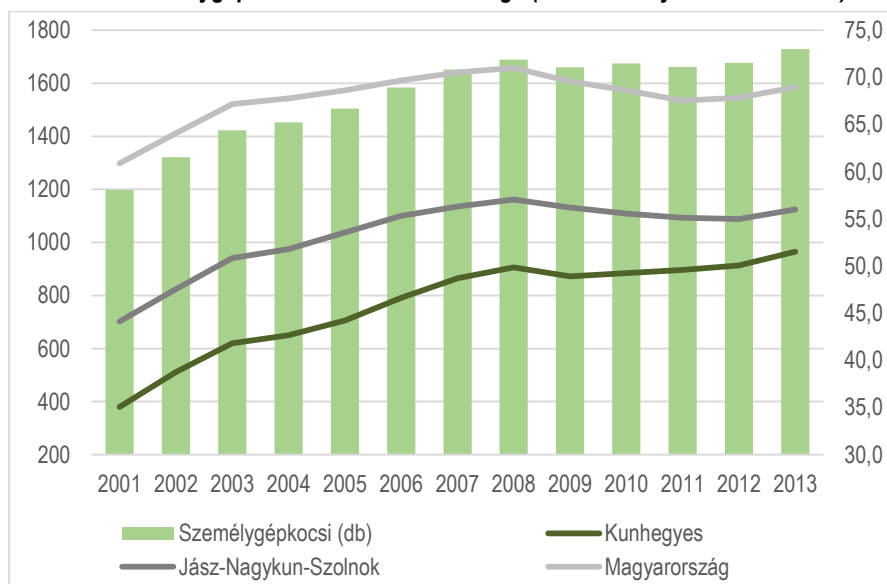

Adatok forrása: Tájékoztatói adatbázis, KSH

Személygépkocsik

Személygépkocsit csak megfelelő jövedelem mellett éri meg fenntartani, ezért az autósűrűség a jólét egyik mutatójaként használatos.

29. ábra: A személygépkocsik száma és sűrűsége (100 lakásra jutó autók száma) 2001-2012

Adatok forrása: Tájékoztatói adatbázis, KSH

Kunhegyesen 2001-ben még csak 100 udvarból 35-ben állhatott autó, miközben a száz lakásra jutó személygépkocsik száma az országban már 60,9, a megyei 44,1 volt. Ezt követően 2008-ig különböző intenzitással, de növekedett az autók száma, némiképp felzárkózott a megyei értékhez, majd 2009-ben csökkent az autóállomány, ezt követően évente néhány százalékkal növekedett a számuk. Kunhegyesen az autósűrűség 2001-ben még 20%-kal alacsonyabb volt, mint a megyei érték, 2013-ban már csak 8%-kal volt lemaradva attól. Az országos értéktől 2001-ben még 43%-kal volt lemaradva, 2013-ban már csak 25%-kal. A kedvezőtlen közlekedési viszonyok közepette az egyéni közlekedési lehetőségek felértékelődnek. Kunhegyesen a nehéz anyagi körülmények között az autósűrűség növekedése a nagyobb egyéni mobilitást igénylő megélhetési stratégiák előtérbe kerülését jelzi.

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény alapján a jogosult részére jövedelme kiegészítésére, pótlására pénzbeli szociális ellátás nyújtható, a törvényben meghatározott feltételek szerint. Kunhegyesen a lakosság széles csoportjai képtelenek finanszírozni a létfenntartás kiadásait. Lakásfenntartási támogatásban 2013-ban több mint ezer fő részesült és rohamosan nő a számuk, vagyis a kunhegyesi ingatlanok több, mint 30%-ának rezsijét nem tudják fizetni a lakosok. A városban és a környéken munkához nem jutók közül több mint 700-an vettek részt rövidebb-hosszabb ideig közfoglalkoztatásban.

18. táblázat: Szociális segélyezés Kunhegyesen 2006-2013

Segélyezés

Időszak	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek közül foglalkoztatásban részt vettek száma (fő)	192	175	210	447	402	579	469	716
Lakásfenntartási támogatásban részesültek száma (pénzbeli és természetbeni) (fő)	322	432	417	432	427	879	1045	1079
Lakásfenntartási támogatásra felhasznált összeg (pénzbeli és természetbeni) (1000 Ft)	12421	21077	20662	22385	29597	36993	47968	42171
Időskorúak járadékában részesítettek évi átlagos száma (fő)	9	8	8	7	6	5	7	8
Időskorúak járadékára felhasznált összeg (1000 Ft)	2818	2369	2449	2014	1761	1596	2393	2860
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma (fő)	642	375	741	850	1011	1004	998	942
Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (fő)	480	314	519	199	324	327	220	300
Ápolási díjban részesítettek évi átlagos száma (fő)			93	125	146	216	66	118
Ápolási díjra felhasznált összeg (1000 Ft)			31562	42180	48772	76175	24603	42848
Rendszeres szociális segélyben részesítettek átlagos (fő)				141	14	62	62	54
Rendszeres szociális segélyre felhasznált összeg (1000 Ft)				55361	6083	18985	14320	11511
Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma (fő)				169	238	294	456	364
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre felhasznált összeg (1 000 Ft)	6225	3745	8154	9872	11728	11623	11014	10927
Óvodáztatási támogatásban részesültek száma (pénzbeli és természetbeni) (fő)						97	58	69
Óvodáztatási támogatásra felhasznált összeg (pénzbeli és természetbeni) (1 000 Ft)				1200	1620	1940	1170	1360

Forrás: Tájékoztató adatbázis, KSH

1.7.1.6 Életminőség

Életminőség -
módszertan

Az életminőség mérésének módszertana kialakulóban van, napjainkig nem készült településsoros vagy a városokra vonatkozó vizsgálat ebben a témakörben. A jóllét magyarországi indikátorrendszere, 2013 KSH kiadványban található, amely 8 témakör (munkaidő és szabadidő; anyagi életkörülmények; oktatás, tudás, képzettség; egészség; mentális közérzet; lakókörnyezet és infrastruktúra; társadalmi tőke; társadalmi megújulás) 40 változóját vizsgálta meg. Ebből néhány

esetében rendelkezésre áll települési adat, illetve regionális különbségek meghatározására is lehetőség nyílt, ezekhez kapcsolódik a fejezet.

Munkaidő – szabadidő

Az első témakör a munkaidő és szabadidő arányait és a szabadidő eltöltésének, kulturális, zenei és sport rendezvényeken való részvételt, valamint az ezekkel való elégedettséget vette számba. Kunhegyesen hatalmas a deficit a munkahelyek számát illetően, sokkal többen dolgoznának, mint ahánynak munkahely, akár közfoglalkoztatás is elérhető. A munkanélküliséggel általában járó depresszív állapot és forrásszűke kihat a kulturális és szabadidős javak iránti keresletre, és a kulturális rendezvényeken való részvételre is. Kunhegyesen akkurátusan őrzik a hagyományokat, a rendezvények főként a helyi lakosságnak szólnak.

Foglalkoztatottság – jövedelem

A második témakör az anyagi életkörülmények, amelyeket a foglalkoztatás és jövedelmi helyzet, valamint szubjektív biztonságérzet felől közelít meg a vizsgálat. A foglalkoztatás és jövedelmi helyzetet az előbbiekben ismertettünk, miszerint a megyei átlagnál nagyobb aktivitás és alacsonyabb jövedelmi szint jellemző Kunhegyesre. Az anyagi biztonságérzet nem különösebben jellemző, a magyar lakosság 80%-a bajban lenne, ha váratlanul nagyobb, 66 ezer Ft értékű kiadása akadna.

Iskolázottság, iskolaelhagyás

A harmadik témakör az iskolázottság, képzés témakörét érinti. A kunhegyesi lakosság képzettségi szintje jelentősen elmarad mind az országos, mind a megyei átlagtól, ennek okai részben iskoláztatási szokásokhoz köthetők, részben az alacsonyabb képzettséggel bíró idősebb népesség irányába eltolódott korszerkezet számlájára írható. A korai iskola elhagyók aránya sem tűnik kedvezőnek országos összehasonlításban, az Észak-alföldi Régióban 14% feletti, ennél csak Észak-Magyarországon magasabb a mutató értéke, 18,8%. Az aktuális megyei területfejlesztési program a mutató 10% alá szorítását irányozza elő 2020-ig.

Várható élettartam, egészség

Az egészség témakörében az egészségesen várható élettartam mellett további négy betegséghez kapcsolódó kérdést vizsgál a kiadvány. Jász-Nagykun-Szolnok megyére a várható élettartamra vonatkozó adatok állnak rendelkezésre. A megyében népesség élethossz kilátásai némileg elmaradnak országos átlagtól. Az 1990-ben született férfiaknak még hosszabb életet vetített előre a statisztika, mint az országos átlag, azonban azt követően az ország más tájain lényegesen jobban javult a várható élettartam mutatója, mint a megyében. 1990-ben még a megyei rangsorban a 8. helyen állt Jász-Nagykun-Szolnok megye, 2001-ben már csak a 13. helyre, 2013-ban a 15. helyre került.

19. táblázat: A születéskor várható élettartam

Terület	Férfi			Nő		
	1990	2001	2013	1990	2001	2013
Jász-Nagykun-Szolnok	65,6	67,4	70,9	73,2	76,3	78,1
Észak-Alföld	64,8	67,0	71,5	73,4	76,2	78,6
Ország	65,1	68,2	72,0	73,7	76,5	78,7

Forrás: Stadat, KSH

Jász-Nagykun-Szolnok megyében a nők és a férfiak várható élettartama kb. 10%-kal tér el a nők javára. Országos összevetésben a nők várható élettartama a megyék között nem számít különösebben jónak. 1990-ben a 16. hely jutott Jász-Nagykun-Szolnok megyei nőknek, 2001-ben lényegesen javultak a kilátások és a 12. helyre feltornázta magát a megye, 2013-ra viszont az életkilátások javulásának üteme a többi megyéhez képest jelentősen lelassult és ismét a 16. helyre került.

Az egészség egyik faktoraként vizsgálja a kiadvány az orvoshoz jutás körülményeit. Az orvosi ellátást igénybe venni nem tudók aránya a népességen belül 2013-ban 7,4%. A legnagyobb arányban az Észak-alföldi Régióban nem jutnak el orvoshoz a beteg emberek. A járóbeteg szakellátások területi ellátásának biztosítási rendszeréhez a hozzáférés jelentősen átstrukturálódott, 10-20-30 km utazás is szükséges bizonyos egészségügyi szolgáltatások igénybe vételéhez. Kunhegyesen és a járásában a lakosság szegény rétegeiből sokak számára az utazás megfizetése kívül esik az anyagi lehetőségeken.

Lakókörnyezet –
infrastruktúra

A kiadványban a mentális egészség kérdéskörét kérdőíves felméréssel vizsgálták. A hazai felnőtt lakosság 11%-a többnyire vagy mindig depresszív hangulatúnak érzi magát, a munkanélküliek között ez az arány 25%. Kunhegyesen két évtizede magas a munkanélküliség, már nem pusztán az érintett munkanélküli személyek és családjuk, hanem a városban közhangulatként is érzékelhető depresszív nyomás.

A lakókörnyezet és infrastruktúra témakörében vizsgált mutatók közül a lakókörnyezettel való elégedettségre vonatkozóan közöl régiós adatokat a tanulmány. Az eredmények szerint a 10 fokú skálán mérve az észak-alföldi megyék (6,1) a legkevésbé elégedettek a lakókörnyezettükkel.

Kunhegyesen az összes infrastruktúra kiépült 2014 év végére. Kunhegyesen a lakások komfortossága és infrastrukturális ellátottsága egyaránt elmarad a megyei, még inkább az országos átlagtól. Az összkomfortos lakások aránya országosan 59,4%, a megyében már csak 40,2%, és ez utóbbitól már nem tér el lényegesen a Kunhegyesen mért érték. A komfortos lakások aránya már számottevően alacsonyabb Kunhegyesen, mint a megyében. A félkomfortos, a komfort nélküli és a szükséglakások állománya a megyében és Kunhegyesen is magas. Országosan e három kategória aránya összesen 9,2%, Jász-Nagykun-Szolnok megyében azonban a lakások 15%-a tartozik ebbe a körbe, Kunhegyesen pedig az országos átlag közel két és félszerese 22,7% a mutató értéke. A városban a komfort nélküli lakások állománya számottevően csökkent 2001-hez képest, az akkori 29%-hoz képest 2011-re kialakult 17,7%-os arány lényegesen jobbnak tűnik. Kunhegyesen a lakásállomány megújulása és korszerűsödése kevésbé ment végbe, mint az országban. A csatornahálózat kibővítése a lakásállomány komfortosságán is emelni fog, a 2014-ben befejezett fejlesztés kedvező hatása még nem jelenik meg a rendelkezésre álló statisztikákban.

20. táblázat: A lakások komfortossága és felszereltsége

Mutatók		Kunhegyes		Jász-Nagykun-Szolnok	
		2001	2011	2001	2011
Háztartások száma (db)		3 217	3 263	157 861	160 380
Lakások száma (db)		3 422	3 352	168 049	172 383
Lakások komfortossága (%)	összkomfortos	36,0	39,1	33,7	40,2
	komfortos	24,9	38,2	36,8	44,8
	félkomfortos	7,1	4,7	0,7	4,1
	komfort nélküli	29,0	17,7	18,8	10,3
	szükséglakás, egyéb	3,1	0,4	4,1	0,6
Lakások felszereltség szerint (%)	hálózati víz	73,3	88,8	81,5	92,1
	házi víz	0,0	1,1	0,7	1,6
	meleg folyóvíz	69,8	80,3	79,7	87,7
	közcsatorna	12,5	27,8	37,1	69,0
	házi csatorna	62,4	62,1	45,6	24,5
	vízöblítése WC	65,1	80,0	75,0	87,8

Adatok forrása: Népszámlálások, KSH

Az internet hálózatba bekapcsolt lakások aránya egyike a témakörben vizsgált mutatóknak. A Statat táblák tanulsága szerint Magyarországon 2013-ban 100 lakásból 54,6 rendelkezik internet kapcsolattal. Ez az EU 28 tagállamának 79%-os értékéhez képest jelentős lemaradás. Jász-Nagykun-Szolnok megye nagyjából 10%-kal lemaradva követi az országos trendet a 2007 óta rendelkezésre álló adatok szerint. Települési szinten csak 2013-tól hozzáférhető az adat. Ezek szerint Kunhegyesen az internet előfizetések száma 1.363 db, ami azt jelenti, hogy a lakások 40,6%-át kötötték rá a hálózatra. Az internet penetráció Kunhegyesen kevésbé tér el a megyei átlagtól, az országos átlag 2008-2009-ben járt ezen a szinten.

Társadalmi tőke és
társadalmi részvétel

A társadalmi tőke és társadalmi részvétel vizsgált mutatói közül mérhető a választásokon való részvétel. 2014-ben három választáson is leadhatták szavazatukat a város lakosai. Az országgyűlési választásokon a szavazatra jogosultak 53,7%-a jelent meg, Kunhegyesen ennél alacsonyabb volt a részvételi arány. Az Európai Parlament képviselőik megválasztására mindössze

a névjegyzékben szereplők 29%-a adta le voksát, Kunhegyesen lényegesen alacsonyabb, 20,2% volt a részvételi arány. Az önkormányzati választásokon kevesebben vettek részt, mint az országgyűlési választásokon, a városban a szavazásra jogosultak 37,1%-a járult az urnákhoz. Kunhegyesen a választásokon megnyilvánuló közösségi aktivitás szisztematikusan alacsonyabb, mint az országos átlag.

21. táblázat: Választói aktivitás 2014

Választás	Névjegyzékben szereplő (fő)	Szavazott (fő)	Részvétel (%)	
			Kunhegyes	Ország
Országgyűlési választás	6.502	3.213	49,4	53,7
Európa Parlament	6.594	1.329	20,2	29,0
Önkormányzati választások	6.638	2.463	37,1	44,3

Adatok forrása: Nemzeti Választási Iroda, valasztas.hu

A társadalmi megújulás

A társadalmi megújulás mutatószámai között találjuk a teljes termékenységi arányszámot, ami az EU28 1,54-es értékéhez képest is alacsony Magyarországon, mindössze 1,34. A témakörben vizsgált rekreációs lehetőségek Kunhegyesen korlátozottak, elsősorban a fizetőképes kereslet szab határt. Az anyagi helyzet változásával kapcsolatos várakozásokat az Észak-Alföldön a változatlanúság uralja. Az alacsony munkaintenzitású háztartásokban nevelkedő gyerekek aránya az EU 28 tagállamában 9,3%. Magyarországon ugyanez a mutató a 2007-es 10%-ról 2012-re 15,7%-ra emelkedett, 2013-ra 14,4%-ra csökkent.

Az alacsony munkaintenzitású háztartásokban nevelkedő gyerekek száma Kunhegyesen nem áll rendelkezésre, csak az alacsony munkaintenzitású háztartásokra vonatkozóan áll rendelkezésre adat. Kunhegyesen a háztartások 46,4%-ában nincs foglalkoztatott, ami magasabb, mint az egyébként sem alacsony 42,8%-os megyei átlag vagy a 38,3%-os országos átlag. A háztartások 9,2%-ában munkanélküli van, nincs foglalkoztatott, ez lényegesen magasabb, mint a megyei 6,6% vagy az országos 5,6%. Emellett a háztartások több mint egyharmadában nincs foglalkoztatott, csak inaktív kereső, a 35,6%-os érték megfelel a megyei átlagnak és némiképp magasabb, mint az országos 31,2%. Kunhegyesen 51 háztartásban minden családtag eltartott, ami az összes háztartás 1,6%-a, ami nem tűnik soknak, az országos átlag is 1,5%, a megyében azonban ez sokkal ritkább jelenség, csak a háztartások 0,9%-a van hasonló helyzetben.

1.7.2 Térbeli, társadalmi rétegződés, konfliktusok, érdekviszonyok

Belső periféria

Kunhegyes nagy határú alföldi település a Nagykunság közepén, a megye belső periferiáján. A mezőgazdaság és állattenyésztés több évszázada sikerágazat a térségben. Kunhegyes természeti adottságai meglehetősen jók, a terület nagy része a jó termőhelyi adottságúak közé tartozik, a település határában csak nagyon kevés a természetvédelmi vagy más védettség miatt nem vagy korlátozottan hasznosítható terület. A legtöbb gondot a belvíz okozza, a vízelvezető rendszerek állapota változó.

Kedvező természeti adottságok

A termőföld hasznosításban a nagytáblás nagyüzemi gazdálkodás a jellemző, sem a biogazdálkodás, sem a vegyszermentes gazdálkodás nem gyökeresedett meg. Kevés a gyümölcsös és a kertészetek sem foglalnak el nagy területeket. A város határában kevés az erdőterület. A természeti adottságokhoz illeszkedő tájgazdálkodás nem jellemző, a nagyüzemi agrárgazdálkodás piaci szemlélete a jellemző.

Kedvezőtlen demográfiai folyamatok

Kunhegyesen napjainkban körülbelül ugyanannyian laknak, mint 120 éve. A város 1949 óta töretlenül népesség kibocsátó függetlenül az életkörülmények alakulásától. Az 1970-es és 1980-as évtizedben, amikor a városban több volt a munkahely, mint amennyi a munkavállaló, akkor egy évtized alatt több mint 600-an költöztek el, napjainkban, amikor fele annyi a munkahely sincs, mint a munkavállalási korú népesség, kevesebb, mint 300-an költöznek el. A gyerekek számának csökkenése és az időskorúak arányának növekedése gyorsuló előregedést okozott a városban.

Legyengült gazdaság, munkahelyhiány

A rendszerváltást követő gazdasági leépülés sosem látott gazdasági depressziót eredményezett a városban. A kilábalás napjainkig nem történt meg. Nem Kunhegyes az egyetlen ilyen város az Alföldön. A tartós és nagymérvű munkanélküliség általános elszegényedést, a szolgáltatások, a

Szegénység	<p>kulturális fogyasztás leépülését eredményezte. A népesség száma zsugorodik, a gazdaság újjáépülése a városban és a környékén is rendkívül lassan és visszaesésekkel tarkítottan halad.</p> <p>Kunhegyesen a szegénység és mélyszegénység hétköznapi jelenség. Kunhegyesen az egy lakosra jutó éves jövedelem 489 ezer Ft/fő. Ha feltételezzük, hogy a társadalmi jövedelmek aránya megfelel az országos átlagnak, azaz 30%, akkor a településen az egy lakosra jutó nettó bevétel évente 699 ezer Ft/fő, vagyis havi 58.287 Ft. 2012-ben a létminimum összege 85.960Ft/fő, tehát Kunhegyesen a lakosság becsült nettó jövedelme a létminimum kétharmada. Ha Kunhegyesen a lakosság még egyszer annyi társadalmi jövedelemmel rendelkezne, mint amennyit a munkaerőpiacról hazavisz, akkor sem érné el a létminimumot a városban a lakosság jövedelmi szintje. Kunhegyes egyike az ország 1500 településének, ahol az egy lakosra jutó jövedelem nem éri el a létminimum 80%-át.</p>
Nincs program a szegényedés megállítására	<p>Kunhegyes és lakosai már közel két évtizede küzdenek a munkanélküliség és elszegényedés problémával, és a jelenlegi foglalkoztatási szabályok mellett nincs esély áttörés elérésére, a nagy tömegben jelenlévő, nem csak a város cigány népességére jellemző mélyszegénység felszámolására.</p> <p>A mélyszegénység összetett jelenség, amelynek okai többek között társadalmi és gazdasági hátrányok, iskolai, képzettségi és foglalkoztatottsági deficitekben mutatkoznak meg, a hatása az alapvető létfeltételekben, a lakhatási, táplálkozási körülményekben, az érintettek egészségi állapotában is jelentkezik. Kunhegyes adatain mindegyik kimutatható. A faktorok között nehezen mérhetően, időszakonként eltérő nyíltsággal és súllyal kezelve, különböző mértékben jelen van az egyéni attitűd hatása is. A probléma enyhítése is összetett és hosszasan folyamat lehet.</p>
Szegregátumok	<p>A szegénység és mélyszegénység stigmatizál, ám tömeges volta miatt kevésbé okoz elszigeteltséget a városban. A szegénység, a mélyszegénység és a cigány lakosság is minden városrészben jelen van. A szegénység koncentráltan három területen kimutatható, amelyek a jelenlegi hivatalos metódus alapján szegregátumnak tekintendők, emellett egy számít veszélyeztetett területnek a KSH által készített és helyi adatokkal kiegészített lehatárolás szerint. A szegregátumokban több, mint 400 fő lakik, akik közül 100-an 14 év alattiak. A szegregátumok részletes leírása a 3.3.2. fejezetben található.</p>
A foglalkoztathatóság megőrzése	<p>A munkanélküliek és a tartósan munkanélküliek foglalkoztathatóságnak megfelelő mentális és fizikai kondícióban tartása, illetve visszaépítése alapvető feltétele annak, hogy javuljon a lakosság munkahely ellátottsága és jövedelmi helyzete, a társadalmi megbecsültsége és az önbecsülése helyreálljon.</p>
Közbiztonság	<p>Kunhegyesen a közbiztonság biztosítása az egyik kulcsfontosságú területe az Önkormányzat működésének.</p>
Az önellátás és alternatív jövedelemszerzés segítése	<p>A szegénység és mélyszegénység kezelésének egyik módja az önellátás elősegítése, ennek érdekében vetőmag és palánták biztosítása mellé a megkopott vagy el sem sajátított gazdálkodási ismeretek átadására is szükség van. Az önellátó gazdálkodás elterjedéséhez arra is szükség van, hogy aki vet, az arasson. Ennek biztosítása érdekében a Város mezőőri szolgálatot tart fenn, és megszerveződött a polgárőrség is.</p>
Közfoglalkoztatás	<p>Kunhegyesen a közfoglalkoztatás rendszerének kibővítése elősegíti a munkavállaláshoz kapcsolódó magatartásformák megtartását, a tartósan, akár több éve munka nélkül lévők visszazoktatását a foglalkoztatás rendszerébe. A város aktív pályázati tevékenységének köszönhetően évente 500-700 ember kap rövidebb-hosszabb ideig munkát és nagyobb jövedelmet a foglalkoztatási programok keretében. A közfoglalkoztatásra feliratkozás tumultuózus jelenetekkel zajlik, de volt már, hogy összeverekedtek a lehetőségért.</p>

1.7.3 Települési identitást erősítő tényezők

Települési identitás

Kunhegyes eminens, kun identitású közösség. A város identitása az akkurátusan számon tartott históriára és a hagyományok ápolásra épül. A kunok letelepítésüktől kezdve – az 1702-1745-ös időszak kivételével – 1876-ig autonóm, a saját szabályaik mentén szervezett társadalomban éltek. Katonai-félkatonai szerveződésű, a kunkapitányok által vezetett székek saját bírákkal, saját közösséggel rendelkeztek, a középkori feudális kötöttségek nélkül, viszont saját költségre katonákat kellett biztosítani az országnak. Az autonómia, az önrendelkezés, a központi szerep lényegi elemei a történelmi tradíciókból építkező települési identitásnak.

1.7.3.1 Történeti és kulturális adottságok

Településtörténet

A város története több mint 700 évre nyúlik vissza. A települést elsőként Ecclesia Hegyes (Hegyesegyház) néven Károly Róbert király Vácott, 1311. november 8-án kelt oklevelében említi. Első említéskor kétségtelenül egyházas hely és nem kun, hanem magyar település volt, amely csak a török hódoltság idején csatlakozott a Nagykunsághoz, s vált kun jogú helyé.

A XVI. sz. közepétől Kunhegyesnek emlegetik, de a Kolbászszerék községei között nem található meg. 1557-58-ban a gyulai várhoz tartozott. Heves megye összeírói még a XVII. században sem sorolták egyértelműen a Nagykunság községei közé. A XVI. században Fegyvernek, Kenderes, Mezőtúr, Abád, Szalók, s más kissevesi településekkel együtt szerepel, noha ekkor már viselte a Kunhegyes nevet. Kunhegyes még 1686-ban is szerepelt a lakott helyek között. Valószínűleg a második tatárbetörés tette pusztává, s került ekként feljegyzésre 1699-ben, azonban 1702-ben már mint a Nagykunság egyik községét adták el.

Minden bizonnyal korábban is laktak már itt kunok, s az ő jogaik révén sikerült csatlakozni Kunhegyesnek a Nagykunsághoz. Lakossága 1701-ben települt vissza, de a szabadságharc idején Rákóczi a kunhegyesieket is rakamazi birtokaira menekítette a többi nagykunsági település népességével együtt. Ebben az időszakban katonai állomáshely volt. A Rákóczi-Szabadságharc után lakói hazatértek. Ettől kezdve fejlődése töretlen, népessége egyenletesen növekedett. Kunhegyes már a XVIII. Század második felére túlnépesedett.

1786-ban több mint 200 család költözött le Bácskába, ez egy időre levezette a népesedési feszültséget, enyhítette a belső társadalmi ellentéteket. Kunhegyes lakóinak számát a XIX. század elejétől némileg növelte a környező római katolikus népességének beszivárgása a tiszta református községbe, növelte a lakosság számát az is, hogy a XIX. század elején a Jászkun Kerület feloldotta a zsidó betelepődést megakadályozó törvényt, s ettől kezdve megnyílt a lehetőség a Kunságba való betelepülésük előtt.

A XVIII. sz. második felében fejeződött be a nagykun községek összefogásával a Mirhó-fok lezárása. Ez növelte ugyan a mezőgazdaság területét, földművelésre alkalmassá tette az addig vízjárta részeket, de csökkent az állattartásra alkalmas terület, kiszáradtak a legelők. Kunhegyes a továbbiakban megszakítatlanul fejlődött, 1811-ben mezővárosi rangot nyert, s ezzel vásártartási jogot is kapott.

A XIX. sz. második felében kibontakozó polgárosodás több fontos változás eredményezett Kunhegyesen. Lényeges változás volt, hogy az 1849 után újjászerveződő és átalakuló közigazgatási rendszerben a különálló Jászkun Kerületek elveszítették sajátos státuszukat, és 1876-ban Kunhegyes is a létrejövő Jász-Nagykun-Szolnok vármegyébe került. A település rendezett tanácsú várossá alakult át, ám erről a státuszról 1893-ban lemondott. A múlt század végén a szerényebb kivitelezésű városháza építésének idején már igen heves mozgalom szerveződött a kevésbé költséges nagyközségi jogállás megszerzéséért. 1894-ben viszont a Tiszai- felsőjárás központja lett, bár a létrehozott polgári igazgatási intézmények (pl. járásbíró, telekkönyvi hivatal, adóhivatal, főszolgabírói hivatal) közül csak a főszolgabírói hivatal került a járásszékhelyre. Ez korlátozta a korábbi mezőváros lehetőségeit az átalakuló településhálózatban.

Kunhegyes a megye létrejötte után egy ideig megtartotta városi rangját, de 1895-ben lemondott városi jogállásáról, és nagyközséggé alakult. 1922-ben Kunhegyes kísérletet tett arra, hogy visszaszerezze városi jogát. Ennek érdekében nagyobb építkezésekbe kezdtek, de a városi jogot

nem sikerült megszerezni. Ezzel egyidejűleg Kunhegyes a tiszai felső járás székhelye lett, és járási székhely maradt 1965-ig a kunhegyesi járás megszűnéséig, ekkor a település elvesztette középfokú közigazgatási-politikai szerepkörét. Az 1960-as, 70-es években megfogalmazódó területfejlesztési elgondolások is egyre inkább mellőzték a korábbi járásszékhelyet. Ennek eredményeként 1971-ben Kunhegyes kiemelt alsó fokú központi szerepkörre kijelölt besorolást kapott, ugyanakkor ipartelepítés is kezdetét vette.

1983-ban megkezdtek a szilárd burkolatú utak, 1984-ben a gázhálózat kiépítését. 1985-ben kezdődött az ivóvízhálózat rekonstrukciója. A '90-es évtized elején crossbar telefonközpontot telepítettek Kunhegyesen, ezzel megkezdődött a telefonhálózat kiépítése. 1989-ben Kunhegyes visszanyerte városi rangját. 1995 végére a gázhálózat majdnem teljesen kiépült, és megnövekedett a szilárd burkolatú utak hossza. Az 1990-es évek közepétől a munkanélküliség kezelésére és a munkahelyteremtés vált a város fő feladatává. A városban munkaügyi kirendeltség létesült. Kunhegyes minden tőle telhetőt elkövet a munkahelyteremtés érdekében. A legújabb közigazgatási reform keretében Kunhegyes járásközponttá vált 2013. január 1-től. A köznevelési törvény változásával együtt a városban Tankerületi Igazgatóság is létrejött.

Kulturális értékek

Műemlékei között első helyen áll az ország 2. legnagyobb református temploma: 1827-48 között épült, klasszicista stílusban, Hild József tervei alapján. A városháza 1878-ban épült, eklektikus stílusban, Pum János tervei alapján. További műemlékei a római katolikus (Szentháromság-) templom: 1830-36 között épült, klasszicista stílusban, Homályossy Ferenc tervei alapján, valamint a Komlóssy-féle szélmalom, amely Nagykunság egyik legszebb szélmalma 1859-ben épült, téglából. Főterén áll a sóház: 1739-ben épült, barokk stílusban. Jelenleg a Városi Könyvtár otthona. Látogatható a Kunkapitány-ház, az 1880-as években épült. Köztéri szobrai sorában Szent István szobra, és a Nagykun lovas szobor, Kálvin János, továbbá Zsigmond Ferenc és Szegő Gábor mellszobra foglal helyet. Műemlékei között a XX. század mártírjainak emlékműve, a Trianoni emlékmű, az Országzászló, 1848-as emlékhelyek, valamint az 1956-os emlékmű emelkedik ki. A város közterein két új szökőkút a Szélfű, és a Hidrák kínálnak enyhülést és látnivalót a helyieknek és az idelátogatóknak. Kellemes kikapcsolódással és pihenéssel szolgál az erre vágyóknak a 2008-ban felújított Kunhegyesi Városi Strandfürdő, valamint a kicsiknek a város központjában lévő új játszótér.

1.7.3.2 Civil szerveződések

Kunhegyes olyan település, ahol egy ügy vagy tevékenység mellett elkötelezettek megalakítják a maguk civil szervezetét. A civil szervezetek névjegyzékében Kunhegyesen 54 civil szervezet szerepel. A következő a táblázatban szereplő civil szervezetekkel a város rendszeres kapcsolatban áll, többek között a partnerségi meghívottak listáján szerepelnek. A partneri viszonynak köszönhetően az Önkormányzat és a civil szervezetek együttműködése a városnak és a lakóinak is gyümölcsöző.

Civil szerveződések

22. táblázat: Az Önkormányzattal együttműködő civil szervezetek

Partner	Az együttműködés területe	Célcsoport
Kunhegyes Városért Közalapítvány	Városüzemeltetési feladatok	A város lakossága
Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Mozgásszerűlték Kunhegyesi Csoportja	Szociális ellátás	Fogyatékkal élők
Nagycsaládosok Egyesülete Kunhegyesi Csoportja	Gyermek- és ifjúságvédelem, szociális ellátás	Gyermekek, nők, idősek
Kunhegyes Város Bűnmegelőzési, Közbiztonsági, Vagyonvédelmi Egyesülete	Közbiztonság, gyermek és ifjúságvédelem	Komplex
Városi Nyugdíjas Klub	Kultúra, közművelődés	Idősek
Kunhegyesiek Baráti Köre	Szabadidő, kultúra, közművelődés, hagyományápolás	Komplex
Kunhegyes Kultúrájáért Alapítvány	Kultúra, közművelődés	Gyermekek, nők, idősek
Kunhegyes és Térsége Ikergyermekéiért Alapítvány	Kultúra, közművelődés, gyermek- és ifjúságvédelem	Gyermekek
Alapítvány a Kunhegyesi Városi Könyvtárért	Kultúra, közművelődés	Gyermekek, nők, idősek

Partner	Az együttműködés területe	Célcsoport
Dózsa Általános Iskola Zöld Szív ITM helyi tagsoportja	Sport, szabadidő, környezetvédelem, hagyományápolás	gyermekek
Kunhegyesi Általános Iskola, Alapfokú Művészeti Iskola és Szakiskola	Szabadidő	Gyermekek
Mozgássérülten az Önálló Életért Kunhegyesen Alapítvány	Egyéb, mozgássérültek szervezetei, támogatás	Fogyatékkal élők
Magyar Vöröskereszt Kunhegyesi Szervezete	Szociális ellátás	Komplex
Kunhegyes Zenekultúrájáért Alapítvány	Kultúra, közművelődés	Nők, idősek
Kunhegyesi Állatvédők Egyesülete	Környezetvédelem	Komplex

Forrás: Kunhegyes Helyi esélyegyenlőségi program

Az Önkormányzat támogatja a civil szervezeteket, részben pénzzel, részben indirekt módon, helyiségek ingyenes vagy nagyon kedvezményes használatával rendszeres összejövetelekre vagy rendezvényekre. A városban működő civil szervezetek egy része a szabadidő eltöltéséhez kínálnak programot, mások a gyermekeknek, a családosoknak, az idősebb korosztálynak, a fogyatékkal élőknek, vagy a rászorultaknak nyújtanak segítséget.

23. táblázat: További jelentősebb civil szervezetek a városban

Civil szervezet neve
Óvodás Gyermekekért Alapítvány
Kunhegyesi Falusi Turizmusért Egyesület
Temetőért Alapítvány
Kunhegyesiek Gyógyulásáért Alapítvány
ORANDO ET LABORANDO
Speed Riders Motoros Club
Közép-Tiszai Vidékfejlesztő Alapítvány
Pro Scola Nagy László Alapítvány
R-04 Postagalambsport Egyesület
Mesterségek Iskolája Alapítvány
Kunhegyesi Sporthorgász Egyesület
A Szakképzésért Alapítvány
Lungo Drom Cigány Érdekvédelmi és Polgárszövetség
Kossuth Általános Iskola Diákönkormányzata
História a Gyermekekért Alapítvány
Kunhegyesről elhurcolt és elpusztított Magyar zsidóság emlékére Alapítvány
Kunhegyes Egységes Sportegyesület

Forrás: Önkormányzat, 2015.

Civil szervezetek támogatása

Kunhegyes minden évben 5 millió Ft-tal támogatja a városi sport szervezeteket, és közel 2,5 millió Ft-tal a városi tűzoltóságot. Emellett különböző összegekkel, néhány tízezer forinttól néhány százezer forintig terjedően – a város lehetőségeihez igazítva – támogatja a többi civil szervezetet. 2006-ban és 2010 között még 1,1 millió Ft-tal támogatott 16-17 civil szervezetet a város, 2011 óta ez az összeg megfeleződött, és évente 7-17 civil szervezet között oszlik meg a 600 ezer Ft támogatás, többnyire rendezvényekhez, programokhoz kapcsolódva. Kunhegyes Város Közbiztonsági, Bűnmegelőzési és Vagyonvédelmi Egyesület, vagyis a polgárőrség 2010-ig évi 200 ezer Ft támogatást kaptak az Önkormányzattól, azt követően a felét, a későbbi években a beszükkült lehetőségek mellett már csak 30-60 ezer Ft-tal támogatta a város az Egyesületet.

A lakosság közösségi rendezvényeken főként a szervezők invitálására vesznek részt az Önkormányzat, valamely intézmény vagy civil szervezet rendezvényén. A városban működő iskolai, egyházi vagy civil csoportok, énekkar, népdalkör, zenekar, néptáncosok, táncosok fellépése mindig nagy vonzerővel bír.

1.8 A település humán infrastruktúrája

Kunhegyes az Önkormányzat kötelező és önként vállalt feladatainak és a fejlesztéseinek a finanszírozhatósága érdekében az utóbbi évtizedben több érdemi változtatást, átszervezést valósított meg, amellyel számottevő megtakarítást ért el a település működtetésében. A közszolgáltatások átszervezése, az önkormányzati szektor átalakulása a városban lényegi változásokat okozott.

1.8.1 Humán közszolgáltatások

Átszervezések

Kunhegyesen az elmúlt években végrehajtott átszervezések, feladatok átcsoportosítása, kezdeményezett együttműködések célja a hatékonyság növelése és költségtakarékosság volt.

2007. január 1-től az általános iskolai feladatok ellátására létrejött a Kunhegyesi Mikro-térségi Közoktatási Intézményi Társulás Kunhegyes Város, Tiszaroff Község és Tiszagyenda Község részvételével.

2007. augusztus 1-től az óvodai feladatellátásra is közoktatási intézményi társulás alakult Kunhegyes mikrotérségében, Kunhegyes, Tiszaroff, Tomajmonostora és Tizaszentimre részvételével.

2007. december 31-gyel megszűnt a Családsegítő Központ és Gyermejköltségi Szolgálat intézményünk, feladatait 2008. január 1-től a Tiszafüred Kistérség Többcélú Társulás Szociális Szolgáltató Központja látta el, melyben a helyi intézmények szakmai egységként működnek tovább.

A Tiszafüred Kistérség Többcélú Társulás által Kunhegyesen is ellátott feladatok 2008-tól:

- alapfokú oktatás,
- szociális ellátás,
- belső ellenőrzés,
- pedagógiai szakszolgálat.

A Társulás az alapfokú oktatási feladatokat intézményi társulásokon keresztül, a szociális ellátást saját fenntartású intézménye által, a belső ellenőrzést vállalkozókkal kötött szerződések, ill. egy önkormányzat esetében megállapodás alapján, a pedagógiai szakszolgálatot pedig ellátási szerződések keretében látta el.

2008. július 1-től létrejött egy közművelődési intézményi társulás, melynek gesztora Kunhegyes Város Önkormányzata, a feladatot ellátó intézmény pedig a Kunhegyes Városi Könyvtár és Közművelődési Intézmény lett. A közművelődési társulásban hét település vett részt: Kunhegyes, Tomajmonostora, Tizaszentimre, Tiszaigar, Nagyiván, Tiszaroff és Tiszagyenda. Ezen településeken az intézmény mozgókönyvtári feladatokat is ellátott megállapodás alapján.

2009-től a Tiszafüred Kistérség Többcélú Társulás mozgókönyvtári feladatot is ellátott, a feladatra a kunhegyesi Városi Könyvtár és Közművelődési Intézménnyel szerződött le.

2009. július 1-től a Kunhegyesi Általános Iskola, Alapfokú Művészetoktatási Intézmény és Szakiskola intézményből a tiszagyendai óvoda kivált és Kunhegyes Város Óvodai Intézménye tagintézménye lett.

A települési önkormányzatok egészségügyi intézményei átvételéről törvényt alkottak. A 2012. évi XXXVIII. törvény értelmében, az Önkormányzat tulajdonában és fenntartásában lévő kórház Kossuth Lajos u. 72., és a Kossuth Lajos u. 68. szám alatti épületeivel kapcsolatos valamennyi vagyon és vagyoni értékű jog, továbbá az intézményekkel kapcsolatos fenntartói jog és kötelezettség 2012. május 1-jével a magyar államra szállt át. A tulajdonosi jogokat a Gyógyszerészeti és Egészségügyi Minőség- és Szervezetfejlesztési Intézet gyakorolja.

2012. szeptember 1-től a tiszaroffi iskola kivált a Kunhegyesi Mikro-térségi Közoktatási Intézményi Társulásból.

2012. december 31-től törölték az OM nyilvántartásából a Kunhegyesi Mikro-térségi Közoktatási Intézményi Társulást, és a társulásban résztvevő minden intézmény átkerült a Klebelsberg Kunó Intézményfenntartó Központoz. A Kunhegyesi Általános Iskola, Alapfokú Művészetoktatási Intézmény és Szakiskola működtetése a városnál maradt.

2012. december 31-i hatállyal megszűnt a Kunhegyesi Mikro-térségi Közművelődési Intézményi Társulás. Az intézményi társulási feladatokat ellátó Kunhegyes Városi Könyvtár és Közművelődési Intézmény vidéki telephelyei megszűntek, önállóan működtek tovább, ugyanakkor a mozgókönyvtári feladatokat továbbra is ellátja 6 településen.

2012. december 31-ig az egészséges ivóvíz biztosítása a Kunhegyesi Víz- és Csatornamű Kft. feladata volt. A víziközmű-szolgáltatásról szóló 2011. évi CCIX. törvény módosítását követően a Város 2012. június 21-én bérleti-üzemeltetési szerződést kötött a Tiszamenti Regionális Vízművek Zrt-vel a városban lévő víziközművek üzemeltetésével a helyi közműves ivóvízellátás és a közműves szennyvízelvezetési- és tisztítási közszolgáltatás ellátására. 2013. január 1-től a TRV Zrt. a közműszolgáltató.

2013. január 1-től Kunhegyes járási központ lett és a városban kialakították a járási hivatalt. A Kunhegyesi Járási Hivatal a feladatai ellátásához Kunhegyes Város Önkormányzata – megállapodás alapján – 14 álláshelyet átadott a járásnak, önkormányzat ingyenes használatba adott ingatlanokat, valamint átadott infokommunikációs eszközöket, amelyek használatával arányos üzemeltetési költségeit a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal megtéríti a Városnak.

2013. június 30-ig működött a Kunhegyesi Mikro-térségi Óvodai Társulás, a társulásban résztvevő települések a megszűnés mellett döntöttek, így a Kunhegyes Város Óvodai Intézménye vidéki tagintézményei megszűntek, önállóvá váltak.

2013. július 1-jével Kunhegyes, Tiszagyenda és Tiszaroff települések önkormányzatai kiváltak a Tiszafüred Kistérség Többcélú Társulás Szociális Szolgáltató Központjából és létrehozták a Kunhegyesi Mikro-térségi Szociális Társulást, valamint a feladatokat ellátó Kunhegyesi Mikro-térségi Szociális Intézményt. A szolgáltatást az engedélyezési eljárás befejezése után, 2013. szeptembertől látja el a Szociális Intézmény.

2013. december 31-től Kunhegyes kivált a Tiszafüredi Többcélú Kistérségi Társulásból.

1.8.1.1 Oktatás

Az oktatás rendszere

Kunhegyesen működő oktatási intézmények közül önkormányzati fenntartásban csak a Kunhegyes Városi Óvoda maradt, valamint a többi közintézményt működteti. Az általános iskola és a szakiskola fenntartója a KLIK. Emellett egyházi és nonprofit szervezet fenntartású intézmény is működik a városban.

A KLIK fenntartásában, az Önkormányzat működtetésében:

- Kunhegyesi Általános Iskola, Alapfokú Művészeti Iskola és Szakiskola, Dózsa György utca 38.
 - Telephely, tornaterem, Kunmadarasi út 1.
 - Kossuth Úti Általános Iskola és Szakiskola, tagintézmény, Kossuth Lajos út 43.
 - Kossuth Úti Általános Iskola és Szakiskola, tagintézmény, tanműhely, Kossuth Lajos utca 84. 2015-től bezárt,
- Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Pedagógia Szakszolgálat Kunhegyesi tagintézménye, Dózsa György út 38. 2013. szeptember 1. óta szünetel

A KLIK fenntartásában és működtetésében:

- Kunhegyesi Nagy László Szakképző Iskola, Gimnázium és Kollégium, Kossuth Lajos út 15-17. 5 hálórterem, sportpálya és tanműhely is van itt
 - Kunhegyesi Nagy László Szakképző Iskola, Gimnázium és Kollégium telephelye, Kossuth Lajos út 30-32.

- Kunhegyesi Nagy László Szakképző Iskola, Gimnázium és Kollégium, tanműhely, Széchenyi István út 1.
- Kunhegyesi Nagy László Szakképző Iskola, Gimnázium és Kollégium, tanműhely, Kossuth Lajos út 58.

Kunhegyesi Református Egyházközség fenntartásában:

- Kunhegyesi Református Általános Iskola és Óvoda, Kossuth Lajos út 64.

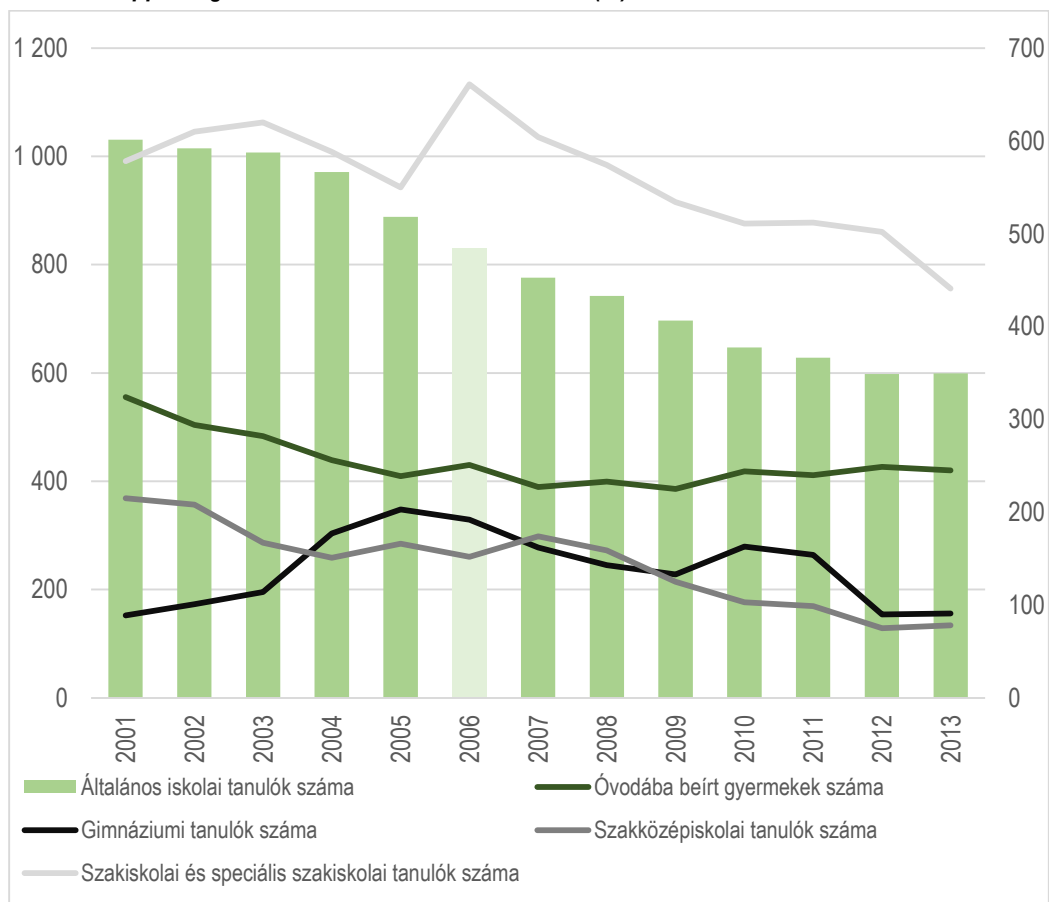
Önkormányzati fenntartásban:

- Kunhegyes Város Óvodai Intézménye, Hajnal utca 3.
 - Garay úti Óvoda, Garay utca 2.
 - Zádori úti Óvoda, Zádori utca 8/a
 - Kossuth úti Óvoda, Kossuth Lajos utca 112.

Pátria Nonprofit Közhasznú Kft. fenntartásában:

- Pátria Alapfokú Művészeti Iskola, Széchenyi tér 7. (táncművészet)

31. ábra: Nappali tagozatos tanulók és óvodások száma (fő)

Adatok forrása: Tájékoztatói adatbázis, KSH Az adatbázisban 2006-ra 1.546 fő általános iskolás szerepel, azonban az nem helytálló adat, ezért 2006-ra a települési adatszolgáltatás szerinti adat szerepel, ezt eltérő színnel jeleztük.

A városban 2001-ben az oktatás intézményrendszerében még 2.237 főre kellett a kapacitásokat méretezni, 2013-ban már csak 1.454 főre, vagyis az óvodai nevelésben, az általános iskolai és a középfokú oktatásban több mint egyharmaddal csökkent a résztvevők száma. Az óvodások száma 240 fő felett ingadozik, az általános iskolákban 600 fő alá csökkent a létszám, a szakiskolai létszám több lépcsőben 2013-ra 500 fő alá került, a gimnazisták és szakközépiskolások száma ingadozva csökkent, és 2013-ban együtt sem érte el a 170 főt.

Óvodák

Az óvodai nevelés 2012-től megújult. Az óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012.(XII.17.) Kormányrendelet értelmében 2013.03.31.-ig felül kellett vizsgálni a Helyi Pedagógiai Programot, amely 2013.09.01.-től hatályos.

Kunhegyesen két óvoda működik, az egyik az Önkormányzat fenntartásában négy telephelyen a Város Óvodai Intézménye, illetve a Kunhegyesi Református Egyházközség fenntartásában az általános iskolával együtt működik még egy óvoda.

24. táblázat: Az óvodák adatai Kunhegyesen (2013/2014 tanév)

Intézmény	Feladatellátó hely	Férőhely (fő)	Beíratottak száma (fő)	Kihasznált ság (%)	Csoport-szobák (db)
Kunhegyes Város Óvodai Intézménye	Garay úti óvoda	64	49	76,5	3
	Hajnal úti óvoda	50	35	70,0	2
	Kossuth úti óvoda	74	55	74,3	3
	Zádor úti óvoda	75	60	80,0	3
Kunhegyesi Református Óvoda	Kossuth út 64.	60	38	63,3	2

Forrás: Önkormányzat

Az óvodákban a gyermeklétszámok nem túl magasak, a férőhelyek kihasználtsága 70-80% közötti. A gyerekeket általában a lakóhelyéhez legközelebb eső óvodába veszik fel. Azoknak a gyermekeknek is lehetőségük van az óvodai felvételre, akik a harmadik életévüket a felvételtől számított féleven belül betöltik.

Kunhegyesen 2013-ban 245 gyermek járt óvodába, közülük 145 fő, 60% minősült hátrányos helyzetűnek, ami az országos 26%-os átlagnak több mint a duplája.

A Városi Óvodai Intézmény pályázatokon igyekszik forrást szerezni a kollégák szakmai fejlődésének finanszírozásához. Az óvodapedagógusok, az óvodavezető, a pedagógiai és nevelő munkát segítők szakmai felkészültségüknek fejlesztése érdekében képzéseken, továbbképzéseken, tréningeken vettek és vesznek részt.

Emellett az óvoda pályázott rendezvények szervezésére is. A támogatott rendezvényeket az óvodák saját nevelési programjukhoz igazították, így megrendezték a családi gyermeknapokat, szüreti multságokat, egészségnapokat és kézműves délelőttöt. Kunhegyesen az óvodák programja is beépül a város rendezvény naptárába, éppoly fontos a kicsik farsangja, mint a koncertek a városban vagy a röplabda bajnokság.

Az Önkormányzat az óvodák fejlesztésére a TÁMOP-3.1 11-12/2-2012 Óvodafejlesztés c. pályázaton nyert forrást.

Alapfokú oktatás

Kunhegyesen két általános iskola működik.

- A Kunhegyesi Általános Iskola, Alapfokú Művészeti Iskola és Szakiskola KLIK fenntartású intézmény, és az Önkormányzat működteti. Az Intézmény székhelye a város legnagyobb iskolája, amely a Dózsa György út 38 szám alatt működik. Az iskolához tartozik a nemzetközi szintű mikrotérségi tornaterem, amely külön telephelyen épült fel. Az iskolához, még két tagintézmény tartozik. Az egyik a Kossuth Lajos utca 43-ban működő, a kapacitásait kisebb részt hasznosító általános iskola. A másik tagintézmény a szakiskola, amely kimenő rendszerben bezárás alatt áll. A szakiskolai képzést folytató Kossuth Lajos utca 84. szám alatt működő tagintézményben az utolsó évfolyam fejezi be a képzést, és folynak a tárgyalások a KLIK-kel az intézmény bezárásáról. Az intézmény épületének felújítására az Önkormányzat pályázatot kíván benyújtani, óvodát költöztetne a szakiskola helyére.
- A Kunhegyesi Református Egyházközség a fenntartója a Kossuth Lajos utca 64. szám alatti 8 évfolyamos általános iskolának és óvodának. Az intézmény a város leghatékonyabb iskolája, 90% feletti kapacitáskihasználtsággal működik.

25. táblázat: Az általános iskolák legfontosabb adatai (2013/2014 tanév)

Intézmény	Feladatellátó hely	Férőhely (fő)	Beíratottak száma (fő)	Kihasznált ság (%)	Tantermek (db)
Kunhegyesi Általános Iskola, Alapfokú Művészeti Iskola és Szakiskola	Dózsa Gy. u. 38.	350	286	81,7	20
	Kossuth L. u. 43.	300	71	23,6	14
	Kossuth L. u. 84.	100	11	11	6
Kunhegyesi Református Általános Iskola	Kossuth L. u. 64.	250	231	92,4	14

Forrás: Önkormányzat

A 2013/2014-es tanévben általános iskolába összesen 599 gyermek járt. A gyerekszám 2001 és 2013 között 42%-kal csökkent. A továbbiakban a tanulói létszám további csökkenése várható, mivel a felső tagozaton még 315 fő tanult, az alsó tagozatosok száma viszont már csak 284 fő volt 2013-ban. A tanulók közül 379 fő, az összlétszám 63%-a minősült hátrányos helyzetűnek, ami az országos 29,5%-kal összevetve meglehetősen magas arány. Az általános iskolákba 55 gyermek járt be naponta más településről. A napközisek száma 2014. évtől jogszabályi változások miatt megnőtt.

A nemzetiségi oktatást amellyel, hogy identitáserősítő tényezőként fontos és érdekes közösségformáló rendezvények alapja lehet, az érte járó magasabb finanszírozás tette kifejezetten népszerűvé. Kunhegyesen a 2011-es népszámlálási adatok szerint összesen 222 fő tartozott valamely hazai nemzetiséghez, nemzetiségi oktatásban viszont 363 gyermek vett részt.

Legfontosabb fejlesztések:

- ÉAOP 4.1.1/2F-2f Oktatási-nevelési intézmények fejlesztése, A Kunhegyes Általános Iskola, Alapfokú Művészetoktatási Intézmény, Szakiskola és Óvoda mikrotársulási társulás új tornatermének építése, feladat-ellátási helyeinek felújítása, bővítése
- TÁMOP 3.1.4-08/2 Kompetencia alapú oktatás, egyenlő hozzáférés - Innovatív intézményekben, Kunhegyesi Református Egyházközség, Kompetencia alapú oktatással a fejlődő iskoláért
- TIOP 1.1.1-09/1 A pedagógiai, módszertani reformot támogató informatikai infrastruktúra fejlesztése Kunhegyesen

Középfokú oktatás

Kunhegyesen egy középfokú oktatási intézmény működik a Kunhegyesi Nagy László Szakképző Iskola, Gimnázium és Kollégium, amelynek fenntartója és működtetője a KLIK. Az intézmény korábbi, Kálvin utca 1. szám alatti kollégiuma bezárt, a feladatot az intézmény központja vette át. Az intézmény központja a Kossuth Lajos utca 15-17. szám alatt található, ahol a szakiskolai képzést nyújtó tantermek mellett 5 hálóterem és tanműhely is található. A kollégiumi férőhelyek jelenleg üresek, senki nem lakik kollégiumban, a kollégiumi elhelyezés elvi lehetősége biztosított, de kollégiumi nevelés nem folyik.

A szakiskolában 3 éves képzésben hat szakmát tanulhatnak: épület- és szerkezetlakatos, kőműves és hidegburkoló, asztalos, eladó, pincér, szakács. Idegen nyelvi képzést is kapnak, angolul és németül tanulhatnak. Emellett a szakiskola indít képzést a Nagykun-Hús Kft. működéséhez szükséges húsfeldolgozó szakmában is, amelyhez a gyakorlati képzési helyet a vállalat biztosítja.

Az Intézmény Kossuth Lajos utca 30-32. szám alatti telephelyén a gimnáziumi és szakközépiskolai képzés folyik, és tanműhely is található az iskola épületében.

A gimnázium kompetencia alapú általános képzési programot követ, ahol angol, német és francia nyelvet lehet tanulni, emellett emelt szintű érettségire való felkészítést is lehetséges.

A szakközépiskolában közgazdasági és informatikai képzésben részesülhetnek a diákok, az érettségit és a szakmai vizsgát követően informatikai rendszergazda vagy vállalkozási és bérügyintézői képzettséget szereznek. Idegen nyelvből angolt vagy németet tanulhatnak.

Továbbá az intézmény a városban még két helyen tart fenn tanműhelyt.

26. táblázat: Középfokú képzés adatai, 2013.

Mutató	Tanulók (fő)	HH tanulók		Bejárók (fő)	Érettségi/ szakmunkás vizsga (fő)	Felnőtt képzés (fő)
		fő	%			
Gimnázium	91	50	54,9	69	34	58
Szakközépiskola	78	55	70,5			
Szakiskola	441	344	78,0	296	61	–

Forrás: Tájékoztatási adatbázis, KSH

A gimnazisták száma 2011-ről 2012-re 88 fővel, 31%-kal, a szakközépiskolások száma 64 fővel, 42%-kal csökkent az oktatási rendszert érintő szakmapolitikai koncepció változását követően. 2013-ban maradt ez a létszám az érettségit adó képzésben, és ez azt jelenti, hogy 2005/2006-hoz képest megfeleződött az érettségire tanulók száma. Kunhegyesen a középiskolában felnőttképzés keretében van lehetőség érettségit szerezni. 2013-ban 69 fő járt délután és este az intézménybe felnőttképzés keretében, közülük 12 fő érettségizett le.

A középfokú oktatásban érettségit adó képzésben 169 tanuló vett részt, akik közül 69 fő, 40% a bejáró. A szakiskola tanulóinak kétharmada vidékről jár be, csak a tanulók egyharmada helyi.

2011-2012-es időszakban a szakiskolások száma csak 10 fővel mérséklődött, 2013-ra azonban 61 fővel kevesebben tanultak az intézményben, mint egy évvel korábban. A tanulói létszám a 2006. évi csúcshoz képest egyharmaddal csökkent. A szakiskolában nincs felnőttképzés.

Kunhegyesen a hátrányos helyzetű tanulók aránya a középfokú oktatásban az általános iskolai arányoknál is kedvezőtlenebbek. A gimnáziumban tanulók között a hátrányos helyzetű tanulók aránya országos szinten 8,5%, Kunhegyesen hat és félszeres a mutató értéke. A szakközépiskolákban országosan a tanulók 13%-a hátrányos helyzetű, Kunhegyesen ennek öt és félszerese az arány. A szakiskolákban tanulnak a legnagyobb arányban hátrányos helyzetű diákok, minden negyedik tartozik ebbe a kategóriába (26,4%), Kunhegyesen viszont háromszor ennyien, ötből négy diák hátrányos helyzetű.

Legfontosabb fejlesztés:

- TIOP 1.1.1-09/1 A kompetencia alapú oktatás bevezetését támogató informatikai infrastruktúra fejlesztése a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Önkormányzat által fenntartott intézményekben.

1.8.1.2 Egészségügy

Alapellátás

Kunhegyesen az egészségügyi alapellátás keretében négy háziiorvosi, egy házi gyermekorvosi és két fogorvosi praxis létezik, a védőnői szolgálat 5 fővel működik. Az orvosok vállalkozóként végzik a munkájukat. Az éjszakai orvosi ügyelet a háziiorvosok látják el, a hétvégén és ünnepnapokon az orvosi ügyelet más települések orvosai látják el. Az iskolákban 3 orvos és 5 védőnő látja el az iskolaorvosi feladatokat.

Az alapellátáson felül foglalkoztatás egészségügyi szolgáltatás is elérhető. Ezen kívül a karcagi Kátai Gábor Kórházzal együttműködés révén lehetővé vált, hogy hetente kétszer helyben legyen vérvétel, nem kell utaznia a lakosoknak. A vér- és vizeletmintákat a Sarepta Idősek Otthona autójával szállítják Karcagra.

27. táblázat: Az egészségügyi alapellátást biztosító ellátó helyek Kunhegyesen

Ellátó hely	Ellátás jellege	Épület állapota
Orvosi rendelő, Dózsa György utca 4.	háziiorvos, házi gyermekorvos, orvosi ügyelet, védőnői szolgálat	önkormányzati rendelő, pályázati forrásból felújított
Orvosi rendelő, Wesselényi u. 45.	háziiorvos	saját rendelő, új
Orvosi rendelő, Zádor utca 11/b.	háziiorvos	saját rendelő, új
Fogorvosi rendelő, Kossuth Lajos utca 68.	fogorvos	

Forrás :Önkormányzat

A város egészségügyi ellátásának infrastruktúrája korszerű és felújított, a műszerpark megújítása is része volt a rendelő felújításának. A háziorvosi ellátásban az orvosok a nyugdíjas korú és az ahhoz közeli generációhoz tartoznak.

A városban mentőállomás működik, amely átépítésen és teljes felújításon esik át. A kunhegyesi kiemelt mentőegység felszereltsége kiváló, két éves mentőautóval és modern felszereléssel működik. Mentőállomás ellátási körzete: Kunhegyes, Abádszalók, Bánhalma, Pusztataksony, Tiszabura, Tiszagyenda, Tiszaroff, Tomajmonostora és Újszentgyörgy.

Az egészségügyi alapellátások finanszírozásának legfőbb problémája az általános alulfinanszírozottság, a védőnői szolgálat kivételével lényegesen többbe kerül a feladatok finanszírozása, mint az OEP támogatás. Az orvosi ügyelet ellátása például kétszer annyiba kerül, mint az OEP finanszírozás.

Szakellátások

A városban a járóbeteg szakellátásokat a Jász-Nagykun-Szolnok megyei Egészségügyi Szolgáltató Kht. biztosította a Kossuth Lajos utca 68. és Kossuth Lajos utca 72 szám alatti intézményben 2013. első negyedévéig. Ekkor az intézmények állami tulajdonba kerültek és a Szakorvosi Ápolási Intézet önállóan működő és gazdálkodó központi költségvetési intézménnyé alakult, amely az államtól vagyonkezelésbe kapta a két ingatlant és a berendezéseket, műszereket, amelyekkel az intézmény rendelkezik. Az eszközök leamortizálódtak, már nullára leírt az összes nagyobb berendezés.

Az épületek felújításra érettek. A felújítás azonban annyira költséges, hogy kifizetődőbb egy újat építeni, ami a tüdőgondozó jelenlegi területén és a szomszédos önkormányzati tulajdonú telek egy részén valósulna meg a tervek szerint. A telekből a szükséges részt az önkormányzat az intézmény rendelkezésére bocsátja. A beruházás uniós források segítségével valósulna meg, szerepel az EFOP-ban.

A városban működő szakellátások infrastruktúra elemei és a műszerezettsége nincs olyan jó állapotban, mint az alapellátás esetében.

Kunhegyesen a járóbeteg szakellátások közül a tüdőgyógyászatot, a szülészeti és nőgyógyászati szakrendelést lehet igénybe venni. A heti 20 órában rendelő tüdőgyógyászatot (és a heti 10 órában intézeti ellátást nyújtó tüdőgondozót) a helyieken kívül Abádszalók, Kenderes, Kunmadaras, Tiszabura, Tiszagyenda, Tiszaroff, Tomajmonostora lakosai vehetik igénybe. A páciensek valamivel kevesebb, mint fele helyi illetőségű, a többi az ellátási körzetből érkezik.

A szülészeti és nőgyógyászati szakrendelés heti 30 órás kapacitással működik, 2013-ban 4287 esetszámot rögzítettek. A szolgáltatás ellátási körzete: Kunmadaras, Kunhegyes, Tiszabura, Tiszagyenda, Tiszaroff, Tomajmonostora. Ugyanezen ellátási körzettel heti 5 órában működik az intézeti ellátás közé tartozó onkológiai gondozó.

Fekvőbeteg ellátás

Fekvőbeteg ellátást Kunhegyesen a kórház biztosított. A kórház 2007-ben bezárt, a helyén ápolási intézet lett. A Kunhegyesi Szakorvosi és Ápolási Intézet 2012-ben került át állami fenntartásba a jogszabályi változásokat követően. Kunhegyesen fekvőbeteg ellátás keretében a kórház épületében ápolási osztály működik 37 ágy kapacitással és maximális kihasználtsággal.

A szakellátások legnagyobb problémája, hogy a szabályozási környezet változása miatt lényegesen megrágultak a szolgáltatások, és az OEP finanszírozás nem fedezi az intézmény fenntartási költségeit, emiatt a működőképesség megőrzése sok energiát köt le.

Prevenációs tevékenységeket önkormányzat folytat a város teljes lakossága körében.

1.8.1.3 Szociális közszolgáltatások

Szociális ellátások

A szociális szolgáltatások rendszere jelentős átalakuláson ment keresztül, korábbi önkormányzati feladatok átkerültek a járási hivatalokhoz. A pénzbeli szociális ellátások rendszere 2013. január 1-től jelentősen megváltozott, mivel a járási hivatalok átvették bizonyos ellátások ügyintézését. 2014. január 1-től szintén módosul a rendszer. A kötelezően nyújtandó ellátásokat 2015. március 1-től a járási hivatalok állapítják meg. Ezek az ellátások a következők:

Pénzbeli szociális ellátások

- aktív korúak ellátása;
- időskorúak járadéka,
- ápolási díj (alapösszegű, emelt összegű és kiemelt ápolási díj),
- közgyógyellátás (alanyi és normatív formák),
- egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság.

Az aktív korúak ellátása keretében kétféle támogatás állapítható meg, a foglalkoztatást helyettesítő támogatás, valamint a rendszeres szociális segély helyébe lépő egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás.

Megszűnik továbbá:

- a lakásfenntartási támogatás.
- adósságkezelési szolgáltatás,
- méltányossági ápolási díj,
- méltányossági közgyógyellátás.

Ezek helyett az önkormányzatok által megállapított feltételekkel települési és rendkívüli települési támogatások lesznek. Kunhegyes az alábbi jogcímenek nyújt támogatást a lakosainak.

Települési támogatások

- **Rendkívüli települési támogatás:** elsősorban azok jogosultak a támogatásra, akik önmaguk, illetve családjuk létfenntartásáról más módon nem tudnak gondoskodni vagy alkalmanként jelentkező többletkiadások – így különösen betegséghez, halálesethez, elemi kár elhárításához, a válsághelyzetben lévő várandós anya gyermekének megtartásához, iskoláztatáshoz, a gyermek fogadásának előkészítéséhez, a nevelésbe vett gyermek családjával való kapcsolattartásához, a gyermek családba való visszakerülésének elősegítéséhez kapcsolódó kiadások – vagy a gyermek hátrányos helyzete miatt anyagi segítségre szorulnak. Évente egyszer állapítható meg.
- **A lakásfenntartási települési támogatás:** a szociálisan rászoruló háztartások részére a háztartás tagjai által lakott lakás, vagy nem lakás céljára szolgáló helyiség fenntartásával kapcsolatos rendszeres kiadásaik viseléséhez nyújtott hozzájárulás. A Polgármester a villanyáram-, a víz- és a gázfogyasztás, a távhő-szolgáltatás, a csatornahasználat és a szemétszállítás díjához, a lakbérhez vagy az albérleti díjhoz, a lakáscélú pénzügyi kölcsön törlesztőrészletéhez, a közös költséghez, illetve a tüzelőanyag költségeihez lakásfenntartási támogatást nyújt. A támogatás 3 hónapig ítélt meg és feltétele a rendezett lakhatási környezet.
- **Önkormányzati segély, átmeneti segély:** a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, valamint az időszakosan vagy tartósan létfenntartási gondokkal küzdő személyeknek adható, akiknek családjában az egy főre számított havi családi jövedelemhatár nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 130 %-át, egyedül élő esetén annak 150%-át. Lehet kérni
 - átmenetileg nehéz anyagi helyzetbe került személy vagy család kiadásainak mérséklésére,
 - eseti gyógyszerkiadás mérséklésére (a továbbiakban: rendkívüli gyógyszersegély), így különösen:
 - azon személyek kiadásainak csökkentésére, akik nem rendszeres jelleggel, de esetenként egy-egy betegség miatt jelentkező magas gyógyszer, gyógyászati segédeszköz kiadást jövedelmi helyzetük miatt nem képesek megfizetni, vagy
 - azon családok támogatására, amelyekben az egyes családtagok eseti gyógyszer, gyógyászati segédeszköz költsége együttesen olyan nagymértékű, hogy azt nem képesek viselni, vagy
 - gyermek és fiatal felnőtt rászorultságára tekintettel nyújtott pénzbeli támogatásra, vagy
 - elhunyt személy eltemetetésének költségeihez való hozzájárulásra.
- **Mezőgazdasági termékellátás:** a közösség szociálisan rászoruló tagjai részére a képviselő-testület az Önkormányzat rendelkezésére álló, START közmunkaprogram növénytermesztési programeleme keretében történő munkavégzés eredményéből származó mezőgazdasági

termények, növények feleslegéből biztosítja szociális juttatásként a mezőgazdasági termékellátást.

Természetben nyújtott támogatások körében a köztemetést és a személyes gondozást nyújtó támogatásokat biztosítja a Város.

Természetbeni
ellátások

Személyes gondozást nyújtó támogatásokhoz az alapellátás keretén belül alábbi szolgáltatások kapcsolódnak:

- szociális étkeztetés,
- házi segítségnyújtás,
- családsegítés,
- idősek nappali ellátása,
- demens betegek nappali ellátása.

Szociális
intézmények

Kunhegyes a szociális alapellátásokat a Kunhegyesi Mikro-térségi Szociális Intézményen keresztül biztosítja a lakosság számára. A Kunhegyesi Mikro-térségi Szociális Intézményt a Kunhegyes, Tiszagyenda, Tiszaroff által létrehozott Mikro-térségi Szociális Társulás hozta létre, a feladatokat is ezeken a településeken látja el.

A Kunhegyesi Református Egyházközség által létrehozott Sarepta Idősek Otthona 2003-ban nyílt meg, azóta többszöri fejlesztést követően az alábbi szociális szolgáltatásokat nyújtja a városban:

- idősek bentlakásos intézménye, ahol 1, 2 és 3 ágyas, fürdőszobás lakrészben lakhatnak az idősek, és hetente egyszer lehetőség van fodrász, manikűr és pedikűr igénybevételére,
- étkeztetés,
- támogató szolgálat,
- házi segítségnyújtás,
- jelzőrendszeres ház segítségnyújtás.

Kunhegyesen helyi Szociálpolitikai Kerekasztal működik a városban meglévő szociális problémák feltárására, kezelésére és annak érdekében, hogy a helyi intézmények, szervezetek összehangoltabban működjenek a szociális problémák kezelése érdekében. A Szociálpolitikai Kerekasztal tagjai:

Szociálpolitikai
kerekasztal

- a Polgármester,
- a Jegyző,
- az Oktatási, Kulturális, Szociális, Ifjúsági, Egészségügyi és Sport Bizottság tagjai,
- igazgatási osztályvezető,
- az önkormányzat működési területén szociális intézményeket működtető fenntartók képviselői,
- a szociális, oktatási intézmények vezetői és a város területén működő érdekvédelmi szervezetek képviselői.

28. táblázat: Szociális ellátások Kunhegyesen

Adatok	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Szociális étkeztetésben részesülők száma (fő)	213	195	127	191	186	222	250	269	233
Házi segítségnyújtásban részesülők száma (fő)	79	80	55	58	52	45	46	59	62
Idősek nappali ellátásában engedélyezett férőhelyek száma (db)	25	25	25	25	25	25	25	25	25
Idősek nappali ellátásában részesülők száma (fő)	28	26	27	31	29	16	13	12	15
Szociális alapszolgáltatásban és nappali ellátásban foglalkoztatottak száma összesen (fő)	17	19	17	12	12	17	22	23	17
Szociális alapszolgáltatásban és nappali ellátásban foglalkoztatottak közül ápolási, gondozási munkát végzők száma (fő)	15	17	16	8	9	15	20	22	14
A családsegítő szolgáltatást igénybe vevők száma (fő)			827	759	1246	1221	1048	58	1450
Időskorúak otthonaiban működő férőhelyek száma (db)				38	49	49	56	56	56
Időskorúak otthonaiban ellátottak száma (fő)				38	49	49	56	56	55

Adatok	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Jelzőrendszeres házi segítségnyújtásban részesülők száma (fő)							43	67	57
Tartós bentlakásos és átmeneti elhelyezést nyújtó intézményeinek gondozottak száma (fő)	70	70	71	70	83	83	90	90	89
Tartós bentlakásos elhelyezést nyújtó intézményekben gondozottak száma (fő)							90	90	89

Forrás: Tájékoztatósi adatbázis, KSH

Gyermekjóléti ellátások

Hazánkban a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról kifejezetten az 1997. évi XXXI. törvény szól, de minden jogágban kiemelt figyelmet fordít a gyermekek különleges védelmére a jogalkotó és jogalkalmazó egyaránt. Eleget téve a törvény adta kötelezettségének Kunhegyes Város Önkormányzati Kép-viselőtestülete megalkotta a gyermekek védelméről és a pénzügyi és természetbeni gyermek-védelmi ellátásokról szóló 30/2007. (XII.14.) számú helyi rendeletet.

Gyermekjóléti alapszolgáltatások:

- A gyermekek családban történő nevelésének elősegítése
- A gyermek veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése
- Védelemben vételhez kapcsolódó szolgáltatási feladatok.
- A családból kiemelt gyermek visszahelyezésének elősegítése, illetve az utógondozással kapcsolatos feladatok.

Kunhegyesen a törvényben meghatározott személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti szolgáltatás szervezését, irányítását és működtetését a Kunhegyesi Mikrotérségi Szociális Társulás Intézménye biztosítja. Az intézmény feladatai:

- fogadja a személyesen vagy telefonon segítséget kérő gyermekeket, illetve szülőket,
- szükség esetén szervezési és gondozási tevékenységet végez, segítve ezzel a gyermek/gyermekek családban történő nevelését,
- figyelemmel kíséri a gyermekek szociális helyzetét,
- észlelő- és jelzőrendszert működtet,
- új ellátási formák bevezetését kezdeményezheti az önkormányzatnál.

A gyermekek veszélyeztetettségét előidéző okok megelőzése, feltárása:

- veszélyeztetettséget észlelő jelzőrendszer működtetése,
- személyekkel, intézményekkel való együttműködés megszervezése, tevékenységük összehangolása.

A Gyermekjóléti Szolgálat feladatai a már kialakult veszélyeztetettség megszüntetése érdekében:

- feltárja a veszélyeztetettséget előidéző okokat, megoldási javaslatot készít,
- tanácsadást szervez,
- családgondozást végez,
- közvetít konfliktusok megoldásában (családon belüli konfliktus esetén, család és valamely intézmény konfliktusában stb.),
- szükség esetén hatósági, egészségügyi beavatkozásokat kezdeményez, illetve javaslatot készíthet a gyermek családból való kiemelésére,
- segíti a családot - amennyiben lehetséges - a gyermek visszahelyezése érdekében,
- a családban jelentkező működési zavarok ellensúlyozása, megszüntetése,
- környezettanulmányt készít (örökbefogadás, kapcsolattartási ügyekben stb.),
- segíti a nevelési-oktatási, egészségügyi intézmények, az ügyészségek, rendőrség, bíróság, az önkormányzati szervek, egyházak, és más társadalmi szervezetek gyermekvédelmi munkáját.

A Gyermekjóléti Csoport szolgáltatásai:

- információs szolgáltatás,
- életvezetési és gyermeknevelési tanácsadás,
- mentális és pszichés segítségnyújtás,
- kapcsolattartási problémák kezelése,
- együttműködés családgondozás keretein belül,
- szabadidős programok szervezése gyermekek számára,

- helyettes szülői hálózat szervezése,
- kamasz csoport szervezése,
- szülői csoport szervezése.

A Gyermekjóléti Szolgálat a Kossuth Lajos utca 106. alatt működik. Az Intézmény megszervezte a helyettes szülői hálózatot, amely most 6 fővel áll rendelkezésre a gyermekek átmeneti elhelyezésének biztosítása érdekében.

Bölcsőde

A gyermekek napközbeni ellátásának megszervezésére a kunhegyesi önkormányzat önként vállalt feladatként bölcsődét tart fenn. A 20 férőhelyes intézményben évről-évre hektikusan változik a beíratott gyermekek száma. 2012-ben és 2013-ban még a kapacitást majdnem teljesen kihasználták, 2015-ben már csak 13 a beíratott gyermekek száma.

A városban a Kunhegyesi Református Egyházközség az Óvoda mellett családi napközit is nyitott, ahol jelenleg három csoportot tartanak fenn. Az Intézményt a Sarepta Idősek Otthona működteti a Kunhegyesi Református Egyházközség a fenntartója. Mindhárom csoport teljes kihasználtsággal működik. A családi napközi praktikus intézmény, mert a különböző korú kisgyerekeket nem kell más-más intézménybe hordani, az iskoláskorú gyerekeknek csak a szomszédos épületbe kell eljutniuk.

Fejlesztés 2007- 2013 között:

TIOP 3.4.2-08/1 Bentlakásos intézmények korszerűsítése, Kunhegyesi Református Egyházközség, SAREPTA Idősek Otthona korszerűsítése

1.8.1.4 Közösségi művelődés, kultúra

Intézmények

Kunhegyesen a városi közösségi és kulturális szolgáltatásokat egy intézménybe szervezték. A Kunhegyes Városi Könyvtár és Közművelődési Intézménynek két tagintézménye és két telephelye működik.

Tagintézmények:

- Ilosvai Varga István Városi Művelődési Központ, Szabadság tér 7.
- Zsigmond Ferenc Városi Könyvtár, Ady E. u. 2.

Telephelyek:

- Kunhegyes Városi Múzeum, Kossuth u. 39.
- Kunkapitányház, Tomaji u. 9.

Az Ilosvai Varga István Városi Művelődési Központ a város kulturális életének a fő területe. A Pátria Alapfokú Művészeti Iskola a Művelődési Központ épületében működik és a táncosok gyakori résztvevői a városi ünnepeknek. A rendezvénynaptárban az összes megrendezésre kerülő esemény szerepel. A Művelődési Központ megújulása a városközpont rehabilitációjának részeként kezdődött külső hőszigeteléssel, felújítással, ablakcserével, de nem ért véget. Az épület még nem akadálymentes és a belső felújítás még várat magára.

A Zsigmond Ferenc Városi könyvtár a város lakosainak kiszolgálása mellett a tiszafüredi kistérségben továbbra is ellát mozgókönyvtári feladatokat. A könyvtár modernizációjában kulcsfontosságú fejlesztések zajlottak le a „Zounok” projekt keretében.

TIOP-1.2.3-08/1-2008-0083 azonosító számú „Zounok” projekt keretében 8 település (Abádszalók, Kunhegyes, Tiszaföldvár, Tiszafüred, Tiszapüspöki, Tiszaszőlős, Tószeg, Újszász) vett részt a könyvtárak megújítását célzó projektben, amely a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Önkormányzat gesztorságával zajlott. A közel 100 millió Ft támogatásból korszerű számítógépek és egyéb informatikai eszközök kerültek az önkormányzatok könyvtáraiba segítve a könyvtárhasználókat – köztük a hátránnyal élőket-, és a könyvtárosokat is mindennapi munkájukban.

A Zsigmond Ferenc Városi Könyvtárban a pályázat keretében az informatikai infrastrukturális fejlesztésére került sor: 5 db standard munkaállomás, 2 db professzionális munkaállomás, 1 db mobil munkaállomás, 1 db munkaállomás vakok és gyengén látók részére, 2 db képernyőnagyítóval, 1 db olvasókészülékkel, 1 db színes lézernyomtató és szkennel, 1 db

projektor, 1 db fali vetítővászon beszerzésével állunk a könyvtárhasználók rendelkezésére. A fejlesztést követően a kunhegyesi könyvtárban megkezdődött a könyvtári állomány számítógépes feldolgozása, amellyel bekapcsolódtak a Corvina integrált könyvtári rendszerbe, az országos online szolgáltatásba. A fejlesztések beváltak, a könyvtárba beiratkozók száma több mint 200 fővel emelkedett.

Fejlesztések 2007- 2013 között:

ÉAOP 5.1.1/G-09 Funkcióbővítő integrált települési fejlesztések a komplex programmal segítő LHH kistérségekben, Funkcióbővítő településfejlesztés Kunhegyes városban.

Rendezvények

Szakmai ünnepek: Pedagógus nap, Semmelweis nap, Szociális munka napja – a szakági dolgozók köszöntése egy-egy helyi amatőr közösség vagy iskola műsorával.

Mihály napi sokadalom – A legnagyobb létszámú kulturális, sport és gasztronómiai rendezvénye városunknak, mintegy másfél évtizede. Az egész napot kitöltő programok sorában valamennyi amatőr művészeti közösség színpadra lép – modern tánc, mazsorett, néptánc, népdal, népzenekar, kórus – változatos műfaji kínálatot teremtve. Galambroptetés teszi egyéivé a rendezvény megnyitását. A főzőverseny és a háziasszony vetélkedő, kerékpár ügyességi verseny sokakat vonz. Meghívott neves művészek, zenekarok teszik teljessé a nap eseményeit.

Gyermekszínházi előadásaink évente 4 alkalommal a gyerekek művészeti nevelését, irodalmi ismereteinek bővítését szolgálja.

Kiállítások alkalmával a helyi amatőr alkotók, neves képzőművészek alkotásait mutatják be, helytörténeti és néprajzi ismereteket közvetítő tárlatokkal kiegészülve.

Hagyományápoló rendezvényeink sorában a népzene művelőinek és kedvelőinek kínál kiemelkedő programot több mint két évtizede a **Jászkun Citeratalálkozó** országos népzenei minősítő fesztivál. A kézműves hagyományok őrzése és gyakorlása szintén jelentős múltra tekint vissza, megtestesítője a **Legénybot alkotótábor**.

Sport

Kunhegyesen a sport, különösen a versenysport nagy hagyományokkal rendelkezik. A város költségvetése évente 5 millió Ft-tal támogatja a sportéletet. A város sportéletét a Kunhegyes Egységes Sportegyesület (KESE) fogja össze. A focicsapat a Jász-Nagykun-Szolnok megyei bajnokság II. osztályában szerepel. A férfi röplabdacsapat az NB II-ben szerepel. A női kézilabdacsapat a Jász-Nagykun-Szolnok megyei bajnokság I. osztályában szerepel. A Mikrotérségi Tornaterem 2011. tavaszán kezdte meg működését, befogadóképessége 700 fő, alapterülete 2800 m².

29. táblázat: A kulturális, közművelődési és sportesemények látogatóinak, résztvevőinek száma (fő)

Év	Színházi előadás	Múzeumi kiállítás	Közművelődési intézmény	Vallásgyakorlás templomban	Sportesemény
2008	190	2.078	8.960	3.720	10.304
2009	185	1.098	8.948	3.920	10.291
2010	234	1.670	10.110	3.680	11.627
2011	178	1.320	12.422	3.840	14.906
2012	182	1.390	11.478	4.625	15.528

Forrás: Esélyegyenlőségi program, 2013, 51. oldal

Kunhegyesen nagy nosztalgia övezi a több évtizeddel ezelőtti pezsgő kulturális életet, a város valóban vágyik a színvonalas programokra, közösségi eseményekre. A mozi kultikus helynek számított, a VHS kazetták és videó kölcsönzők elterjedése, valamint a kereskedelmi televíziózás kínálatának növekedése megritkította a mozilátogatók számát. Kunhegyesen a mozi még a kilencvenes években bezárt. A fiatalok számára hétvégi szórakozási lehetőség nincs a városban.

A város joggal büszke a Mikrotérségi Tornateremre, az átadását követően a sportesemények látogatottsága egyharmaddal emelkedett. A város legnépszerűbb rendezvényei a sportprogramok.

Az Alföld közepén, távol mindenféle sós víztől, a város kulturális-tudományos kínálatának színes és egyedi darabja a Párdi Mihálytól származó több ezer darabos tengeri csiga gyűjtemény.

1.8.2 Esélyegyenlőség biztosítása

Kunhegyes 2013-ban az oktatási intézményeibe járó 1454 gyermek közül 973 minősült hátrányos helyzetűnek, ami azt jelenti, hogy három gyerekből kettő hátrányos helyzetű. A város oktatási intézményei közül a szakiskolába jár a legtöbb hátrányos helyzetű kamasz.

Esélyegyenlőségi program

Kunhegyesen 2013-ban elkészült az esélyegyenlőségi program, amelynek a prioritásai:

- csökkenjen a szegénységben vagy társadalmi kizáródásban élők aránya,
- csökkenjen a hátrányos helyzetű gyermekek társadalmi lemaradása, gyengüljenek a szegénység átörökítésének tendenciái
- csökkenjenek a hátrányos helyzetű és nem hátrányos helyzetű csoportok közötti társadalmi különbségek.

A program kiterjed:

- az egyenlő bánásmód követelményének érvényesülését segítő intézkedésekre,
- az oktatás és a képzés területén a jogellenes elkülönítés megelőzésére, illetve az azzal szembeni fellépésre, továbbá az egyenlő esélyű hozzáférés biztosításához szükséges intézkedésekre,
- a közszolgáltatásokhoz, valamint az egészségügyi szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés biztosításához szükséges intézkedésekre,
- olyan intézkedésekre, amelyek csökkentik a hátrányos helyzetűek munkaerő-piaci hátrányait, illetve javítják foglalkoztatási esélyeiket.

A megvalósítás során érvényesítendő körülmények a településen:

- a szegregációmentesség;
- a diszkriminációmentesség;
- a társadalmi integráció;
- a minőségi oktatáshoz való hozzáférés biztosítása;
- a megkülönböztetés tilalma;
- az egyenlő bánásmód betartása;
- az emberi méltóság tiszteletben tartása,
- a társadalmi szolidaritás.

Kunhegyes Város Önkormányzata:

- az esélyegyenlőségi politikáját munkáltatói szerepkörben, közvetlen szolgáltatásai során, intézményfenntartói szerepkörében, pályázóként és a közpolitikák alakítójaként érvényesíti;
- az esélyegyenlőséggel kapcsolatos tevékenysége során mindent megtesz annak érdekében, hogy az egyes projektek kidolgozásában az érdekelt civil szerveződések is aktív szerepet kapjanak, elősegítve ezzel a település lakosságának ilyen irányú szemléletváltását is;
- elkötelezett az egyenlő esélyek biztosításáért: minden lakos számára lehetővé kívánja tenni, hogy megkülönböztetés nélkül dolgozhasson, tanulhasson és élhessen a településen.

1.9 A település gazdasága

Kunhegyes város lakosságának és gazdasági szervezeteinek a település és az – időben és megfizethetően – elérhető közelségben lévő gazdaság képes munkahelyet és a felvevő piac jövedelmet biztosítani. Ebben Kunhegyes nem bővelkedik. A Jász-Nagykun-Szolnok megyei területfejlesztési koncepció Kunhegyes kistérségét másik hárommal együtt a megye belső perifériái közé sorolja. „Kunhegyes térsége (három kistérség perifériája) ma az ország legszegényebb térségei közé tartozik (Tiszabő harmadik éve „vezeti” a leggyengébb vásárlóerejű települések ranglistáját.”)(Helyzetelemzés 67. oldal) Kunhegyes és térségét alapvetően vidékfunkciók dominálják, mindössze Kunhegyesen található számottevő ipar, míg a járás legrosszabb helyzetű településein a családok létfenntartását szolgáló funkciók is csak nyomokban jelennek meg.

Kunhegyes legfőbb problémája a nyolcvanas évek vége óta, de különösen a kilencvenes évek közepe óta a gazdaság rendkívül alacsony foglalkoztató képessége. A város minden eszközt bevet annak érdekében, hogy elősegítse munkahelyek teremtését, erősítse a helyi gazdaságot. A helyi gazdaság mellett Kunhegyes lehetőségeit az is korlátozza, hogy könnyen elérhető közelségben nincs dinamikus fejlődő vagy lényegesen jobb helyzetben lévő központ.

A munkahelyek számának alakulása Kunhegyesen

Kunhegyesen a munkahelyek számára a Népszámlálások foglalkoztatási adatai közül következtethetünk. A lakóhelyén foglalkoztatottak és bejárók száma együttesen megmutatja a városban lévő munkahelyek számát.

30. táblázat: *Munkahelyek száma Kunhegyesen 1990-2011*

Év	Foglalkoztatottak	Lakóhelyén dolgozók	Eljárók	Bejárók	Munkahelyek száma
1990	3.765	3.211	554	632	3.843
2001	2.233	1.672	561	250	1.922
2011	2.529	1.796	733	392	2.188

Adatok forrása: Népszámlálás 1990, 2001, 2011, KSH

1990-ben még 3.843 munkahely működött a városban és többen jártak be a városba, mint ahányan eljártak dolgozni, így meglehetősen stabil munkaerőpiaccal rendelkezett a város. 2001-re azonban megfeleződött a munkahelyek száma, a foglalkoztatottak száma 41%-kal, a bejárók száma 60%-kal csökkent. Hatalmas munkahelyhiány alakult ki, és ez a helyzet azóta sem javult számottevően. Egy évtized alatt 266 darabbal nőtt a munkahelyek száma a városban. A foglalkoztatás javulását az ingázás további növekedése, a helyi gazdaság kismértékű erősödése és a közfoglalkoztatás növekedése eredményezte.

Ingázás

Kunhegyes megvásárolta az ingázók adatait a KSH-tól. Ebből a kimutatásból tudjuk, hogy a városból ingázó munkavállalók zöme, 433 fő a megyén belül talál munkahelyet. A következő nagy csoportot azok alkotják, akik változó településen végeznek munkát, összesen 163 munkavállalóról beszélhetünk. Ezen felül a legjelentősebb céltelepülés a főváros.

31. táblázat: *Ingázók száma megyénként, 2011*

Megye	Foglalkoztatottak	Megye	Foglalkoztatottak
Budapest	51	Jász-Nagykun-Szolnok	433
Békés	15	Komárom-Esztergom	3
Borsod-Abaúj-Zemplén	18	Nógrád	...
Fejér	4	Pest	17
Győr-Moson-Sopron	4	Zala	...
Hajdú-Bihar	6	Változó településen	163
Heves	15	Összesen	733

...adatvédelmi korlátok miatt nem közölhető

Adatok forrása: Népszámlálás, KSH, vásárolt adatbázis

A 2011-ben a megyén belül 25 településre jártak el a város munkavállalói megélhetést keresve. Ebből 10 településre háromnál kevesebben járnak, Tiszafüredre és Tiszaroffra is kevesebb, mint tíz ember ingázik. A legtöbben a megyén belül Kenderesen (89 fő), Jászberényben (67 fő) és

Tiszaburán (54 fő) találtak munkát. A megyeszékhelyen 50-nél kevesebben keresik a betevőt, Szolnokra 41 fő jár.

32. táblázat: A megyén belül eljárók megoszlása a céltelepülés szerint, 2011

Megye	Foglalkoztatottak	Megye	Foglalkoztatottak
Kenderes	89	Tiszafüred	9
Jászberény	67	Tiszaroff	4
Tiszabura	54	Berekfürdő	...
Szolnok	41	Jászládány	...
Jászfényszaru	26	Nagyiván	...
Karcag	20	Szajol	...
Abádszalók	19	Tiszabó	...
Fegyvernek	19	Tiszaigar	...
Tomajmonostora	18	Tiszaszentimre	...
Kisújszállás	16	Tiszaszőlős	...
Kunmadaras	16	Tiszaórs	...
Tiszagyenda	12	Örményes	...
Törökszentmiklós	11	Jász-Nagykun-Szolnok megye	433

...adatvédelmi korlátok miatt nem közölhető

Adatok forrása: Népszámlálás, KSH, vásárolt adatbázis

A gazdasági szervezetek foglalkoztató képességének változása Kunhegyesen 1992-2012

Kettős könyvvitelt vezető társaságok

A kettős könyvvitelt vezető társasági adózók adatai állnak rendelkezésre települési szinten, tehát a nagyobb vállalkozásokról beszélhetünk. Ezek az adatok pont annyira megbízhatóak, amennyire az adóbevallások azok. Ennél pontosabb képet azonban nem kaphatunk a nagyobb cégek teljesítményéről. Kunhegyesen 1992-ben 13 cég nyújtott be társasági adóbevallást, 2000-re ez a szám 59-re emelkedett, majd 2004-ben átlépte a 100-at, 2012-ben 124 cég adatait tartalmazza a statisztikák.

A kettős könyvvitelt vezető társasági adózók adatai szerint a gazdaság a rendszerváltást követően folyamatosan veszített erejéből. Kunhegyesen a mélypontot 1995-ben érte el a gazdaság teljesítménye, ekkor volt a cégek árbevétele a legalacsonyabb a 2012-es összehasonlítható áron számolva. A gazdaság újjászerveződése rendkívül lassan haladt, stagnáló, kismértékben fluktuáló teljesítmény mellett. Stabilabb növekedést az ezredforduló után, 2001-től mutatnak az adatok egészen 2009-ig, amikor egy kisebb mértékű visszaesés következett be, a válság előtti bevételt már 2011-ben elérte, de 2012-re ismét visszaesés látszik.

A cégek foglalkoztató képességében 1997 tekinthető mélypontnak, ezt követően a 1992-es szintet csak egy évtizeddel később, 2008-ban érték el.

33. táblázat: A kettős könyvvitelt vezető társas vállalkozások adatai, 1992-2012

Év	Létszám (fő)	Folyó áron (millió Ft)		2012-es áron	
		Nettó árbevétel	Export árbevétel	Nettó árbevétel	Export árbevétel
1992	1022	1 786	8	12 808	57
1993	871	1 875	21	10 973	120
1994	1491	2 043	62	10 067	304
1995	1000	2 325	108	8 934	416
1996	931	3 731	23	11 600	70
1997	850	4 025	202	10 579	531
1998	946	4 701	65	10 809	149
1999	937	4 975	109	10 399	228
2000	934	6 119	14	11 650	27
2001	893	7 682	35	13 393	61
2002	964	8 234	34	13 633	57

Év	Létszám (fő)	Folyó áron (millió Ft)		2012-es árakon	
		Nettó árbevétel	Export árbevétel	Nettó árbevétel	Export árbevétel
2003	965	9 014	124	14 253	197
2004	985	10 360	166	15 340	245
2005	952	10 600	205	15 149	294
2006	989	13 364	420	18 383	578
2007	969	14 494	495	18 461	630
2008	1108	15 570	1 402	18 690	1 683
2009	1050	14 826	1 046	17 080	1 205
2010	1047	15 649	2 850	17 186	3 129
2011	1282	17 830	3 025	18 846	3 197
2012	1263	18 039	2 977	18 039	2 977

Adatok forrása: Adózók adatai 1992-2012, TEIR-NAV, a számításokhoz felhasznált inflációs adatok: KSH, MNB

A kunhegyesi cégek sikerének kulcsa, hogy képessé váltak megjelenni a külfiacon. 2007-ig néhány tíz- illetve néhány százmillió Ft bevétele származott külföldről a kunhegyesi vállalkozásoknak, 2008-ban azonban tripláztak az előző évhez képest. A következő évben némiképp visszaesett az export, 2011-ben folyó áron több mint 3 milliárd Ft, a cégek nettó árbevételének 17%-a külföldről származott. 2007 előtt fél, maximum 2% körül alakult a cégek bevételéből az export aránya. A külföldi piacokon a terjeszkedés mindazonáltal nem generált jelentős bővülést a foglalkoztatásban, különösen azért, mert 2009 óta a cégek belföldi térvesztése figyelhető meg, a hazai piacról származó árbevétele visszaszorulóban van.

Kunhegyesen a kettős könyvvitelt vezető és az EVÁ-s vállalkozások, 1275 embernek adnak munkát, az Önkormányzatnál 373 főt foglalkoztattak 2012-ben, vagyis az egyéni egzisztenciák és a telephelyi ipar együttesen 500-550 főnek ad munkát.

1.9.1 A település gazdasági súlya, szerepköre

Kunhegyes
részeseése a
megyében

Kunhegyes járásszékhely kisváros egyike a megye legkevesbé fejlett városainak. A KSH 2013. évi lakónépesség adata szerint Kunhegyes a 12. legnépesebb város a megyében, a járási székhelyek között a legkisebb. Kunhegyes a megye területének 2,66%-án fekszik, a megye népességének 1,99%-a, a 18-59 éves állandó népességnek 2,1%-a él a városban.³

34. táblázat: Kunhegyes részeseése a megyében 1980-2011

Mutató	1980	1990	2001	2011
Népesség	2,16	2,09	2,05	1,99
Foglalkoztatott	2,19	2,08	1,67	1,83
Munkanélküli		2,09	3,29	2,67

Adatok forrása: Népszámlálási adatok, TEIR-KSH

A város részeseése foglalkoztatottakból lényegesen alacsonyabb, a munkanélküliekből lényegesen magasabb, mint a népességének a súlya.

A kettős könyvvitelt
vezető vállalkozások
adatai

A gazdasági szervezetek adatainak áttekintése alapján megerősíthetjük a már ismert tézist, hogy Kunhegyes részeseése a gazdaság teljesítményéből lényegesen alacsonyabb, mint azt a természeti és társadalmi erőforrásai indokolják. Az adatokból az is kiderült, hogy a kunhegyesi gazdaság egészét tekintve a munkaintenzív tevékenységek túlsúlya jellemző.

A gazdaság teljesítményét, a cégek bruttó hozzáadott értékét tekintve Kunhegyes a Jász-Nagykun-Szolnok megyei városok rangsorában a 12. helyre került, ami az utolsó helyet jelenti a járásszékhelyek között. A kunhegyesi termékek exportképessége rendkívül sokat javult és 2012-re a városok között a 10. helyre előrelépett. A városban a cégek felszereltsége jobb, mint a megye átlagában, ezek értéke alapján a 9. helyre került a városok rangsorában.

³ KSH Tájékoztatósi adatbázis

35. táblázat: Kunhegyes részesevé a Jász-Nagykun-Szolnok megyei kettős könyvvitelt vezető vállalkozások mutatóiból (%)

Mutató	1992	1996	2000	2004	2008	2010	2012
Átlagos állományi létszám	1,53	1,74	1,65	1,56	1,68	1,73	2,14
Befektetett eszközök értéke	1,97	1,51	1,36	1,36	1,98	2,18	1,30
Bruttó hozzáadott érték	1,11	1,24	1,08	1,25	1,21	1,26	1,16
Értékesítés nettó árbevétele	1,40	1,23	1,02	1,13	0,84	0,78	0,92
Export árbevétele	0,05	0,04	0,01	0,07	0,15	0,24	0,28
Tárgyi eszközök záró állománya	2,03	1,54	1,31	1,53	2,02	2,29	1,49
Vállalkozások száma	1,06	1,50	1,52	1,47	1,43	1,46	1,47

Adatok forrása: TEIR-NAV

A gazdasági szervezetek adatai között nem szerepelnek más székhelyű cégek kunhegyesi telephelyeinek adatai, ugyanakkor ezek a telephelyek a város gazdaságának fontos szereplői. Az helyi iparüzési adó statisztika szerint a 10 legnagyobb adófizetőből a Gönczi és Fia Kft, a Magyar Telekom Nyrt, a Penny Market Kft és a Tiszafüred és Vidéke Takarékszövetkezet nem helyi illetőségű. Ez a négy társaság az összes helyi iparüzési adó 13-15%-át hozta 2013-ban a településre. A telephelyi ipar, kereskedelem és szolgáltatás jelentős volta miatt a vállalkozások bevallási adatai a város gazdaságának tényleges súlyát némiképp alulbecsülik.

1.9.2 A település főbb gazdasági ágazatai, jellemzői

Gazdasági ágak

Kunhegyes gazdaságának alapstruktúráját napjainkig meghatározza a szocialista gazdaságszervezés öröksége. A rendszerváltás virágzó mezőgazdaságot, élelmiszer feldolgozást, ezer fős elektronikai összeszerelő üzemet talált a városban, a szomszédos Kunmadarason az ország legkorszerűbb katonai repülőtere a kimagasló keresletével kedvező lehetőségeket biztosított az itt élők számára. A mezőgazdaság átszervezése, az ipari telephelyek és a katonai repülőter bezárása radikális leépülést és pangást hozott a településre.

Az agrárszektor szerepe Kunhegyesen kifejezetten magas. A város legnagyobb gazdasági szereplői az agrártermeléshez kötődnek. Az egymilliárd Ft feletti árbevétellel rendelkező 4 helyi társaság közül kettő mezőgazdasági tevékenységet folytat, egy húsfeldolgozással foglalkozik, és egy pedig sertésforgalmazással. Ez a négy gazdálkodó szervezet a cégek összbevételének több mint 60%-át produkálja. Ez nem tekinthető jó jelnek, mert az agrár-élelmiszeripari vertikum fejlettségét és erejét elismerve, az ágazat nagy súlyát a többi ágazat alulfejlettsége okozza.

1.9.2.1 Mezőgazdaság

Mezőgazdaság

Az agrárgazdaság szervezeti struktúrájában a megyében általában, és ez Kunhegyesre is igaz, a gazdasági szervezetek nagyobb súlya jellemző. A mezőgazdaság átalakulása során az agrártermelés és a földhasználat szétaprózódott, ezzel együtt a mezőgazdasági kistermelés lehetőségei a termelési integrációk visszaszorulása és a piacok radikális átalakulása után beszűkültek. A szövetkezetek szervezeti átalakulásával, a földtulajdon rendezésével, a foglalkoztatási kötelezettség megszűnésével, tömegével szűntek meg az állások a mezőgazdaságban. 1980-ban még több mint 1644 ember talált munkát a mezőgazdaságban, 1990-re már csak 1035 álláshely maradt az ágazatban.⁴ Az agrárszektor átalakulása közepette 2001-re már csak 340 főt volt képes foglalkoztatni az ágazat. A mezőgazdaság eltartó képessége csekély mértékben, 11 fővel növekedett 2011-re, így a foglalkoztatottak 13,5%-a a mezőgazdaságban talált munkát.

A 2010. évi Általános Mezőgazdasági Összeírás adatai

A 2010. évi Általános Mezőgazdasági Összeírás publikált adatai szerint Kunhegyesen 707 gazdaság található, ebből 692 db egyéni gazdaság. Kunhegyesen az egyéni gazdaságok összesen 6.085 hektár területen gazdálkodtak, amelyből 5.247 hektár saját tulajdonukban áll, 823

⁴ Adatok forrása: Népszámlálás, TEIR-KSH

hektárt pedig bérelnék. 2000-hez képest az egyéni gazdaságok száma majdnem megfeleződött, míg a művelt földterület alig csökkent.

36. táblázat: Az általános mezőgazdasági összeírás adatai 2000, 2010

Mutatók	Kunhegyes						Kunhegyes aránya a megyében (%)			
	GSZ*	EG**	GSZ	EG	EG aránya (%)		GSZ		EG	
	2010		2010/2000 (%)		2000	2010	2000	2010	2000	2010
Száma (db)	15	692	115,4	56,4			3,6	3,4	2,5	2,7
Használt földterület (ha)	9 675	6 085	107,0	98,9	40,5	38,6	3,2	3,8	3,7	3,2
Szántó (ha)	7 139	4 996	104,9	102,1	41,8	41,2	3,8	4,6	3,6	3,2
Gyümölcsös (ha)		2,4		58,3	100,0	100,0	0,0	0,0	0,4	0,2
Szőlő (ha)		4,7		166,7	100,0	100,0	0,0	0,0	0,2	0,7
Gyep (ha)	1 445	865	122,2	128,2	36,3	37,5	5,2	6,7	5,0	3,9
Erdő (ha)	640	124	358,0	26,2	72,6	16,2	0,4	1,5	4,5	3,3
Művelés alól kivett (ha)	451	87	58,4	117,1	8,8	16,1	2,1	1,5	1,9	2,4
Saját tulajdon (ha)		5 247		87,9	100,0	100,0			3,3	3,8
Szarvasmarha (db)	1 627	674	88,6	136,7	21,2	29,3	4,4	5,5	2,4	4,0
ebből tehén (db)	773	397	90,7	184,7	20,1	33,9	4,3	5,5	2,3	5,7
Sertés (db)	21 509	1 842	111,4	32,7	22,6	7,9	12,0	14,5	3,1	2,9
ebből koca (db)	1 526	115	67,0	30,7	14,1	7,0	14,1	14,0	2,6	2,4
Juh (db)	230	2 089	28,6	78,9	76,7	90,1	4,1	2,2	5,3	3,6
Ló (db)		43		54,4	90,8	100,0	2,1	0,0	2,1	1,4
Tyúk (db)		18 576		68,4	100,0	100,0	0,0	0,0	2,0	2,1
Liba (db)		121		60,2	100,0	100,0	0,0	0,0	0,3	0,2
Kacsa (db)		1 444		38,4	100,0	100,0	0,0	0,0	7,5	2,9
Pulyka (db)		289		206,4	1,4	100,0	8,1	0,0	0,5	0,5
Házinyúl (db)		197		48,0	100,0	100,0	0,0	0,0	1,4	1,8
Méhcsalád (db)		307		69,5	100,0	100,0	0,0	0,0	1,5	1,1

*GSZ – gazdasági szervezet, **EG – egyéni gazdaság

Adatok forrása: Tájékoztatósi adatbázis, KSH

Kunhegyesen jelentős állatállomány található, bár az egyéni gazdaságok sertésállománya kétharmadával csökkent, a juhállománya ötödével kevesebb, a kacsák száma is több mint 60%-kal visszaesett. A gazdasági szervezetek esetében a szarvasmarha és sertéstartás a domináns tevékenység. A megye sertés és kocaállományának 14%-a Kunhegyesen található.

A mezőgazdasági támogatások adatai

Az agrárgazdaság jelentős része kívül esett a statisztikailag és adózási szabályokban szigorúan számba vett körből, mivel az ágazat teljesítményének jelentős - bár egyre csökkenő - része a háztartási szektorban keletkezik. Az Európai Unió csatlakozása a megye és Kunhegyes termelői számára nagyon jelentős, a korábbi hazai támogatások többszörösét kitevő forrást nyitott meg. Az elérhető támogatás lényegesen átláthatóbbá tette az ágazatot.

Az MVH⁵ honlapján közzétett adatok szerint 2009 és 2014 között a kunhegyesi termelőknek az MVH 6,8 milliárd Ft támogatást folyósított, amelyből 5,5 milliárd Ft-ot az EU, 1,3 milliárd Ft-ot a hazai költségvetés állt. Az összes támogatás közel felét, 3,2 milliárd Ft-ot területalapú támogatás jogcímen folyósították a termelőknek.

Agrárvállalkozások

Az agrárgazdaságnak három nagy szereplője van a településen. A Kunság Népe Mezőgazdasági Zrt., a kenderesi illetőségű, de Kunhegyesen is működő Középtiszai Mezőgazdasági Zrt. és a Mikroagro Mezőgazdasági Bt.

A Kunság Népe Mezőgazdasági Zrt. hagyományos mezőgazdasági tevékenységet végez, és belföldi piacra dolgozik. A Kunság Népe Termelészövetkezet 1973-ban három szövetkezet

⁵https://www.mvh.gov.hu/portal/MVHPortal/default/kozerdekmenu/kozerdeku_adatok/tevekenysegi_adatok/kozzeteteli_listak/Z20080910001

egyesülésével jött létre és 11.000 hektáryi területen gazdálkodott. 1992-ben új típusú szövetkezetté alakult és a szövetkezet által művelt földterület jelentősen visszaesett a földtulajdon rendezése folytán. A Szövetkezet 2001-ben részvénytársasággá alakult, akkor már csak 160 főre apadt tulajdonosi körrel. Körülbelül 2.730 ha bérelt területen szántóföldi növénytermesztést, főleg gabonatermesztést folytat, de takarmányt is előállít az állattenyésztéshez és ipari növények is szerepelnek a vetésforgóban. A pulykatenyésztés megszűnését követően sertésenyésztéssel, elsősorban vágósertés tartással foglalkozik, valamint tejelő tehenészetet tart fenn. A fölös kapacitásaival mezőgazdasági szolgáltatásokat nyújt, emellett integrációs tevékenységet is végez. Az rt körülbelül 100 embernek ad munkát, és a legutóbbi beszámolója szerint 1,4 milliárd Ft⁶ árbevételért el.

A Kunság Népe Zrt. már a 2004-2006-os ciklusban is sikerrel pályázott 31,4 millió Ft támogatásra a sertéshizlaldában új takarmányozási technológia bevezetésére. 2009-2014-ig a Kunság Népe Zrt. összesen 1.683 millió Ft támogatáshoz jutott a növénytermesztés, az állattenyésztés támogatására, az iskolatej program keretében, gépberuházásra, állattartó telep korszerűsítésére és más jogcímenek. Az összeg közel felét a földműveléshez kapcsolódó területalapú támogatás tette ki 833 millió Ft összegben.

A Középtiszai Mezőgazdasági Zrt. 1994. január 1-jével jött létre az ötvenes években alapított, több mint 20 ezer hektáron gazdálkodó Középtiszai Állami Gazdaság egyik utódszervezeteként a Kenderes-bánhalmi mezőgazdasági kerületéből. A Zrt-t 1995-ben a dolgozók MRP szervezete vásárolta meg. A Középtiszai Mezőgazdasági Zrt. jelenleg 4 telephelyen működik, körülbelül 4000 hektáron folytat növénytermesztést, 1000 koca kapacitású sertésteleppel rendelkezik, 800 szarvasmarhából álló tejelő állománnyal gazdálkodik, emellett 7000 hektáron vadgazdálkodással és vadásztatással foglalkozik. A Zrt. fontos tevékenysége mind az állattenyésztésben, mind a növénytermesztésben a kistermelők integrációja, valamint részükre szolgáltatások nyújtása. A földműveléshez kapcsolódó szolgáltatások mellett terményszárító, raktár, keverőüzem, stb. a környék gazdáinak is rendelkezésére áll. A Középtiszai Zrt. néhány éve még 200 embernek nyújtott megélhetést, napjainkra ez a szám 129 főre csökkent. A 2013-as beszámoló szerint az árbevétele 1,8 milliárd Ft-ot tett ki.

2009-től 2014-ig a Középtiszai Zrt. összesen 1.577 millió Ft támogatásra volt jogosult az MVH-tól a kunhegyesi tevékenységéből kifolyólag. A Zrt támogatási szerkezetében a területalapú támogatás lényegesen kisebb súlyú, mint a Kunság Népe Zrt esetében, mivel csak 2009 és-2011 között szerepel ilyen tétel a kunhegyesi kimutatásokban, összesen 393 millió Ft értékben. Hasonló összeget 394 millió Ft-ot igényelhettek cukortámogatásra, emellett többféle tejtámogatásból, állattartáshoz kapcsolódó jogcímekből, gépberuházásból, stb. származtak támogatások.

Az 1993-ban alapított Mikroagro Bt. szintén a legnagyobb kunhegyesi vállalkozások közé tartozik a 2013. évben realizált 1,07 milliárd Ft-os árbevételével, és ezt mindössze 16 fő foglalkoztatása mellett érte el. 2009 és 2014 között 207 millió Ft területalapú támogatásra volt jogosult, emellett összesen 234,3 millió Ft támogatást folyósított MVH a részére gépberuházásokra, öntözés korszerűsítésére, telephelyfejlesztésre és más jogcímeke.

Az agrárszektor további jelentős szereplője a Kakat Trade Kft, amely 2007-ben az 1991-ben alapított Bt-ből átalakulással jött létre. A Kft. fő tevékenységként zöldségféle, dinnye, gyökér- és gumónövény termesztését jelölte meg. 2013-ban 7 fős stáb mellett 144 millió Ft árbevétel termelt ki, ezzel egyike azon 17 vállalkozásnak, amelyek árbevétele Kunhegyesen meghaladja a 100 millió Ft-ot.

A Kakat Trade Kft nagy tapasztalattal rendelkezik pályázatok elnyerésében, hiszen azon kevesek egyike, amelyek az AVOP 1.1. intézkedés keretein belül forrásokat nyertek beruházáshoz, összesen 6,6 millió Ft értékben. A Kft. 2009-2014-ig 58,9 millió Ft területalapú támogatásra, 46,75 millió Ft területalapú támogatáshoz kötött elkülönített cukor támogatásra volt jogosult, emellett 14,3

⁶ A fejezetben a gazdálkodó szervezetek 2013. évi nettó árbevétel és foglalkoztatás adatai a Creditreform és az OPTEN céginformációs adatbázisok nyilvános adataiból, valamint az elektronikus beszámoló portál adataiból származik.

millió Ft-ot nyert a mezőgazdasági üzemek korszerűsítésére kiírt pályázaton. Az MVH több jogcímen további 7,26 millió Ft-ot folyósított a Kft részére.

A nagyobb szervezetek mellett két kisebb kft (Aranykorona Kft, Kungazda Kft) és 7 betéti társaság foglalkozik mezőgazdasági termeléssel. Ezek összesen 322,8 millió Ft agrártámogatást vehettek fel.

Kunhegyesen 257 db⁷ természetes személyek által jegyzett gazdaság kapott területalapú támogatást - együttesen körülbelül 3.000 hektár művelésére való tekintettel - összesen 1,3 milliárd Ft értékben 2009 és 2014 között. Ezen túlmenően további 46 gazdaság állt kapcsolatban az MVH-val, és más jogcímen további 239 millió Ft támogatásra voltak jogosultak. Összességében természetes személyek 1,5 milliárd Ft többletbevételhez jutottak az agrárgazdasági és vidékfejlesztési támogatások jóvoltából.

Egyéni gazdák

Az egyéni gazdák között a többség néhány hektáron gazdálkodik, a tíz legnagyobb gazda azonban felveszi a versenyt a közepes és kisebb társaságokkal is. A gazdálkodók között egyaránt találunk szántóföldi növénytermesztéssel foglalkozót és állattartót is.

Mezőgazdaság összegzés

A mezőgazdaság napjainkig hangsúlyos szereplője Kunhegyes gazdaságának, mind a foglalkoztatást, mind a gazdasági teljesítményét tekintve. A különféle forrásból származó adatok számottevően eltérnek az ágazat szereplőit és terjedelmét tekintve. A gazdálkodó szervezetek tevékenysége viszonylag átlátható módon követhető, az egyéni gazdaságok, őstermelők és háztartási szektort tekintve már kevésbé megbízhatóak az adatok. Az agrárszektor magas súlyát tekinthetjük kedvezőtlennek, ám amiatt, hogy kevés a gazdaság további szegmenseinek az eltartó képessége, öröndetes, hogy a lakosság számára számottevő kiegészítő jövedelemforrásként funkcionál.

1.9.2.2 Ipar

Ipar

A KSH adatai szerint 2012-ben Kunhegyesen összesen 72 vállalkozás működik az iparban, leginkább az építőiparban és a feldolgozóiparban.⁸ A népszámlálás adatai szerint Kunhegyesen az ipar aránya a foglalkoztatásból 2011-ben 30,8%-ot tett ki. A városban 1980-ban még 1.674 főt tartott el az ipar, 1990-ben is még 1.473 főnek nyújtott megélhetést. A kilencvenes évek az állások közel felét erodálta és már csak 778 lakos talált munkát az iparban. Egy évtized alatt 26 fővel emelkedett az iparban a foglalkoztatottak száma. Kunhegyesen az legnagyobb iparvállalatok az élelmiszeripar, az acélipar az építőipar területén tevékenykednek.

Élelmiszeripar

Az élelmiszeripar és Kunhegyes legnagyobb ipari üzeme a Nagykun Hús Kft., amely 1992-ben alakult. A Kft. fő tevékenysége a sertésvágás, bontás, darabolás és töltelikes húskészítmény-, sózott, pácolt termékgyártás, valamint étkezési sertésszírgyártás, és ezek forgalmazása. Az élelmiszeriparra rótt élelmiszerbiztonsági előírásoknak megfelelő termelés érdekében jelentős technológiai, higiéniai fejlesztéseket hajtott végre a vállalat. Emellett a termelésirányítás fejlesztése és a termékbiztonság növelése érdekében jelentős beruházásokat eszközölt. Az értékesített termékek 50%-a készítmény, a másik 50%-a tökehúsként jelenik meg. A Kft. a húsüzem mellett saját üzlethálózatot is működtet, amely Hús-Vár néven fut. A cégcsoport a 2013-as adatok szerint több mint 300 főt foglalkoztatott és az éves árbevétele megközelítette a 7 milliárd Ft-ot.

A Nagykun-Hús Kft. a 2004-2006-os időszakban nem részesült támogatásban, a 2007-2013-as tervezési periódusban azonban minden évben elnyert kisebb-nagyobb összeget a mezőgazdasági termékek értéknövelését (ÉLIP) támogató pályázatokon. 2009-től 2014-ig az MVH összesen 400,7 millió támogatást folyósított a Kft-nek. Emellett a Kft sikerrel pályázott a TÁMOP képzéssel kombinált munkahely megőrző támogatására, összesen 65 millió Ft értékben.

A Nagykun-Hús Kft. Kunhegyes legjelentősebb gazdasági szervezeteként lassan szervesül a város életébe. A Nagy László Szakközépiskolával létrejött együttműködés keretében 2000-től

⁷ Az egy lakcímen, azonos vezetéknévű igénylőket egy gazdaságnak tekintettük.

⁸ Adatok forrása: Működő vállalkozások 2012, TEIR-KSH

megkezdődött a húsfeldolgozó szakmunkások önálló képzése. A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Iparkamarától kétszer elnyerték a képzőhely címet.

A kitarító, folyamatos építkezéssel és minőségjavítással megizmosodott vállalkozás ma már magas presztízsű elismeréseket tudhat magáénak. 2012-ben a Nagykun-Hús Kft az új termékével indult az MTA Debreceni Akadémiai Bizottsága és az Észak-alföldi Régió kamarái által kiírt innovációs pályázaton, ahol a Méteres paprikás vastagkolbász Innovációs Díjat nyert. Ugyanez a termék 2014. szeptemberében Magyar Termék Nagydíjat nyert.

Egy Kunhegyes méretű település képes fenntartani egy „kenyérgyárat”, amit jelen esetben a Szőlői Sütőipari Kft-nek hívnak, és három telephelyen működik 2010 óta. 2013-ban 158,2 millió Ft bevételt ért el 23 fő foglalkoztatása mellett.

A városban akad még néhány kisebb élelmiszeripari vállalkozás, ezek közül egy egyéni vállalkozó nyert 6 millió Ft-ot a pékségének technológiai fejlesztésére.

Az élelmiszeripari vállalkozások kiemelten fontos feladata és problémája a változó, és igen szigorú szabályoknak való megfelelés. Az élelmiszerbiztonsági előírások betartása további fejlesztéseket igényel az ágazat szereplőitől, amelyhez további segítségre számíthatnak.

Acélipar,
fémmezmunkálás

Kunhegyes történetének legnagyobb ipari üzeme a Beloiannisz Híradástechnikai Gyár – ahogyan mindenki ismeri – a BHG 1.200 főt foglalkoztató telephelye volt. A nyolcvanas évek végén fizetésképtelenné vált szovjet piac és a hazai piac elvesztése együttesen a cég radikális leépítéséhez, később megszűnéséhez vezetett. A kunhegyesi gyárat a Videoton vette meg, és 2004-ig a város legnagyobb adófizetői közé tartozott. A gyár egyik telephelyén jelenleg a budapesti központtal működő Gönczi és Fia Kft üzemel, amely a telephelyen acéltartályok gyártásával foglalkozik több mint egy évtizede.

A Gönczi és Fia Kft jelentős fejlesztéseket hajtott végre Kunhegyesen és sikerült európai uniós forrásokat is becsatornáznia a város gazdaságába. 2007-ben a GOP 2.1.2./c pályázat keretében 135,6 millió Ft-ot nyert, amelyből korszerűsítették a gépparkjukat és kültéri darupályát építettek ki. 2010-ben ismét sikeresen pályáztak telephely fejlesztésre és gépberuházásra. A GOP és az ÉAOP keretében benyújtott két pályázaton együttesen közel 100 millió Ft támogatást nyert a cég. A fejlesztések eredményeképpen 4000 m²-es új üzemcsarnok működik. Kunhegyesen.

A Gönczi és Fia Kft 2008-ban még 2 milliárd Ft-os árbevétellel büszkélkedett és 140 embernek adott munkát, 2013-ra azonban kevesebb, mint felére visszaesett a cég bevétele. A Kft. 69 fővel működött és 816 millió Ft árbevételt ért el. 2015-ben a foglalkoztatás ismét elérte a 100 főt. A gyártás Kunhegyesen folyik, a vállalat teljesítménynek ez a része köthető telephelyhez.

A Hidrogép Kft-t 1992-ben hozták létre a Vízgépészeti Vállalat nyomdokain. A Kft már több mint két évtizede a város gazdaságának központi szereplője. A fémszerkezetek gyártásával foglalkozó cég 2013-ban 94 főt foglalkoztatott és 670,5 millió Ft bevételből gazdálkodhatott. A Kft jelentős fejlesztéseket hajtott végre Kunhegyesen. A GVOP 20,2 millió Ft-tal támogatta a géppark korszerűsítését, a GOP 2.1.2./C pályázatán pedig egy új üzemcsarnok építéséhez kaptak forrást 60,7 millió Ft értékben.

Az 1998-ban alapított szentendrei REVLANDA Kft. kunhegyesi fióktelepének technológiai korszerűsítésére két pályázatot nyert el. A szerszámgyártással foglalkozó cég összesen 53 millió Ft támogatással valósíthatta meg a fejlesztést.

Építőipar

A KSH 2012. évi vállalkozási statisztikái szerint Kunhegyesen 40 működött az építőiparban, így a város gazdaságának igen jelentős szereplői.

Kunhegyesen az építőiparban két cég tudott 100 millió Ft-nál nagyobb árbevételt elérni, a 4. ÉK Kft és a Szabó és Fia Kft., az előbbi 15, az utóbbi 11 főt foglalkoztatott 2013-ban. Mindkét cég az építés mellett kereskedelemmel is foglalkozik. Mindkét cég pályázott és nyert a GOP keretében, mikrovállalkozás fejlesztési forrásokból sikerült az előbbinek 6,3 millió Ft-ot, az utóbbinak 7,6 millió Ft-ot hoznia Kunhegyesre.

Az ANTKAR Kft. egy építőiparban érdekelt 24 főnek munkát adó, 112,5 millió Ft árbevételt elérő fővárosi vállalkozás, amely az ÉAOP keretében 100 millió Ft-ot nyert egy pellet és brikettgyártó üzem létesítése Kunhegyesen.

Műanyagipar

A Tür-Plast Kft. a műanyagipart képviseli Kunhegyesen. A kültéri és beltéri nyílászárók gyártásával foglalkozó vállalkozást 1995-ben alapították. Kunhegyesen a nagyobbak közé tartozik a 16 főt foglalkoztató vállalkozás a maga 135 millió Ft-os bevételével. A Tür-Plast Kft. sikeresen pályázott a GOP 2.1.1-08/A keretén belül gépbeszerzésre, 5,5 millió Ft támogatást sikerült lehívnia a 11 milliós beruházáshoz.

AVS Plast Kft. 1993 óta készít műanyag termékeket, üvegszál erősítésű poliszter feldolgozásával 2013-ban 7 embernek adtak munkát a városban. 2008-ban még kedvezőbb piaci körülmények között 17 munkatársat tudott foglalkoztatni a cég.

Bútoripar

A Tradíció Bútor Kft-t 2003-ban hozták létre és rendkívül ügyes gazdálkodásra vall, hogy a kétezres évek végének válságperiódusát túlélte. Ebben szerepet játszik, hogy technológiai korszerűsítéssel igyekezett a termékei minőségét és a termelés hatékonyságát javítani. A Kft. három kiírásra benyújtott pályázaton három különböző gépet szerzett be, amelyhez összesen 24,7 millió Ft vállalkozásfejlesztésre szánt forrást tudott elnyerni. A Tradíció Bútor Kft. 2013-ban 56 millió Ft bevételt ért el a 12 munkatárssal. A Kft. által használt, pályázati támogatással beszerzett korszerű gépek megtekinthetők youtube videókban is.

Egyéb iparfejlesztési projektek Kunhegyesen

A bányai illetőségű 1999-ben alapított Z-T Mezőker Kft. 100 millió Ft-os ÉAOP telephelyfejlesztési és munkahelyteremtési célú pályázat támogatásával Kunhegyesen felépített egy egészségügyi papírt gyártó üzemet. A Kft. 2013-ban 4 főt foglalkoztatott és 50 millió Ft-nyi árbevételt produkált.

Az ásványvíz iparba szállt be az egyébként előkevert beton gyártásával foglalkozó Szuper Beton Kft.. Az ÉAOP-ra benyújtott pályázatban a Kft. Kunhegyesen létrehozni kívánt ásványvíz feldolgozáshoz üzemcsarnok építésére és a technológia kiépítésére nyert 73,7 millió Ft-ot.

A Best-Tel Kft. budapesti székhelyű, informatikai rendszerek tervezésével, kiépítésével és karbantartásával foglalkozó társaság. A Kft. a budapesti központ mellett Kunhegyesen és Sárísápon rendelkezik telephellyel. A Best-Tel 272,4 millió Ft bevételből gazdálkodik, és 23 munkatársat foglalkoztat. A cég a külterületi kivitelezési, bontási és építési munkákat megkönnyítendő a Kunhegyesi telephelyre GOP pályázaton kotró-rakodó gépet szerzett be 15,6 millió Ft támogatást elnyert projekt egyik elemeként.

Ipar összesség

Kunhegyesen az ipar fejlődése rendkívül lassan halad, ami érthető, hiszen a belső erőforrások szűkösek. A külső források bevonásában a pénzügyi megoldások rendkívül kockázatosak, de az európai uniós pályázatokon sem különösebben jeleskedtek a kunhegyesi vállalkozások. Kunhegyesen mindössze 12 vállalkozás nyert pályázatot, amelyek együtt 752 millió Ft többletforrással növelhették a város iparának erejét. A források több mint háromnegyedét olyan vállalkozások szerezték meg, amelyek csak telephelyet működtetnek Kunhegyesen.

1.9.2.3 Szolgáltatások

A KSH 2012-es adatai szerint Kunhegyesen a működő 277 vállalkozás több mint kétharmada a szolgáltató szektorban tevékenykedett.

A szolgáltató szektor térnyerése, a terciarizáció a nyolcvanas évek elején kezdődött meg és a kilencvenes évektől látványossá vált. Kunhegyesen 1980-tól a szolgáltatási szektor foglalkoztató képessége folyamatosan csökkent, ezzel együtt az aránya növekedett. 1980-ban 1.182 fő csak a foglalkoztatottak 26,3%-át adta, 2001-ben 1.115 fő már a felét. 2011-re 1.452-re emelkedett a számuk és 55,7% lett az arányuk. A városban a szolgáltató szektor zsugorodási üteme lényegesen lassabbnak bizonyult, mint az iparé és a mezőgazdaságé. A gazdaság leépülésével, a magas munkanélküliség miatt a fizetőképes kereslet csökkenésével a szolgáltató szektorban az arányok eltolódtak az államilag finanszírozott közszféra nyújtotta szolgáltatások felé.

Közszolgáltatások

Kunhegyesen a legnagyobb foglalkoztató és a szolgáltatási ágazat legjelentősebb szereplője maga az Önkormányzat. Ez a legkevésbé fejlett gazdasággal bíró települések között gyakori jelenség.

Kunhegyesen még nem jellemző, hogy a közigazgatási funkciókat ellátó önkormányzat egyben a település vállalkozói központjává is váljon, ami kisebb településeken gyakran előfordul. A magas munkanélküliséggel sújtott városban a közfoglalkoztatás rendszerének átalakításával az Önkormányzat vált a város legnagyobb foglalkoztatójává. A Polgármesteri Hivatal munkatársai mellett az önkormányzat által fenntartott intézmények, bölcsőde, óvodák, iskolák, egyéb közszolgáltatásokat ellátó szervezetek munkavállalói is az önkormányzat által foglalkoztatottak számát gyarapította. Ezen túlmenően a közfoglalkoztatottak 2010-től megugró létszáma is az önkormányzatoknál jelent meg. A közfoglalkoztatottak számára értékes elfoglaltság biztosítása elképzelhető, hogy az önkormányzatot nagyobb gazdasági szerepvállalásra készíteti.

A közszolgáltatások speciális fajtájával szolgálja a közösséget a Mirhó-Kisfoki Vízgazdálkodási Társulat. Az 1966-ban alapított Társulat 1996-ban nyerte el jelenlegi formáját. A Társulat a működési területén a helyi vízrendezési, vízkár-elhárítási és mezőgazdasági vízhasznosítási feladatokat végez, közcélú vízi létesítményeket hoz létre, üzemeltet és tart karban több mint 100 ezer hektárnyi területen. A nagy pusztítást okozó tiszai árvizek megelőzésére tett intézkedések keretében, a Vásárhelyi-terv továbbfejlesztése kapcsán Kunhegyes is érintetté vált. Részben a város külterületén épült meg a Nagykunsági árvízszint csökkentő tározó. Ezen túlmenően a Társulat több operatív programból is jelentős összegeket nyert. Az AVOP keretében a Nagykunsági árvízi tározótér területén meglévő társulati belvízcsatornák rekonstrukciójának 93,1 millió Ft-os projektjére 58,2 millió Ft támogatást nyert. 2010 és 2013 között az MVH öntözéssel kapcsolatos feladatokra összesen 434,7 millió Ft támogatást folyósított a Mirhó-Kisfoki Társulatnak. KEOP forrásokból közösségi célú tájgazdálkodási infrastruktúra létrehozásához 154,8 millió Ft támogatást kapott.

A Társulás 2012-ben még 30 fő foglalkoztatása és 429,7 millió Ft bevétel mellett gazdálkodott, 2013 év végére azonban bajba és felszámolás alá került. A felszámolása jelenleg is tart.

Kereskedelem

Kunhegyesen az üzleti szolgáltató tevékenységek közül a kereskedelem maradt a legéletképesebb. A KSH adatai szerint összesen 84 vállalkozás remél megélhetést az ágazatban.

Az ágazat legfajszúlyosabb szereplője a Jász-Kun TЭСZ Szövetkezet. Ez az egy TЭСZ jött létre a városban, a sertéságazat szereplőinek az összefogása érdekében alapították 2003-ban. A TЭСZ tevékenysége, az élőállatok forgalmazása a szolgáltatásokhoz sorolandó, mégis alapvetően kötődik az agrárgazdasághoz. 2009-ben a termelői szervezetek számára megnyílt pályázati lehetőségek keretében 13,3 millió Ft támogatáshoz jutott. 2013-ban 2 foglalkoztatottal, főként nagykereskedelemből érte el 1,6 milliárd Ft-os árbevételét.

A Kunhegyesre bejegyzett cégekből 13 árbevétele 100 és 700 millió Ft között alakul, ebből 7 kereskedelemmel foglalkozik, a többi cég közül még kettő foglalkozik másodlagos tevékenységként kereskedelemmel. 2013-ban ezek közül a mezőgazdasági gépjármű és alkatrész forgalmazó Faragó Bt árbevétele volt a legmagasabb, 670 millió Ft. A Bt. 9 főt foglalkoztat és nem túl nagy területen gazdálkodik, emellett sikeresen elnyert 7,6 millió Ft mikrovállalkozás-fejlesztési forrást is.

Az Agromix-2002 Kft építőanyag kereskedés 10 emberrel dolgozik és több mint 400 millió Ft árbevételével a kunhegyesi gazdaság jelentős szereplője. A helyi vidékfejlesztési stratégia keretében sikeresen pályázott több alkalommal és 6,2 millió Ft támogatást nyert el.

A szigorúan szabályozott piaccal bíró gyógyszer kereskedelem Kunhegyesen a 2008-ban alapított Mérész Zöldkereszt Kft és 7 munkatársa számára megfelelő megélhetést nyújt, 2013-ban 370 milliós árbevételért ért el. A versenytársa régebb óta van a piacon, az 1995-ben alapított Sanavita Bt. 5 fővel és 167,6 milliós árbevételért realizálva működött.

Az élelmiszerkereskedelemmel foglalkozó BOBÓ-2003 Kft. 2013-ban 6 fős gárdával 132,8 millió Ft árbevételből gazdálkodhatott. Azon kevés gazdasági szereplők közé tartozik, akik idejekorán felismerték a fejlesztési források bevonásának lehetőségét. A GVOP-ból 24,2 millió Ft támogatást kapott a Reál élelmiszerüzlet kialakításához.

Emellett a 2003-ban alapított Húsvár Bt és a 2000 óta működő Vegyesker-2000 Bt számítanak a város jelentősebb kereskedői közé.

Az élelmiszerkereskedelemben a helyi vállalkozások mellett regionális és országos kereskedelmi hálózatok is jelen vannak. A COOP Szolnok, a REÁL Élelmiszer és a Penny Market vélhetően a város kiskereskedelmi forgalmából jelentős mértékben részesednek.

Kunhegyes város életében a piac központi elem. Jelentőségét mutatja, hogy az Önkormányzat 2009-ben saját forrásból felújította a pavilionsort, ahol heti háromszor kirakodóvásárt tartanak. Hat darab, egyenként 24 m²-es fakeretes pavilont állítottak fel. Rendezett és szép elemévé vált a városnak. A piaccsarnok építése 2011-ben fejeződött be. Az Önkormányzattól nem túl magas díjak mellett lehet nívós üzleti tereket bérelni, és még mindig van 4 szabad hely a csarnok épületében.

Idegenforgalom –
vendéglátás

Kunhegyes közlekedés-földrajzi fekvése miatt nem jellemző az átmenő forgalom sem közúton, sem vasúton. Helyben nagy vonzerővel bíró turisztikai látványosság nem található. A település ugyan része a Tisza-tavi idegenforgalmi régióknak, az idegenforgalmából azonban igen csekély mértékben részesedik. A kunhegyesi turisztikai kínálat nem szerves része a Tisza-tó idegenforgalmi hasznosításának. Jelenleg a települések közötti meghívócserén kívül egy konkrét kapcsolódási pont van, lehet horgászjegyeket kapni a kunhegyesi horgászszegyesületnél a Tisza-tóra.

A kilencvenes évek közepén elsők között alakult meg a Kunhegyesi Falusi Turizmusért Egyesület, a város falusi turisztikai kínálatát azonban szegényes. A falusi turizmus magát a települést – a környező településekkel együtt – adja el, és ebben Kunhegyes mindez idáig nem bizonyult túl sikeresnek.

Kunhegyes város Turinform irodát tart fenn az ágazat lehetőségeinek kihasználása érdekében. Kunhegyes idegenforgalma rendkívül csekély, a megyében a részesedése 0,1-0,2% körül alakul. Nem csak a kapacitások tekintetében, de azok kihasználása sem megfelelő, a megyei átlagnak egyharmada, a külföldi vendégek aránya a tizede a megyében mért aránynak.

37. táblázat: Az idegenforgalom mérőszámai 2009-2013

Mutatók	2009	2010	2011	2012	2013	2013 aránya a megyében (%)
Összes szálláshely férőhelyeinek száma (db)	80	77	105	109	93	0,52
Vendégek száma (fő)	584	201	239	254	266	0,14
Vendégéjszakák száma (db)	1 825	835	712	688	1 007	0,18
Egy férőhelyre jutó vendégéjszakák száma (db)	22,8	10,8	6,6	6,5	10,8	37,9
Külföldiek aránya a vendégéjszakákból (%)	1,3	3,5	5,2	2,9	2,0	8,7

Adatok forrása: TEIR-KSH

A kunhegyesi szálláshely kínálatból 5 szereplő 9 ajánlata jelenik meg a szállaskiado.hu portálon, a szallas.hu-n négy ajánlat érhető el, a booking.com-on, a szallasinfo.hu-n, magyarszallashely.hu-n nem szerepel kunhegyesi szálláshely. A városban a Szélkakas Fogadó, a Malom Vendéglő és Fogadó, valamint a Zita Vendégházak biztosítják a legösszetettebb kínálatot.

Sajátos idegenforgalmi elemként vesz részt a város életében a Mahámudrá Meditációs Elvonuló Központ.

Az idegenforgalom a város elképzelései szerint a jövő egyik lehetősége. Kunhegyes Város turisztikai és idegenforgalmi koncepciót készített 2007-ben. A szándékok megjelennek települési eszközökben is, a területrendezési terv 2010. évi módosítása két új üdülőterületet is kijelölt. Az idegenforgalom két kulcseleme a gyógyvíz és a mikrotérségi tornaterem, az idegenforgalmat generáló elképzelések e két lehetőség körül összpontosulnak.

A mikrotérségi
tornaterem

A mikrotérségi tornaterem iránt nagy az érdeklődés, de szálláshely híján nem tud többnapos rendezvényeket befogadni. A szálláshely kínálat növelésével, amely lehetővé teszi több csapat

A strandfürdő fejlesztése

elhelyezését is télen-nyáron, a tornaterem rendezvényei az intézménynek, a szállásadóknak, a kereskedőknek és a városnak is bevételt hozhatnak.

A 2006-2007-ben felújított strandfürdő 2008 májusában nyílt meg 7,1 hektáros területen. A fürdő ezer méter mélyről feltörő 54 fokos, jódos gyógyvize reumás panaszok, megbetegedések, kezelésére, nőgyógyászati megbetegedések, mozgásszervi panaszok gyógyítására ajánlott, de jótékonyan hat a fáradt idegekre is.

A strandfürdő májustól szeptemberig tart nyitva. A strandon négy medence, focipálya, röplabdapálya, található, 100 egységes kabinsor és újonnan épített férfi és női öltözők várják a látogatókat.

A strand medencéi

Típus	Jelleg	Hőfok
gyermekmedence	részben fedett	28-30
pancsoló	nyitott, gomba, vízesés	28-30
termálmedence	részben fedett	36-38
úszómedence 33 m	nyitott	26-28

A kunhegyesi termálvíz gyógyvízzé minősítése miatt fizioterápiás OEP szolgáltatások lehetőségét kiépíti ki a Református Egyház, így a túlsúlyos berekfürdői intézmény mellett a térség kezelésekre szoruló lakosságát fogadni tudnák. Ez egész évben keresletet és foglalkoztatást biztosító tevékenység lenne. A fürdőfejlesztés konkrét elemei még nem álltak össze egységes tervet, az bizonyos, hogy a fejlesztésének a szezonális csökkentése és a szolgáltatási paletta színesítésére irányulnak.

A strandfürdőt a Kunhegyesi Vízfutató és Csatorna Kft üzemelteti.

Szolgáltatások összesség

A szolgáltató szektorban néhány nagyobb szereplő mellett nagyon sok mikrovállalkozás tevékenykedik, amelyek esetében a rugalmasság központi jellegzetesség, leginkább a keresleti-kínálatti változások hátán hánykolódnak. A szolgáltató szektor jelentős része, különösen a személyi szolgáltatásoké a szürke gazdaság mezsgyéjén táncol a keresleti viszonyok és a szabályozási környezet változásai mellett. A szektor jellemzője, hogy élők munkája igényes, ezért a foglalkoztató képessége a technika és technológia intenzív tevékenységekhez képest meglehetősen magas. Egyes szegmensei viszonylag alacsony tőkebefektetéssel is művelhetők, emiatt a szolgáltató szektor a leggyorsabban reagálni képes ágazat.

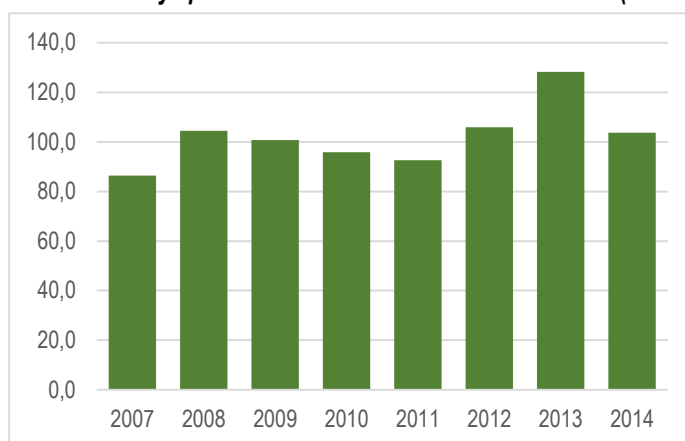
1.9.3 A gazdasági szervezetek jellemzői, fontosabb beruházásai, települést érintő fontosabb elképzelések

Kunhegyesen a helyi iparüzési adóbevétel 2007-ben 86,5 millió Ft-ot tett ki, 2008-ban 104,5 millió Ft-ra növekedett, majd 2011-ig csökkent. 2012-ben ismét 100 millió Ft fölé került a vállalkozóktól befolyt adó. 2013-ban az addigiakhoz képest magas, 128,2 millió Ft folyt be az önkormányzat költségvetésébe az iparüzési adóból. 2014-ben jelentősen visszaesett az adó összege, nem érte el a 2012. évi szintet sem a befolyó bevétel.

A gazdasági szervezetek jellemzői

Kunhegyesen az idegenforgalmi adó összege általában 100 ezer Ft alatt marad, a turizmus nem tekinthető a városban húzó ágazatnak.

32. ábra: A helyi iparüzési adóbevétel alakulása 2007-2014 (millió Ft)

Adatok forrása: Önkormányzati adatszolgáltatás

Kunhegyesen 2012-ben 277 vállalkozás működött, de pályázatot csak 29 vállalkozást nyert. A támogatási összegek változóak voltak a kiírások és a projekt mérete függvényében. A 2004-2006-os ciklusban 6 cég nyert 146,5 millió Ft támogatást a vállalkozása fejlesztéséhez. A 2007-2013-as programozási időszakban nagyobb pályázati kedv mellett az elnyerhető összegek is megnövekedtek. Hét év alatt több mint 1 milliárd Ft többlet fejlesztési forráshoz jutottak a város gazdasági szereplői.

38. táblázat: Strukturális alapok vállalkozásfejlesztést szolgáló támogatásai

Időszak	Pályázó (db)	Projektek (db)	Támogatás (millió Ft)
2004-2006	6	6	146,5
2007-2013	25	33	1.045,1
Együtt	29	39	1.191,6

Adatok forrása: Jelentéskészítő, EMIR

Kunhegyesen a vállalkozások által elnyert források kétharmadát nem a helyi, hanem a telephelyi ipar képviselői nyerték el és vitték a városba.

A mezőgazdasági és vidékfejlesztési források kifizetései a 2009-2014-es időszakra állnak rendelkezésre. A különféle jogcímenek elnyerhető támogatások és fejlesztési források 330 kérelmezőhöz jutott el 6,8 milliárd Ft értékben.

Kunhegyes nagyobb gazdasági szereplői az utóbbi öt évben a túlélésre koncentráltak, a Nagykun-Hús Kft. kivételével a nagyobb szereplők teljesítménye jelentősen visszaesett, a helyi vállalkozások és a telephelyi ipar egyaránt.

A gazdaságfejlesztés fő áramának toposzai napjainkban a hálózatosodás, a beszállítói rendszerek szervezése, a klaszterek kialakítása. Ezek a fogalmak olyan gazdasági környezetben értelmezhetők és rendelkeznek valós gazdasági tartalommal, ahol kellően nagy gazdasági szervezetek működnek, amelyek köré ezek szerveződhetnek. Kunhegyesen és a környékén nincsenek ilyen cégek.

A mezőgazdaságban évtizedes hagyományai vannak a nagyüzem-kisüzem integrációjának, amely azonban a kilencvenes években szétesett és részlegesen épült újjá, amelynek központi szereplője a Kunság Népe Zrt. és a Középtiszai Mezőgazdasági Zrt.

A turizmus Kunhegyesen alig érzékelhető gazdasági tevékenység. A TDM nem csak Kunhegyesen, de a Tisza-tó környékén sem aktív. Kunhegyes a Jászkun kapitányok nyomában 13 településen állomással rendelkező tematikus turisztikai útvonal, amelynek a városban a Kunkapitány Ház az állomáshelye.

1.9.4 A gazdasági versenyképességet befolyásoló tényezők

A gazdaság szerveződésének alapvető feltételei, a hely, a tőke, az alkotó ember, a piac, a szabályozási környezet és a korunkban felértékelődött kapcsolatok sajátos rendszert alkotnak.

A hely

„A megye településrendszerét markáns háromszatúság (Jászság, Nagykunság és a Tisza-térség), és ennek megfelelően hárompólusosság – Szolnok, Jászberény, Karcag – jellemzi. A három központ periférikus elhelyezkedése következtében a megye középső térsége az ország egyik legrosszabb társadalmi-gazdasági pozíciójú térségévé – belső perifériájává – vált.”⁹ A Kunhegyesi Járás ezen belső perifériák közé tartozik.

Kunhegyes hosszú és számon tartott történelemmel bír, jelentős méretű település, ahol magának a lakosságnak, a közösségnek, a vállalkozásoknak a kiszolgálása, a belső piac, nagyszámú munkahelyet képes fenntartani. A közlekedés-földrajzi elhelyezkedése szerint az egyszámjegyű utak elkerülik, a Debrecenbe menő 4-es úttól 17 km-re fekszik, míg az M3-as kissé messzebb található. Kunhegyes távol fekszik a nagyobb gazdasági központoktól, és azokkal közvetlen összeköttetései sincsenek, sem közúton, sem vasúton. Ugyanakkor a 10 fős mikrovállalkozásoknak is már térségi, megyei, még inkább regionális piaci kapcsolatrendszert kell mozgásban tartania az eredményes gazdálkodáshoz. A nagyobb gazdálkodó szervezetek természetesen országos és nemzetközi piacokon is jelen vannak. A közlekedés-földrajzi elhelyezkedés és a piacok, az erőforrások és az áramlási főútvonalak távolsága megnehezíti a vállalkozások boldogulását.

A várostól nem messze található a Tisza-tó, amely természetvédelmi értékek mellett idegenforgalmi potenciállal is rendelkezik. Kunhegyes része a Tisza-tavi idegenforgalmi régióknak, azonban a Tisza-tavi turisztikai attrakciók volumene és fejlettségének hatóköre annyira nem erős, hogy érdemi hatást fejtsen ki a település gazdasági életére.

A tőke

Kunhegyesen a vállalkozások a megyei átlagnál nagyobb tőkével és eszközállománnyal rendelkeztek, 2012-ben azonban ebben visszaesés következett be.

Az alkotó ember

Kunhegyes bővelkedik szabad munkáskezekben, a kiművelt főkből azonban nagy hiányt szenved. Azokon a területeken, amelyek szakképzettséget vagy felsőfokú végzettséget igényelnek, a város „importra” szorul, vagyis más településről járnak be Kunhegyesre. A város lakosságának képzettségi szintje és összetétele lényegesen kedvezőtlenebb képet mutat, mint a megye. (Lásd. 1.7.1. fejezet)

Innováció

A bejegyzett szabadalmak számát világszerte az innovációs képesség mérőszámának tekintik. A Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatalának honlapján két bejegyzést találtunk Kunhegyesről.

- A Középtiszai Mezőgazdasági Zrt. és az MTA Kémiai Kutató Központjának közös kutatási eredményét, használt növényi olajokból alkilészterek előállításának eljárását jegyezték be.
- Emellett Dienes Szabolcs bútorzat formatervezési mintaoltalmát jegyezték be.

A GOP 1.3.1, az innovációt és az innovációs eredmények hasznosítását támogató intézkedések egyikéhez sem kapcsolódott Kunhegyesről nyertes projekt.

Összegzés

Kunhegyes a rendszerváltást követően egyértelműen a spontán piaci folyamatok által diszpreferált település. A nem spontán, államilag irányított források is csak az utóbbi pár évben érkeztek a városba, az is főként a nagy infrastrukturális hátrányok leküzdésében, a településképvé javításában, az intézmények megújításában segítette a várost. A városban folyó fejlesztések volumene viszont olyan hatalmas, hogy a helyi vállalkozások kis mértékben tudtak bekapcsolódni a fejlesztések kivitelezésébe a források felhasználására vonatkozó szabályok következtében. A nagy infrastrukturális beruházások esetében a közbeszerzések volumene, az elszámolások és kifizetések közötti likviditás biztosítása a megfelelő fedezettel és finanszírozással nem rendelkező kis- és középvállalkozások számára gyakorlatilag lehetetlen.

⁹ Jász-Nagykun-Szolnok megye Területfejlesztési Konceptiója. III. A helyzetfeltárás összefoglalója 13. oldal

A kunhegyesi vállalkozások pályázati hajlandósága rendkívül alacsony, a gazdaság megújításába, új munkahelyek teremtéséhez kevés vállalkozásfejlesztési forrást tudtak becsatornázni. A helyi vállalkozások a kedvezőtlen piaci viszonyok közepette elsősorban a foglalkoztatási és más, a fenntartási időszakra vonatkozó kötelmek miatt nem vállalkoznak pályázatok benyújtására.

1.9.5 Ingatlanpiaci viszonyok (kereslet-kínálat)

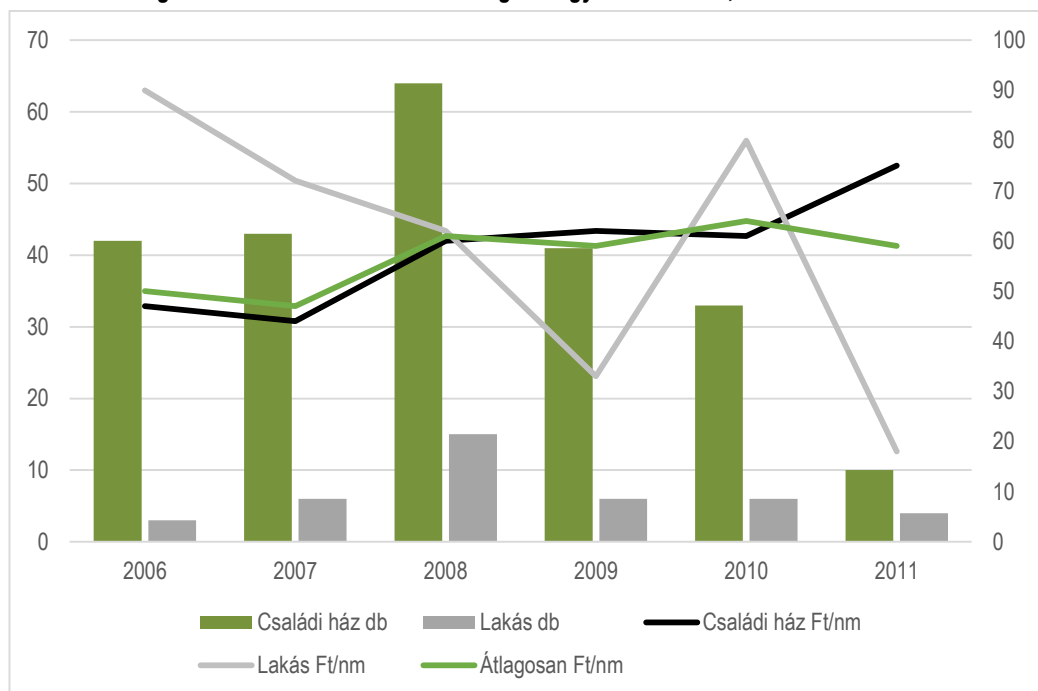
Az ingatlanpiac Kunhegyesen nem tartozik a legnagyobb üzletek közé. Az állami támogatások rendszerétől, a pénzpiac állapotától és az általános gazdasági jóléttől erőteljesen függ az ingatlanpiac alakulása. A KSH az Ingatlan adattárban a használt lakások illetékhivatali adatait dolgozza fel, településenként, akár utcasorosan is közli az adásvételek átlagos négyzetméter árait és gazdát cserélt lakások számát. Kunhegyesen 2011-ben mindössze 10 családi ház és 4 lakás cserélt gazdát.

Ingatlanpiac

Kunhegyesen 2013-ban a lakásállomány 3.355 db volt, ami azt jelenti, hogy 1990 óta 22 db-bal csökkent a lakások száma. Az ingatlanállomány megújulása Kunhegyesen évtizedek óta rendkívül lassan haladt, nagyon kevés új lakás és ház épül a városban.

Kunhegyesen 2008-ban még 79 adásvétel történt 61 ezer Ft/nm-es áron, az amerikai ingatlanpiaci és pénzügyi válság hatására nálunk is visszaesett az ingatlan forgalom. Kunhegyesen 2009-re 40%-kal csökkent az adás-vételek száma, a lakásár azonban annyira alacsony a városban, hogy nem csökkent tovább. Az ingatlanpiac általános jellemzője a válságperiódusban, hogy a jobb minőségű ingatlanok iránt mutatkozik kereslet, ahol nem csökkentek az árak, ott a forgalom megmaradt. Ez azt jelenti, hogy a fizetőképesebb réteg tudott aktív maradni az ingatlanpiacon.¹⁰ Az ingatlanpiac szélsőséges pangását hozta 2011, a devizák árfolyamának megugrásával és a devizahitelezés leállításával szoros összefüggésben. Az ingatlanpiac azóta sem tért magához.

33. ábra: Az ingatlan adásvételek száma és átlagos négyzetméter árai, 2006-2011

Adatok forrás: Ingatlan adattár 2011, KSH

Lakásépítés

A használt lakások piaca is pang, az építkezések volumene azonban drámai szinten lecsökkent az az egész országban. Kunhegyesen a kilencvenes évek magas kamatai mellett is több lakás épült meg, mint 2010 után. 2010-ig nem csökkent az évente megépített lakások összterülete 400 nm alá, 2011-ben mindössze egy ingatlant fejeztek be, 2012-ben egy sem épült meg, 2013-ban 9 lakást befejeztek, 2014-ben ismét csak egyetlen épület kapott használatba vételi engedélyt. Ez az

¹⁰ Migráció és lakáspiac a budapesti agglomerációban, KSH, 2014

építőiparban rendkívüli visszaesés, amit csak elenyésző mértékben tudnak ellensúlyozni a támogatott energiahatékonysági felújítások.

39. táblázat: Lakásadatok

Év	Lakások (db)	Épített (db)	Megszűnt (db)	Épített (nm)	Átlagos nm
1990	3 377	32	27	2 546	79,6
1991	3 391	23	9	1 927	83,8
1992	3 415	27	3	2 190	81,1
1993	3 421	14	8	1 213	86,6
1994	3 429	14	6	1 089	77,8
1995	3 422	9	16	842	93,6
1996	3 428	15	9	1 388	92,5
1997	3 433	12	7	1 025	85,4
1998	3 424	5	14	453	90,6
1999	3 430	13	7	1 090	83,8
2000		8	8	571	71,4
2001	3 417	7	10	696	99,4
2002	3 407	4	15	489	122,3
2003	3 404	12	15	1 289	107,4
2004	3 406	15	13	1 412	94,1
2005	3 400	6	12	591	98,5
2006	3 396	7	11	926	132,3
2007	3 391	5	10	445	89,0
2008	3 388	8	11	754	94,3
2009	3 395	8	1	800	100,0
2010	3 401	7	1	887	126,7
2011	3 401	1	1	93	93,0
2012	3 350	0	3	0	
2013	3 355	9	4	626	69,6

Adatok forrása: TEIR-KSH, Önkormányzati adatszolgáltatás

Ipari-kereskedelmi
ingatlanok

Az ipari-kereskedelmi célú ingatlanok esetében az Önkormányzat 1Ft/nm-es ajánlatát nehéz túlszárnyalni. Az ingatlan.com-on mindössze egy ipari ingatlant hirdetnek, az OKFT területe 434m² üzem, iroda és szociális helyiség, közel 8000m²-es telekkel ÁFA-val együtt 16,5 millió Ft-ért eladó. A Videoton két hektáryi ipari területének indikatív eladási ára 1,5 millió euró +ÁFA. Kunhegyesi viszonyok között kissé túlárzottnak tűnik 2.600m² 41 éves és 760m² 34 éves könnyűszerkezetes ipari üzemsarnokért és 2003-ban felújított közel 1960m² iroda és szociális helyiség vételáraként 570 millió Ft.

1.10 Az önkormányzat gazdálkodása, a településfejlesztés eszköz- és intézményrendszere

A Kunhegyesi Önkormányzat az SZMSZ-ben rögzíti a kötelező és önként vállalt feladatait.¹¹ A 2011. évi CLXXXIX. törvény hatályba lépését követően a települési önkormányzatok a helyi döntéseket igénylő közszolgáltatásokat biztosítják a lakosság számára, az államigazgatási feladat- és hatáskörök döntő többsége a járási kormányhivatalokhoz került. A törvény értelmében az óvodák kivételével elkerült az önkormányzatoktól az alap- és középfokú oktatás szakmai irányítása (az intézmény üzemeltetési feladatokat átadhatók, de az önkormányzat által finanszírozandók), az egészségügyi szakellátás fenntartása, továbbá bizonyos államigazgatási feladat- és hatáskörök.

¹¹ ÁROP-1.A.5-2013-2013-0004 kódszámú projektben a város működését részleteiben áttekintették. A projekt eredményeit a tanulmányban felhasználjuk. Szerző: Hungaro-Support Kft. 2014.

Az önkormányzati feladatok

Kunhegyes Város Önkormányzata az alábbi kötelező jellegű feladatokat látja el (5. § 1 bekezdés):

1. településfejlesztés, településrendezés,
2. településüzemeltetés (köztemetők kialakítása és fenntartása, a közvilágításról való gondoskodás, kéményseprő-ipari szolgáltatás biztosítása, a helyi közutak és tartozékainak kialakítása és fenntartása, közparkok és egyéb közterületek kialakítása és fenntartása, gépjárművek parkolásának biztosítása),
3. a közterületek, valamint az önkormányzat tulajdonában álló közintézmény elnevezése,
4. egészségügyi alapellátás, az egészséges életmód segítését célzó szolgáltatások,
5. környezet-egészségügy (köztisztaság, települési környezet tisztaságának biztosítása, rovar- és rágcsálóirtás),
6. óvodai ellátás,
7. kulturális szolgáltatás, különösen a nyilvános könyvtári ellátás biztosítása; filmszínház, előadóművészeti szervezet támogatása, a kulturális örökség helyi védelme; a helyi közművelődési tevékenység támogatása,
8. szociális, gyermekjóléti szolgáltatások és ellátások,
9. lakás- és helyiséggazdálkodás,
10. a területén hajléktalanná vált személyek ellátásának és rehabilitációjának, valamint a hajléktalanná válás megelőzésének biztosítása,
11. helyi környezet- és természetvédelem, vízgazdálkodás, vízkárelhárítás,
12. honvédelem, polgári védelem, katasztrófavédelem, helyi közfoglalkoztatás,
13. helyi adóval, gazdaságszervezéssel és a turizmussal kapcsolatos feladatok,
14. a kistermelők, őstermelők számára - jogszabályban meghatározott termékeik - értékesítési lehetőségeinek biztosítása, ideértve a hétvégi árusítás lehetőségét is,
15. sport, ifjúsági ügyek,
16. nemzetiségi ügyek,
17. közreműködés a település közbiztonságának biztosításában,
18. helyi közösségi közlekedés biztosítása,
19. hulladékgazdálkodás,
20. víziközmű-szolgáltatás (amennyiben a víziközmű-szolgáltatásról szóló törvény rendelkezései szerint a helyi önkormányzat ellátásért felelősnek minősül).

Kunhegyesen az önként vállalt feladatok évente a költségvetés lehetőségeinek függvényében alakulnak.

Az Önkormányzat önként vállalt feladatai 2014-ben:

1. Mezőöri szolgálat fenntartása;
2. Bölcsődei szolgáltatás
3. Civil szervezetek támogatása
4. Kunhegyesi Híradó helyi újság kiadása, Kunhegyes honlapjának fenntartása
5. Testvérvárosi kapcsolatok kialakítása, ápolása

1.10.1 Költségvetés, vagyongazdálkodás, gazdasági program

A Kunhegyes Önkormányzat gazdasági programja tartalmazza a 2014-2020. évi önkormányzati ciklus gazdálkodásának elveit, az elérni szándékozott eredményeket. A kötelező feladatok finanszírozására központi költségvetés támogatása szolgál. 2015-ben ez az összeg 460,2 millió Ft-ot tett ki. Az önként vállalt feladatokat az önkormányzatnak saját forrásaiból kell biztosítani. Ennek döntő mértékben forrásai a helyi adók (helyi iparüzési adó, gépjármű adó, kommunális adó, idegenforgalmi adó, talajterhelési díj), amelyek mellé nem kíván az Önkormányzat újabbakat kivetni, az adózási fegyelmet és a behajtás hatékonyságát kívánja javítani. A város gazdálkodásának lehetőségeit szélesíteni kívánja az önkormányzat vállalkozási tevékenységének esetleges kibővítésével. Emellett külső, elsősorban pályázati forrásokat szándékozik bevonni a feladatok finanszírozásába.

Kunhegyes az önkormányzati intézmények mellett a KLIK fenntartású oktatási intézmények üzemeltetési feladatait is ellátja. A város keresi és kihasználja a pályázati lehetőségeket az oktatási intézmények felújítására és a felszerelések modernizációjára.

Költségvetés, vagyongazdálkodás

A város működése megfelelően takarékos, a működési kiadások és bevételek egyensúlyban tartása a város saját bevételeinek alacsony összege és az intézményfenntartás alulfinanszírozottsága miatt állandó problémát jelentett. Az Önkormányzat minden lehetőséget megragadott a forrasszerzésre, és a költségvetés egyensúlyban tartásához jelentős összegű működést szolgáló hitelállománnyal rendelkezett. Az Önkormányzat likviditásának menedzselése rendkívüli erőfeszítéseket igényelt, 2013-ig 145 millió Ft-os folyószámlahitel kerettel gazdálkodott, bár már nem volt szükség a munkabér-megelőlegezési hitel felvételére, mint korábban minden évben. Az esedékes számlák fizetésének átütemezése mindazonáltal szükséges volt.

Kunhegyesen a kiadások zöme a Polgármesteri Hivatal és az intézmények fenntartását, a munkatársak fizetését, a dologi kiadásokat, stb. finanszírozzák. Attól függően, hogy milyen nagyságrendű fejlesztések zajlottak, és ezek elszámolása milyen szakaszban történt, a városban a működési költségek aránya 67-91% között alakult.

40. táblázat: Az Önkormányzat bevételei és kiadásai 2007-2013 (millió Ft)

Év	Összesen		Működési célú		Felhalmozási célú	
	Bevételek	Kiadások	Bevételek	Kiadások	Bevételek	Kiadások
2007	2.097,7	2.044,6	1.743,7	1.714,1	354,0	330,5
2008	2.796,9	2.260,2	1.535,4	1.524,9	1.261,4	735,3
2009	2.351,7	1.862,9	1.622,2	1.621,5	729,5	241,4
2010	2.147,1	2.060,3	1.546,4	1.541,0	369,5	549,8
2011	2.250,6	2.216,8	1.570,6	1.523,5	680,0	693,3
2012	2.117,3	1.939,9	1.941,1	1.757,9	176,2	152,0
2013	2.320,5	2.192,3	1.732,7	1.560,4	578,8	631,9

Adatak forrása: Kunhegyes Önkormányzat, Beszámolók, 2007-2013.

Bevételek-kiadások

A 2007-2013-as időszakban a kunhegyesi Önkormányzat költségvetése rendkívül változatosan alakult, mivel az Önkormányzat költségvetésében részben szerepelnek az európai uniós pályázatok és a hazai támogatású beruházások. Az Önkormányzat a fejlesztések finanszírozása érdekében 1,1 milliárd Ft értékben CHF alapú kötvényt bocsátott ki 2008-ban, a 2008-as kiugró felhalmozási célú bevétel ezt az összeget is magában foglalja.

A 2004-2006-os ciklusban az Önkormányzat az NFT keretében a Kossuth Lajos Általános Iskola és Alternatív Szakiskola 15 millió Ft-ot nyert integrációs programra, elsősorban roma gyerekek sikeres integrációjának segítésére a HEFOP-on belül, és a strandfürdő felújításának terveire 897,6 ezer Ft-ot használhatott fel az AVOP Leader+ forrásokból.

A 2007-2013-as tervezési ciklusban Kunhegyes pályázati aktivitása és sikerei megsokszorozódtak. A Város az ÚSZT keretein belül önállóan 14 pályázaton 1,4 milliárd Ft-ot nyert különböző célokra. Emellett gesztor településként a Tisza-völgyi Közműfejlesztő Beruházási Társulással bel- és csapadékvíz rendezésére 2,5 milliárd Ft támogatást nyert, résztvevő településként a Többcélú Kistérségi Társulással és a Tisza-tavi Régió hulladéklerakóit rekultiváló egycélú Önkormányzati Társulással további fejlesztések zajlottak Kunhegyesen. A város területét érintette – de az Önkormányzat nem vett részt a projektekben – a Nagykunsági árvízszint csökkentő tározó megépítése, valamint a Magyar Közút Nonprofit Zrt. által bonyolított 3221. számú út fejlesztése.

2013-ban a város költségvetésében még több mint 1,8 milliárd Ft kötelezettség szerepelt, amelyből 1,7 milliárd Ft az Önkormányzati Fejlesztési Hitelprogramból és a 2008. évi kötvénykibocsátásból származtak. (2013. évi beszámoló 3. sz. melléklet). Az Önkormányzat adósságállományából az állam 2013. június végén 1.275,2 millió Ft-ot vállalt át, amelyből 65,3 millió Ft fejlesztési hitel, 1.097,2 millió Ft kötvénykötelezettség, 112,7 millió Ft folyószámlahitel volt. A fennmaradt 509,2 millió Ft kötelezettségből megmaradókat a 2014-ben az adósságkonszolidáció második ütemében vállalta át az állam. Ezzel egyidejűleg a kötvénykibocsátás óvadékszámájának megfelelő összegét is átutalta a város.

Adósságkonszolidáció

41. táblázat: Az adósságkonszolidációval érintett kötelezettségek alakulása (millió Ft)

Hitelek	Adósság-állomány** 2012.12.31.	2013.06.28-ig törlesztés**	Átvállalt összeg**	2013.07.01-től törlesztés**	Adósság-állomány** 2013. 12.31.
67,5 millió Ft FH*	52,2	2,0	50,2	0	0
75,3 millió Ft FH*	50,1	1,9	15,1	1,3	31,7
24,7 millió Ft FH*	18,4	0,7	0	0,7	17,0
25,0 millió Ft FH*	21,0	0,7	0	0,7	19,6
Kötvény	1.425,3	22,4	997,6	6,5	400,7
Kötvény	142,6	2,2	99,6	0,6	40,3
Folyószámla-hitel	112,7	0	112,7	0	0
Összesen	1.822,2	29,9	1.275,2	9,9	509,2

* fejlesztési hitel; ** A CHF árfolyama 2012 decemberétől 2013 decemberéig 241,06 Ft, 2013. 12. 31-én 242,14 Ft)

Forrás: Beszámoló 2013.

Az Önkormányzat vagyona a fejlesztések és beruházások folyamán jelentősen megnőtt, 2007 és 2012 között a város vagyona megduplázódott. 2013-ban tucatszámú tényező együttes hatásaként 402 millió Ft-tal csökkent a város vagyonának nettó értéke.¹²

Vagyon

42. táblázat: Az Önkormányzat mérleg szerinti vagyona 2007-2013 (millió Ft)

Év		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
Összes vagyon		2048,1	3555,1	3531,5	3977,4	4052,4	4138,0	3736,0	
Eszközök	Befektetett eszközök	1897,6	2412,6	2498,8	3050,7	3330,6	3292,5	3281,5	
	ebből	tárgyi eszközök	1673,0	2141,7	2273,2	2701,9	2723,1	2713,7	2662,7
		üzemelésre átadott	63,5	94,7	96,2	212,7	475,5	454,9	511,8
	Forgóeszközök	150,5	1142,5	1032,7	926,7	721,7	845,5	454,5	
Forrás	Saját tőke	1333,3	1216,8	1037,5	1471,8	1413,6	1624,3	2278,9	
	Tartalékok	48,1	532,1	677,3	492,2	507,5	533,2	374,8	
	Kötelezettségek	666,6	1806,3	1816,6	2013,2	2131,3	1980,5	582,3	

Adatok forrása: Kunhegyes Önkormányzat, Zárszámadások 2007-2013.

A város 3,7 milliárd Ft értékű nettó vagyonából 511 millió Ft vagyonkezelésben van. A buszpályaudvar az Önkormányzat tulajdona, de a Tisza-Volán kezelésében áll. 2012-ben több jogszabályi változás történt, amely kihatott a város vagyonára is. Az egészségügyi szakellátást nyújtó egészségügyi intézmények állami tulajdonba kerültek, a város teljes vízkörmű vagyona Tiszamenti Regionális Vízművek Zrt. kezelésébe került, az oktatási intézmények pedig a KLIK-hez kerültek át.

43. táblázat: Az Önkormányzat vagyona forgalomképessége szerint 2013

Vagyonelem	Ingatlanok	
	(db)	(millió Ft)
Forgalomképtelen törzsvagyon (nem értékesíthető, nem terhelhető, a kötelező feladatok ellátását biztosító vagyon)	551	1.434,7
Korlátozottan forgalomképes törzsvagyon (meghatározott feltételekkel értékesíthető, illetve megterhelhető vagyon)	törvény alapján: 6	20,5
	helyi rendelet alapján: 51	1.462,3
Egyéb (forgalomképes vagyon, amely szabadon értékesíthető és megterhelhető)	89	897,3

Forrás: Önkormányzat

100 %-os önkormányzati részesedésű cégek, egyéb szervezetek:

- Kunhegyesi Víz- és Csatornamű Kft., Kunhegyes, Szabadság tér 1.
- Kunhegyes Városért Közalapítvány, Kunhegyes, Szabadság tér 1.
- Kunhegyes és Térsége Ikergyermekéiért Alapítvány, Kunhegyes, Szabadság tér 7.

¹² Kunhegyes Város Önkormányzata 2013. évi költségvetésének teljesítéséről szóló beszámoló részletesen tartalmazza a vagyon csökkenésének okait, a 13 ok hatását összességében is bemutatja.

25% alatti önkormányzati részesedésű cégek, egyéb szervezetek, amelyekben Kunhegyes részesedéssel bír:

- Közép-Tiszavidékért Munkanélküliségének és Szociális helyzetének javításáért Közhasznú Nonprofit Kft., Tiszaszentimre, Hősök tere 3.
- Parti Rádió Nonprofit Kft., Abádszalók, Arany J. u. 2.
- NHSZ Tisza Nonprofit Kft., Tiszafüred, Kossuth tér 1.
- Tisza-Víz Víztermelő és Szolgáltató Kft, Tiszafüred, Örvényi út 124.
- Tiszamenti Regionális Vízművek Zrt., 5000 Szolnok, Kossuth L. út 5.

1.10.2 Az önkormányzat településfejlesztési tevékenysége, intézményrendszere

Településfejlesztés

Az Önkormányzat településfejlesztési tevékenysége a jogszabályokban meghatározott módon történik. A képviselőtestület hatáskörébe tartozik, annak minden eszközét és elemét, minden elkészülő, fejlesztési elképzeléseket tartalmazó dokumentumot, stratégiát vagy programot a képviselőtestület fogad el határozattal vagy rendelettel. A településfejlesztés nem képez önálló tevékenységi területet az Önkormányzatnál, viszont az SZMSZ szerint a Pénzügyi, Gazdasági és Városfejlesztési Bizottsághoz tartozó szakmai terület.

Kunhegyesen a településfejlesztés alapvetően külső forrásokra támaszkodik, a fejlesztések önerő szükséglete sem áll a városban rendelkezésre, ahhoz is hitelfelvételre, illetve BM önerő pályázatra volt szükség. Éppen ezért már másfél évtizede egy munkatárs fő felelőssége a pályázatok készítése lett a Polgármesteri Hivatalban.

Kunhegyes minden lehetőséget megragad a település komfortosabbá és élhetőbbé tétele, a gazdaságának megerősítése érdekében. A város széles spektrumú pályázati tevékenységet végez. Az alábbi pályázati projektek valósultak meg a városban önkormányzati vagy önkormányzati társulási kezdeményezésre. A Kunhegyes Város és intézményei által elnyert pályázati források összege megyei szinten is kimagasló nagyságrendet ért el.

A 2004-2006-os töredék időszakban 15,9 millió Ft támogatáshoz jutott a város a strukturális alapokból.

Nyertes pályázatok

44. táblázat: Kunhegyes fejlődését szolgáló pályázati támogatások 2004-2006 (millió Ft)

Forrás	Pályázó	Projekt	Támogatás
AVOP	Kunhegyes Város Önkormányzata	A Kunhegyesi Városi Strandfürdő Fejlesztési Tanulmányterve 2007-2013-as évekre	0,9
HEFOP	Kossuth Lajos Általános Iskola és Alternatív Szakiskola	Az integráció kiterjesztésének térségi, kisvárosi modellje, a hátrányos helyzetű, elsősorban roma gyerekek iskolai sikerességén alapuló élethelyzetének javítására	15,0

Adatok forrása: Jelentéskészítő, EMÍR, Helyi Akciócsoport

A 2007-2013-as európai uniós tervezési ciklusban már professzionális pályázónak bizonyult az Önkormányzat. Kunhegyes a városi intézmények, közterületek és infrastruktúra elemek mellett a foglalkoztatási helyzet javítása érdekében is több pályázati kiíráson eredményesen szerepelt.

45. táblázat: Kunhegyes fejlődését szolgáló pályázati támogatások 2007-2013 (millió Ft)

Forrás	Pályázó	Projekt	Támogatás
ÉAOP 3.1.2/B	Kunhegyes Város Önkormányzata	Kunhegyes Gyepszél utca és Árpád krt. aszfaltburkolatának építése	83,5
ÉAOP 5.1.1/E	Kunhegyes Város Önkormányzata	Szabadság tér revitalizációja	47,5
ÉAOP 5.1.1/E-09	Kunhegyes Város Önkormányzata	Szabadság tér revitalizációja 2.	44,9
ÉAOP 5.1.1/G-09	Kunhegyes Város Önkormányzata	Funkcióbővítő településfejlesztés Kunhegyes városban	239,8

Forrás	Pályázó	Projekt	Támogatás
TÁMOP 3.1.4-08/2	Kunhegyes Város Önkormányzata	Kompetencia alapú oktatás bevezetésének modellje a többcélú közoktatási intézményben a tanulók iskolai sikerességének javítása érdekében	86,4
TIOP 1.1.1-09/1	Kunhegyes Város Önkormányzata	A pedagógiai, módszertani reformot támogató informatikai infrastruktúra fejlesztése Kunhegyesen	23,0
ÉAOP 4.1.1/2F-2f	Kunhegyes Város Önkormányzata	A Kunhegyes Általános Iskola, Alapfokú Művészetoktatási Intézmény, Szakiskola és Óvoda mikrotársulási társulás új tornatermének építése, feladat-ellátási helyeinek felújítása, bővítése	425,2
ÁROP 1.A.5-2013	Kunhegyes Város Önkormányzata	Szervezetfejlesztés Kunhegyesen az ÁROP - 1.A.5 felhívás alapján	22,0
ÉAOP 4.1.2/A-12	Kunhegyes Város Önkormányzata	Kunhegyesi Központi Orvosi Rendelő Felújítása	59,4
KEOP 1.3.0/09-11	Kunhegyes Város Önkormányzata	Kunhegyes vízminőség- javítás és vízbázis fejlesztés	255,9
KEOP 7.1.0/11	Kunhegyes Város Önkormányzata	Kunhegyes vízminőség-javítás és vízbázis fejlesztés	41,6
TÁMOP 3.1.11-12/2	Kunhegyes Város Önkormányzata	Óvodafejlesztés Kunhegyes Város Óvodai Intézményében	43,9
TÁMOP 3.2.3/A-11/1	Kunhegyes Város Önkormányzata	Útravaló - a kreatív jövőbe	28,5
Gesztorként			
ÉAOP 5.1.2/D3-09-2f	Tisza-völgyi Közműfejlesztő Beruházási Társulás	Vásárhelyi Terv továbbfejlesztéséhez kapcsolódó bel- és csapadékvíz rendezés JNSZ Megyében I. ütem	2.491,4
KEOP- 1.2.0/2F/09- 2010-0076	Abádszalók-Kunhe- gyes Közös Szenny- vízkezelő Társulás	Abádszalók-Kunhegyes közös szennyvíz- elvezetési és tisztítási projekt	3.471,0
Résztvevőként			
ÉAOP 4.1.3/A-11	Tiszafüred Kistérség	Szociális alapszolgáltatások fejlesztése négy településen	139,3
ÉAOP 4.1.3/C-2f	Többcélú Társulás	Szociális alapszolgáltatások infrastrukturális feltételeinek megteremtése	104,8
KEOP 2.3.0/2F/09	Tisza-tavi Régió hulladéklerakóit rekultiváló egycélú Önkormányzati Társulás	Tisza-tavi Régió hulladéklerakóit rekultiváló egycélú Önkormányzati Társulás tagtelepüléseinek felhagyott települési szilárdhulladék-lerakóinak rekultivációja	2.817,0
KEOP 7.2.3.0		Tisza Tó környéki települések konzorciumának területén lévő 31 lerakó rekultivációja	34,8

Adatok forrása: Jelentéskészítő, EMÍR, MVH támogatási adatok, NKA

Kunhegyes Jász-Nagykun-Szolnok megye kiemelkedően hatékonyan pályázó, és a pályázatokat eredményesen menedzselő és megvalósító városa. Kunhegyes a megvalósult nagyberuházásokkal ledolgozta az infrastrukturális ellátottságban volt hátrányait.

1.10.3 Gazdaságfejlesztési tevékenység

Gazdaságfejlesztés

Kunhegyesen az önkormányzati gazdaságfejlesztési tevékenység a képviselőtestület jóváhagyásával folyik. Az Önkormányzati politika alakításának letéteményese a Pénzügyi, Gazdasági és Városfejlesztési Bizottság, amely az Önkormányzat vállalkozási tevékenységének és a gazdasági szervezetekkel folytatott együttműködések kezdeményezője, természetesen a Képviselőtestület határoz az akciókat illetően.

Befektetések
ösztönzése

Kunhegyes város az ország egyik legfejletlenebb területe lévén, a szabad vállalkozási zónák települései közé tartozik. Az ide települt vállalkozások a foglalkoztatás bővítése, új munkahelyek létrehozásához pályázati többlettámogatást igényelhetnek, valamint a szabad vállalkozási zónákban meghirdetett speciális pályázatok is várhatók.

Kunhegyes gazdaságának megerősítése és foglalkoztató képességének növelése elsődleges célkitűzése a város vezetésének. 2012-ben elkészült Kunhegyes Befektetésösztönzési stratégiája, amelyben számba vették a lehetőségeiket. Kunhegyes Önkormányzata 15,5 ha zöldmezős területet ajánl. Magyar és angol nyelven készült prospektus a befektetési terület kiajánlására. A befektetők 1Ft/nm áron juthatnak hozzá a területhez, bár az infrastruktúra kiépítése a vállalkozások feladata. Amennyiben a gazdasági tevékenység és foglalkoztatás megszűnik, akkor a vételi áron visszavásárolja a területet az Önkormányzat. A területet bérelni is lehet.

Az Önkormányzat ipari területén az alábbi cégek bérelnék területet. Mint a táblázatból kitűnik általában helyi lakosok foglalkoztatását vállalják be a nagyon kedvezményes bérleti díjért cserébe. A szerződések zömét olyan vállalkozások kötötték, amelyek Kunhegyesen telephelyet kívánnak létrehozni európai uniós pályázatokon elnyert támogatásokkal.

46. táblázat: Kunhegyesen a bérbe adott területek, 2015

Cég megnevezése	Bérbeadás jogcíme	Bérbe adott terület (nm)	Vállalt kötelezettség
ANTKAR Kft.	pellet- és brikettgyártó üzem létesítése.	14.336	10 fő helyben lakó részére munkahelyet létesít
AGRO-LARGO Kft.	vetőmagtisztító és feldolgozó üzem létesítése	15.000	15 fő helyben lakó részére munkahelyet létesít
SZUPER BETON Kft.	ásványvíz feldolgozáshoz csarnok és technológia kiépítése	10.000	8 fő helyben lakó részére munkahelyet létesít
DOLINA Kft.	fűtőberendezés-gyártó üzem létesítése	6.868	10 fő helyben lakó részére munkahelyet létesít
Z-T Mezőker Kereskedelmi Kft.	egészségügyi és tisztasági papírgyártó üzem létesítése	14.947	10 fő helyben lakó részére munkahelyet létesít
Origo Tervező Iroda Kft.	kézműipari termékek előállítása	2.000	2 fő helyben lakó részére munkahelyet létesít

Forrás: Önkormányzat

1.10.4 Foglalkoztatáspolitikai

Kunhegyesen a legfőbb gond a kevés helyi és az elérhető távolságban lévő munkahely. A gazdaságfejlesztési tevékenység Kunhegyesen elsődlegesen a munkahelyteremtést szolgálja, a gazdaságfejlesztésre, a gazdasági területek hasznosítására nagy hangsúlyt fektet a város. A kilencvenes évek közepétől a városra nehezedő munkanélküliség kezelése érdekében Kunhegyesen működik munkaügyi kirendeltség. A város nem rendelkezik önálló stratégiával a foglalkoztatás elősegítésére.

A foglalkoztatás az önkormányzati intézményekben a feladatellátás és a pénzügyi keretek figyelembe vételével történt, a takarékos gazdálkodás érdekében átszervezéseket hajtottak végre és az együttműködések rugalmasan alakították az intézmények és települések között.

Kunhegyesen a közfoglalkoztatás kiszélesítésével az Önkormányzat vált a város legnagyobb munkaadójává. A városban létrejött egy szociális szövetkezet is, azonban a szervezet nem nyert pályázatot, a forrásszűkében lévő szervezetben így nem indult el széleskörű tevékenység.

A Város a közfoglalkoztatáson belül hasznos tevékenységeket igyekszik meghonosítani. A közmunkásokat foglalkoztató önkormányzati kertészet termékei a város étkeztetésében hasznosulnak és a rászorulókat támogatására fordítják. Emellett a városban kiültetett egynyári növénypalántákat is a kertészetben termesztik, amivel tízmillió Ft-ot spóroltak a városnak. A

Foglalkoztatás-
politika

közmunkások közül többen a kertészetben elsajátított ismereteket otthon is hasznosítják, palántákat is kaptak az induláshoz.

47. táblázat: A kunhegyesi intézményekben foglalkoztatottak és közfoglalkoztatottak száma (fő)

Intézmény	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Polgármesteri Hivatal	72	72	76	72,3	63,7	58,8	50,8
Kunhegyesi Általános Iskola...	72	68	65	60	57,5	55	
Kunhegyesi Óvodai Intézmény	33	34	31	30	28	27	28
Könyvtár és Közművelődési Intézmény	8	8	7	4	4	4	4
Bölcsőde	2	2	4	5,6	5,2	5,7	5,2
Közfoglalkoztatottak				84,7	123	315	576

Forrás: Beszámolók 2007-2013

A közfoglalkoztatás jelenleg mentőöv a végesen munkahely hiányos városban. A térségben elérhető közelségben nincs ezer vagy ötszáz új munkahely, amely felszívna a kunhegyesi álláskeresőket. Olyan összegű tőke térségbe telepedése, amely képes nagyszámú új munkahelyet létrehozni rövid időn belül nincs kilátásban. A közfoglalkoztatás jelenlegi rendszerében elsődlegesen az álláskereső foglalkoztathatóságának megőrzéséhez járul hozzá. Kunhegyes 2011-2014 között 15 startmunka programon összesen 958 millió Ft támogatást nyert el.

1.10.5 Lakás- és helyiséggazdálkodás

Kunhegyesen az önkormányzati lakások és nem lakás célú ingatlanok bérbeadását a 17/2009. (IX.16.) rendelettel módosított 12/2006. (V.11.) rendelet szabályozza. A rendelet szerint a lakásokat:

Lakás- és
helyiséggazdálkodás

- a/ pályázat útján (lehet piaci vagy szociális bérlet),
- b/ bérlőkijelölési és bérlő-kiválasztási jog,
- c/ a rendeletben előírt - másik lakás biztosítására vonatkozó - kötelezettség alapján,
- d/ a rendeletben meghatározott lakásgazdálkodási feladatok,
- e/ a rendeletben meghatározott közérdekű célok megvalósítása érdekében, továbbá
- f/ lakáscsere alapján lehet bérbe adni.

A bérlők a szerződés megkötésekor kötelesek három havi bérleti díjnak megfelelő összeget óvadékként megfizetni az Önkormányzatnak.

Szociális helyzet alapján lehet a lakást bérbe adni annak a pályázónak, akivel szemben nem áll fenn kizáró ok, illetve megfelel a rendeletben előírt feltételeknek:

7. § (1) A szociális bérlet azzal létesíthető, aki az alábbi feltételek valamelyikének, továbbá a (2)- (3) bekezdésben foglaltaknak megfelel: a/ akinek tartós nevelésbe vétele nagykorúságának elérésevel 5 éven belül szűnt meg, b/ akit hajléktalanként látnak el, c/ aki három kiskorú gyermek eltartásáról gondoskodik, d/ aki rokkant, vagy munkaképtelen, e/ bármilyen jogcímen komfort nélküli vagy szükséglakásban lakik, f/ aki munkahely vagy lakóhely szerint kötődik Kunhegyeshez, g/ aki gyermekét egyedül neveli.

(2) Jövedelmi helyzet alapján szociális bérlet azzal a személlyel létesíthető, akinek a vele együttműködők havi átlagjövedelme a pályázat benyújtását megelőző 3 hónapban nem érte el a mindenkori öregségi nyugdíjminimum kétszeres összegét, egyedülálló személy esetében két és félszeres összegét.

(3) Vagyoni helyzet alapján szociális bérlet azzal a személlyel létesíthető, aki nem rendelkezik a mindenkori öregségi nyugdíjminimum 100-szorosát meghaladó forgalomképes vagyontárggyal.

(4) A szociális bérletre vonatkozó jogosultságot a szerződés tartamára meghatározott idő lejártá előtt felül kell vizsgálni. Ha a szociális bérlet feltételei fennállnak, a szerződés újra megköthető maximálisan 5 évre.

A kunhegyesi Önkormányzat 23 bérlakás szerződést kötött, ebből kettő szolgálati lakásra vonatkozik. A bérlakások közül 4 db összkomfortos, 12 db komfortos, 8 db félkomfortos, 3 komfort nélküli. A lakások közül 6 db 30 m² alatti, 3 db 31-42 m², 4 db 50-54 nm, 60-80 m² között alakul 5 db területe, 2 db 80 m²-nél nagyobb, az egyik 150 m².

A bérleti díjak összege 1000-5000 Ft között alakul, de van ezer Ft alatt, illetve ingyen kiadott komfort nélküli lakás is. Ilyen alacsony bérleti díjak mellett a bérlők összesen 4,85 millió Ft hátralékot halmoztak fel.

Önkormányzati tulajdonú a Piaccsarnok, amely bérbeadásából szerény, de fix jövedelme származik a városnak. A remek helyen lévő új piaccsarnokban még négy üzlethelyiség kiadó nem túl magas bérleti díj fejében.

48. táblázat: Üzlethelyiségek bérleti díja a piacon

Helyiség	1 éves szerződés esetén	5 éves szerződés esetén	10 éves bérleti szerződés esetén
üzlethelyiség (32 m ²)	25.000 Ft/hó	1.200.000 Ft	2.000.000 Ft
büféhelyiség (71 m ²)	50.000 Ft/hó	2.400.000 Ft	4.000.000 Ft

1.10.6 Intézményfenntartás

Kunhegyes önkormányzati oktatási intézményeinek – az óvodák kivételével – a KLIK vált a fenntartójává, ugyanakkor az általános iskola működtetését a város végzi.

Intézményfenntartás

49. táblázat: Kunhegyes Város által fenntartott intézmények:

Intézmény	Feladatellátó hely/ telephely
Kunhegyes Város Óvodai Intézménye	Garay úti óvoda
	Hajnal úti óvoda
	Kossuth úti óvoda
	Zádor úti óvoda
Kunhegyes Városi Könyvtár és Közművelődési Intézmény	Ilosvai Varga István Városi Művelődési Központ, Szabadság tér 7.
	Zsigmond Ferenc Városi Könyvtár, Ady E. u. 2.
	Kunhegyes Városi Múzeum, Kossuth u. 39.
	Kunkapitányház, Tomaji u. 9.
Polgármesteri Hivatal	
Bölcsőde	

Forrás: Önkormányzat

Az intézmények fenntartása az Önkormányzatok alulfinanszírozottsága miatt számos konfliktus és feladat forrása volt. Az önkormányzatok funkcióinak és finanszírozásának átalakítása újrarajolja a gazdálkodási kereteket.

50. táblázat: Az intézményfenntartás költségei 2013 (millió Ft)

Bevétel/kiadás	Polgármesteri Hivatal	Óvodák	Közművelődés
Bevételek összesen	424,1	128,3	26,4
Intézmény működési bevétel	43,0	9,0	3,3
Önkormányzati támogatás	383,5	117,9	23,2
Kiadások összesen	406,3	128,1	26,4
Működési kiadás	404,3	128,3	26,4
Ellátottak pénzbeli juttatásai	176,4		

Forrás: Beszámoló 2013.

Az egyházi 2015-ben az egyházi fenntartású oktatási intézmények működésének finanszírozását lényegesen megkönnyíti a tanulónként évi 160 ezer Ft-os kiegészítő támogatás. A szociális intézmények esetében a 71,4%-os kiegészítő támogatás illeti meg az egyházi fenntartót.

51. táblázat: A Kunhegyesi Református Egyházközség által fenntartott intézményeik

Intézmény	Feladatellátási hely
Kunhegyesi Református Általános Iskola és Óvoda	Kunhegyesi Református Általános Iskola, Kossuth utca 64.
	Református Óvoda, Kossuth utca 64.
Sarepta Idősek Otthona	Sarepta Idősek Otthona, Széchenyi út 32.
	Családi Napközi 3 csoport, Kossuth utca 64.

Forrás: www.parokia.hu

1.10.7 Energiagazdálkodás

Energiagazdálkodás

A Kunhegyes Város Önkormányzatánál és az intézményeiben nincs az energiagazdálkodásra specializált szervezet vagy személy, energiahatékonysági koncepcióval sem rendelkezik a település.

A kunhegyesi intézmények fűtése gázüzemű berendezésekkel megoldott, ám ezek elavult technológiának számítanak már napjainkban. A világítás korszerűsítése is időszerű, mivel régi neoncsöves rendszerek működnek az intézményekben.

Mindazonáltal az ingatlan fejlesztést tartalmazó pályázatok, beruházások része az energiahatékonyság növelése és a megújuló energiák használata. Megújuló energiát három intézmény használ Kunhegyesen. A 2012-ben a Tiszafüredi Többcélú Kistérségi Társulás által benyújtott pályázat segítségével felépített új gondozási központ meleg víz ellátását az intézmény tetején elhelyezett napkollektorok segítik. 2015-ben befejezett központi orvosi rendelő felújítás keretében napkollektorral egészült ki a meleg víz előállításának rendszere. A Mikrotérségi Tornaterem kialakítása környezettudatos, a fűtését geotermikus energia biztosítja.

A következő időszak terveiben nagyobb léptékű energiahatékonysági beruházások szerepelnek.

1.11 Településüzemeltetési szolgáltatások

„Kunhegyes Városért” Közalapítvány végzi Kunhegyesen a településüzemeltetési szolgáltatások zömét:

Településüzemeltetés

- településtisztasági feladatok,
- parkgondozás,
- közutak üzemeltetése, fenntartása,
- víz- és viharkár elhárítása,
- közfoglalkoztatás szervezése,
- a piac üzemeltetése,
- városgazdálkodási feladatok,
- tehergépkocsik, traktorok, munkagépek üzemeltetése, piaci, vásári tevékenységgel összefüggő feladatok, egyéb városgazdálkodási szolgáltatások,
- a strandfürdő és sportcentrum karbantartása.

A Tiszamenti Regionális Vízművek ZRt. feladata az egészséges ivóvíz biztosítása, valamint működteti a város ivóvíz-, csapadékvíz és közüzemi csatorna vagyonát.

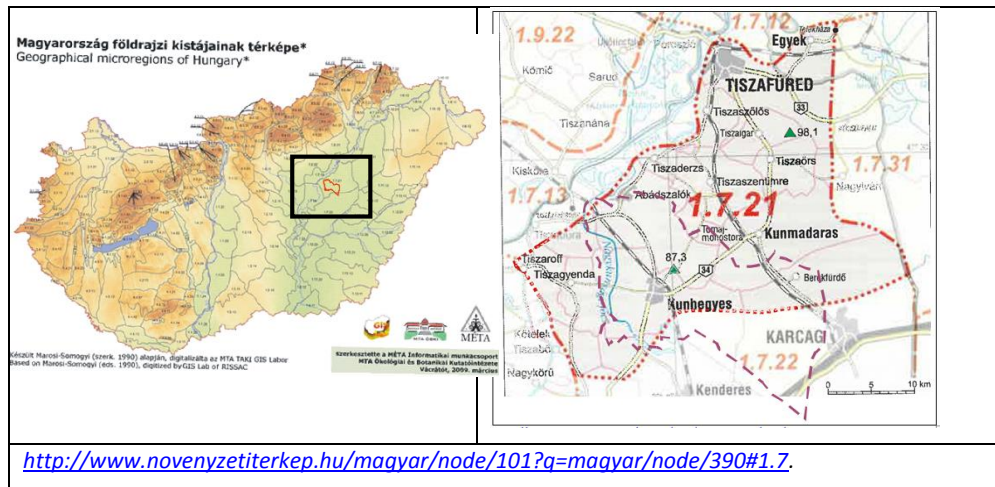
1.12 Táji és természeti adottságok vizsgálata

Kunhegyes közigazgatási területe a kistájkataszter szerint a Közép-Tiszavidéken belül a Szolnoki-ártérhez és a Szolnok-Túri-sík kistájához tartozik. A két kistáját elválasztó határ átlósan vágja ketté a települést északkeletről délnyugatra haladva csaknem egyenlő nagyságban. A két kistáj mind domborzatilag, mind vízrajzilag, mind termőhelyadottságaiban, mind növényborítottságában meghatározza a természeti adottságokat.

- Tiszafüred-Kunhegyesi sík (1.7.21)
- Szolnok-Túri-sík (1.7.22)

34. ábra: Kunhegyes elhelyezkedése

1.12.1 Természeti adottságok

Domborzat és talajviszonyok

Kunhegyes a megye egyik jellegzetes mezővárosi települése, ennek megfelelő nagy kiterjedésű határral. Területe – a belterülettel együtt – 14.894 hektár, vagyis a nagyméretű települések közé tartozik. (Külterület 14.198 hektár, belterület 696 hektár.)

A Tiszafüred-Kunhegyesi sík 87-98 mBf közötti fluviálisan átmozgatott, lösziszapos üledékkel fedett egykori hordalékkúp síkság. Rendkívül kis átlagos relatív relief ($1\text{m}/\text{km}^2$) értékkel. A homokbuckás területeken magasabb, 3-4 m/km^2 . A város déli, csaknem „hegyére állított egyenlő oldalú háromszög” része már a Szolnok-Túri-sík 80-105 mBf közötti síkság része. Relatív relief ($2\text{m}/\text{km}^2$).

A két kistáj találkozásának köszönhetően az óriási kiterjedésű külterület többféle geomorfológiai képet mutat. A város keleti és déli határa a karcagi puszták szinte asztallap simaságú területéhez tartozik. Ebben a térségben a tengerszint feletti magasságok alig haladják meg a 88 métert, csupán a tájból kiemelkedő, messziről látható kunhalmok bontják meg az egyhangúságot. Erre utalnak a dűlőnevek is: Nagy-Szik-dűlő, Dögös-lapos, Várad-lapos, Gödör-laponyag, Kárászos-lapos. Ezen a területen különösen az ötvenes évek rizstermesztési lázában számtalan csatornát ástak, közülük mára sokat felhagytak, de nyomuk még most is jól látszik. A sík terület mélyedésében egy nagyméretű halastavat is kialakítottak.

A belvárostól északra és nyugatra a felszín sokkal mozgalmasabb, ez a terület a Tiszától keletre húzódó, meghatározóan észak-dél irányú homokhátas térséghez csatlakozik. A dűlőnevek is kiemelkedésekre utalnak: Hármashalom-dűlő, Szigetváros, Szénaháti-dűlő. A pleisztocén végi hordalékkúp-felszín tengerszint feletti magassága a 90-es méternél kezdődik, vagyis ezen a területen a relatív alacsonyan fekvő területek is lényegesen magasabbak, mint a határ keleti szélén.

A Tisza egykori, felhagyott mederrészleteiben ma kisebb patakok folynak, ezek közül a legjelentősebb a Kakat-ér. Ennek vonalát, feltöltődött medrét követve került kialakításra a Nagykunsági-főcsatorna, mely a környék legjelentősebb természeti átalakítása volt. A Kakat-ér árvizei egykor mocsaras területeket hoztak létre a város nyugati szélén, melyek mára kiszáradtak, művelésre alkalmasak.

A felszín közeli üledéken már a Tiszához kapcsolódó 0,5-2 m vastag holocén öntésiszap, homokos lösz, futóhomok található a város északi részén, míg a déli oldalon 8-10 m vastag többnyire

finomszemű folyóvízi üledék rakódott le, ami löszösödött, ezért a felszínen löszös agyag, lösziszap található.

A helyi talajokról, bővebben a 1.17.1 részben.

Éghajlat

A település és környékének éghajlatára a mérsékelt meleg-száraz, a klímaváltozás miatt egyre inkább a meleg-száraz éghajlat jellemző.

Az éves napfénytartam 1950 óra körüli, ezen belül nyáron 770-790, télen pedig 180-190 óra napsütés a megszokott. Az évi középhőmérséklet 10,1-10,3°C között jellemző, amitől eltérés az ápr. 6. és okt. 20. közötti időszakban mérhető, amikor 194-195 napon át a napi középhőmérséklet meghaladja a 10°C-ot. A területen a középhőmérséklet nem csökken fagypontra általában 187-190 napon keresztül. A településen és környezetében a legmelegebb nyári napok maximum hőmérsékleteinek átlaga 34,5 °C körüli, míg a leghidegebb téli napok minimumainak átlaga – 17,0°C körüli.

A csapadék évi összege átlagosan 500-530 mm közötti, melyből a vegetációs időszakban 300-310 mm eső valószínű. A településen és környezetében a hótakarós napok száma 32-34 nap körüli és az átlagos maximális hóvastagság 15-16 cm. A csapadék térségi eloszlása határozza meg, hogy a vízigényes, a kevésbé vízigényes vagy a szárazságtűrő kultúrnövények termesztése gazdaságos-e. Kunhegyes az Alföld egyik legszárazabb foltjának közelében helyezkedik el.

Az uralkodó szélirány egyenes, sorrend szerint az ÉK-i, Ny-i, DNY-i. Az átlagos szélesség 2,5 m/s közötti.

Vízrajz

A Tiszafüred-Kunhegyesi sík önálló vízfolyás nélküli terület, csak belvízcsatornái vannak, amelyek részben a Tisza, részben a Hortobágy-Berettyó felé vezetnek. Szélsőségesen száraz, gyér lefolyású, erősen vízhiányos terület. (Lf = 0,5 l/s.km²; Lt = 3% ; Vh = 150 mm/év.)

A Tiszába torkollnak: Tiszafüredi-főcsatorna (28 km, 79 km²), Örvényi-főcsatorna (9,5 km, 12 km²), Nagyfoki-csatorna (10 km, 238 km²), Mirhó-Gyolcsi-főcsatorna (14 km, 107 km²) és a Gyenda-Tiszabői-főcsatorna (13 km, 84 km²), a Hortobágy-Berettyóhoz folyik a Villogó-főcsatorna (38 km, 192 km²), a Kakat-éri-főcsatorna (45 km, 297 km²), valamint a Sarkad-Mérges-Sároséri-főcsatorna (21 km, 808 km²), a Köles-Ózes-csatorna (17 km, 122 km²) és a Karcagi I. sz. főcsatorna (23 km, 252 km²).

Az egész területet harántolja a Kiskörei-tározóból induló Nagykunsági-főcsatorna.

Kunhegyes közigazgatási területe a 10.07. belvízvédelmi szakaszon, a Tiszától bal partján, a Hortobágy-Berettyó jobb parti belvízrendszerében, a 61/c Kakat és 61/b Villogó belvíz-öblözeteket érintve helyezkedik el (lásd az alábbi helyszínrajzot).

A 61/b belvíz-öblözet befogadja a településtől keletre húzódó Villogó belvízcsatorna. Főbefogadja a Villogó szivattyútelepen keresztül a Hortobágy-Berettyó főcsatorna.

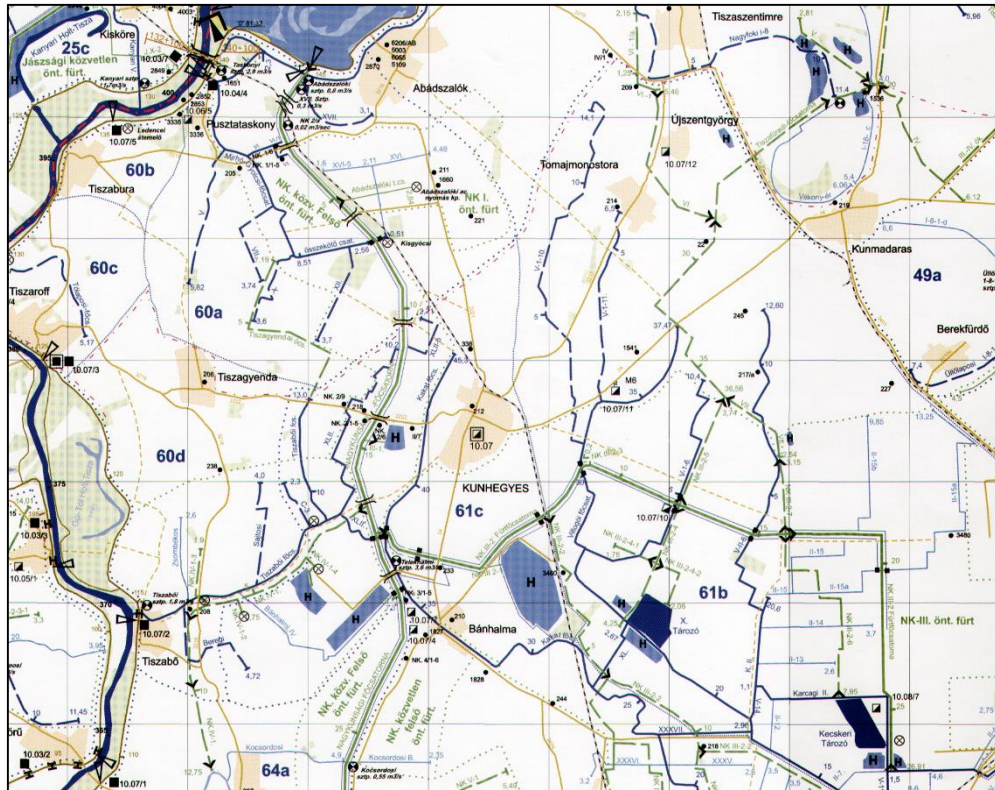
A 61/c belvíz-öblözet vizeinek befogadja a településtől nyugatra lévő Kakat belvíz-főcsatorna. A csatorna felső szakaszának befogadja a Telekhalmi szivattyútelepen keresztül a Nagykunsági öntözőcsatorna. Az alsó szakasz befogadja a Mirhó szivattyútelepen keresztül a Hortobágy-Berettyó főcsatorna. A belvízcsatorna árvízvédekezéskor csak szivattyúval tölthető.

A 61/b belvíz-öblözet befogadja a településtől keletre húzódó Villogó belvízcsatorna. Főbefogadja a Villogó szivattyútelepen keresztül a Hortobágy-Berettyó főcsatorna.

A 61/c belvíz-öblözet vizeinek befogadja a településtől nyugatra lévő Kakat belvíz-főcsatorna. A csatorna felső szakaszának befogadja a Telekhalmi szivattyútelepen keresztül a Nagykunsági öntözőcsatorna. Az alsó szakasz befogadja a Mirhó szivattyútelepen keresztül a Hortobágy-Berettyó főcsatorna. A belvízcsatorna árvízvédekezéskor csak szivattyúval tölthető.

5. térkép: Kunhegyes környezetének vízgazdálkodási térképe

Forrás: HIDRO-PLAN 2000 Műszaki Tervező és Szolgáltató Betéti Társaság:
Kunhegyes víziközművek fejlesztési javaslata - 2010

Sajnos a csatornák vízjárásáról nincsenek adatok. Ezek vízvezetését mesterségesen irányítják a befogadók vízállása szerint. Vízbő időszak a hóolvadáson túl igen kevésszer adódik, kivéve a csapadékos éveket. A Nagy-kunsági-főcsatorna belvízrendszer egyes csatornáit öntözésre is átalakították. A belvízi csatornahálózat hossza meghaladja a 300 km-t.

A talajvíz Kunhegyestől Ny-ra 4-6 m között, K-re 2 m felett, máshol 2-4 m között áll. Mennyisége nem számottevő. Kémiai típusa Kunhegyestől D-re kifejezetten nátrium-hidrogénkarbonátos, ami máshol is előfordul kalcium-magnézium-hidrogénkarbonátos foltokkal keverve. A keménysége is csak a D-i tájrészen nagyobb, ahol gyakran a 45 nk⁰-ot meghaladja, míg É-on csak 25-35 nk⁰ között van. A szulfáttartalom É-on 60 mg/l-rel kezdődik, majd D-en 300 mg/l fölé emelkedik.

A rétegvíz mennyisége 1-1,5 l/s.km² között van. A számos artézi kút átlagos mélysége 100-200 m közötti, vízhozamuk pedig mérsékelt, 100 l/p alatti. A nagyobb mélységekből jelentős vízhozamok is nyerhetők. A sok hévizes kútból jelentősebbek: Berekfürdő (Karcag; 55 °C, nátriumkloridos, jódos, brómos gyógyvíz), **Kunhegyes (58 °C)**, Kunmadaras (60 °C), Tiszafüred (48 °C), Tiszaórs (51 °C), Tiszaroff (51 °C) hévizei. Valamennyi településnek közüzemi vízellátása van. Csatornázás csak Berekfürdőn, Kunmadarason és Tiszafüreden működik, Kunhegyesen 2014-ben épült ki szinte teljesen, a település 96%-a van csatornázva.

A felszíni vizek kihasználtsága 1986-ban a 80 %-ot is meghaladta, míg a felszín alatti 60% körül volt. A kutak terhelése is elérte kapacitásuk 60%-át. A Nagy-kunsági-főcsatorna 22,5 m³/s. vízhozammal enyhíti a vízhiányt, főleg öntözés révén.

A település és környékének felszíni és felszín alatti vizeinek bemutatását az 1.17.2 fejezet tartalmazza.

Növényzet

A természetes vegetáció az erdőirtás, a vízvezetés és a vizenyősebb talajokon végzett faj-behelyettesítések miatt jelentősen megváltozott. Jelenleg a természetes növényzetet az utak, tanya mellett kőris-, juhar-, jegenye, tölgyes- és akácerdős ligetek, gazdag cserjeszinttel, telepített

erdők, szikes foltokkal tarkított füves pusztai növénytársulások adják. A régmúlt pusztai növénytársulásait meghatározta a jellemzően áradó és akkor még kanyargó Tisza, ami évente mindig átmedvesítette a területet, gondoskodott a táj vízutánpótlásáról. Ennek megfelelően a XVII. századig az Alföldre jellemző erdős sztyepp borította a vidéket, a nagy árterületeken ligeterdőkkel, a szárazabbakon viruló tölgyesekkel. Mára ezeket kivágták, helyükön szántóföldek találhatóak, ahol az erdőt visszatelepítették, ott többségében telepített akácok jelentek meg. A talaj egyes helyeken elszikesedett, így a talaj változásait követni kellett az ott élő növényeknek is. A régmúltban fellelhető természetes szikes részokről az újonnan kialakult rétek hamar benépesültek. Az egykori sztyeppréti társulásait felváltották a szárazság- és sötétű pusztai növények (kamilla, üröm, juhcsenkesz), a szikesek világa.

A közigazgatási terület növényföldrajzi (kistáj-kataszter) térbeosztása szerint Pannoniai flóratartományon (Pannonicum) belül a Közép-Tiszavidéken belül a Tiszafüred-Kunhegyesi sík és a Szolnok-Túri-sík kistájához tartozik. A két kistájat elválasztó határ átlósan vágja ketté a települést északkeletről délnyugatra haladva.

- Tiszafüred-Kunhegyesi sík (1.7.21)
- Szolnok-Túri-sík (1.7.22)

Tiszafüred-Kunhegyesi sík

A közigazgatási határon belül a város északi része, mint a legtöbb hordalékkúp táj, ez is legnagyobb részt agrársivatag. A terület potenciális növényzetének legnagyobb része mocsarakkal mozaikos lösznövényzet volt, főleg löszpusztagyepekkel és löszcserjésekkel. Jelenleg nádasok, szolonyec sziki rétek, fajszegény magassásrétek és ültetvény jellegű erdők jellemzők. Flórájának középhegységi kapcsolatai gyengék. A szikesedés kisebb mértékű, csak szolonyeces típusok fordulnak elő, a padkásodás igen ritka. Több a cickóros, mint az ürmös gyeppel. Sziki tölgyesek maradványaira inkább csak lágyszárú fajok utalnak. Homoki legelő és lösznövényzet kevés, degradált, maradványai inkább mezsgyéken, kunhalmokon, gátakon, felhagyott vagy extenzív gyümölcsösökben maradtak meg. A rétek főként ecsetpázsitosak. A mocsársíkokon és mocsarakban mocsári, parti, bókoló és csátés sás, kiskécske, keserű édesgyökér jellemzők. A terület belvizes szántóinak iszapnövényzete. A ligeterdő-maradványok szórványos előfordulásúak.

Fajszám: 400-600; védett fajok száma: 20-40; özőnfajok száma 9.

Az erdészetileg hasznosított területeken elsődlegesen fiatalos, lágyszárú és keménylombos erdők találhatóak. Az átlagos évi folyónövedék 3,0 m³/ha alatt marad. A mezőgazdasági területhasznosítás főnövényei a búza, az őszi árpa, a kukorica, a cukorrépa és a rizs.

Szolnok-Túri-sík

A szántók uralta kistáj potenciális növényzetének képét a löszpusztagyepekkel és löszcserjésekkel mozaikos mocsarak határozták meg. A szórványos természetközeli növényzetet ma főleg a kistáj szegélyeiben sziki rétek, nádasok, fajszegény magassásrétek, nagyobb vízterek hínár vegetációja és ültetvény jellegű erdők képviselik. Flórájának középhegységi kapcsolata gyenge. Szolonyeces típusú szikesek fordulnak elő, a padkásodás igen ritka. Több a cickóros, mint az ürmös gyeppel.

A puhafaligetek, mezofil lombdők valamint a tatárjuharos- és sziki tölgyesek maradványai inkább csak lágyszárú növényzetükben lelhetőek fel. A diverz löszpuszta- és erdőssztyepp-vegetáció főként mezsgyéken, kunhalmokon, gátakon, ill. extenzív gyümölcsösökben maradt fenn. A rétek főként ecsetpázsitosak. A mocsársíkokon és mocsarakban a gyakoribb sásfajok mellett a kiskécske, keserű édesgyökér jellemző, a zsiókások szórványosak.

A terület iszapnövényzete gazdag, hínárvegetációja értékes.

Sok a kipusztult faj: óriás útifű (*Plantago maxima*), pusztai árvalányhaj (*Stipa pennata*), dunai szegfű (*Dianthus collinus*), hólyagos here (*Trifolium vesiculosum*), hegyi kökörtű (*Pulsatilla montana*).

Fajszám: 500-600; védett fajok száma: 15-20; özőnfajok száma: 8.

A következő, ökológiai állapotot javító intézkedések szükségesek a fajmegőrzések érdekében:

- a magas talajvízszint megőrzése a védett területeken,
- a mezőgazdasági területek irányából esetlegesen érkező diffúz szennyeződések bekerülésének megakadályozása.

Állatvilág

Forrás: Nimfea Természetvédelmi Egyesüle - <http://www.nimfea.hu/programjaink/nvtka/10kunhegyes.htm>

Az erdőkben számtalan madárfajnak van eszményi élőhelye. Az alábbi fajok jelenlétét sikerült bizonyítani:

A kakukk (*Cuculus canorus*) és zöld küllő (*Picus viridis*) hangja meghatározó az erdőben. Állandónak mondható még a balkáni fakopáncs (*Dendrocopos syriacus*) és a nagy fakopáncs (*Dendrocopos major*) is. Mindenfelé gyakori természetesen a fácán (*Phasianus colochius*). Rendszeresen költ az erdei fülesbagoly (*Asio otus*), alkalmilag előkerül a macskabagoly (*Strix aluco*), az erdőszéleken hallható, főképp inkább a gyepekhez kötődve a kuvik (*Athene noctua*). Költ még örvös galamb (*Columba palumbus*), vadgerle (*Sreptophelia turtur*), balkáni gerle (*Sreptopelia decoacto*), barázda billegető (*Motacilla alba*). A berki tücsökmadár (*Locustella fluviatilis*) nem kerül elő minden évben, de „zsib-zsib” hangja évek óta elárulja jelenlétét. Gyakori a vörösbegy (*Erithacus rubecula*), fülemüle (*Luscinia megarhynchos*), házi rozsdafarkú (*Phoenicurus ochruros*), cigány csaláncsúcs (*Saxicola torquata*), feketeigerő (*Turdus merula*), kis poszáta (*Sylvia curruca*), mezei poszáta (*Sylvia communis*), barátka (*Sylvia atricapilla*), ökörszem (*Troglodytes troglodytes*). Előkerül a kerti poszáta (*Sylvia borin*), szürkebegy (*Pumella modularis*), sisegő füzike (*Phyllocopus sibilatrix*) is.

Tavasszal alapvető a csilpcsálp füzike (*Phylloscopus collybita*) hangja. A szürke légykapó (*Muscicapa striata*), őszapó (*Aegithalos cudatus*) alkalmilag látható, és ha nem is túl nagy számban, de rendszeresen jelen van az erdőben. A széncinege (*Parus major*), kékcinege (*Parus caeruleus*), fitisz füzike (*Phyllocopus trochilus*), sárgarigó (*Oriolus oriolus*), tövisszűrő gébics (*Lanius corullio*), szarka (*Pica pica*), csóka (*Corvus monedula*), vetési varjú (*Corvus frugilegus*), seregély (*Sturnus vulgaris*), házi veréb (*Passer domesticus*), mezei veréb (*Passer montatus*), erdei pinty (*Fringilla coelebs*), csicsörke (*Serinus serinus*), stiglic (*Carduelis carduelis*), zöldike (*Carduelis chloris*), citromsármány (*Emberiza citrinella*), sordély (*Miliaria calandra*) általánosan jellemző. Szintén költ az erdőszéleken a kis örgébics (*Lanius minor*), mely fajt a hazai nómmenklátúra fokozottan védendőnek ítélt. Ragadózik közül természetesen költ a karvaly (*Accipiter nisus*), egerészölyv (*Buteo buteo*), kék vércse (*Falco vespertinus*), vörös vércse (*Falco vespertinus*) és alkalmilag a kaba sólyom (*Falco subbuteo*) is. Vitatott az ökológiai szerepe a csúcsragadozónak számító héjának (*Accipiter gentilis*), ami az erdő fáiról lesi áldozatit. Telente gyakran láthatjuk az alább fajokat: fenyőrigó (*Turdus pilaris*), királyka (*Regulus regulus*), rövidkarmú fakúsz (*Certhia brachydactyla*), süvöltő (*Pyrrhula pyrrhula*) és meggyvágó (*Coccothraustes coccothraustes*).

Az emlősök törzsét képviselik az őz (*Capreolus capreolus*), visszaszoruló számban lévő vaddisznó (*Sus scrofa*). Még mindig gyakori a róka (*Vulpes vulpes*), gyakran láthatunk nyestet (*Martes foina*), görényt (*Mustela putorius*), menyétet (*Mustela nivalis*) is. A mezei nyúl (*Lepus europaeus*) főképp az erdei tisztásokon, vagy a környező gyepeken figyelhető meg. Jelen van keleti sünn (*Erinaceus europaeus*), vakond (*Talpa europaea*), mezei pocok (*Microtus arvalis*), mezei cickány (*Crocidura suaveolens*), közönséges erdei egér (*Apodemus sylvaticus*), közönséges vizicickány (*Neomys fodiens*), házi egér (*Mus musculus*), hörcsög (*Cricetus cricetus*), vándorpatkány (*Rattus norvegicus*) és törpe cickány (*Sorex minutus*) is – mint az a bagolyköpet vizsgálatokból kiderült.

A szikes réteken is számtalan állat megtalálja magának az életteret. (Oszonics István határozása).

A gerinctelenekből az ormányos bogarak (*Curculionidae*) előkerültek. Több helyen látható a kacsafarkú szender (*Macroglossa stellatarum*), lovagbadobács (*Lygaeusegestris*), aranyszemű fátyolka (*Chrysopa chrysops*), szegélyes bibircsesbogár (*Zmalachius marginellus*), cinőbervörös pattanóbogár (*Ampedus cinnabarinus*), sároshátú gyászbogár (*Opatrum sabulosum*), sokpettyes bundásbogár (*Oxythyrea funesta*) és gyakori lopódarázs (*Sceliphron destillatorium*). Mindenfelé gyakori koronás keresztespókból (*Araneus diadematus*) és alkalmilag a réteken láthatunk darázspókot (*Argiope bruennichi*) is. Több felé gyönyörködhetünk fecskefarkú lepkében (*Papilio*

machaon), atalanta lepkében (*Vanessa atalanta*), nappali pávaszemben (*Nymphalis antiopa*), kis rókalepkében (*Aglais urticae*), fehérpettyes álc süngölepkében (*Syntomis phegea*), közönséges tűzlepkében (*Lycaena phlaeas*), közönséges boglárkalepkében (*Polyommatus icarus*) és piros övesbagolyban (*Catocala nupta*).

A madarak közül a pusztai részeket lakja például a hamvas rétihéja (*Circus pygargus*), a parlagi pityer (*Anthus campestris*), hantmadár (*Oenanthe oenanthe*), a belvizeken táplálkozó bicic (*Vanellus vanellus*) és goda (*Limosa limosa*). Hasonló élőhelyen réti fülesbagoly (*Asio flammeus*) is feltűnhet időnként. Ugyanitt a bokrosokat keresik fel rozsdás- (*Saxicola rubetra*) és cigány csaláncsúcsok (*Saxicola torquata*). E fajoktól eltérően csak tavaszi-őszi vonulásban figyelhetőek meg az esetenként gyülekező fekete gólyák (*Ciconia nigra*).

A ragadozók közül a vándor sólyom (*Falco peregrinus*) az, amely időnként feltűnik. A területen télen rendszeresen vendégeskedik kékes rétihéja (*Circus cyaneus*), gatyás ölyv (*Buteo lagopus*), kis sólyom (*Falco columbarius*) és nagy őrgébics (*Lanius exubitor*), illetve ritkán feltűnik a holló (*Corvus corax*) is.

1.12.2 Tájhasználat, tájszerkezet

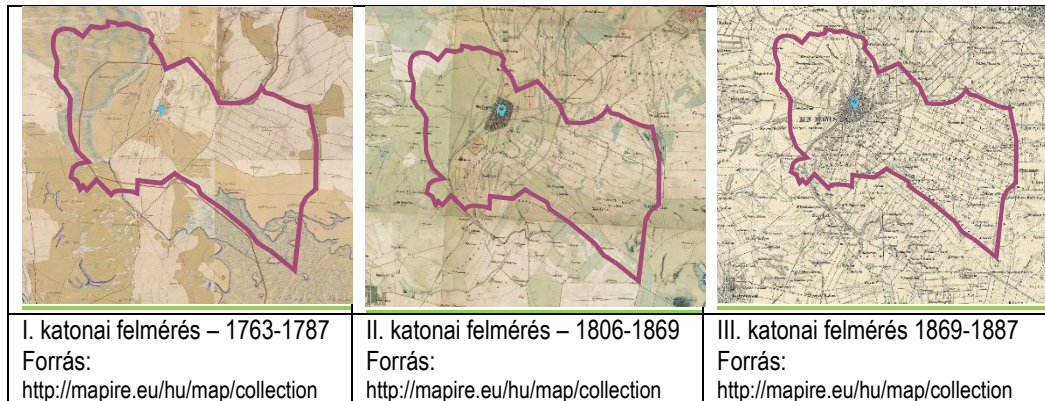
Tájtörténet

Forrás: A 2010-ben készült örökségvédelmi hatástanulmány – Pálincás István építész

A települést 131-ben említik először. A név kéttagú szóösszetétel: Kun: b)- hegyes: természeti név: „kiemelkedő domb”, térszín formából keletkezett név. A lejjebb lévő katonai térképeken ábrázolt vonalak, színeknek köszönhetően a domborzat is jól kivehető, és jól látható, hogy valóban „hegy”-re épült a város.

Kunhegyesről csak szórvány szarmata leletek ismertek, továbbá a település mai határában egykor virágzó Kolbász-szállás gótikus templomának maradványa, melynek első építési periódusát I. Ulászló, a későbbi I. Ferdinánd 1553-as dénárja datálja. A háromszögletes apszis előtti bődönkútban Mátyás dénárjaira bukkantak. Az égési rétegek leégett nádtetők maradványait mutatták.

35. ábra: Kunhegyes térképei a XVIII-XIX. századból

A katonai térképeken jól nyomon követhető a folyó medrének változása, a folyószabályozás következtében megnövekedett település és szántóterületek nagysága, valamint a telkek alakulása, a tanyák sűrűsödése. Ez növelte ugyan a mezőgazdaság területét, földművelésre alkalmassá tette az addig vízjárta részeket, de csökkent az állattartásra alkalmas terület, kiszáradtak a legelők. Kunhegyes a továbbiakban megszakítatlanul fejlődött, 1811-ben mezővárosi rangot nyert, s ezzel vásártartási jogot is kapott.

A város tágabb környezetében a folyószabályozások és lecsapolások előtt (a XIX. század közepéig) kiterjedt lápvidék volt erdőkkel, tavakkal, rétekkel, mocsarakkal, kanyargó vízerekkel. Az enyhén hullámos felszínű területeken a folyó vize több kisebb, hálózatba rendeződő mederrel rendelkező ágakon át érkezett a környékre, egyben fokozatosan feltöltve a tavakat, lápokot, réteket, közben szárazon hagyva a kisebb kiemelkedéseket. Apadáskor aztán ugyanezek a medrek vezették vissza a fölös vizeket a Tiszába.

Az itt lakók rendkívül tudatos tájhasználattal termékeny és lakhatóvá tették a folyók árterét. Az úgynevezett ártéri-, vagy fokgazdálkodás a Kárpát-medence nagy síksági folyói mentén általánosan elterjedt volt a középkorban. A fokok működtetésével és az alkalmazkodó tájgazdálkodás révén biztosították, hogy a vizek egy-egy területen csak a szükséges időszakban és mennyiségben legyenek jelen.

Tájhasználat ma

Jelenleg elsősorban a mezőgazdasági tájhasználat (szántóföldi művelés, legelőgazdálkodás, kertgazdálkodás), az erdőgazdálkodás, és a vízgazdálkodás alá eső területek (öntözőcsatornák, halastavak), jellemzik a település külterületének hasznosítását.

Mezőgazdasági területek

A város határában elsődlegesen *mezőgazdasági területek* találhatók. Kunhegyes határának birtokviszonyaira jellemző, hogy a hajdani nagyüzemi gazdálkodó szervezeteket (Középtiszai Állami Gazdaság, Vörös Csillag, Táncsics majd Kunság Népe TSz.) kisebb gazdaságok, egyéni gazdálkodók, őstermelők váltották fel.

52. táblázat: Az igazgatási terület művelési ág szerinti megoszlása:

Művelési ág	Terület (ha)
Szántó	10.119,11
Gyep-rét	42,03
Gyep-legelő	1.132,44
Szőlő	4,37
Gyümölcsös	1,94
Kert	2,73
Erdő	88,46
Nádas	0,96
Kivett terület	2.169,10
Halastó, vízfelület	273,13

Forrás: Takarnet

Az OTrT szerint Kunhegyes határa a kiváló termőhelyi adottságú szántóterületek övezetébe tartozik. (A településtől keletre a Nagykunsági öntözőcsatornától északra lévő szántóföldek, valamint a város déli határának termőföldjei sorolhatók ide.) A hatályos fejlesztési és rendezési tervek célja, hogy Kunhegyes mezőgazdasági tájgazdálkodásában a fenntartható fejlődés érdekében a dinamikus egyensúlyon alapuló, környezetkímélő tájhasználat valósuljon meg. Ebből következően is jelenleg a szántóföldi növények termesztése a legmeghatározóbb a város külterületén. A szántóterületen termesztett növények: őszi és tavaszi kalászosok (búza, árpa, tritikálé), kukorica, a lineárral öntözhető területeken hibridkukorica, ipari növények (napraforgó, repce), valamint az állattartáshoz szükséges takarmánynövények zab, lucerna, stb.

Jelentős területű eltérő művelési állapotban lévő *kertgazdasági területek*, szőlők, gyümölcsösök, zártkertek találhatóak a település északkeleti szomszédságában (Vénkert, Középkert) és a déli határrészen (Pénzeskert).

A védett területeken (elsősorban a kijelölt természeti területeken, jelenleg is természetvédelmi oltalom alatt lévő mezőgazdasági területeken (Csorda gyep természeti területein), a *Biogazdálkodás–legelőgazdálkodás elősegítése* „meghonosítása”, elősegítése a rendezési terv célja. Biogazdálkodás előtérbe kerülésén, a természetes talajerő-utánpótlást (trágyázás) a természetvédelmi hatóság előírásának megfelelő szántóföldi művelést, hagyományos legeltető állattartást és az ehhez köthető „hobby állattartás” – lótarás, kecsketartás „felelevenítését” értjük. Erre a tevékenységre a város körüli legelőkön és tervezett gazdasági-szolgáltató területeken nyílik lehetőség.

Állattartás

Kunhegyes hagyományaiban állattartó település *tanyaközpontokkal*. Az állattartó telepek a város körül gyűrűszerűen helyezkednek el. (Sertéstelep, baromfitelep: Gyulai-tanya, Aura Nap Kft., a volt Táncsics-major, a régi Csillag-major, Központi major, korábbi tehenészeti telep, stb.). A város külterületén nagyobb kiterjedésű majorokban és kisebb tanyákon egyaránt működnek állattartó helyek (tehenészet, ló-, juh- és sertéstartás, baromfinevelés és tehenes gazdák). Napjaink előnytelen gazdasági környezetváltozásának következtében egyre több az üresen álló, vagy alig kihasznált gazdasági épület a határban. Revitalizációval a meglévő mezőgazdasági üzemi

területeket a rendezési terv szerint turisztikai célú állattartásra, illetve terménytárolásra, élelmiszerfeldolgozó ipari-gazdasági hasznosítású területté célszerű fejleszteni. A meglévő telephelyeken a hiányzó vagy hiányos erdősávokat pótolva, illetve kiegészítve, valamint tervezett (bővített) létesítményeket védő-erdősávval, védőfásítással kell a környezetükhöz illeszkedően „tájbaillővé” tenni. Külterületen a mezőgazdasági területek esetében és az egyéni gazdaságok fejlesztetőségének szempontjából célszerű olyan építési előírásokat megalkotni, amelyek lehetővé teszik a „komplex” tanyás gazdaságok létrehozását. Ezzel a környezetkímélőbbé és takarékosabbá válna a termőföldek megművelése.

Jelentős a bánhalmi határ részen található mesterséges *halastavak* szerepe. A halastavak környezete részben erdősített a mezőgazdasági út felől véderdősávval elhatárolt. Tájképi jelentőségük a távolság miatt kisebb, élőhelyként jelentőségük meghatározó.

Erdőgazdálkodás

Az *erdőgazdasági* területeken elsősorban a fiatal és középkorú lágú és kemény-lombos erdők találhatók. Kunhegyes tiszagyendai határában 40-50 éves telepített erdők faállományának összetétele hasonlít a táj természetes erdőtürsulásainak fafaj-összetételére (magas kőris-kocsányos tölgy-fehérryár, ezüstfa-fehérfűz, magas kőris- szürkenyár korai juhar, szürkenyár elegyes, erdők)..

A Nagykunsági-főcsatorna partját telepített fehér- és szürkenyáras erdősáv kíséri. Kunhegyes igazgatási területén összesen 1088,46 ha erdőt tartanak nyilván. A tervezett Kunsági szükségeltartó területén a jövőben a Tisza-folyó vízjárásától függő gazdálkodás bizonytalanságát „csillapító” gyorsan megtérülő gazdasági erdők, (nyárfások, jelenlegi erdők fafaj-összetételének megfelelő erdők: magas kőris, kocsányos tölgy, fehérnyár, stb.), a hosszabbtávú gazdálkodási elképzeléseket jelentő gyümölcsösök telepítését javasolja a rendezési terv a Vásárhelyi tervhez kapcsolódóan.. Az erdősítésre, gyümölcsfa-ültetésre kiválasztott területet a (tényleges védvonal megépítése után) megfelelő talajvizsgálatokat követően erdészeti, illetve szakirányú telepítési terv szerint kell megvalósítani

A tájfásítás az egykori tanyaközpontokon, illetve a majorságokban természetes feladat és intézkedés volt. A fák és cserjék védelmet biztosítottak az időjárás viszontagságai (szél, tűző nap, hóátfúvás, stb. ellen, tagolták a gazdálkodott területet, megteremtették a magánszférát és biztosították a tulajdonviszonyokat. Kevés helyen maradt meg ezek a fásítások a településen a nagyüzemi gazdálkodás elterjedésével, de napjainkban újra egyre többen ismerik fel szükségességét a klímaváltozás hatásainak erősödése révén.

A vonalas létesítmények fásítása is abbamaradt a XX. század második felétől, pedig a közlekedési utak, csatorna partok, vasútvonalak mentén tervezett fasorok, erdősávok telepítését, valamint a tervezett szükségeltartó gátrendszeréhez kapcsolódó, a nagyszabású földmunkákat követő „mentetlen” oldali széles erdősáv telepítése is szükséges feladat volna.

Vízgazdálkodás

Kunhegyes határában látványként is jelentősek a tájat, az élővilág sokszínűségét is gazdagító vízfelületek megjelenése a település környezetében. A vízgazdálkodás alá eső területek közé tartoznak a természetes vízfolyások és a mesterségesen kialakított tavak taroznak.

Természetes vízfolyás egyedül a Tisza holocénkori mederváltásának legépebb földrajzi emléke a Kakat-ér. A XIX. században a vízrendezéshez kapcsolódóan a Mirhó-fok elzárásával az árvizektől így már védett területek kiszáradtak és mezőgazdasági művelésre alkalmassá váltak. A művelhető föld területe nőtt, de ezek minősége öntözhetetlensége miatt romlott. Ezt orvosolta a Kiskörei Tározóból (Tisza-tó) kiinduló Nagykunsági Főcsatorna megépítése és az ehhez kapcsolódó csatornahálózat (Villongó csatorna, Kakat-csatorna) kialakítása.

A volt rizsföldek s a szikesedésre hajlamos egyéb művelésre alkalmatlan földterületeket a csatornahálózaton érkező vízzel elárasztva nagyfelületű halastavakat és víztározókat (Bánhalmi halastó-rendszer, Kisgulyajárás halastó, X. víztározó) hoztak létre a település nyugati és déli határában.

Ipari-gazdasági
hasznosítás

A Vásárhelyi Terv továbbfejlesztése során Kunhegyes közigazgatási területének északnyugati részén (Gyócsi földeken) a Nagykunsági árapasztó tározó megépült. A tározó teljes területe 44,2 km², a tervezett befogadható víz mennyisége 100 millió m³.

Kunhegyes tájhasználatára, tájképi megjelenésére is jellemző az ipari-gazdasági hasznosítás. Belterületen a vasútállomás mellett, valamint a Tiszaszentimrei út melletti területen folyik ipari tevékenység, a vasúthoz kötődő raktározás, terménytárolás, logisztika. A malomipar hagyományos gazdasági ága volt a város ipari tevékenységi körének (pl. műemlék szélmalomok, Malomépület a Gyendai úton, amely funkciót váltott és vendéglő-fogadóként működik, Szolnoki Sütőipari Zrt. kenyérgyára is bezárt). Az állattartáshoz kapcsolódó húsfeldolgozás vágóhid, húszüzem is jelen van a városban.

Fafeldolgozás és fémmegmunkálás kisüzemei, műanyag gyártó üzem is van a városban, de a jelenlegi vállalkozások nagy része kereskedelmi-szolgáltató jellegű. (Takarmánybolt, építőanyag kereskedés, vendéglátóhelyek, szálláshelyek, stb.). A jelenlegi üzemi területeken csak részben látható a környezettől való elhatárolódást biztosító kívánatos védőerdősáv.

Rekreációs tájhasználat: Az aktív pihenést választók számára a lovaglás, valamint a gyalog-, kerékpártúrák nyújtanak kikapcsolódási lehetőséget. Kunhegyes határában lévő *természeti értékek feltárására helyi jelentőségű kerékpár és turistautak kialakítása tervezett*. A hosszú távú, magasabb rendű tervekben regionális jelentőségű kerékpáros nyomvonal vezet a község igazgatási területén át Abádszalók és Fegyvernek között. A tervezett Kunhegyes-Tiszaroff kerékpárút kialakítását követően mindkettő csatlakozik a Tisza folyó árvédelmi töltésén létesítendő kerékpárút hálózathoz. A kialakítandó túra-utak, tervezett helyi kerékpárutak az ökopontokat, központokat, madármegfigyelő helyeket kötik össze a kialakuló „horgász-tavak” környezetével és a szomszédos településekkel.

Rekreáció

A rekreáció, az *ökoturizmus - természetjáró turizmus* elsősorban külterületen a védett területek (Csorda gyepek és a Nagykunsági Főcsatorna partját kísérő erdők, Bige-fertő) bejárását, madárvonulás idején madármegfigyelést, és időjárástól függően (vizes élőhelyeken – mocsaras, vízállásos területeken megforduló), az időszakosan megtelepedő védett állatok megfigyelését jelenti. A belterületen a Holt-Kakat csatorna egyik ágának maradványa, kialakítás alatt lévő záportározók rendszere nyújt erre lehetőséget.

Üdülőtérület kialakítása a strandfürdő szomszédságában lévő jelenlegi mezőgazdasági művelésű terület terv szerint valósulhat meg. A 34. számú közlekedési út mentén, a város területén található Bagoly-liget (volt Szent István Strandfürdő) minőségi fejlesztéséhez kapcsolódik az üdülőtérület tervezett létrehozása.

Jövő tájgazdálkodására vonatkozó megyei ajánlások – Kunhegyest érintően

4. mellékletben található. Lásd még az előzőekben, 1.3.2 fejezetben részletezett az ajánlásokra vonatkozó térképkivágatokat.

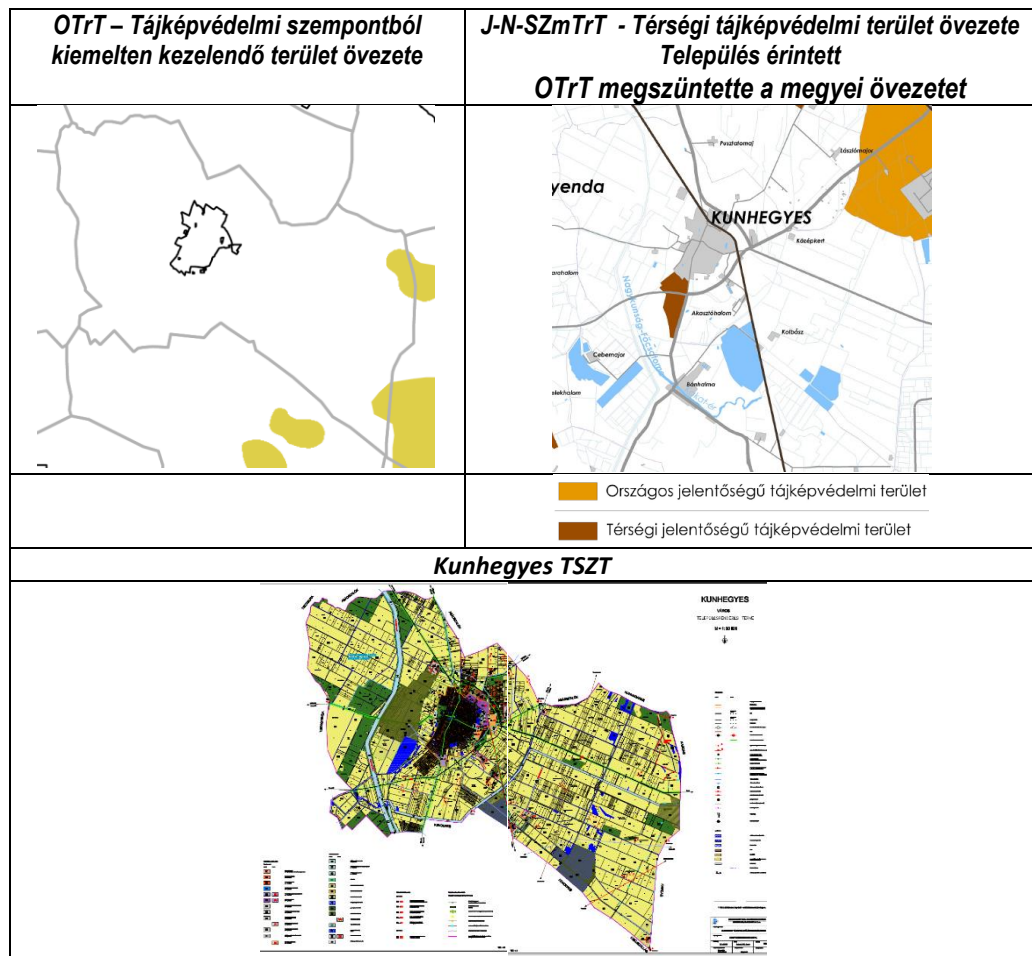
1.12.3 Védett, védendő táji és természeti értékek, területek**1.12.3.1 Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek**

Védett területek

Az OTrT alapján a Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek az OTrT-ben megállapított, kiemelt térségi és megyei területrendezési tervekben alkalmazott övezet, amelybe a természeti adottságok, rendszerek, valamint az emberi tevékenység kölcsönhatása, változása következtében kialakult olyan területek tartoznak, amelyek a táj látványa szempontjából sajátos és megkülönböztetett fontosságú, megőrzésre érdemes esztétikai jellemzőkkel bírnak, Kunhegyes áltéri területei a Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület övezetével érintettek a Natura 2000 területek és a Kecskeri-pusztá TT környezetében, a település keleti, délkeleti határa mentén.

36. ábra: Tájvédelem

(Az J-N-SZmTrT térségi tájképvédelmi övezetének lehatárolása Kunhegyes területén teljesen eltér a módosításra került országos tájképvédelmi övezettől.)

A jogszabályi előírásokat összehasonlítva megállapítható, hogy a hatályos OTrT előírásainak is megfelel a TSZT és HÉSZ.

Kunhalmok

Tájképvédelmi szempontból ki kell térni a Tiszántúltra jellemző kunhalmokra. Ezeket sokáig többen természetes eredetűnek tartották. A 2010-ban készült örökségvédelmi és régészeti tanulmány (régészeti munkarész: Tárnoki Judit) szerint több helyen elvégzett feltárás bebizonyította, hogy temetkezések fölé leggyakrabban még az őskorban (rézkorban), ritkábban a szarmaták idejében emelt mesterségesen dombokról van szó.

Az alföldi halmok jó része az ásatási eredmények alapján a rézkorban (Kr. e. 3500 – 3000 körül) emelt sírlemlékek volt, melyeket a későbbi korokban, első sorban a középkor elején szívesen használtak megtelepedésre, templomépítésre. (Innen származik népi elnevezésük, a kunhalom is. Bár a halmok építői nem a kunok voltak, az elnevezés jól tükrözi azt a helyzetet, hogy az Árpád-korban, vagy akár a kun betelepülés után a halmokon ismét megtelepültek – bár ekkori lakóik mit sem tudtak a halmok valódi eredetéről.) Feltárásuk már csak azért sem lehetséges, mert a legtöbb esetben a halmokon különleges vegetáció alakult ki az évezredek folyamán, melyet a régészeti munka elpusztítana.

Éppen természetföldrajzi jelentőségük miatt az 1996. évi LIII. számú, a természet védelméről szóló törvény ab ovo kimondja védettséget 23 § (2) bekezdés: „E törvény erejénél fogva védelem alatt áll valamennyi forrás, láp, barlang, víznyelő, szikes tó, kunhalom és földvár. Az e bekezdés alapján védett természeti területek országos jelentőségűnek minősülnek.”

Kunhegyes határában található kunhalmok száma és elhelyezkedésének adatai, térképei a különböző források esetében eltérőek. A 2010-ben készült örökségvédelmi és régészeti tanulmány jegyzéke az 57. táblázatban található, ezt tekintjük etalonnak. (A táblázatban szereplő sorszámok az örökségvédelmi hatástanulmány térképmellékleten szereplő számoknak felel meg.) Ugyanakkor a kunhalmokat az MVH és a Hortobágyi Nemzeti Park is felmérte, és azokon az előbbinél lényegesen kevesebb szerepel.

Egyedi tájértékek

A tájak karakterének fontos összetevői az egyedi tájértékek. A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény (Tvt.) 6. § (3) (4) és (5) bekezdése értelmében egyedi tájértéknek minősül az adott tájra jellemző olyan természeti érték, képződmény és az emberi tevékenységgel létrehozott tájalkotó elem, amelynek természeti, történelmi, kultúrtörténeti, tudományos vagy esztétikai szempontból a társadalom számára jelentősége van.

Ezeknek az értékeknek gyakran „csak” a helyi közösségek számára van jelentősége, mint például a népi vallásosság táji megjelenéseként egy-egy kápolnának, vagy a korábbi tájhasználat emlékeként egy-egy gémeskútnak, borospincének. Sok esetben viszont jelentőségük a helyi szinten messze túlmutat. Az egyedi tájértékek megállapítása és nyilvántartásba vétele a nemzeti park-igazgatóságok feladata, ugyanakkor a településrendezési eszközök tartalmaznia kell a tervezési területen található egyedi tájértékek felsorolását.

Kunhegyesen a halmokon kívül a malmok, gémeskutak, hidak, útszéli fészületek, határjelző dombok, pincék, harangtornyok, emlékművek, szobrok, épületek, építmények, fasorok, fák, stb tartozhatnak az egyedi tájértékek közé. Minden olyan természeti vagy emberi alkotás, amely az adott település, táj számára egyedisége vagy jellemzősége által meghatározó érték.

1.12.3.2 Nemzeti és nemzetközi természetvédelmi oltalom alatt álló vagy védelemre tervezett terület, érték, emlék

1.12.3.2.1 Nemzetközi természetvédelmi oltalom alatt álló területek a településen

Natura 2000

A Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság működési területén található HUH20145 Kecskeripusztá és környéke kódú és elnevezésű, kiemelt jelentőségű természetmegőrzési Natura 2000-es terület a város keleti közigazgatási határa mentén található.

Általános célkitűzés

A Natura 2000 terület természetvédelmi célkitűzése az azon található, a kijelölés alapjául szolgáló közösségi jelentőségű fajok és élőhelytípusok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése, fenntartása, lehetőség szerinti fejlesztése, valamint a Natura 2000 területek lehatárolásának alapjául szolgáló természeti állapot, illetve a fenntartó gazdálkodás feltételeinek biztosítása.

Élőhelyek: 1530 Pannon szikes sztyeppék és mocsarak

Fajok: Ürge (*Spermophilus citellus*), Mocsári teknős (*Emys orbicularis*), Kiszéskű aszat (*Cirsium brachycephalum*)

Specifikus célok és végrehajtandó intézkedések

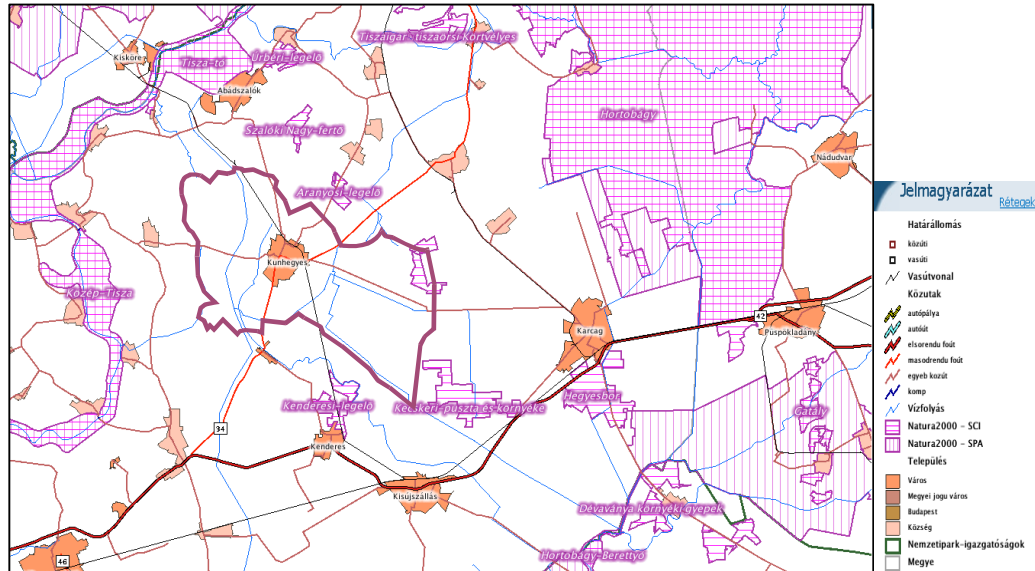
- A gyepterület jelenlegi állapotának fenntartását célzó legeltetési/kaszálási rendszer kidolgozása;
- A szikes gyepeken felferődő, gyomként jelentkező nád mechanikus módszerekkel (legeltetéssel és tisztító kaszálással) történő visszaszorítása;
- A területen lévő mocsarak, mocsárrétek és a másodlagos vizes élőhelyek vízellátottságának biztosítása;
- Az ürge állomány nagyságának és az állomány területi kiterjedésének megőrzése érdekében a magasabb, szárazabb részekben biztosítani kell az állandó rövid fűvű állapotot (ennek elérésére a legeltetés, ill. kaszálás is alkalmas);
- A kiszéskű aszat állományok védelme érdekében a mélyebb részekben (mocsárrétek) javasolt a mozaikos, hagyásterületes kaszálási gyakorlat megvalósítása, a kaszálási módok lehetőség szerinti diverzifikálása;

- Bolygatott részek gyepeinek rekonstrukciója gyommentesítő kaszálással, szükség esetén a gypavar felszámolása megfelelő időpontban végzett égetéssel.

Külön kiemelendők a padkás szikések, vakszik – foltokkal és szikerekkel a karcagi oldalon, a Bige-fertő mocsara a kunhegyesi oldalon.

6. térkép: Natura 2000 területek

Forrás: Természetvédelmi Információs Rendszer - <http://geo.kvvm.hu/tir/viewer.htm>

Az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrésztelkekről szóló 14/2010. (V. 11.) KvVM rendelet alapján Kunhegyesen az alábbi helyrajzi számok érintettek:

087/5, 097/6, 0101/4, 0102/2, 0103/5, 0103/6, 0103/7, 0103/8, 0105/9, 0105/15, 0105/16, 105/18, 0105/19, 0106/2, 0125/7, 0125/14, 0125/15, 0125/18, 0126/1, 0126/4, 0127/15

1.12.3.2.2 Nemzeti természetvédelmi oltalom alatt álló területek a településen

Nemzeti természetvédelem

Nemzeti természetvédelmi oltalom alatt álló területek lehetnek:

- Nemzeti park területe,
- Természetvédelmi terület,
- Tájvédelmi körzet,
- Ex lege lápok,
- Ex lege kunhalmok,
- Védett földtani alapszelvény,
- Védett természeti területek

Nemzeti park területe, Tájvédelmi körzet, Természetvédelmi terület, Védett földtani alapszelvény nem található a településen és nem is érinti.

■ Ex lege védett lápok, ex lege kunhalmok

Ex lege védett területek

A Kunhalmok részletes felsorolása az előző fejezetben.

A Hortobágyi Nemzeti Park által ex lege területek a várostól kifelé a Tiszagyendai út jobb oldalán a Kakat nyugati ágától a Nagykunsgai főcsatornáig terjed, baloldalon a horgásztóhoz vezető földúttól szintén a Nagykunsgai csatornáig terjed. A Hortobágyi Nemzeti Park által kimutatott ex lege területek listája helyrajzi számok szerint az 5. mellékletben található.

■ Védett természeti területek

Bigefertő – Törzkönyvi szám: 15/21/TT/87

Védett természeti területek

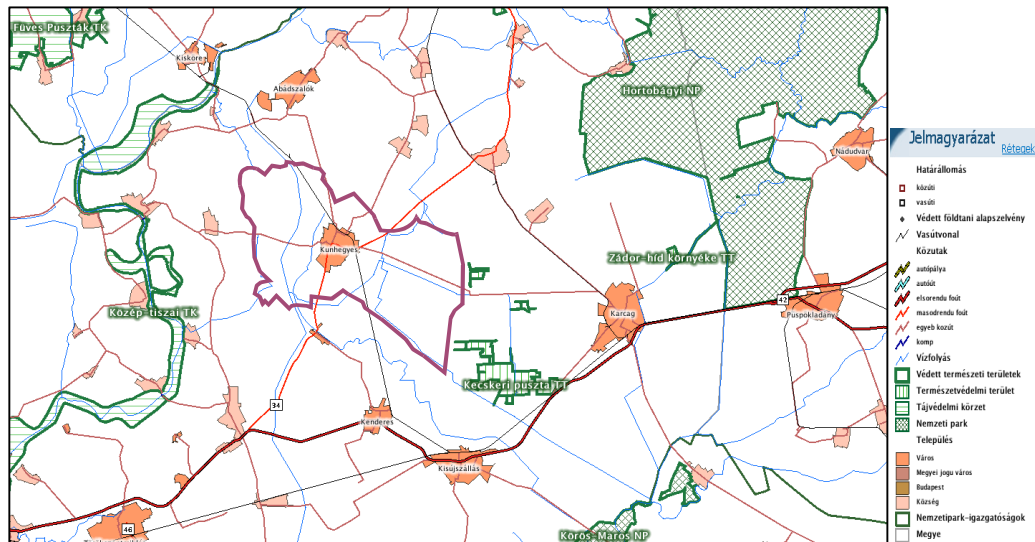
Kunhegyes keleti határában fekvő Bige-fertő az egykori Kakat-éren levonuló árvizek emlékét őrző mocsármaradvány. Kunhegyestől keletre 11 km távolságra fekszik ez a 75 hektáros, sziki legelőkkel szegélyezett mocsármaradvány.

A védettség indoka és célja: A Bige fertő mozaikosan fellelhető mocsármaradvány, sziki legelő és ősgyep jellegzetes növény- és állatvilágának megőrzése.

Védettségi szint: helyi jelentőségű természetvédelmi terület, védelmi kategória: TT

Kiterjedése: 75,2 hektár. Ebből fokozottan védett: 0 hektár (Hatályba lépés éve: 1987)
Érintett hrsz-ok: 0103/7, 013/8, 0125/15, 0127/11, 0127/13b, 0127/14

7. térkép: Védett területek

Forrás: Természetvédelmi Információs Rendszer - <http://geo.kvvm.hu/tir/viewer.htm>

Gergely halom

A védettség indoka és célja: A Gergely halom régészeti értéket is képviselő kunhalom, valamint löszgyep növényzetének - jellegzetes növénye a Tarackbúza (*Agropyron Cristatum*) – megőrzése.

Védettségi szint: helyi jelentőségű természetvédelmi terület, védelmi kategória: TT

Kiterjedése: 390 m². Ebből fokozottan védett: 0 m²

Érintett hrsz-ok: 0101/3.

■ **Védelemre érdemes természeti területek** (Barna Tamás felmérése (1999) alapján)

1. Csordás gyep - legelők
2. Kis gulyajárás - legelők
3. Fűzfás dűlő - legelők
4. Kárászos-laposi tölgyes Kárászos-lapason és Csordajáráson - erdők

■ **Helyi védelemre érdemes természeti területek**

Településszéli anyaggyödrök, melyek máig kiváló vízimadár – fészkelőhelyként (is) funkcionálnak. Így pl. a 34. sz főút melletti gödörnél a belterület keleti oldalán) a fokozottan védett cigányréce (*Aythya nyroca*) rendszertelen fészkelése említendő.

■ **Védett természeti értékek:**

1. **Holt Kakat-éri belvízelvezető csatorna** – Kunhegyes Város Önkormányzata tulajdonában lévő 318/4; 294; 406/1; 424; 454; 167; 483; 522; 672 hrsz-ú belterületek.
2. **Központi Park területe** – Kunhegyes Város Önkormányzata tulajdonában lévő kunhegyesi 1966, 1968, 1970, 1971, 1972 hrsz-on nyilvántartott ingatlanok.

1.12.3.2.3 Ökológiai hálózat

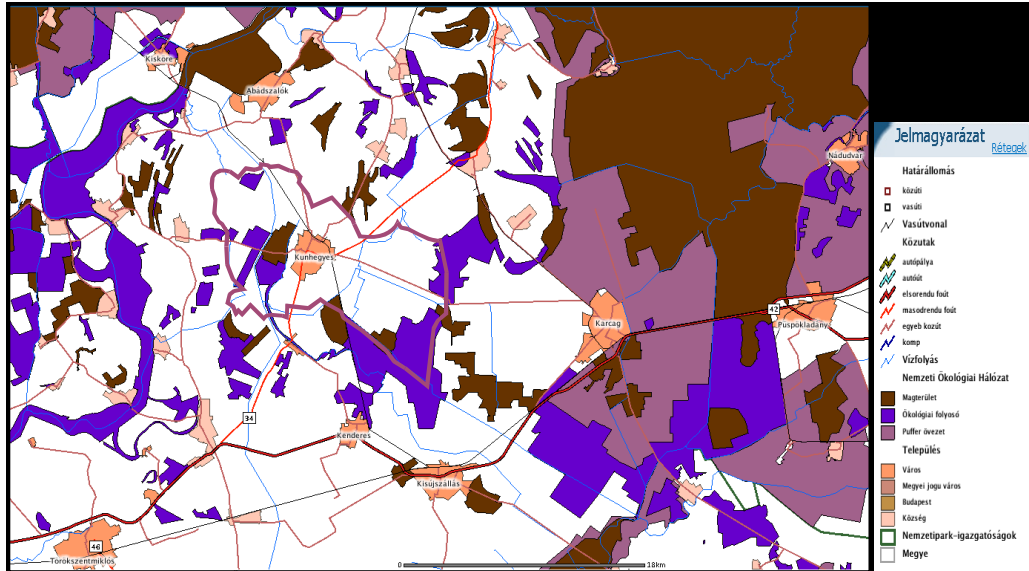

Az ökológiai hálózat funkcionális elemei, övezetei az alábbiak, melyek közül a magterület és az ökológiai folyosó megtalálhatók a település területén.

Ökológiai hálózat

Magterületnek nevezzük a hálózat foltszerű, tetszőleges kiterjedésű területeit, melyek ideális nagyság esetén a lehető legtöbb populációnak, illetve az ezekből felépülő életközösségeknek az élőhelyei és genetikai rezervátumai. – **A település érintett az övezettel.** A Magterületek a belterülettől nyugatra félkörben és a déli határ mellett találhatóak.

8. térkép: Magterületek, ökológiai folyosók Kunhegyes környékén

Forrás: Természetvédelmi Információs Rendszer - <http://geo.kvvm.hu/tir/viewer.htm>

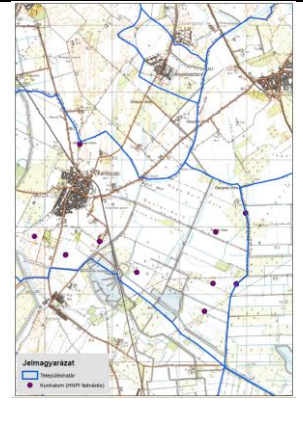

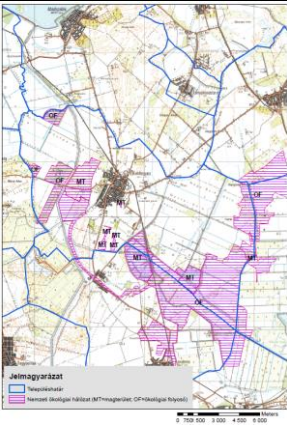
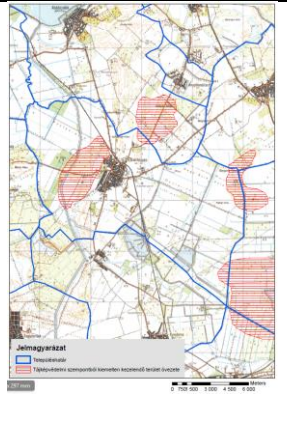
A magterületek közötti kapcsolatot a sávos, folytonos élőhelyek, vagy kisebb-nagyobb megszakításokkal jellemezhető élőhely-mozaikok, láncolatok, az úgynevezett ökológiai folyosók biztosítják. Ezek az élőhelyeket, élőhelykomplexumokat kötik össze, egyben biztosítják a génáramlást az egymástól elszigetelt populációk között. – **A település érintett az övezettel,** a belterülettől nyugatra, mintegy körbeöleli a várost, valamint többségében a dél, délkeleti településhatár mentén található széles sávban az ökológiai folyosó. Kisebb területek található a város észak-nyugati határszélén is.

A magterületek és a folyosók körül védőzónát (pufferzóna) kell kijelölni, ahol még a természetközeli élőhelyek aránya lehetőség szerint magas, feladatuk a magterületek és folyosók védelme az esetleges külső káros hatásoktól. – **A település nem érintett az övezettel.**

A Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság véleményében kérte az alábbi területek lehatárolásának pontosítását. A kapott adatszolgáltatás alapján lehatárolt területekkel a dokumentáció kiegészítése az alábbiakban történik meg. A részletes összehasonlítás a településrendezési eszközökkel, illetve a lehatárolások esetleges pontosítása a településrendezési eszközök módosításakor, illetve felülvizsgálatakor esedékes, jelen tervezési folyamatban a hatályos állapot ismertetése a feladatunk.

37. ábracsoport: Kunhegyes természetvédelmi, tájképvédelmi oltalom alatt álló, és természeti területeinek pontosított

Érzékeny természeti terület	Ex lege védett területek	Helyi jelentőségű védett természeti terület	Kiemelt jelentőségű természeti terület
			
Kunhalmok	Kunhalmok (VH felmérés alapján)	OTrT-Nemzeti ökológiai hálózat övezete, MT-magterület, OF-ökológiai folyosó	OTrT-Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület övezete
			

Forrás: Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság adatszolgáltatása

1.12.4 Tájhasználati konfliktusok és problémák kezelése

Tájhasználati konfliktusok

Konfliktus: A város nem rendelkezik tervszerűen kialakított, összefüggő csapadékvíz-elvezető rendszerrel. A település belvízmentesítése nem megoldott, pedig a terület igen belvízveszélyes. A városközpontban épült néhány zárt, illetve nyílt vízelvezető csatorna, a település többi részén viszont csak szikkasztóárkok találhatók. A terület altalaja kötött, a vizet kevésbé befogadó és átteresztő tulajdonságú, ezért a csapadék kisebb mennyiségénél is már felszíni összefolyások és vízborítások alakulnak ki.

Felszíni vizek rendezése: az ár- és belvízvédelmi művek korszerűsítése és fejlesztése, a kül- és belterületek összehangolt vízrendezése révén a településeket veszélyeztető események megelőzhetőek és kivédhetőek legyenek, ezáltal a bel- és külterületi infrastruktúra, a települési értékek, valamint a település lakosságának védelme megvalósul. Továbbá a csapadékvíz elvezető rendszer korszerűsítése és bővítése,

Konfliktus: Az állattartó telepek tevékenységük folyamán terhelik környezetüket. A nem megfelelően kezelt hígtrágya a talaj mellett befolyással van a vizekre és a levegőre, valamint terheli a Natura 2000 területeket, ökológiai hálózat elemeit is. A jelenlegi hasznosítás nem feltétlenül az igények, és a lehetőségek összhangját tükrözi.

Terhelhetőség vizsgálata, hígtrágyakezelés korszerűsítése: Ésszerűen mérlegelni kell, hogy az adott terület talajainak mekkora a terhelhetősége, és a mi az a hasznosítási forma, ami a hasznosítás szempontjából a legmegfelelőbb.

Konfliktus: Kunhegyes 2902, 2903, 2580. A MOL Nyrt. bezárt kunhegyesi telepén az üzemanyag-tároló és kiszolgáló létesítményeinek környezetében felszín alatti szénhidrogén szennyezés mutatható ki. A szennyezett talaj térfogata 5500 m³ (1999-es adat alapján).

Kármentesítés

Konfliktus: Új beépítésre szánt területek kijelölése (Tervezett iparterületek a település belterületének K-i, ÉK-i és az É-i részein kerülnének kialakításra.) A beépítésre szánt területek, elsősorban mezőgazdasági területeket foglalnak el, természet közeli területeket csak kivételes esetben érintenek.

Települési terület túlzott kiterjedésének, a belterületek összenövésének megakadályozása, az ökológiai hálózat folyamatosságának biztosítása Az új beépítésre szánt területek kijelölésénél szükséges figyelembe venni a tervezett úthálózat szerkezet-átalakító, területhasználat-módosító hatásait, valamint a védett, illetve védelemre tervezett természeti területek helyzetét, hiszen jelentős hatással vannak erre ezek a beavatkozások.

Konfliktus: Mezőgazdasági növénytermesztésből és állattartásból adódó talajkárosítás

Fenntartható fejlődés biztosítása, dinamikus egyensúlyon alapuló, környezetkímélő tájhasználat, melioráció, a talajba jutó nitrogén mennyiségének korlátozása. Biogazdálkodás, legelőgazdálkodás elősegítése a védett területeken

Konfliktus: A nagykunsági árvízi szükségtározó 2.82. számú ártéri öblözet része. A tározási helyszín a Tisza bal partján, a Tisza mai folyásától kissé távolabb a Nagykunsági-főcsatorna mentén, a Tiszabura – Abádszalók közút, illetve Tiszagyenda – Kunhegyes közút közötti részén található. A tározó K-i határát a Nagykunsági-főcsatorna jobb parti töltése képezi, melynek kismértékű magasítása, erősítése szükséges. Ny-i, DNy-i határát többségben a Tiszafüred-Kunhegyesi-sík egyik legjellegzetesebb, löszös homokkal fedett hosszanti buckás, szélbarázdás felszínű magaspartja, kisebb részben e dombokat összekötő új töltés alkotja. Északon a Tiszabura-Abádszalók közötti 3216 sz. közlekedési út, délen a Tiszagyenda-Kunhegyes közötti 3222 sz. közút határolja, amelynek mentén új töltéseket kell építeni. A tározótérben mezőgazdasági művelésű területek, többségében rét, legelő, szántó, kis részben erdő, mocsár, út és csatorna található. A tározótérben található a Nagykunsági-főcsatorna jobb partján az Abádszalók-Kunhegyes települések közös szennyvíztisztító telepe.

Erdősítés, és hosszabttávú gazdálkodási elképzeléseket segítő gyümölcsösök telepítése. Az erdősítésre, gyümölcsfa-ültetésre kiválasztott területet a (tényleges védvonal megépítése után) megfelelő talajvizsgálatokat követően erdészeti, illetve szakirányú telepítési terv szerint kell megvalósítani.

Konfliktus: Tanyaközpontok, meglévő és felhagyott majorságok, állattartó telepek esetében egyre több az üresen álló, tájképet rontó és környezetet károsító, vagy alig kihasznált gazdasági épület a külterülete.

Rekultiváció, revitalizáció. A meglévő tanyai, vagy/és mezőgazdasági üzemi területeket turisztikai célú állattartása, terménytárolás, élelmiszer feldolgozó ipari-gazdasági hasznosítású terület fejlesztésével. Tájba illesztés, mezővédő erdősávok fasorok telepítése.

1.13 Zöldfelületi rendszer vizsgálata

Zöldfelületek

Egy település szerkezetében és környezetében a zöldfelületek szerepe többértű, ebből következően a zöldfelületi ellátottság meghatározásánál is több szempontot kell figyelembe venni. A zöldfelületi rendszer és elemei javítják a város **ökológiai** adottságait, befolyásolják a városi **klímát**, levegő minőséget. **Funkcionális** szerepük jelentős, a közparkok, játszótérek egyes használati értékét döntően meghatározzák. Nem utolsó sorban a települések, utcák képi megjelenésének formálásában játszanak nagy szerepet.

A városi telepített zöldfelületek kiterjedése meghatározza a városi élet körülményeit a város levegőminőségének javításával, a zajártalom csökkentésével. A sűrű beépítésből adódóan hősziget jelenség alakulhat ki, ami elsősorban a lakott területek, ipari területek hőmérsékleti többletét okozza.

A hősziget effektus érvényesülése a legszorosabb kapcsolatban a lakóház-, illetve épületsűrűséggel áll. Általánosan megállapítható, hogy a beépítettség 10%-os növelése nyugodt időjárási helyzetben 0,2-0,4 C-os hőmérséklet-többletet jelent egy város belső területein.

Egy kisebb zöldfelület is képes a városi klíma kedvezőtlen hatásait javítani. A növények klímajavító hatása következtében a megfelelően nagy kiterjedésű parkok, többszintes növényállományukkal a városi levegő páratartalmának növelésén kívül az átszellőzést is javítják.

Ezen feladatokat egy település zöldfelületei hatékonyan akkor tudják ellátni, ha **zöldfelületek rendszert alkotnak**. (Egy település zöldfelületi rendszerét az elsősorban kondicionáló hatású zöldfelületek szerkezeti és funkcionális kapcsolatban álló összessége képezi kül- és/vagy belterületen.)

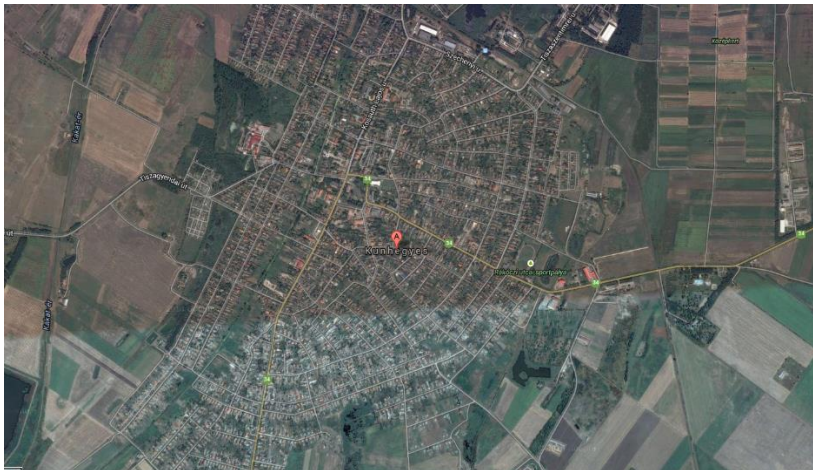
1.13.1 A települési zöldfelületi rendszer elemei

Kunhegyes zöldfelületei a város kompatságának köszönhetően elkülönülnek települési és településen kívüli zöldfelületek. Sajnos kertek, vízfolyások és utak mentén csak kevés kapcsolat biztosított a városi szövetben lévő zöldfelületi elemeknek a városon kívüli zöldfelületi elemekkel. A 38. ábrán látható légifelvétel és a TSZT is jól mutatja.

Zöldfelületi rendszer

Jól látszik, hogy település fejlődésével a telkek és a zöldfelületet biztosító kertek hogyan zsugorodnak. A mezővárosokhoz hasonlóan közösségi, vagy reprezentatív zöldfelületek legfeljebb a templomok környékén vagy a városháza környékén alakultak ki a várossá fejlődés során. A tudatos várostervezésnek köszönhetően azonban utólag igyekeztek megteremteni a közösségi zöldfelületeket.

38. ábra: Légi felvétel Kunhegyesről

Forrás: <https://maps.google.hu/maps>

Bár Kunhegyes köztéri fejlesztésre alkalmas területekkel bőven rendelkezik, csak kevés van annak kialakítva. A város sajátos hangulatát biztosítja, hogy a kompaktság ellenére a városi szövetbe bekúsznak a külterületi jellegű, rétek, szántók, vízfelületek, amelyek a beépítés szabályosságát oldják, a várost barátságosabbá, élhetőbbé tehetik.

A város zöldfelületi rendszere összetett, sokféle elemből áll. A város zöldfelületi rendszerét vonalas és felületi elemek alkotják amelyek különböző, több területfelhasználási egységhez tartozhatnak.

Felületi elemek külterületen

- vízfolyások, menti erdős-ligetes állományok
- tavak, morotvák, szikes tavak és ezek melletti növényállomány
- közlekedési területek menti úgynevezett közlekedési zöldfelületek – utak telkén belüli zöldfelületek
- gyümölcsösök, szőlőültetvények
- erdőterületek
- kertes mezőgazdasági területek
- az időszakos növényborítottságú szántók

A településen belüli zöldfelületi elemek

- a közparkok, közkertek
- a lakó- és egyéb területfelhasználási egységek kertjei
- a temetők
- az intézménykertek (oktatási, egészségügyi, rekreációs)
- kiskertes lakóterületek kertjei
- sportterületek, sportpályák

Vonalas zöldfelületi elemek külterületen

- kisebb vízfolyások, patakok menti növényzónák
- út menti cserjés-erdős növényzónák, fasor
- szántók, legelők határán található cserjesáv, fasor

Vonalas zöldfelületi elemek belterületen

- vízfolyás menti növényzónák
- fasorok

1.13.1.1 Szerkezeti, kondicionáló szempontból lényeges, a zöldfelületi karaktert meghatározó elemek

Az egyik legjelentősebb zöldfelületi elem a **Szabadság tér**, amely minden szempontból a település központja. A Szabadság tér térfalát körben többnyire főbb intézmények: a Polgármesteri Hivatal, a Könyvtár, a Művelődési Központ, a Kossuth utcai Általános Iskola, a Református Általános Iskola és a Református Templom. A tér barokk kertet idéző kialakításával, idős örökzöld és lombhullató növényállományával helytörténeti és történelmi emlékhelyekkel, felújított játszótérével értékes eleme a városnak. Helyi védelem alatt áll.

Jelentős
zöldfelületek

Megtörtént a padok cseréje, ivókút, szobrok elhelyezése, pihenőkert kialakítása, körbevezető sétaut építése. A játszótér környékének zöldfelületi felújítása is a közelmúltban valósult meg. (Különböző korcsoportok számára kombinált játszószerkezetek kerültek elhelyezésre az új előírásoknak megfelelően, hangulatos pihenőhelyeket. A díszburkolattal ellátott kerti úthálózat által felosztott parkrészek belső kertjeinek növényanyagát részben teljesen újratelepítették.

Az utcák általában többé-kevésbé fásítottak, de egységes fasor kevés helyen található, azok is csak rövid szakaszon kialakítottak. Ennek ellenére **a város központba vezető főutak** meghatározó zöldfelületi elemek az út két oldalán lévő széles zöldfelületekkel, vegyes – tulajdonosi hozzáállástól, gondozás intenzitásától függő – utcaképpel. egyik ilyen értékes elem a Kossuth Lajos utcán és a

Széchenyi utcán a központból kifelé haladva mindkét irányban egyre hiányosabbá váló majd megszűnő platánfa fasor. Kunhegyes utcahálózata jellemzően fásított, de a meglévő faállomány mind korát, mind fajösszetételét, mind egészségi állapotát es dekorativitását illetően nagyon vegyes. A fásítások csak kevés esetben jelentenek egész utcára vonatkozó fasort, inkább csak utcaszakaszokhoz köthetőek. Akácok, gyümölcsfák, nyarok és a legkülönbözőbb díszfák egyaránt előfordulnak a fasorok faállományában.

A **református templom kertje** igen szép, idős faállománnyal rendelkezik.

A **Városi Strandfürdő** intenzíven fenntartott és idős növényállománya miatt, kertépítészeti értéke kevesebb.

A **város temetői** elsősorban kiterjedésük miatt fontos meghatározó elemei zöldfelületi rendszernek. A temetők kialakítása, növényborítottsága, fenntartása függ a felekezeti hovatartozástól, szokásoktól. Területileg a legnagyobb a Tiszagyendai út két oldalán lévő református temető. A ravatalozóhoz nyírt fagyalsövénnyel és vérszilva fasor vezet. A ravatalozót urnakert veszi körbe. A temető nincs körbekerítve és fa-cserjesor sem szegélyezi. A sírokon örökzöldek, virágkiültetések, néhol fák láthatók. A Dózsa György utca végén lévő temetőben kopjafák és kőkereszt fogadja az érkezőt. A temetőben pedig örökzöldekkel beültetett sírok és koros értékes kő- és kovácsoltvas fejfák, keresztek találhatók, melyeket a ráfutott borostyán tesz meghittebbé. A Malom utcai öreg temető sajnos jelenlegi állapotában nem kegyeleti hely. A rendezetlen zöldterületet fiatal akácok és felnövekedett lágyszárúak teszik átláthatatlanná.

A Kunmadarasi út mentén lévő **Szabadidő-központban** két használatban lévő gyepes játéktér is található. A bezárt sütőüzem szomszédságában teljesen felszerelt (salakos futópályával is körbevett) fagyalsövénnyel, kerítéssel lehatárolt, épített lelátóval minden igényt kielégítő gondozott sportközpont és műfüves pálya üzemel.

A **Kunhegyesi Nagy László Szakképző Iskola, Gimnázium és Kollégium** kertjei a legápoltabbak, legszebbek az iskolakertek közül. Értékes növényzetük gazdagítja a város zöldfelületét és az utcaképet is.

Az **óvodakertek** méretüket tekintve nem túl jelentősek, de gondozottak, ápoltak, rendezettek, játszóhelyekkel, korszerű, újonnan létesített játszószerekkel is ellátottak.

A **Holt-Kakat-ér** ökológiai értéke és potenciális zöldfelületi szerepe miatt értékes.

Az Ágota utca és Kossuth Lajos utca sarkán található közkert funkciójú **Kun emlékpark** ugyan elmarad a Karcag harában lévő hasonló nevű emlékpark jelentőségétől, kertépítészeti sem jelentős, ugyanakkor a település egyik főútja mellett fontos zöldfelülethálózati elemmé válhatna a válogatott örökzöld cserjéknek köszönhetően.

A Városi Sporttelep mellett lévő **tavak környezete** ökológiai és esztétikai okokból jelent értéket.

Malom utca, Bródy S. utca sarkán lévő **kegyeleti park** kiterjedése, elhelyezkedése és funkciója miatt. Sajnos ez is kihasználatlan lehetőség a város zöldfelületi rendszerében. Különösen, hogy mellette található a záportározó.

1.13.1.2 Zöldfelületi ellátottság értékelése

A zöldfelületek értékelése

1. Belváros

A főutcák mentén széles zöldsávok találhatóak, ami mellett a telekméretek is megfelelőek. A telkek elaprózódásával ugyan gazdálkodásra már csak kevés esetben alkalmasak, ugyanakkor a rekreációra való alkalmasságuk megfelelő.

2. Kis- és kertvárosias lakózóna

A belvároshoz közvetlenül csatlakozó lakóterületeken megmutatkoznak a mezővárosi karakter jellemzői a zöldfelület minőségében és nagyságában is. A lakótelepi, kisvárosias rész zöldfelületeinek szerkesztése tudatos, ugyanakkor a megvalósítás félbemaradt, vagy a fenntartás és fejlesztések elmaradtak.

A szolgáltatási funkció bővülésével a telekhasználatok megváltoztak. A szolgáltatás jellege szerint a telkek burkoltsága, vagy zöldfelülettel való ellátottsága is függ. Szintén a funkciótól függően kialakított az előkert minősége is.

A belvárost körbefogó lakóterületeken a kertben inkább minőségi változások követhetők nyomon. A hátsó konyhakert mérete csökkent, míg a pihenést szolgáló kertrészlet nőtt. A nagy kertekkel rendelkező telkek hátsó része sok esetben műveletlen, vagy extenzíven fenntartott.

A közösségi térként szolgáló zöldfelületi kialakítás szinte mindenhol hiányzik. Jellemzően, ahol a hely adott, ott is fejlesztés nélkül állnak üresen. Az üresen álló telkek jellemzően csak gyeppel borítottak. Több helyen fásított terek is állnak fejlesztésre várva. (Pl.: Tiszagyendai utcában a temető mellett).

3. Falusias lakóterületek

A városrész a falusias légkör jegyeit megtartotta. Továbbra is intenzív fenntartású, növénytermesztésre használt kertek találhatóak, ahol csak kisebb mértékben jelennek meg a pihenő funkciók, és azok is kisebb felületi arányban. Már jellemző a haszonállat tartás, ami a zöldfelület minőségét az állatfaja és annak tartási szokásai alapján veszi igénybe. A város szélén lévő tavak, erdőfoltok, kihasználatlan potenciális rekreációs lehetőségek a városban élők számára.

4. Agráripari zóna

A város jelentős agráripari területei a városközponttól és a belterülettől nyugatra helyezkednek el, itt mezőgazdasági telephelyek és feldolgozóüzemek találhatóak. A városrészt funkcionálisan választja szét a Holt-Kakat-ér mint ökológiai folyosó. A városrészben intézményi funkciók az óvoda, családsegítő, gyermekjóléti szolgálat, a Kunhegyesi Általános Iskola, Alapfokú Művészetoktatási Intézmény és Szakiskola. A városrészben található a város legismertebb szálláshelye a Szélkakas Fogadó a MOL töltőállomás szomszédságában, a Tiszagyendai úton a 2010-ben nyitott Malom Vendéglő bővítette szolgáltatásait és 2014-től modern szálláshelyet is kínál a Malom Fogadóban.

5. Ipari – gazdasági zóna

A telephelyek mérete, kora és funkciója vonatkozásában különböző minőségű zöldfelületekkel rendelkeznek. A régebbi telephelyek környezetében idős fák és cserjék is találhatóak, míg az új telephelyek körül többnyire gyeses felületek, fiatal cserjék találhatóak a magas arányú burkolt felület mellett. Mind a telekhatárok mentén, mind a belső úthálózat mentén van lehetőség a zöldfelületek minőségének és mennyiségének növelésére.

6. Mező – erdőgazdálkodás területek

A város körül és a szomszédos településeken is jellemző mezőgazdasági terület-felhasználás mellett kisebb foltokban történik az erdőgazdálkodás, amit látványában megtörnek a halastavak, felhagyott bányagödörök.

Zöldfelületi
konfliktusok

1.13.2 A zöldfelületi rendszer konfliktusai, problémái

Konfliktus: Fasorok hiánya, utak menti zöldfelület csak részben fásított

Tudatos fásítás, növénytelepítés.

Konfliktus: Kihaszánlatlan zöldfelületek.

Fokozatos, ütemezett, fejlesztés szakági tervezők bevonásával.

Konfliktus: A várostól távolodva hiányoznak a fő és mezőgazdasági utak, valamint a vízfolyások mellőli fasorok, mezsgyesávok.

Tudatos növénytelepítés.

1.14 Az épített környezet vizsgálata

1.14.1 A területfelhasználás vizsgálata

1.14.1.1 Településszerkezet történeti kialakulása, a településszerkezet vizsgálata és helyi sajátosságok vizsgálata

Kunhegyes történeti kialakulását a 1.7.3.1 fejezet tartalmazza.

Településszerkezet

1.14.1.1.1 Kunhegyes településszerkezetének fejlődése

Kunhegyes utcás, tanyás település kuriális jellegű oszlopos parasztházakkal.

Az első katonai felmérés térképen jól látható a város mai szerkezetének alapja, jól láthatók a ma is meghatározó főutak, az egykori sóút (ma 34. sz főközlekedési út), a tiszagyendai út, valamint a Kakat ér mellett a szalóki út. A város fejlődése ehhez a formához történő fokozatos hozzájárulással bővült. A második katonai felmérésen láthatók a fő utak, valamint a külterületen meghatározó majorok és a halastó területe is.

A település utcahálózata sugaras szerkezetben alakult, az utak menti szabályos struktúrájú beépítéssel, a tömbbelsőkből összefüggő kertesekkel. A település terjeszkedése a sugaras szerkezet térbeli fejlődésével alakult. A településszerkezetre a központi részen a halmazos szerkezet jellemző, a kisméretű szabálytalan telkekkel, a szűk utcákkal. A belső mag körül később alakult lakógyűrű szerkesztett telekosztást mutat, ez szabályos alakú és méretű telkeket, illetve utcahálózatot eredményezett.

A városközpontban helyenként zártosított beépítés mutatkozik, a lakóterületekre ugyanakkor az oldalhatáros beépítés a településközpontban előkert nélkül, az egyéb településrészekben előkerttel. A tömbbelsőkből jelentős összefüggő zöldfelületek, magánkertek alakultak.

A gazdasági és az egyéb különleges területfelhasználású területek a lakóterületek peremterületein települtek. A külterületen a mezőgazdasági területekbe ékelődve elszórtan található majorok, erdőterületek és tanyák. A mezőgazdasági területeket földutak és meliorációs árkok rendszere strukturálja.

A kialakult és tervezett településszerkezetet a TSZT részletesen meghatározza, a koncepcióban meghatározott kompakt kisváros követelménynek megfelelően.

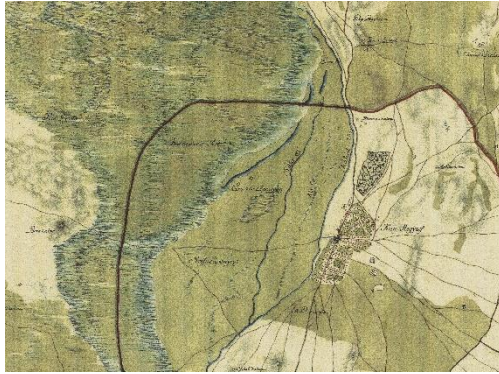
A TSZT az új funkciók befogadásához és a belső fejlődés területi igényeinek kielégítéséhez jellemzően a belterület tartalékait javasolja felhasználni a kisvárosi léptéket megtartó intenzitásnövekedés megtartásával.

A lakóterületek vonatkozásában a kialakult lakóterületek intenzívebb, de túlszűfoaltságot nem eredményező hasznosításra fekteti a hangsúlyt, a terv új lakóterületek számára nem biztosít területet.

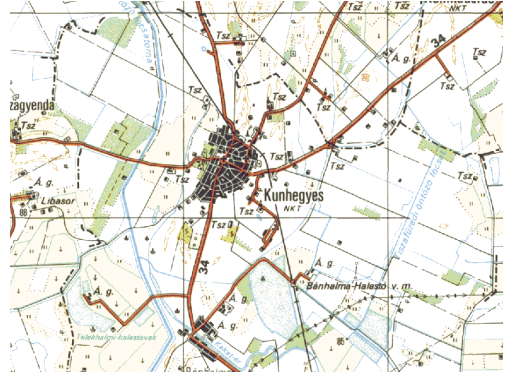
39. ábracsoport: Kunhegyes településstruktúrájának a fejlődése

Kunhegyes I. katonai felmérésének térképe

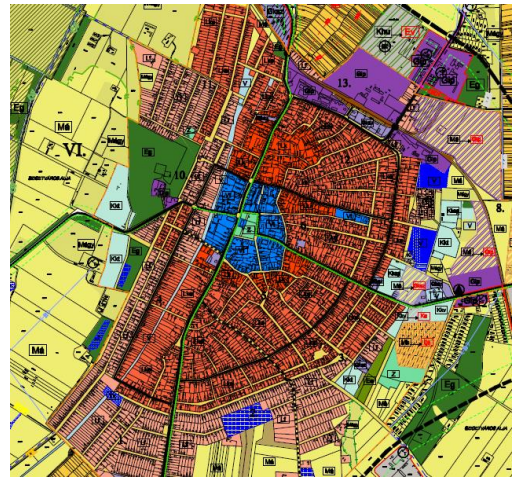

Településstruktúra az I. katonai felmérés idején

Kunhegyes II. katonai felmérésének térképe

A mai településstruktúra

A gazdasági funkciók területi növekedésére a belterülethez közvetlenül csatlakozó jelenleg még beépítetlen területeket határozza meg. Az egymást zavaró funkciók (pl. iparterület és lakóövezet) térbeli elkülönítésének érdekében az iparterületek további fejlesztéseit elsősorban a meglévő gazdasági rendeltetésekhez kapcsolódva szervezi.

Kunhegyes szerkezetével és az épületállománnyal kapcsolatos fejlesztések kiemelt célja, hogy a városi életforma hosszú távon felértékelődjön, ezzel összefüggésben az épített környezet olyan fejlesztése a cél, amely a város gazdasági, társadalmi, környezeti hatékonyságának növelését, az életminőség javításával és a város karakterének megtartásával összhangban szolgálja.

A települési karakterképpel kapcsolatos elvárások mindez idáig nem fogalmazódtak meg, de ebbe a körbe tartozhat a közterületek folyamatos humanizálása és állapotuk javítása a városközpont köztereinek tudatos bővítése, minőségük javítása, és a környező beépített területek funkcióval történő feltöltése. A közterületek mellett a gazdasági és közfunkciókat betöltő épületállomány ütemezett megújítása is elengedhetetlen, elsődlegesen az önkormányzat tulajdonában lévő ingatlanok rekonstrukciójával. A cél az, hogy a fizikai jellegű felújítások hozzájáruljanak az adott épület és az érintett városrész funkcióinak megerősítéséhez és bővítéséhez.

Kihívást jelent a város külső megközelítési viszonyainak fejlesztése, ebben pozitív változása akkor érvényesülhet, ha kiépülnek azok a közlekedéshálózati elemek, melyek a várost a megye többi településével és az országos hálózatokkal összekötik. Kunhegyes belső megközelíthetőségének és elérhetőségének kiemelt problémája, hogy a város gyűjtőhálózata nem felel meg a mai kor követelményeinek. Elsődleges fontosságúnak tekintett a vasúti közlekedés fenntartása is.

53. táblázat: Települési adatok

Terület besorolása	Területe (ha)
A település igazgatási területe:	14894
Belterület	696
Külterület:	13958
Zártkertek területe (a TSZT üdülőterületként határozza meg).	240

Városrészek

1.14.1.1.2 A városrészek**1. Belváros**

A belváros alapvetően a településközpont területe. A belvárosban az intézmények kivételével a rendeltetések a lakó rendeltetéssel vegyesen települtek, fő funkciók az intézményi, a kulturális és a kereskedelem – szolgáltatás. A Szabadság tér környezetében található a főbb intézmények, így a Polgármesteri Hivatal, a Könyvtár, a Művelődési Központ, a Kossuth utcai Általános Iskola, a Református Általános Iskola és a Református Templom. A belváros egy részét a településközpont területét a TSZT településközponti vegyes területfelhasználásban határozza meg a rendeltetési szabadság és az intenzívebb beépíthetőség érdekében.

2. Kis- és kertvárosias lakózóna

A belvároshoz közvetlenül csatlakozó lakóterületeken megmutatkoznak a mezővárosi karakter jellemzői. A területen elszórtan jelennek meg a kereskedelmi – szolgáltató és egyéb gazdasági vagy intézményi funkciók. A zónában (F–F+2) zártosú, szabadonálló, oldalhatáros, illetve (F+3) úszótelkes „lakótelepi” beépítés is megtalálható. A belvárost körbefogó lakóterületek a városiasabb életvitelt tükrözik, de még ma is megtalálható az apróbb telkeken az állattartás, ami konfliktusforrás. A közelmúltban elsősorban a település belső részén és a kerthasználatban történt változás, konyhakert helyett inkább a füvesített belső udvarokat alakítanak ki.

3. Falusias lakózóna

A városrész a falusias légkör jegeit hordozza (nagyobb telkek, oldalhatáros beépítés, nagy udvarok, gondozott kertek) illetve a mezőgazdasági jelleggel összefüggő életvitelt és telekhasználatot mutatja. Itt jellemző a haszonállat tartás, és a konyhakerti növénytermesztés, a nagyobb telkeken kiskereskedelmi célból is természetnek növényeket.

A városrészben található intézmények a Kossuth utca mentén találhatóak. A településrész központi zöldterülete a Kun emlékpark. Az elszórtan elhelyezkedő kereskedelmi és szolgáltató egységek mellett, a vendégházak nagy része is ebben a zónában található.

4. Agráripari zóna

A város jelentős agráripari területei a városközponttól és a belterülettől nyugatra helyezkednek el, itt mezőgazdasági telephelyek és feldolgozóüzemek találhatóak. A városrészt funkcionálisan választja szét a Holt-Kakat-ér mint ökológiai folyosó. A városrészben intézményi funkciók az óvoda, családsegítő, gyermekjóléti szolgálat, a Kunhegyesi Általános Iskola, Alapfokú Művészetoktatási Intézmény és Szakiskola. A városrészben található a város legjelentősebb szálláshelye a Székkakas fogadó is, a MOL töltőállomás szomszédságában.

5. Turisztikai és rekreációs zóna

A város rekreációs területe a 2007-2008. évben felújított Városi Strandfürdő területén és annak környezetében található. A területhez tartozik a volt Munkásórbázis, és a város sporttelepe jelentős méretű zöldterületek tóval, vízfelülettel. A rekreációs zónában folyamatosan üzemelő (nem szezonális) idegenforgalmi központ létrehozása tervezett.

6. Ipari – gazdasági zóna

Az ipari – gazdasági zóna a város ÉK-i peremterületén található, ahol az ipari területfelhasználás a jellemző működő és bezárt üzemekkel. A privatizációt követően a térség nagyobb foglalkoztató gyárai megszűntek, és kisebb vállalkozások alakultak ki, ezek némelyike mára jelentős gazdasági szereplővé nőtte ki magát. Az ipari zónában a jellemző tevékenységek a vasipari, faipari és az

elektronikai összeszerelés, megjelenik továbbá a gépgyártás, a műanyag feldolgozás és a nyílászárógyártás.

A város munkahelyteremtés, gazdasági beruházás fejlesztés célra alapvetően két területet határozott meg, erről az 1.14.1.4. fejezetben.

7. Mező-erdőgazdálkodási zóna

A külterület területhasználatára a tradicionális mezőgazdasági termelés a jellemző. A külterület szerkezetét és területfelhasználását egyaránt meghatározzák a halastavak. Árvizes időszakban a külterület szerkezetét jelentősen megváltoztatja az árvízi szükségtározó. A tározó a település észak-nyugati külterületének jelentős részét érinti.

A település termőföldjeinek művelési ágak szerinti megoszlását, területét, %-os megoszlását, illetve **a minőségi osztályok** értékelése a jelenlegi vizsgálatnál részletesebb elemzést igényel, mely a stratégiakészítés szempontjából nem releváns, illetőleg a fejezet egyébként is túlzott terjengőssége okán, a vizsgálat egyenszilárdságának megőrzése miatt nem célszerű. A fejezetek vizsgálata, kifejtése településrendezési dokumentumokhoz, azok közül is elsősorban a helyi építési szabályzat készítésének alátámasztásához válhat szükségessé, de akkor sem minden esetben. A településfejlesztési dokumentumokhoz, léptékük és átfogó szerepük miatt nem szükséges a vizsgálat elvégzése. A fejlesztési szándékok konkrét megvalósíthatósági, illetve engedélyezési, kivitelezési terveinek készítéséhez, megalapozásához a konkrét terület esetében viszont el kell végezni a vizsgálatot. Tájékoztatásul a mai tájhasználat bemutatásához az 1.12.2 Tájhasználat, tájszerkezet fejezetnél szerepel az 52. számú táblázatban a művelési ágak területi aránya.

1.14.1.2 Beépítésre szánt és beépítésre nem szánt területek

1.14.1.2.1 Beépítésre szánt területek a településszerkezeti tervben

Beépítésre szánt területek

Lakóterületek

- A belterületi lakóterületek zöme **kertvárosias lakóterület** területfelhasználásba sorolt (szs: 0,6 m²/m²).
- A belterület peremterülete és külterületen a Vitéz–sor területe **falusias lakóterület** területfelhasználási kategóriába került (szs: 0,4 m²/m²).
- A belterület központi, intenzívebb beépítésű lakó- és intézményi területei **kisvárosias lakóterület** területfelhasználási kategóriába került (szs: 1,0 m²/m²).
- A TSZT lakóterület fejlesztésére újonnan kijelölt területeket nem tartalmaz a Településfejlesztési Konceptióval összhangban.

Településközponti vegyes területek

- A belterület központi, intenzívebb beépítésű, jellemzően lakó és vegyes rendeltetésű területei településközponti vegyes területként meghatározottak (szs: 1,4 m²/m²).

Kereskedelmi – szolgáltató gazdasági területek

- A szolgáltatói, kereskedelmi célokat ellátó vállalkozások területe a település belterületének több pontján, és a külterületen kereskedelmi – szolgáltató gazdasági területként meghatározott (szs: 1,2 m²/m²).

Ipari gazdasági területek

- A bel- és külterületen lévő iparterületek, valamint ipari fejlesztésre kijelölt területek ipari gazdasági terület területfelhasználásba besoroltak (szs: 1,5 m²/m²).

Beépítésre szánt különleges területek, amelyek a rájuk gyakorolt hatás miatt védelemre szorulnak:

- A belterületen tervezett sportcsarnok területe beépítésre szánt különleges sportcsarnok területfelhasználásba sorolt (szs: 0,6 m²/m²).
- A termálvízű gyógyfürdő területe a „Bagoly – ligetben” beépítésre szánt különleges termálstrand területfelhasználásba sorolt (szs: 0,6 m²/m²).

- A meglévő szállodai szolgáltatás területe a belterületen beépítésre szánt különleges idegenforgalmi célú terület területfelhasználásba sorolt (szs: 0,6 m²/m²).

Beépítésre szánt különleges területek, amelyek a környezetükre gyakorolt hatásuk miatt, azok környezete szorul védelemre:

- A külterületen elszórtan elhelyezkedő meglévő majorok, állattartó telepek területei beépítésre szánt különleges állattartó telepek területfelhasználásba soroltak (szs: 0,6 m²/m²).
- Belterületen a meglévő lovarda területe beépítésre szánt különleges lovarda területfelhasználásba sorolt (szs: 0,4 m²/m²).

Üdülőterületek

- A Városi Strandfürdőhöz közeli belterületi területeken tervezett üdülési célú területek hétvégiházás üdülőterület területfelhasználásba soroltak (szs: 0,2 m²/m²).

1.14.1.2.2 Beépítésre nem szánt területek a településszerkezeti tervben

Beépítésre nem szánt különleges területek, amelyek a rájuk gyakorolt hatás miatt védelemre szorulnak:

- A települési sportpálya területe különleges beépítésre nem szánt sportpálya területfelhasználásba sorolt (szs: 0,2 m²/m²).
- A települési temetők és kegyeleti parkok területe különleges beépítésre nem szánt temetők és kegyeleti parkok területfelhasználásba sorolt (szs: 0,2 m²/m²).

Beépítésre nem szánt különleges terület, amelyek a környezetükre gyakorolt hatásuk miatt, azok környezete szorul védelemre:

- A települési várastér területe különleges beépítésre nem szánt várastér terület területfelhasználásba sorolt (szs: 0,2 m²/m²).

A közúti közlekedés területei

- A TSZT-ben a területrendezési tervek alapján új főúti és mellékúti kapcsolat, továbbá regionális kerékpárút tervezett.

Meglévő főhálózati elemek:

- a 34. számú Tiszafüred - Fegyvernek országos főút,
- a 3217. sz. számú Kunhegyes – Tiszaszőlős összekötő út,
- a 3221. sz. Kunhegyes – Abádszalók összekötő út,
- a 3222. sz. Tiszagyenda – Kunhegyes összekötő út.

Tervezett főhálózati elemek:

- a 34. sz főút elkerülő szakasza,
- Gyöngyös irányába az M3 autópályáig - Kunhegyes igazgatási területén meglévő országos mellékút fejlesztésével (3221. Kunhegyes – Abádszalók országos mellékút) - tervezett főút, továbbá
- Karcag irányába tervezett országos mellékút,
- a Jászságot a Kunsággal összekötő (Jászsalsószentgyörgy – Kunhegyes) tervezett országos mellékút.

Tervezett regionális kerékpárút: a meglévő 34. sz főút mellett, és a meglévő országos mellékutak mellett.

- Kötőpályás közlekedési terület a Kál-Kápolna – Kisújszállás 102-es számú regionális vasúti hálózat vasúti területe.

A zöldterületek és a zöldfelületek

Kunhegyesen a legjellegzetesebb zöldterülete a park a Polgármesteri Hivatal előtt. Az összefüggő nagyterjedésű zöldfelület az elmúlt években pályázati forrásból újult meg. A park egy részén Európai Unió előírásoknak megfelelő játszótér került kialakításra, míg a park másik oldala pihenőhely köztéri szoborral, utcabútorokkal. A közparkok hiányát az intézménykertek hivatottak pótolni.

Zöldterületek,
zöldfelületek

- Jelentős közhasználatú zöldfelületek: a sporttelep és mellette lévő szabadidőpark, a Városi Strandfürdő és a mellette lévő egykori munkásőr bázis területe, a Holt-Kakat ér belterületi szakasza.
- Temetőkertek: a Tiszagyendai út két oldalán lévő református temető, a Dózsa György út végén található és a római katolikus temető mellett lévő lezárt izraelita temető.
- Nem közhasználatú zöldterületek: a város Bige fertőként ismert része a védett területen kívül fekvő különösen szép zombékosaival jellemezhető mocsár.

Az erdőterületek

- A külterület erdőterületeinek nagyobb része gazdasági erdőterület területfelhasználásba sorolt.
- A „Vásárhelyi liget” erdőterülete a belterületen turisztikai célú erdőterület területfelhasználásba sorolt.
- A lezárt hulladéklerakó területén védelmi célú erdőterület tervezett a lerakó rekultivációja után.

Mezőgazdasági területek

- A legelő, gyeperő, rét művelési ágban nyilvántartott mezőgazdasági hasznosítású területek mezőgazdasági gyepterületek.
- A belterületi határ mentén a kialakult és tervezett kertés hasznosítású mezőgazdasági területek kertés mezőgazdasági területek.
- A meglévő halgazdasági területek mezőgazdasági halastó területek területfelhasználásban kerültek meghatározásra.

Vízgazdálkodási területek

- Vízgazdálkodási területként kerültek meghatározásra a jelentősebb belvízelvezető csatornák területei, valamint a vízműtelep területe.

Természetközeli területek

- A településen a jelentős kiterjedésű mocsarak területei természetközeli terület területfelhasználásba kerültek.

Közműhálózatok

A szerkezeti tervlap nyomvonalasan tartalmazza a közműellátás hálózati elemeit, a leírás részletesen meghatározza a meglévő és a tervezett elemeket.

1.14.1.2.3 A települési területfelhasználási területi mérleg

A TSZT–hez nem készült a teljes közigazgatási területre vonatkozó területfelhasználási területi mérleg (a készítés időpontjában ez még nem volt kötelező munkarész).

54. táblázat: A TSZT–ben tervezett – az akkor hatályos TSZT–hez képest – megváltozó területfelhasználás területei:

Változó területfelhasználási kategóriák	terület (ha)
Változó besorolású (beépítésre nem szánt területekből beépítésre szánt területek) területek	61,6 ha
Általános mezőgazdasági szántó területből – kereskedelmi, szolgáltató gazdasági terület	13,6 ha
Általános mezőgazdasági szántó területből – ipari gazdasági terület	28,5 ha
Általános mezőgazdasági szántó területből – hétvégiházás üdülő terület	12,5 ha
Kertés mezőgazdasági területből – hétvégiházás üdülő terület	6,9 ha
Változó besorolású (kategóriájukon belől átminősülő) területek	0,9 ha
Különleges vásártér területből – különleges sportcsarnok terület	0,9 ha
Változó besorolású (az előző szabályozás szerint beépítésre szánt) területek	12,53 ha
Különleges hulladéklerakó területből – védelmi célú erdőterület	12,53 ha

Forrás: TSZT leírás

Funkciók

1.14.1.3 Funkció vizsgálata

A város az oktatásban, az egészségügyi ellátásban a helyi, a térségi közigazgatásban a járásközponti szerepnek megfelelő feladatokat biztosítja. A település funkcionális ellátottsága alapvetően megfelel a meghatározott szerepkörének. A helyben nem működő térségi közigazgatás szervezetek a megyében lévő más településeken (Szolnok, Törökszentmiklós, Karcag, Tiszafüred) találhatóak, ezeket az alábbi gyűjtemény nem tartalmazza. A távolabb fekvő regionális központok (Debrecen, Nyíregyháza) elérhetősége a lakosság számára problémát jelent.

55. táblázat: Funkciók Kunhegyesen

Funkció	Alfunkció	Intézmények megnevezése	db
Humán funkciók	bölcsőde, óvoda	Kunhegyes Város Óvodai Intézménye Hajnal utca 3. Garay úti óvoda, Garay utca 2. Kossuth úti óvoda, Kossuth u. 112. Zádor úti óvoda, Zádor utca 8/a Bölcsőde, Arany János utca 24.	1
	alapfokú középiskola és szakoktatás	Kunhegyesi Általános Iskola, Alapfokú Művészeti Iskola és Szakiskola, Dózsa György utca 38. Telephely: tornaterem, Kunmadarasi út 1. Tagintézmény: Kossuth Úti Általános Iskola, Kossuth út 43. Kunhegyesi Nagy László Szakképző Iskola, Gimnázium és Kollégium, Kossuth Lajos út 15-17. 5 Telephely Kossuth Lajos út 30-32. Kunhegyesi Református Általános Iskola, Kossuth Lajos út 64 Pátia Alapfokú Művészeti Iskola, Széchenyi tér 7.	4
	egészségügyi ellátás	Központi orvosi ügyelet, Dózsa György utca 4. Ügyeleti ellátás, házi gyermekorvos, védőnői szolgálat, vérvételi labor, 4 háziorvos, Dózsa György utca 4. Kunhegyesi Szakorvosi és Ápolási Intézet, Kossuth utca 72. Tüdőgondozó, Kossuth Lajos utca 68. Magyar Korona Gyógyszertár, Kossuth Lajos utca 54. Zöldkereszt Patika, Wesselényi utca 11. Mentőszolgálat, Arany János utca 27. Kátai Gábor Kórház és Rendelőintézet, Karcag, Zöldfa utca 48.	9
	Közalapítvány	Kunhegyes Városért Közalapítvány, Ady Endre u. 3.	1
	szociális és gyermekjóléti szolgáltatások	Kunhegyesi Mikro-térségi Szociális Intézmény Kossuth Lajos u. 106. Dózsa György utca 14.	1
	Közösségi funkciók	könyvtár	Kunhegyes Városi Könyvtár és Közművelődési Intézmény, Szabadság tér 7. Ady Endre u. 2.
	múzeum	Kunsági Kiállítóház Kunhegyes, Arany János út 69. Kunhegyes Városi Múzeum, Kossuth Lajos utca 39.	2
	szabadidőpark	Sportház, Szabadság tér	3
	uszoda, strand	Kunhegyes Városi Strandfürdő, Kunmadarasi út 40.	1
Igazgatási funkciók	rendőrség	Rendőrség, Rákóczi utca 8.	1
	tűzoltóság	Városi Önkéntes Önkormányzati Tűzoltóság Kunhegyes, Ady Endre utca 3.	1
	okmányiroda	Kunhegyesi Járási Hivatal- Okmányirodai Osztály, Kossuth u. 58.	1
	önkormányzati hivatal	Kunhegyes Város Polgármesteri Hivatala, Szabadság tér 1.	1
	járási hivatal	Kunhegyesi Járási Hivatal, Kossuth u. 58.	1
	hatósági osztály	Kunhegyesi Járási Hivatal - Hatósági Osztály, Kossuth u. 58.	1
	kormányablak	Kormányablak Integrált Ügyfélszolgálati Iroda, Szolnok, Kossuth tér 5/A.	1
		Kunhegyesi Református Egyházközség, Szabadság tér 13.	7

Funkció	Alfunkció	Intézmények megnevezése	db
Egyházi intézmények	templom, iskola, idősek otthona, plébánia	Református Templom, Szabadság tér 13.	
		Református Lelkészi Hivatal, Szabadság tér 13.	
		Református Általános Iskola és Óvoda, Családi Napközi, Kossuth utca 64.	
		Református Egyházközség Sarepta Idősek Otthona, Széchenyi út 32.	
		Római Katolikus Plébániahivatal, Dózsa György u. 40.	
		Római Katolikus Templom, Dózsa György u. 42.	
Közlekedési funkciók	buszállomás	Autóbuszállomás Kunhegyes, Szabadság tér 12.	1
	vasútállomás	Kunhegyes Vasútállomás, Széchenyi út 9.	1
	benzinkút	MOL-Benzinkút, Kossuth L. u. 74-78.	1
Gazdasági funkciók	ipartelep	több ipartelep és beruházási helyszín	
	piac	Kunhegyesi Piac, Ady Endre u. hrsz. 431	1
	pénzügyi szolgáltatók és bankok	Tiszafüred és Vidéke Takarékszövetkezet, Szabadság tér 11. OTP, Szabadság tér 4.	2
	posta	Postahivatal, Kossuth L. út 37.	1
	irodaház	több iroda funkcióval bíró épület	
	szálláshely	Gál Vendégház, Geszti Vendégház, Ibolya Vendégház, Júlia Vendégház, Molnár Vendégház, Somody Vendégház, Rózsa Vendégház, Zita Vendégház, Malom Fogadó	8
	vendéglátó egységek	Szélkakas Vendéglátó Tekéző, Kossuth Lajos utca 80 Malom Vendéglő és Fogadó, Tiszagyendai u. 2.	2
	egyéb önkormányzati feladat intézménye	Tiszamenti Regionális Vízművek Zrt., Kunhegyesi Víz- és Csatornamű Kft., Ady E. u. 3.	1

1.14.1.4 Alulhasznosított barnamezős területek

Kunhegyesen a bezárt ipari és mezőgazdasági üzemek csak részben hasznosítottak napjainkban, nagy kiterjedésű, használaton kívüli területek találhatók.

56. táblázat: Kunhegyes területén fellelhető legfontosabb alulhasznosított barnamezős területek

Alulhasznosított barnamezős terület neve	Kiterjedése (m ²)	Tulajdoni viszonyai	Értékvédelem: van/nincs
Új önkormányzati ipari terület	270 000	önkormányzat	
Videoton üzem terület	20 160	gazdasági társaság	igen
OKFT üzemi terület	800	gazdasági társaság	igen
Agráripari területek			

Forrás: Önkormányzat

Új önkormányzati ipari terület

Kunhegyesen újonnan meghatározott ipari fejlesztési terület a volt benzinkút területén, ami alapvetően zöldmezős 27,0 ha nagyságú közművesített terület (a ténylegesen hasznosítható terület 15,5 ha). A fejlesztésre kijelölt önkormányzati tulajdonban lévő belterületi ingatlan a város keleti részén található, a 34-es út vasúttal határos területén.

Új ipari terület

Az önkormányzat célja elsősorban olyan vállalkozások betelepítése, amelyek nagyszámú, szak- illetve középfokú végzettséggel rendelkező munkaerőt kötnék le. További cél agrár és zöldipari vállalkozások vonzása a területre, illeszkedve a térség új arculatához.

Az önkormányzat a telephely-létesítési szándékkal érkező vállalkozások számára a tevékenységhez szükséges földterületet 1 Ft/m² áron biztosítja azzal a kikötéssel, hogy amennyiben a tevékenység és a foglalkoztatás megszűnik, a tulajdonjogot az eredeti áron az önkormányzat visszavásárolja. A terület bérbe adása is lehetséges.

A terület előkészítéséhez szükséges még a termelésből való kivonás, tereprendezés nem szükséges, a közműellátás részben biztosított részben elérhető, a terület természeti védettséggel nem érintett.

40. ábracsoport: Az új önkormányzati ipari terület

Forrás: www.Kunhegyes.hu

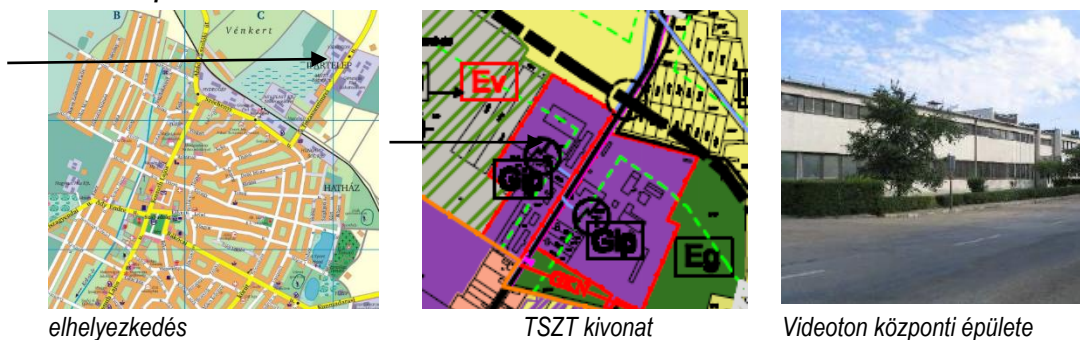
Nagyobb ipari területek

Videoton üzem terület

A hasznosítandó ipartelepen található üzemi épületek a 3217-es alsóbbrendű út mellett helyezkednek el, a Tiszaszentimrei út 11-13. sz. (hrsz.: 06/5) alatt. A terület a Videoton Holding Zrt. tulajdonában van. A területen korábban híradásipari alkatrészek, majd autóiipari elektronikai részegységek gyártása történt. A terület jelenleg a HÉSZ-ben Gip2 jelű építési övezetbe sorolt.

A terület beépített, a gyártóterület 2 üzemcsarnokot tartalmaz, az iroda- és szociális helyiségek kiépültek, az infrastruktúra ellátása biztosított. A telephely indikatív eladási ára 1,5 millió EUR+ Áfa.

41. ábracsoport: A Videoton üzem területe

elhelyezkedés

Forrás: Kungyes.hu, TSZT, Önkormányzat

TSZT kivonat

Videoton központi épülete

OKFT üzemi terület

A hasznosítandó ipartelepen található üzemi épületek a Tiszaszentimrei út 11. sz. alatt (hrsz.: 06/7) található, iparterületen. Az iparterületen jelenleg három használaton kívüli épület üzemépület vár hasznosításra egy 240 m²-es épület, és 71 m² alapterű épületrész, illetve egy 550 m² alapterületű DV vázszerkezetű csarnoképület. Az épületek közműellátása biztosított. Az épület, és a hozzá tartozó terület bérelhető.

Agráripari területek

Jelentős agráripari területek találhatóak a város nyugati területein. A belterületi határtól egy km-re nyugatra, külterületen, a Tiszaroffi úttól délre fekvő egykori mezőgazdasági telepek alulhasznosítottak.

Konfliktusos
területek

1.14.1.5 Konfliktussal terhelt (szlömösödött, degradálódott) területek

Az 1. számú szegregátum területe

A 1. számú terület a Kuthen vezér utca - Zádor utca - Árpád körút - Kolbász Szék utca - Dankó Pista utca - Pósa Lajos utca által határolt tömb, amely a település belterületének D-i részén a kertvárosias és falusias lakóterület határán helyezkedik el. A településrendezési eszközök a területet kertvárosias lakó területfelhasználásban és építési övezetben határozzák meg. A Zádor és Dankó Pista utcák által határolt tömbbelsőben jelentős kiterjedésű funkció nélküli beépítetlen közterületi zárvány alakult. A területen a lakó rendeltetés a jellemző, előkertes, oldalhatáros a beépítés. Az épület állomány műszaki állapota leromlott, a lakóépületek 40%-nak komfortfokozata alacsony.

42. ábracsoport: Az 1. sz. szegregátum

Forrás: KSH, googlemaps

A 2. számú szegregátum területe

A 2. számú terület a Purgány utca - névtelen utca - Margaréta utca által határolt tömb, a belváros DK-i határában lévő falusias lakóterület, falusias építési övezetben.

43. ábracsoport: A 2. sz. szegregátum

Forrás: KSH, googlemaps, Önkormányzat

A két telektömb kis részben beépített, jelentős mértékben alulhasznosított, a mintegy 60 építési telken 22 lakóépület található, oldalhatáros előkertes beépítéssel.

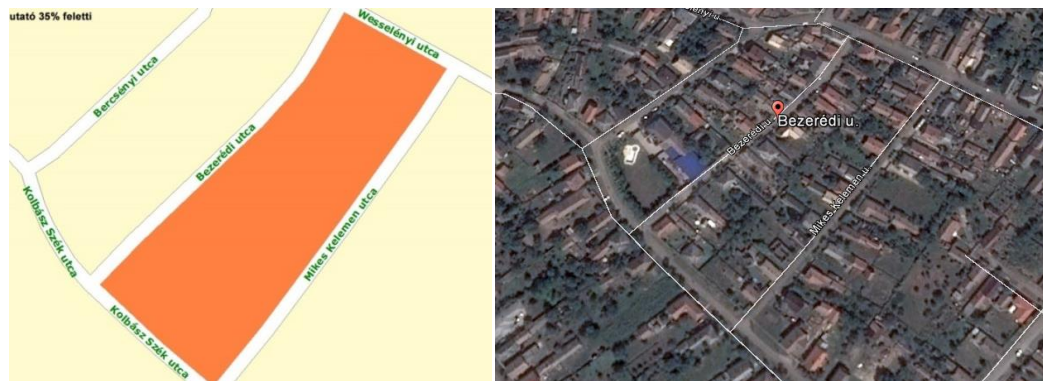
A közműellátás teljes, az utak aszfaltozottak. A kertek jelentős része gondozatlan, az épületek műszaki állapota elavult.

A beépítetlen építési telkek elhagyott képet mutatnak.

A 3. számú szegregátum

A 3. sz. terület a Wesselényi utca - Mikes Kelemen utca - Kolbász Szék utca - Bezerédi utca által határolt tömb a település belterületének DK-i részén található, a városközpontoz tartozó kisvárosias lakóterületek közvetlen szomszédságában.

44. ábracsoport: A 3. számú szegregátum

Forrás: KSH, googlemaps

A terület a hatályos településrendezési eszközökben kertvárosias lakóterület területfelhasználásba és építési övezetbe sorolt. A telektömb teljes mértékben beépített előkertes oldalhatáros beépítéssel. A terület közművesített. Az épületek nagy része lakóépület, a beépítési struktúra a népi építészet jegyeit hordozza. Az épületállomány műszaki állapota elavult.

Egyéb területek

Egyéb területek

A belváros építészeti arculatának és az épített környezet minőségi fejlődési irányainak meghatározása szükségszerű és elengedhetetlen.

A jellemzően lakóterületbe ékelődő funkció nélküli nagy összefüggő közterületek rendeltetésének meghatározása majd fejlesztése szükséges.

Jellemzően a belvárosban a közlekedési célú közterületek műszaki állapotának a jobbítása, a külső városrészekben a közlekedési célú közterületeken a hiányzó útburkolatok, járdák, kerékpárút szakaszok kiépítése időszerű.

Az intézményépületek energetikai korszerűsítése alapvető feladat.

1.14.2 A telekstruktúra vizsgálata

Telekstruktúra

Kunhegyes településszerkezete sugaras úthálózatra épül. A településszerkezetet alapvetően meghatározza a főúthálózati rendszer, a vasút nyomvonala, illetve a természetes vízvezető rendszerek. A település belterületén és a belterület határán lévő beépítésre szánt területeinek telekstruktúrája alapvetően három fő egységre bontható:

- Belvárosi településközponti területein és a közvetlenül kapcsolódó kisvárosi lakóterületeken, amelyek alapvetően az óváros területeit jelentik, a telekstruktúra követi a történetileg kialakult morfológiát, a halmazos szerkezetet. A telektömbökben lévő építési telkek mérete jellemzően 400–1000 m², a telkek alakja a tömbbelsőik irányába szabálytalan. Ezekben a területeken több tömbbelsőbe ékelődő (közlekedési kapcsolat nélküli) építési telekként nem funkcionáló telek található. A központi területen úszótelkek is fellelhetők.

- A település kertvárosias és falusias lakóterületei a sugaras településszerkezet ellenére is szabályos telektömbökben szerveződnek, az időben később osztott építési telkek mértanilag szabályosabb képet mutatnak. A kertvárosi területek jellemző telekmérete a 650–1400 m², a falusias területeken a 900–2000 m². Az egy teleksorból álló, kétutcás telektömbök a kertvárosi és falusias lakóterületek határán alakultak, szabályos rendben. Ezekben a telektömbökben a kétutcás építési telkek telekosztása megkezdődött, vagy fekvőtelkek alakultak, ezeken a területeken megengedett a 450 m² nagyságú telkek osztása is.
- A települési terület peremterületein lévő különleges és gazdasági területfelhasználású területek mozaikszerűen, szabálytalan rendszerben zárják a lakóterületek szabályosan alakult településszerkezetét, és telekstruktúráját. A telekméretek változóak a 2000 m²-től a több hektáros területig. A telkek közterületi feltárása jellemzően megoldott, de a feltárás rendszere szabálytalan, jól követhető a belterületi lakóterületek területi növekedéséből adódó funkcionális összekapcsolódás.

A külterület telekstruktúrája is változó képet mutat, fő jellemzői:

- A település mezőgazdasági területeinek telekstruktúrája mértanilag szabályos rendszerben osztott, a táblákat melorációs árkok vagy utak kísérik szabályos rendben, a táblák mérete jelentős szórást mutat. Az általános mezőgazdasági területek 6000 m² telekterület felett lakó rendeltetéssel beépíthetők.
- A település belterületéhez É-i, ÉK-i és D-i irányban közvetlenül csatlakoznak a volt zárkerti területek három nagy szerkezeti egységben.
- A külterületen a volt majorok, a mezőgazdasági telepek beépített területei elszórta helyezkednek.

A településen nem alakultak nyúlványos telkek.

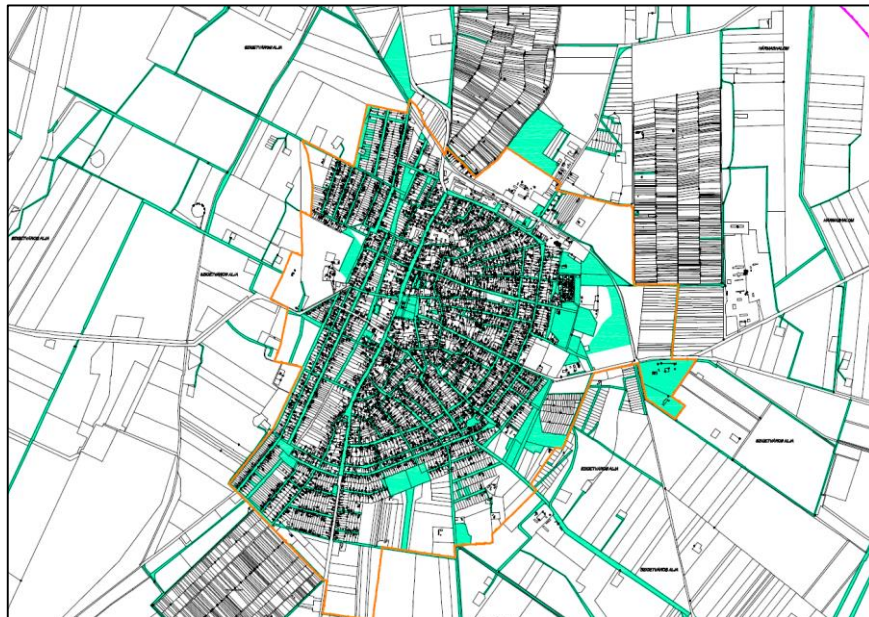
Részletes tulajdonjogi vizsgálat jelen munka keretében nem készült.

1.14.3 Önkormányzati tulajdonkataszter

A város önkormányzata rendelkezik tulajdonkataszterrel. A tulajdonkataszter 2015. februári állapotot tükröz.

Az alábbi ábrán látható, hogy a közlekedési feltáró rendszer és a csapadékvíz-elvezető rendszer önkormányzati tulajdonú ingatlanokon biztosított.

9. térkép: A tulajdoni kataszter

Forrás: TSZT alátámasztó munkarész kivonat

A tulajdonkataszterben az önkormányzat tulajdonában lévő földrészletek, valamint az egyéb önálló ingatlanok is nyilván vannak tartva. Az önkormányzatnak 690 db névjegyzékbe vett tulajdona van.

Önkormányzati
tulajdoni kataszter

1.14.4 Az épületállomány és a környezet geodéziai felmérése

A város épületállományát és a környezetet tartalmazó részletes térkép az ITS készítését megalapozó vizsgálati munkarészben nem kerül kidolgozásra. Annak elkészítése településrendezési eszközök megalapozása során történik.

1.14.5 Az építmények vizsgálata

Az építmények vizsgálata

A 314/2012. Kormányrendelet szerint a megalapozó vizsgálat tartalmi követelményeit tartalmazó jogszabályban meghatározott vizsgálati fejezetek szükség szerint elhagyhatók, összevonhatók. Ezen fejezeten belül összevontan kerülnek vizsgálatra a 1.14.5.2. *beépítési jellemzők*, 1.14.5.3. *magasság, szintszám, tetőidom* és 1.14.5.4. *településkarakter, helyi sajátosságok: utcakép, térarány, jellegzetes épülettípusok* munkarészek a dokumentum léptékének megfelelően, illetve már részben bemutatásra kerültek a település szerkezetét, sajátosságait, településrészeit bemutató (1.14.1.-1.14.1.2), és a telekstruktúrát bemutató (1.14.2) fejezetekben. Részletesebb vizsgálat településrendezési eszközök készítésekor, azok közül is elsősorban a helyi építési szabályzat készítésének alátámasztásához válhat szükségessé. A jelzett munkarészek részletes vizsgálata azok léptéke és átfogó jellege miatt nem indokolt a településfejlesztési dokumentumokhoz. A jelzett munkarészek részletes elkészítése azonban indokolt lesz a fejlesztési szándékok konkrét megvalósíthatósági, illetve engedélyezési, kivitelezési terveinek készítéséhez, megalapozásához a konkrét területek esetében. A telekstruktúrát a település egészére vonatkoztatva vizsgáltuk, mert így értelmezhető a kialakult településszerkezet. (1.14.2. fejezet). Az építményekre vonatkozó vizsgálatoknál célravezetőbb a településrészenként történő elemzés, ahol együtt jelenik meg a beépítési mód, sűrűség, magasság, tetőidom, a karakter (1.14.5. fejezet), mivel ezek azonossága, hasonlósága alakította ki a településszövet egy-egy összefüggő foltját, városrészét. Az 1.14.5.1. funkció, kapacitás vizsgálata és bemutatása az 1.14.1.3 fejezetbe került az 55. táblázatba.

A belvárosban a telkek beépítési módja heterogén: zártos, oldalhatáros, szabadonálló vagy úszótelkes. A beépítési magasság F- F+3- ig terjed. A település ezen területein a legintenzívebb a beépítés mértéke, jellemzően 50-60%. A beépítések településképi megjelenése városrészenként, és funkcióként is erősen eltérő.

Takarékszövetkezet

Munkaügyi Központ

Polgármesteri Hivatal

A kertvárosias területek sajátossága az előkert nélküli, vagy előkertes, oldalhatáron álló beépítési mód, F-F+T beépítési magassággal, jellemző az állattartás és a kertek konyhakertként történő hasznosítása.

Arany János utca 5.

Arany János utca 60.

Kossuth utca 47.

Forrás: Örökségvédelmi Hatástanulmány

A lazább beépítésű falusias lakózónában az előkertes, oldalhatáros beépítés a jellemző F, F+T beépítési magassággal. Ezek a területeken a gazdálkodó kerthasználati mód terjedt el, ez adott

esetekben jövedelem kiegészítést is biztosít. A telkeken a főépület mögött melléképületek épültek kiskonyhával, majd folytatólagosan gazdasági épületek.

Az agráripari zóna területein a mezőgazdasági telephelyek és feldolgozóüzemek csarnoképületei, épületei a funkcióra jellemző szabadonálló beépítési mód épültek. A városrészben található intézményi épületek építészeti kialakítása heterogén, a jellemző beépítési mód oldalhatáros vagy szabadonálló.

1.14.6 Az épített környezet értékei

1.14.6.1 Régészeti terület, védett régészeti terület, régészeti érdekű terület

Régészeti terület

Kunhegyes nyilvántartott régészeti lelőhelyei három nagy csoportba sorolhatók. A téma részletesen bemutatásra kerül az Örökségvédelmi Hatástanulmányban (2010).

Feltétlenül kikerülendő, földmunkával nem bolygatható lelőhelyek

57. táblázat: A halmok: Kunhegyes határában az alábbi kunhalmok találhatóak

Lelőhely	Elnevezés
1.	Hármas-halom KÖH azonosító száma: 32.810
4.	Szigetváros-alja halom térképről azonosított, jellegzetes alakú kiemelkedés
5.	Középkert-halom térképről azonosított, jellegzetes alakú kiemelkedés
6.	Névtelen-halom térképről azonosított, jellegzetes alakú kiemelkedés
7.	Cibak-halom térképről azonosított, irodalomból is ismert, jellegzetes alakú kiemelkedés
8.	Kettős-halom KÖH azonosító: 32.812
10.	Kőhalom térképről azonosított, irodalomból is ismert, jellegzetes alakú kiemelkedés kunhalom és Árpád-kori templom maradványai, gátépítéssel bolygatva
12.	Akaszto-halom KÖH azonosító: 32.922
13.	Nagypurgány-halom KÖH azonosító: 32.813
14.	Kispurgány-halom térképről azonosított, jellegzetes alakú kiemelkedés
16.	Fehér-halom térképről azonosított, irodalomból is ismert, jellegzetes alakú kiemelkedés
18.	Nagyállás-halom KÖH azonosító: 32.918 ásatással is kutatott kunhalom, csak részlegesen feltárva
19.	Török-Bori-halom térképről azonosított, irodalomból is ismert, jellegzetes alakú kiemelkedés a település határában, határhalom
20.	Jaj-halom KÖH azonosító: 32.811
22.	Homok-halom térképről azonosított, jellegzetes alakú kiemelkedés
23.	Kis-Laponyag-halom térképről azonosított, jellegzetes alakú kiemelkedés (valószínűleg azonos a KÖH által nyilvántartott 42.310 számú azonosítatlan lelőhellyel)
25.	Gergely-halom térképről azonosított, jellegzetes alakú kiemelkedés a település határában, határhalom
31.	Vágott-halom térképről azonosított, jellegzetes alakú kiemelkedés a település határában, határhalom

Megelőző feltárást igénylő régészeti lelőhelyek

58. táblázat: A KÖH nyilvántartásában szereplő, azonosított lelőhelyek tartoznak ebbe a kategóriába

Lelőhely	Elnevezés
15.	Kolbászszek vagy Kolbászek KÖH azonosító: 25.450 Itt található a nevezetes kun szálláshely, melynek egy részén Selmeczi László végzett régészeti ásatásokat. A teljes terület nem került feltárássra, ezért szükséges a megelőző feltárás
17.	Kolbász-Karcagi úti dűlő KÖH azonosító: 32.921 Rendkívül intenzív középkori elpusztult faluhely, feltárása hosszadalmas és igen költséges.
21.	Jaj-halmi dűlő KÖH azonosító: 32.917

Lelőhely	Elnevezés
	Rendkívül intenzív Árpád-kori faluhely, valószínűleg templommal és körülötte temetővel. Emiatt feltárása hosszadalmas és költséges.

Terepbejárást igénylő régészeti érdekű területek

Ezek azok a területek, melyekről régészeti adat nincs, de a domborzati viszonyok alapján nagy biztonsággal feltételezhető a régészeti lelőhely meglétét.

59. táblázat: Feltételezhető régészeti lelőhely

Lelőhely	Elnevezés
2.	Hármas-halom-dűlő
3.	Szabó-tanya
9.	Cibaki-dűlő
11.	Homoki-dűlő
24.	Cibak
26.	Középkert
27.	Szigetváros alja
28.	Hármas-halmi dűlő I.
29.	Hármas-halmi dűlő II.
30.	Hármas-halmi dűlő III.

Forrás: Örökségvédelmi Hatástanulmány

1.14.6.2 Védett épített környezet, a helyi egyedi arculatot biztosító építészeti jellemzők

Településkép és utcakép

Kunhegyesre a kisvárosi utcakép jellemző, a központban előkert nélküli, a peremterületeken pedig előkertes, oldalhatáros beépítéssel, a közterületen nyílt árkos csapadékvíz elvezetéssel, a lakóutcákon fásítással.

A városképben az alföldi településekhez hasonló település-sziluettből a kéttornyú református templom tömege emelkedik ki, amely bármely úton megközelítve Kunhegyes központjába vezet. Ez a városrész mindig a település központja volt, itt haladt végig az Erdély-Debrecen-Szolnok sószállító út, biznyságot szolgáltatt erre az egykor sóházként működő könyvtár épület.

A településközpontban lévő polgári épületek az utcával párhuzamos tengelyűek, beépítésük eltér a más településrészek jellemző arculatától.

A településközpont területén, a történeti településrészen a halmazos településszerkezetben az egykori külső csordahajtó utak fennmaradtak, nagy szélességük szintén jellegzetes karakterjegy.

A Polgármesteri Hivatal előtti közpark, a város legfontosabb közterülete, itt és a főbb utak mentén csoportosulnak a városi funkció közintézményei, meghatározó térfalakat képezve.

A TSZT területi védelemre javasolja a belvárosban található halmazos településszerkezet, a történeti településmag szabálytalan alakú telektömbjeit.

A településen számos 80-100 éves, vagy öregebb épület maradt fenn a jellemző alföldi lakóépületformákkal: az utcára merőleges gerincű, utcára kéttablakos, oszlopos tornácokkal vagy lopott tornácokkal.

A településkép átalakulása a város déli belterületi határánál, a 34. számú útról Szolnok felől megközelíthető területen várható, a településrendezési eszközökben rögzített tervi elemek okán.

Településszerkezet

A településszerkezeti terv a város történeti belső szerkezetét helyi területi védelemre javasolja, mely alapján a közterület-struktúra nem változtatható, a meglévő térfalak nem szüntethetők meg, és nem építhetők át.

A téma részletesen bemutatásra kerül az Örökségvédelmi Hatástanulmányban (2010).

1.14.6.3 Világörökség és világörökségi várományos terület

Kunhegyesen világörökségi védelem alatt álló-, ill. várományos terület nem található.

1.14.6.4 Műemlék, műemléki együttes

Műemlékek

Kunhegyesen 5 db. intézményesített országos védelem alatt álló objektum található. (Magyarország műemlékjegyzéke – Jász-Nagykun-Szolnok megye) Az objektumok környezetei, a vonatkozó jogszabályban (Kötv.) meghatározottak szerint műemléki környezetnek minősülnek.

60. táblázat: Kunhegyes országos műemléki védelem alatt álló építményei

Hely	Leírás
Sóház (Városi Könyvtár) 8942 Ady Endre u.2. , hrsz.: 447 barokk 18. sz. vége	Saroktelken, szabadonálló, magassíkföldszintes, T alaprajzú, részben alapincézett, nyeregtetős épület, törtvonalú, íves oromzatokkal. K-i homlokzatán kosárféves nyílásokkal képzett tornác. Az utcai szárny kéttraktusos, oldalfolyosós, udvari szárny egytraktusos. Csehboltozatos és síkfödemes helyiségek. A hagyomány szerint 1739-ben épült, sóház céljára, mai formáját a 18. század végén nyerte el.
Zsinagóga – elbontott épület 10440 Bethlen Gábor u. 6. hrsz.: 2031/1 romantikus 19. század második fele	Már nincs meg, de a műemlékjegyzékből még nem törölt – Szabadon álló, téglalap alaprajzú, nyeregtetővel fedett, oromfalas épület, oromcsúcsán kőablakkal, bejárata előtt kisebb. két faoszloppal alátámasztott előtetővel. A belsőt faszervezetű dorgaboltozat fedi. A 19. század második feléből származó díszítőfestés, faszervezetű karzat, korabeli nyílászárók és berendezés (részben töredékesen.)
Római Katolikus Templom (Szentháromság) 4056 Dózsa György út 40. hrs.: 2275 klasszicista 1835	Egyhajós, egyenes szentélyzáródású, egy homlokzati tornyos templom, a szentély Ny-i oldalán sekrestyével. Csehboltozattal fedett hajó és szentély. Berendezése 19. század második feléből, falképei, orgonája az 1900-as évek első évtizedéből datálnak. (Ország Sándor és Fia orgonagyár). 1817–1820 között épült kápolna bővítésével, illetve átépítésével (építész: Homályossy Ferenc).
Református templom 4055 Szabadság tér 13. hrs.: 448,449 klasszicista 1859	Impozáns méretű, háromhajós szakrális épület, a Debreceni Nagytemplom után az ország második legnagyobb református temploma. Jellemzők: a K-i homlokzat felett toronypár, ion fél-oszlopok által alátámasztott timpanonnal hangsúlyozott főbejárat, csehboltozatos belső tér kétszintes karzattal. Berendezése jellemzően 19. századi; a karzat festett padjai a 18. század közepéből datálnak. A középkori templomot 1653-ban állították helyre, a 18. században kétszer bővítették, az új templom építése 1826-ban indult (építész: Homályossy Ferenc), de elakadt, majd 1844-ben folytatódott (építész: Hild József).
Szélmalom 4057 Tanya 1627. hrsz.: 1511/1 1859	Tanya (jelenleg külön telek) udvarán álló, csonka kúp alakú, kúptetős, négyzetes, téglából épült malom, az ún. Komlóssy-féle szélmalom. Eredeti faszervezetű belső kialakítása, feljáró lépcső nélkül. Külső forgató rendszerű, három örlőkőpáros szerkezettel. Népi műemlék.

Forrás: Magyarország műemlékjegyzéke: <http://www.forsterkozpont.hu/tartalom.php?id=20131002095946>

Az Önkormányzat a még fellelhető redemptus házak vizsgálata alapján a Tomaj utcai népi lakóházat terjesztette fel műemléki védettségre.

A téma részletesen bemutatásra kerül az Örökségvédelmi Hatástanulmányban (2010).

1.14.6.5 Műemlékvédelem sajátos tárgyai: történeti kert, temető és temetkezési emlékhely. Műemléki terület: történeti táj, műemléki jelentőségű terület, műemléki környezet

Kunhegyesen nem található történeti kert. Védett temető, temetkezési hely nem ismert. Nem található műemléki terület: történeti táj, műemléki jelentőségű terület, műemléki környezet.

1.14.6.6 Nemzeti emlékhely

Nemzeti emlékhely Kunhegyesen nem található.

1.14.6.7 Műemléki terület: történeti táj, műemléki jelentőségű terület, műemléki környezet

Nem található műemléki terület: történeti táj, műemléki jelentőségű terület, műemléki környezet.

1.14.6.8 Helyi védelem

Kunhegyesen az épített és a természeti környezet értékeinek a helyi védelméről kunhegyes Város Önkormányzatának többször módosított 15/2004. (IV. 09.) számú rendelete szól.

Helyi védelem

61. táblázat: Az R. alapján Kunhegyes helyi védelem alatt álló épületei

Hely	Leírás
Zsigmond Ferenc Városi Könyvtár Ady E. utca 2. 447 hrsz.	A község főterén a templomtól északra elhelyezkedő 1739-ben épült barokk stílusú „T” alaprajzú földszintes magastetős épület. Belseje részben boltíves födém szerkezetű hasonlóképpen az alatta húzódó pince is. Mindhárom homlokfalát barokkos többszörösen ívelt oromzat díszíti. A köztudatban „Sóház” néven maradt fenn, amely valóságban történetileg nem bizonyítható. Az elmúlt évszázadokban több igen eltérő használatáról van tudomásunk. Legújabb kori történetében 1964-től könyvtár; 1978-1981-es igen jelentős felújítás alkalmával nyerte el mai igen tetszetős belső és azóta már felújításra szoruló külső formáját.
Komlóssy-féle szélmalom épület Purgány úton található 1511/1 hrsz	A szélmalom az 1860-70-es években épülhetett (a malomkő 1861-ben készült, építője Mohácsi Bálint szélmolnár 1898-ban eladta Lada Mihálynak, aki 1902-ben adta el Komlósi András szélmolnárnak, aki az ötvenes évekig üzemeltette. 1970-ben a Néprajzi Múzeum vásárolta meg az örökösöktől azzal a céllal, hogy lebontják és Szentendrén építik fel. Szerencsénkre ez nem történt meg és a város 1990-ben a már igen lepusztult malom épületet visszavásárolta. 1998-tól megkezdődött az épület felújítását a tetőszerkezet teljes felújítását, homlokzat és belső födémek felújítását.
Postahivatal épület Kossuth utcai homlokzata Kossuth Lajos út 37. 2345/1. hrsz	Kunhegyesen az 1800-as évek közepétől volt posta, 1888-tól már távírda is működött a Kálvin utcai épületben. A posta szolgáltatások bővülése, küldemények felvétele, továbbítása, fogadása és a kézbesítések kibővülése miatt vált szükségessé új postahivatal megépítése, amely 1928-ban a város főutcáján eklektikus stílusban épült meg, kibővítve postamesteri szolgálati lakással. Többszöri felújítás és bővítés során az eredeti homlokzatot a tulajdonos Magyar Posta jó gazda gondosságával minden esetben megmentette, illetve eredeti állapotában állította helyre.
Iskolaépület Kossuth Lajos út 43. 1963 hrsz	A város főterének déli oldalán található beforduló sarok épület, amely 1912-1913-ban épült 12 tantermes református iskolaként klasszicizáló stílusban. Az avatás 1913. október 16-án volt. Tervezője sajnos jelenleg nem ismert. Építője Azarik János kőművesmester. Az épület a térfalat 75 m hosszan határolja, illetve a Kossuth utca vonalvezetését is kijelöli, meghagyva a hagyományosan kialakult beépítést, így az épület nem derékszögű a látvánnyal ellentétben. A derékszögtől mintegy 10-15 fokkal eltér ennek a tudatos lényege a perspektív rövidülésből eredő látvány korrigálása. Az épület valós impozáns méretei a szemlélőnek még nagyobbak tűnnek. A korabeli tervezőt dicséri, hogy az alkalmazott térszervezés és szerkezeti megoldások közel száz év múlva is megfelelő működési feltételeket biztosítanak az eredeti való funkcióknak.
Polgármesteri Hivatal I. számú épülete (ún. régi városháza) Szabadság tér 1. 1967 hrsz	Az épület a város főterének nyugati oldalán a Hild József tervezte műemlék 2 tornyú református templommal szemben található, korábbi városháza helyén. 1878-ban épült Pum József királyi mérnök tervei alapján, klasszicista stílusban. Építője Karlik János balassagyarmati és Kocka József budapesti építésszek. A T alaprajzú középfolyosós, cellás rendszerű középület elrendezés hosszútávon megfelelőnek bizonyult. Az 1950-60-as években az épület homlokzatát felújították. Stílusjegyeit eltüntették, az épület jellegtelenné vált. A 90-es évek elején a helyreállítás megtörtént a rendelkezésre álló korabeli fotók alapján. A felújítási terveket Pélyi Ferenc építészmérnök készítette. Jelentősebb szerkezeti átalakítás az épületen nem történt. Az épület déli oldalán lévő oldalbejárat lett megszüntetve, illetve a délkeleti oldalon található irodából vizesblokk lett kialakítva.
Kossuth L. utca 7/a. szám alatti ingatlanon található utcai lakóépület 2885/2 hrsz	Az épület családi lakóháznak épült, valószínűsíthető az 1800-as évek végén, jellegzetes ikeroszlopos, lopott-tornácos, csonkakontyolt nyeregvetés megjelenéssel, Kunhegyesre jellemző hosszófalás szerkezeti rendszerű ún. redemptusház, amely így mintegy helyi építészeti stílusirányzat reprezentáns épülete.
Kossuth L. utca 6. lakóépület Kossuth úti népi eklektikus stílusú homlokzata 352 hrsz	különös figyelemmel a Kunhegyesen egyedül fellelhető „Mátyásfejes” díszítőelemre. Az épület az 1800-as évek közepén épült lopott-tornácos, csonkakontyolt nyeregvetés kivitelben, Kunhegyesre jellemző hosszófalás szerkezeti rendszerű (un. redemptusház), amely így mintegy helyi építészeti stílusirányzat reprezentáns épülete.

Hely	Leírás
Kossuth L. utca 4. polgári lakóépület utcai homlokzata 351 hrsz	Az épület valószínűsíthetően az 1800-as évek végén épült eklektikus stílusban, megjelenésében a kor építészetének újdonságával hatott településünkön az utcával párhuzamos gerincű kontyolt nyeregtetős, polgári lakóház a háromszatú oszlopdíszítésű homlokzatával, az ablakok oszlopos timpanonos díszítésével. Első ismert tulajdonosa Endrédi Mihály és felesége, akik 1912. május 7-én vásárolták meg. Építetője nem ismert.
Kossuth L. utca 47. lakóépület (egykori Masáth-ház) népi eklektikus Kossuth- és Zádor utcai homlokzata 1961 hrsz	Az épület az 1800-as évek közepén épülhetett, lakóépület és üzlet céljára. Az általunk ismert tulajdonosáról a köznyelvben Masáth-házként emlegetik. Az épület jól harmonizál a Kossuth úti iskola által is meghatározott utcai vonalvezetéssel. A tájegységre jellemző telektömbhatáron beforduló saroképület, mint térszervező elem jelenik meg. A beforduló épületek az épület használojának zárkózottságára, a külvilágtól való elkülönödésére utalnak, amely e nehéz sorsú térségre jellemzően a gazdagságot, jómódot diszkréten eltakaró törekvést fejezik ki.
Zádor utcai „Mack Adam” macskaköves út burkolata és a talajszint alatt húzódó falozott boltíves csapadék csatorna	Kunhegyesen az első szilárdburkolatú út 1889-ben épült a Kossuth Lajos utcán a tanácsházától a vasút állomásig, amely sajnos elbontásra került. A védelemre javasolt útszakasz valószínű a második ütemben 1890 és 1900 között épülhetett meg a fedett falozott csapadék csatornával, amelyhez a téglát a helyi téglagyár készítette.

A településrendezési tervben jelölt terület-felhasználási szabályozások, a régészeti emlékek létét nem veszélyeztetik, feltárhatóságukat, illetve bemutatthatóságukat nem befolyásolják.

A településen öt országos védelem alatt álló épület található. Jelentőségük valószínűleg az idővel növekszik. Jelentőségük növekedésére elsősorban az idegenforgalom lehet hatással. Jelenleg a templomok a rendeltetés szerinti funkciójukat betöltik, az idegenforgalom számára pedig nyitottak, látogathatók. A szélmalom felújítása a közelmúltban fejeződött be. Az egykori sóház jelenlegi funkciója könyvtár, a látogatók előtt nyitva áll, a turisták számára pedig a bemutatást biztosítják. A tájház, a „Kunkapitányok nyomában” című tematikus út egyik állomása.

A város figyelmet fordít épített értékeire. Folyamatos karbantartással, felújítással, helyreállítással igyekszik gondoskodni örökségi értékeinek megőrzéséről és élvezhetőségéről.

1.14.7 Az épített környezet konfliktusai, problémái

Az épített környezet konfliktusai

Az épített környezet konfliktusai, problémái:

- a településközpont területein a közlekedési infrastruktúra nem elégséges állapota
- a 34-es számú főút átmenő forgalmának környezet és zajterhelése
- a hiányos belső és külső közlekedési kapcsolatok
- a hiányos kerékpárút hálózat
- a középületek és a lakóházak elavult energetikai állapota
- a közösségi terek műszaki állapota
- a zöldterületi közterületek hiánya
- a fejlesztési potenciállal rendelkező, alulhasznosított gazdasági területek
- a fejlesztési potenciállal rendelkező, alulhasznosított turisztikai területek
- az újonnan kijelölt ipari terület kihasználatlansága
- a településképi karakter meghatározása és erősítése
- szegregátumok fizikai állapota

1.15 Közlekedés

1.15.1 Hálózatok és hálózati kapcsolatok

Település
közlekedési szerepe

Kunhegyes városa a – Jász-Nagykun-Szolnok megyén belül a népességet és területét tekintve a kisebbek közé tartozó – Kunhegyesi járás központja. Fekvése a megyében északkeleti, a megyeszékhelytől, Szolnoktól mintegy 50 km-re keletre található.

A 2011. évi népszámlálásból származó ingázási adatokat a következő táblázat tartalmazza. A táblázatban megtalálhatók a 2001-re elérhető összesített adatok is, mely ugyanakkor csak a foglalkoztatottak ingázását tartalmazza (a tanulókét nem, és mód és település szerinti megbontása sem áll rendelkezésre), így a 2011-essel számszakilag nem összevethető, tájékoztató adatnak kell tekinteni.

62. táblázat Napi rendszerességgel közlekedők és mód szerinti megoszlásuk (fő/nap)

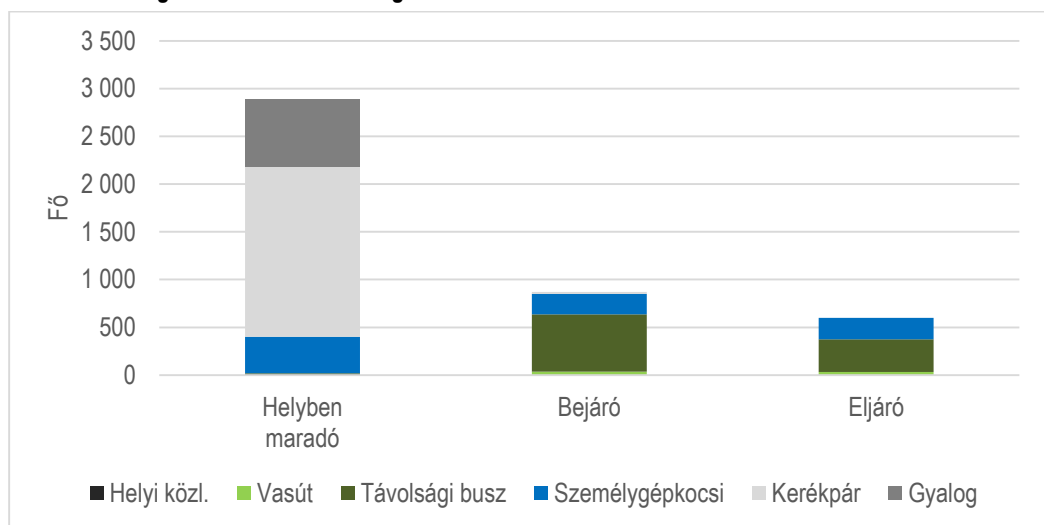
Megnevezés	Összesen	Összesen	Személy- gépkocsival	Tömeg- közlekedéssel	Kerékpárral (gyalog)
	2001*	2011			
Helyi közlekedő	1 672	2 896	381	32	1 780 (703)
Bejáró	250	899	217	664	18
Abádszalók	..	117	30	81	6
Tiszabura	..	108	0	108	0
Kunmadaras	..	103	15	88	0
Kenderes	..	76	21	55	0
Tiszaszentimre	..	71	15	56	0
Eljáró	561	705	224	481	0
Kenderes	..	110	41	69	0
Szolnok	..	77	14	63	0
Jászberény	..	67	9	58	0
Kisújszállás	..	61	15	46	0
Tiszabura	..	54	19	35	0

* 2001-ben csak foglalkoztatott.

Forrás: Népszámlálás 2001, 2011, KSH.

Kunhegyes majdnem napi 900 fő ingaforgalmat vonz. A bejáró ingázók nagy része Abádszalók, Tiszabura és Kunmadaras településről érkezik, de jelentős még Kenderes és Tiszaszentimre is.

45. ábra: Az ingázók mód szerinti megoszlása

Forrás: Népszámlálás 2011, KSH.

A városból eljáró napi ingázók szempontjából Kenderes és Szolnok a főbb célpontok, ezekre a településekre napi kb. 200 fő kunhegyesi lakos utazik. Fontos célpont még Jászberény, Kisújszállás és Tiszabura is.

Utazási módok tekintetében a helyben dolgozók döntő többsége kerékpárral és gyalog közlekedik – napi több mint 1700 fő kerékpározik rendszeresen a városban. Az ingázóknál a helyközi buszos utazás dominál a személygépkocsit használókat megelőzve, az eljárók módválasztási arányaihoz hasonlóan.

Külső kapcsolatok,
országos hálózat

Kunhegyes a 34. sz. főút mentén helyezkedik el, az országos közúthálózati kapcsolatot lényegében ez a főút biztosítja. A városnak közvetlen gyorsforgalmi úthálózati kapcsolata nincsen, az M3 autópálya a 3221. j. út Füzesabony felé vezető irányában, a várostól kb. 55 km-re halad el. A főváros közúton – útvonalválasztástól függően 150-160 km autózással érhető el.

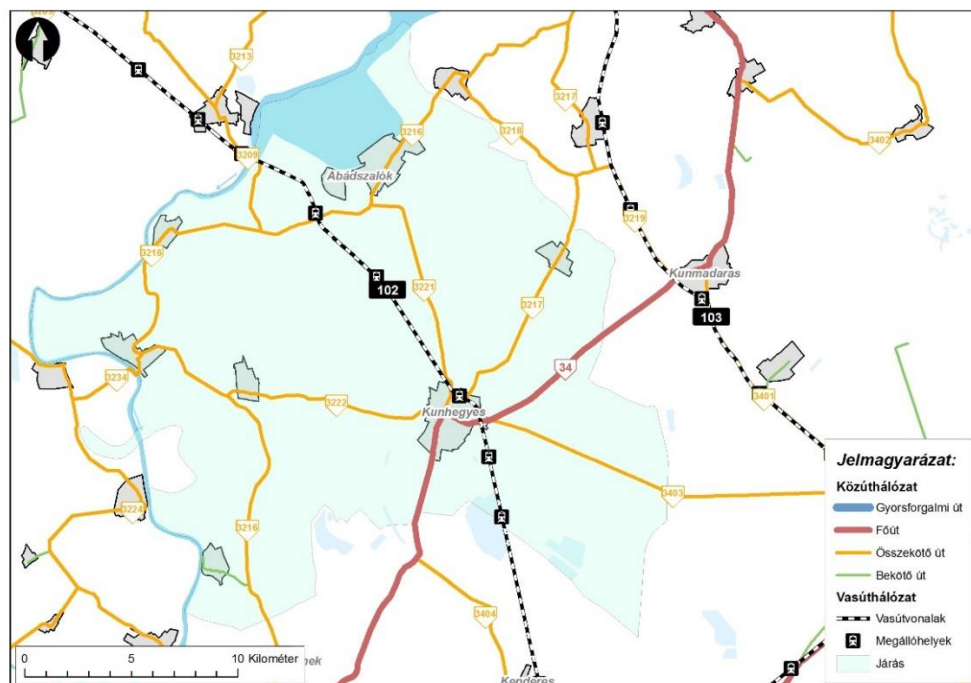
Autóbuszos közösségi közlekedés szempontjából a hálózati lefedettség – néhány összekötő út kivételével – lényegében megegyezik a közúthálózattal. A város rendelkezik közvetlen járatokkal mind a megyeszékhely Szolnok, mind a regionális központ felé. Budapestre nem közlekednek közvetlen járatok.

Mindhárom szolgálati hely a MÁV Zrt. 102-es számú, Kál-Kápolna–Kisújszállás vasútvonalán található.

Kunhegyest a MÁV Zrt. 102-es számú Kál-Kápolna–Kisújszállás vasútvonal érinti. Az egyvágányú, dízel vontatású vasútvonal a 80-as számú, Budapest–Miskolc–Mezőzombor–Sátoraljaújhely országhatár és a 100-as számú, Budapest–Szolnok–Debrecen–Záhony országhatár vasútvonalak között teremt délkelet-északnyugat irányú kapcsolatot. A vasútvonal funkciója a helyi áru- és utasforgalom lebonyolítása.

Repülőtéri kapcsolat szempontjából a Liszt Ferenc nemzetközi repülőtér 130 km, míg az Airport Debrecen 100 km távolságban érhető el.

10. térkép: Kunhegyes környezetének országos jelentőségű főútjai

1.15.2 Közúti közlekedés

Városkörnyéki
közúthálózat

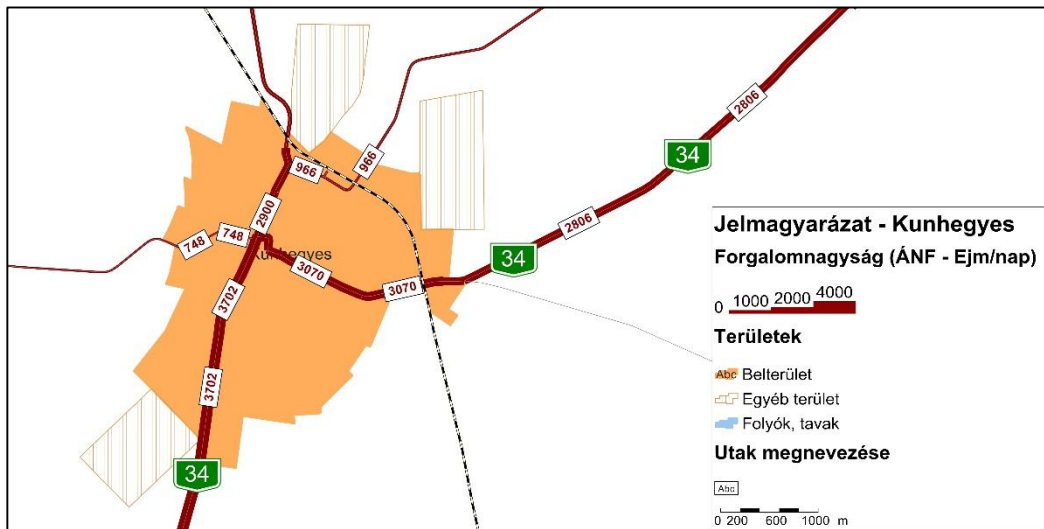
Az országos főúthálózati elemek mellett a város területén és a szomszédos településekhez kapcsolatot országos mellékutak biztosítják. Kunhegyes a már ismertetett 34. sz. főúttal északkeleti irányban Kunmadarassal (Tiszafüred, Karcag), délnyugati irányban a 4. sz. főúttal (Szolnok) áll

kapcsolatban. Északi irányban a 3221. j. összekötő úton Abádszalók, a 3217. j. összekötő úton északkelet felé Tomajmonostora, az – inkább csak elméletben, az érdeemben nem burkolt – 3403. j. összekötő úton délkelet felé Karcag, a 3222. j. összekötő úton nyugat felé Tiszagyenda érhető el.

A 34. sz. főút városon át vezető szakaszának a forgalma 3700-3000 Ejm/nap. Jelentős forgalommal bír még a Kossuth Lajos u. Abádszalók felé vezető szakasza, napi 2900 Ejm forgalommal.

A várost érintő országos közúthálózati elemek forgalmi terhelését az alábbi ábra mutatja.

46. ábra: Forgalm nagyságok [ejmű/nap],

Forrás: OKA, 2013

Városi közúthálózat

A városi közúthálózat legfontosabb és egyúttal legforgalmasabb eleme a 34. sz. főút városi szakasza (Kossuth Lajos u. – Rákóczi utca), valamint az Ady Endre és Széchenyi u. A belterületi utak kiépítésüket tekintve 2x1 sávú kialakításúak, egyes csomópontokban 2 sávú járműosztályozóval, illetve helyenként parkolósávokkal.

A város legforgalmasabb csomópontjai a Kossuth Lajos út – Ady Endre út – Kálvin János úti csomópont és a Kossuth Lajos út – Széchenyi István úti meglévő csomópontok.

A belterületi önkormányzati utak közül 37,9 km kiépített és 13,1 km kiépítetlen. Kunhegyesen kerékpárút nem található. Van 39,5 km – teljes egészében kiépített – járda, illetve gyalogút, állaguk jelentős mértékben romlott. A város 2013-ban az út-, kerékpárhálózat és a járdák fenntartására 45 000 Ft-ot, üzemeltetésére 454 000 Ft-ot fordított. (forrás: Magyar Közút NZrt.)

Az útburkolatok állapota változó, jelentős részük felújítást, szélesítést igényelne. A kiépítetlen utcák burkolása is szükséges lenne.

A belterület telekosztására és utcahálózatára nem egységes kép jellemző. A település központjában, a református templom körül alakult ki régen a település magja, és eköré települtek a fontosabb közintézmények is. A telekosztásra ebben a magban szabálytalan méret és alak jellemző. Az utcahálózatnál sem figyelhető itt meg a merőlegesség és a párhuzamosság.

A város közintézményei és főbb forgalomvonzó létesítményei mind a városközpontban találhatóak (Szabadság tér és környéke).

11. térkép: Kunhegyes városi közúthálózata

Kunhegyesen jelenleg sem körforgalom, sem jelzőlámpás csomópont nem található. A meglévő szintbeli közúti csomópontok geometriai kialakítása megfelelőek.

Kerékpárutak a városban nincsenek.

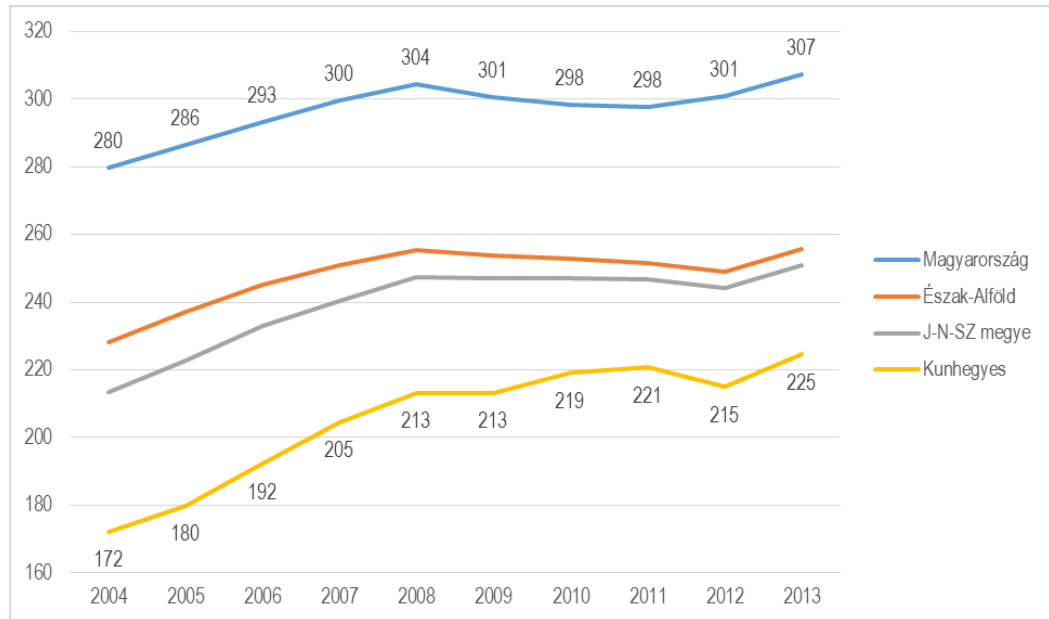
Fénysorompóval biztosított vasúti átjárók vannak a Tiszaszentimrei úton és az Abádszalóki úton.

Forgalmi jellemzők

Kunhegyesen – alföldi városként – a kerékpáros közlekedés nagyon elterjedt, ez azonban nem okoz jelentős eltérést az ország hasonló fejlettségi szintű városaihoz képest a motorizációban. Kunhegyes motorizációja 2004-től minden évben a megyei szintnél megközelítőleg 15-20%-kal alacsonyabban alakult. A motorizáció fokának változását 2004 és 2013 között Kunhegyesen, a megyei, régiós és országos adatok tükrében – KSH adatok alapján – az alábbi grafikon mutatja be.

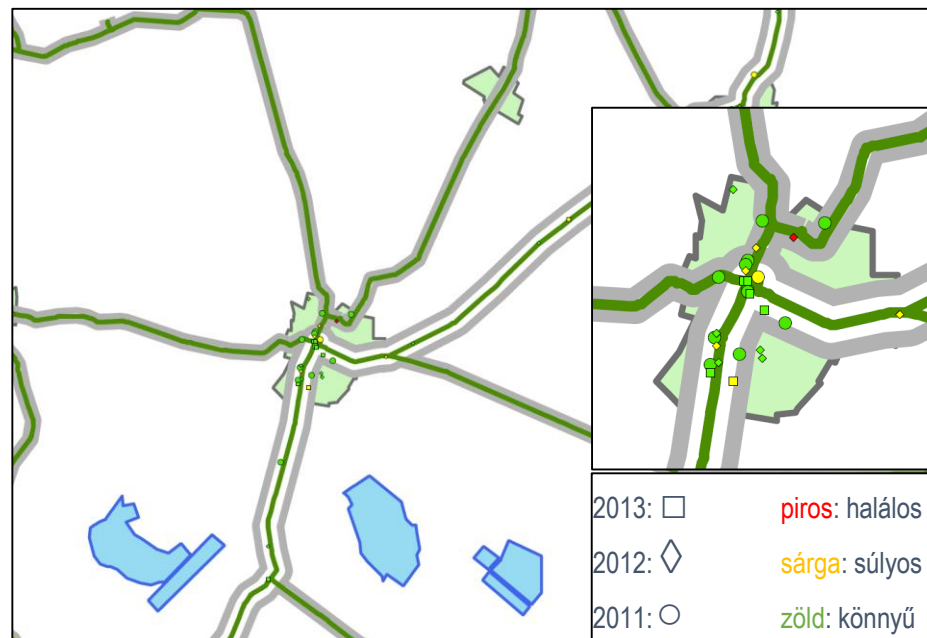
A kunhegyesi személygépkocsi állomány 2013-ban 1729 db. volt, a motorizáció 225 szgk/ezer fő (forrás: KSH). Ez alapján elmondható, hogy a települési érték jóval a magyarországi és megyei értékek alatt van.

47. ábra A lakossági motorizáció alakulása Kunhegyesen [szgk/ezer fő]

Forrás: KSH

Balesetek tekintetében Kunhegyes helyzete jónak minősíthető. Az utóbbi három évben egy halálos közúti baleset történt. A forgalomnagyságnak megfelelően a terheltebb utakon történik a balesetek többsége (főként a 34.sz. főút városi szakaszán). A legtöbb könnyű és súlyos baleset a Kossuth Lajos utcában, a városközpont közelében történt.

48. ábra Kunhegyes közigazgatási területén és a város környezetében regisztrált balesetek száma 2011-2013 években

Forrás: KKK

1.15.3 Parkolás

A kunhegyesi közterületi parkolók parkolási díj fizetése nélkül vehetők igénybe.

Kunhegyes belterületén az élelmiszer boltnál 20db., a Polgármesteri Hivatal mellett 40 db. személygépkocsi parkoló épült ki.

A vasútállomáson elavult kivitelű B+R parkoló kapott helyet, de személygépkocsik parkolására is van lehetőség az állomás előtti téren.

Az autóbusszállomáson szintén sok kerékpár elhelyezésére van lehetőség, a személygépkocsik parkolása a környékbeli utcákban, üzletek parkolójában lehetséges.

A város nagy részén az útpadkán várakoznak a gépjárművek, kiépített parkolóhely kevés van.

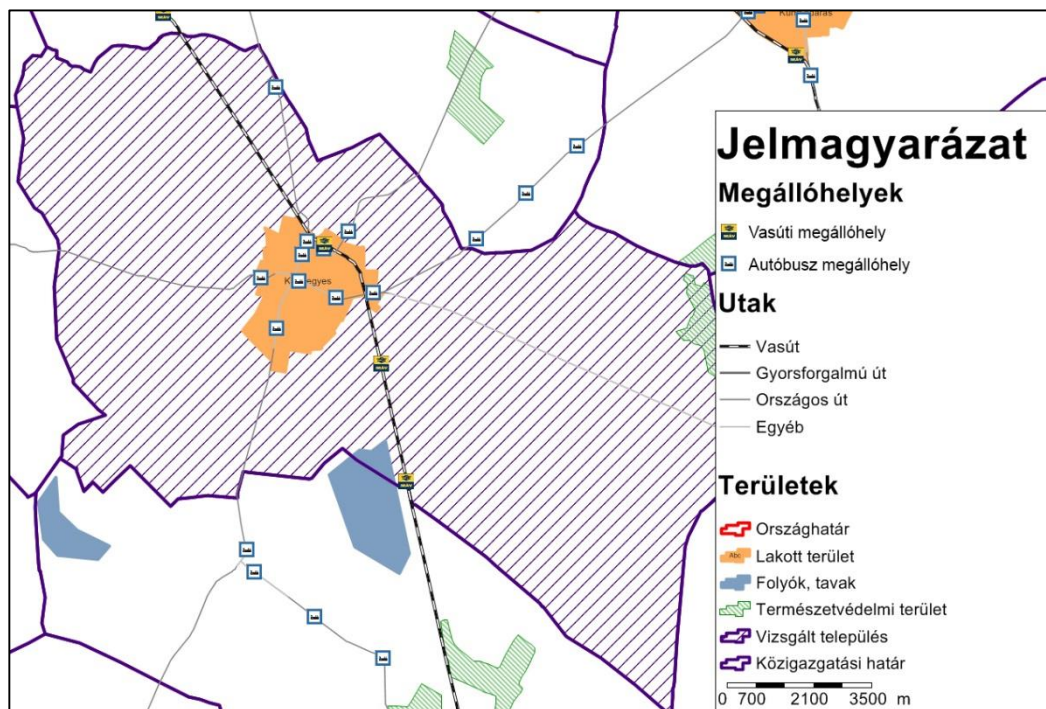
1.15.4 Áruszállítás

Kunhegyes város belterületén a vasútállomás melletti területen, valamint a Tiszaszentimrei út melletti területeken a bel és külterületen alakult ki iparterület, itt tapasztalható kisebb mértékű áruszállítási tevékenység.

1.15.5 Közösségi közlekedés

A település legfontosabb autóbusz és vasúti megállóhelyeit, az autóbusz állomás és a vasútállomás elhelyezkedését az alábbi ábra mutatja.

49. ábra Kunhegyes legfontosabb autóbusz és vasúti megállóhelyei

Forrás: NKS országos modell

1.15.5.1 Autóbuszos közösségi közlekedés

Autóbuszos
infrastruktúra

Kunhegyesen a helyközi autóbusz pályaudvar a városközpontban, a Szabadság téren helyezkedik el. Állapota újszerű, hiszen a közelmúltban a „Jász-Nagykun-Szolnok Megye városaiban az autóbuszos közlekedés hálózati elemeinek komplex fejlesztése” c. projekt keretében felújításra került. Ennek megfelelően utastájékoztatása is modern, kialakítása esztétikus, az utasvárók állapota megfelelő. Kerékpártámaszok bőséggel vannak (bár nem korszerű kialakításúak és nem is fedettek), személygépkocsik számára azonban csak a környező utcákban és boltok előtt akad parkolóhely.

Helyközi és távolsági autóbusz közlekedés

A városban levő többi megállóhely egy része is felújított állapotú, fedett kivitelű. A többcélú kistérségi társulás keretében pályázati támogatással készültek el.

A várost érintő helyközi autóbusz szolgáltatást túlnyomó többségben a Jászkun Volán Zrt. látja el, a közszolgáltatói szerződésben foglalt feltételekkel. A Jászkun Volán Zrt. az Középkélet-magyarországi Közlekedési Központ Zártkörűen működő Részvénytársaság (KMKK Zrt.) egyik alapítója.

A város rendelkezik közvetlen járatokkal mind a megyeszékhely Szolnok (napi 9 induló járat, menetidő 01:08 – 01:44 között), mind a regionális központ Debrecen (napi 3 induló járat, menetidő 02:08 – 02:20 között) felé. Budapestre nem közlekednek közvetlen járatok.

Kunhegyes és környéke Volán hálózatát elemezve látható, hogy a hálózati lefedettség néhány összekötő út kivételével lényegében megegyezik a közúthálózattal, fizikailag minden település elérhető. A kisebb településeken jellemzően 1-2, a nagyobbakon ennél több megállóhely található. Kunhegyesen a helyközi megállóhelyek döntő többsége a 34. sz. főút és a 3217. j. és 3222. j. összekötő utak belterületi szakaszain helyezkedik el. Kunhegyes közigazgatási területén 10 helyközi megálló található. A városközpont, az oktatási és közintézmények, továbbá a vasútállomás közvetlenül elérhető.

50. ábra Kunhegyes autóbusz-állomása

A város helyközi megállóiban jellemzően legalább óránként áthalad helyközi busz. A forgalmasabb helyeken (Gimnázium, Tompa u.) kb. 30-40 járat áll meg egy munkanapon, de a kisebb megállóokban is 15-20 db. Az autóbusz állomáson, egy átlagos munkanapon kb. 71 járat indul vagy halad át.

Helyi autóbusz közlekedés

Kunhegyesen nincs helyi autóbusz közlekedés, a településen belüli kapcsolatot a helyközi járatok biztosítják.

1.15.5.2 Vasúti közlekedés

A települést érintő vasútvonalak, hálózati kapcsolatok

Kunhegyes város területét vasútvonal összesen három szolgálati helyen, az azonos nevű vasútállomáson és két megállóhelyen (Előhát és Bánhalmahalastó) érinti. Mindhárom a MÁV Zrt. 102-es számú, Kál-Kápolna – Kisújszállás vasútvonalán található.

A vonal a 80-as számú, Budapest – Miskolc – Mezőzombor – Sátoraljaújhely országhatár és a 100-as számú, Budapest – Szolnok – Debrecen – Záhony országhatár vasútvonalak között teremt délkelet-északnyugati irányú kapcsolatot Heves és Jász-Nagykun-Szolnok megyéken keresztül,

Vasúti szolgáltatás

feltárva az érintett településeket. A regionális vasúti pálya kb. 74 km hosszú, egyvágányú, dízel vontatású, szakaszosan 200/180 kN tengelyterhelésű, 60 km/h engedélyezett sebességű.

A vonalon a 2014/2015-ös menetrend szerint egy átlagos hétköznapi nap Kunhegyest érintve hat pár regionális személyvonat közlekedik. A vonatok Előhátan csak a nyári időszakban, Bánhalma-Halastó megállóhelyen pedig mindössze öt vonat áll meg. Az alacsony sebességű pályán a menetidő Kunhegyes és Kisújszállás között 26 perc, Kál-Kápolna állomásra 71-75 perc. Előhát és Kunhegyes között a menetidő 4 perc, míg Bánhalma-Halastó és Kunhegyes között 8 perc.

1.15.5.2.1 Kunhegyes vasútállomás

A vasútállomás két fő- és egy mellékvágánnyal rendelkező szolgálati hely periférikus elhelyezkedésű, a város északi szélén, a városközponttól mintegy 1,3 km-re található. Megközelíteni a Kossuth Lajos u. – Széchenyi u. és a 32325 j. állomáshoz vezető út útvonalon lehet.

A szolgálati hely Kál-Kápolna állomástól 53 km-re, Kisújszállás állomástól 21 km-re található.

A helyi áruforgalom részére egy rakodóvágány, mellette pedig burkolt rakterület és oldalrakodó áll rendelkezésre. Az állomás vágányhálózatához egy iparvágány, a vonalból pedig két iparvágány ágazik ki.

A személyvonati vágányok között összesen 2 db, 367/432 m hosszú, sínkoronaszintű alacsony és keskenyperon található, melyet a felvételi épület felől szintben lehet megközelíteni, sem az akadálymentesítés sem az alapvető utasigények nem biztosítottak.

A közepes állapotú felvételi épület az állomás déli szélén található.

Az épület város felé történő kapcsolata közepes állapotú. A buszmegálló az állomás előtt elhaladó Széchenyi úton, kb. 75 m-re található.

A mellékvonal szükségességét vizsgálni kell, megmaradás esetén jelentős fejlesztésre van szükség.

1.15.5.2.2 Előhát megállóhely

A szolgálati hely Kunhegyes várostól keletre, külterületen, a Városi Strandfürdő törszomszédságában található. Közúton történő megközelítése nem lehetséges.

A megállóhelyen 70 m hosszú, sínkoronaszintű peron található, az akadálymentesség nem biztosított. A peronon kívül semmilyen más létesítmény nincs.

1.15.5.2.3 Bánhalma-Halastó megállóhely

A megállóhely a várostól délre, külterületen, a Sós-kúti-halastó mellett fekszik. A szolgálati hely egyben iparvágány kiágazás is, az iparvágányok azonban nem üzemelnek.

A megállóhelyen sem kiépített peron, sem parkoló, kerékpártámasz nem található.

1.15.6 Kerékpáros közlekedés

Kerékpáros közlekedés

A városon belül magasnak tekinthető a kerékpárosok részaránya, hagyományosan elterjedt módja ez a közlekedésnek. Pontos forgalmi adat ugyanakkor a már bemutatott népszámlálási adatokat leszámítva nem áll rendelkezésre: Kunhegyesen a helyben közlekedők ~60%-a kerékpárral közlekedik (~1800 fő).

Infrastruktúra

Az országos kerékpárút fejlesztési koncepcióban Kunhegyes városát érinti a Fegyvernek – Abádszalók, valamint a Kunhegyes – Tiszaroff közötti tervezett kerékpárutak, melyek majdan csatlakoznak a Tisza folyó árvédelmi töltésén létesítendő kerékpárúthoz. Tervezett kerékpárút szerepel továbbá Kenderes és Tiszafüred irányába is.

A város belterületén nincs kiépített kerékpáros infrastruktúra, pedig a nagy számú kerékpárral közlekedő számára ez nagy könnyebbség lenne – leginkább a Kossuth Lajos úton és a várost

átszelő 34. sz. főúton, a Tiszagyendai úton, Ady Endre úton lenne szükség valamilyen kerékpárforgalmi létesítményre.

51. ábra Elavult kerékpárparkoló a vasútállomásnál és az autóbusz-állomáson.

A város mellékútjain, lakóutcáiban – ahol az utca burkolatlansága nem okoz problémát rossz időjárás esetén – megfelelően, jó körülmények között és biztonságosan lehet kerékpározni az autók által is használt útfelületen, itt kiépített kerékpáros infrastruktúra nincs, de jellemzően nem is szükséges. Nem jellemzőek a nagyobb városokban gyakori, a kerékpárosok haladását nehezítő megoldások, mint az egyirányú utcák.

A kerékpárosok magas részarányához képest a kiépített kerékpárparkolók, támaszok száma alacsony, az üzletek előtt jellemzően néhány kerékpár letámasztására alkalmas, általában régi fajta (nem az útügyi műszaki előírás és az EU pályázati előírások szerinti, hanem csak a kereket megtámasztó) tárolóhely található. B+R jellegű kerékpárparkoló a vasútállomásnál és az új buszpályaudvarnál található.

1.15.7 Gyalogos közlekedés

A városban a kiépített gyalogjárdák összes hossza közel 39,5 km. Jellemzően a külső lakóterületeken jellemzők hiányosságok e tekintetben, a belvárosban, ahol a gyalogos forgalom a legerősebb és leginkább koncentrált, az infrastruktúra jó feltételeket biztosít a gyalogosoknak. Az Önkormányzat fontos feladatának tartja a közútfejlesztések mellett a járdahálózat további fejlesztését, rekonstrukcióját is.

Gyalogos
közlekedés

A főutakon is elsősorban a városközpont környékén mondhatók kedvezőbbnek a feltételek, itt a csomópontok, kereszttutcsák környékén jellemzően létesült kijelölt gyalogátkelőhely, ezeken a szakaszokon a közvilágítás is megoldott. Középsziget építésére vagy hasonló, a gépjárművezetők figyelmét felhívó forgalomtechnikai megoldás bevezetésére ugyanakkor nem nagyon van példa, a forgalmasabb útszakaszokon részletesebb vizsgálatok alapján indokolt lehet ilyen fejlesztések megvalósítása (pl. fontosabb buszmegállók, iskolák környékén).

1.16 Közművek állapota és energiahatékonyság

Közművek állapota

Kunhegyes területén a Kunhegyesi Vízfűtő és Csatornamű Kft. végezte a vízellátási és csatornázási feladatokat, fő tevékenysége közé tartozott az ivóvíztermelés, –elosztás, –értékesítés és a szennyvízelvezetés, –tisztítás. 2013. január 1-től jogszabályi változás következtében a Tiszamenti Regionális Vízművek Zrt. kezelésébe került a város teljes víz- és csatornaközmű vagyona kezelése.

1.16.1 Víziközművek

A hazai víziközmű ellátás, szolgáltatás aktuális és jövőbeni feladatokat jelentő súlypontjai az üzemelő és távlati vízbázisok biztonságba helyezése, az ivóvízellátás vízminőségi problémáinak rendezése, a szennyvízelvezetés, szennyvíztisztítás fejlett európai országokhoz viszonyított elmaradásának megfelelő ütemben történő felszámolása, a vízbázisvédelem szempontjaira is figyelemmel és a megújult szabályozásoknak megfelelő víziközmű szolgáltatási struktúra, díjrendszer kialakulása felé mozdulnak el.

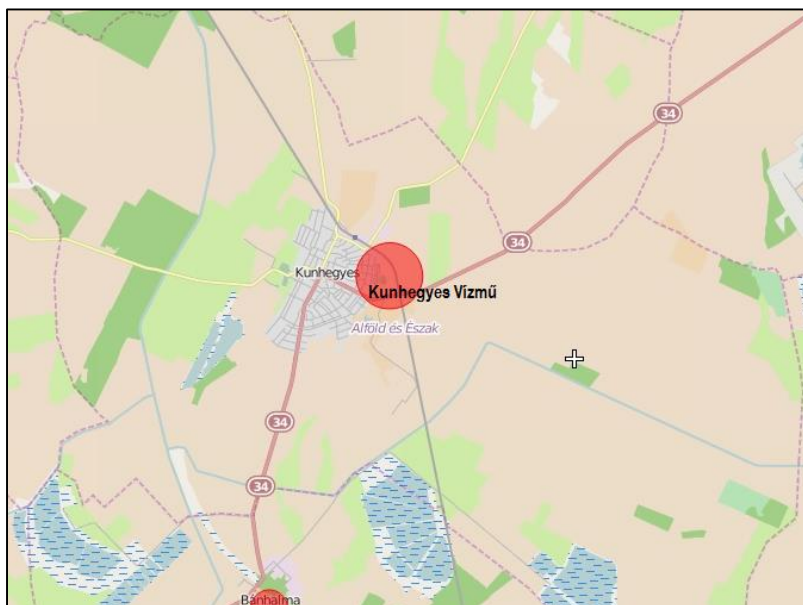
1.16.1.1 Vizgazdálkodás és vízellátás (ivó, ipari, tűzoltó, öntözővíz és termálvíz hasznosítás)

Ivóvíz, vízbázis

A 123/1997. (VII. 18.) Kormányrendelet értelmében az ivóvízminőségű, az ásvány- és gyógyvízhasznosítást szolgáló, igénybe vett, vagy távlati hasznosítást szolgáló, közcélú vízbázisok esetén, ahol a védőidomnak van felszíni metszete, védőidomot, védőövezetet kell kijelölni. Minden más esetben a védőidom, védőterület kijelölhető.

Kunhegyes keleti területén található a Kunhegyes Vízmű számított védőterületének felszíni vetülete, kijelölt hidrogeológiai B védőterület. Üzemelő sérülékeny vízbázis, ivóvíz termelő, rétegvizet adó kutakkal, melynek kapacitása 1041m³/nap. A kijelölő határozat száma: 1065-002/03.

52. ábra: Kunhegyes közigazgatási határán található vízbázis védőterületek felszíni vetülete

Forrás: <http://webgis.okir.hu/base/>

Ivóvízellátás

A településen a közműves ivóvízszolgáltatást a Tiszamenti Regionális Vízművek Zrt. Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Üzemigazgatóságának, Kunhegyesi Üzemegysége végzi.

Kunhegyes ivóvízellátása felszín alatti vizekből történik. vízminőségi problémaként jelentkezik a magas ammónia és vas-mangán tartalom, melyet az alkalmazott tisztítási fázisban kívánják csökkenteni. A város pályázati forrásból oldja meg a vízminőség javítását a KEOP 1.3.0/09-11 konstrukción belül a „Kunhegyes vízminőség- javítás és vízbázis fejlesztés” című pályázattal. Megvalósul a klórozással történő ammónium mentesítés, vas mangántalanítással kombinálva, a vízmű területen egy új kút létesítésével növelve a használható vízmennyiséget. A projekt megvalósítás tervezett befejezése 2015-08-31.

A település ivóvízellátását a települési belterület keleti szegélyének közelében lévő vízmű telepen és annak szomszédságában létesített 6 db kút biztosítja. A település jelenlegi üzemelő vízműkútjai a 2014-es OSAP 1375 adatlapok alapján: B-29 OKK. sz. 1/1. 167,8 m-es vízműkút, K-46 OKK. sz. II/I 137 m-es vízműkút és a K-47 OKK. sz. II/3. 100 m-es vízműkút., 3 db pedig üzemben kívüli.

A település ivóvízhálózata elöregedett, melyet jelez a 2013. évi 35 db, míg 2014-ben már 160 db csőtörés. A vízhálózat rehabilitációját pályázati forrás igénybevételével kívánják megoldani. A már említett KEOP 1.3.0/09-11 konstrukción belül lehetőség nyílt kisebb hálózat rekonstrukcióra is.

A külterületen található telepek, majorok, tanyák vízellátását egyedileg oldják meg, fúrt kutakból.

Termásvízhasználat

A település 2013. május 23-án csatlakozott a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Termál Klaszterhez, melynek célja, hogy azon települések strandberuházásainak megvalósítását elősegítse, amelyek rendelkeznek termásvízzel. Kunhegyesen mintegy 7,0 ha-os zöldterületen 5 darab fürdőmedence 998 m talpmélységű kútból feltörő termásvize várja a pihenni vágyókat.

1.16.1.2 Szennyvízelvezetés, csapadékvíz-elvezetés; felszíni vízrendezés

Kunhegyes az Abádszalók - Szennyvízelvezetési Agglomeráció tagja, ami a Nemzeti Települési Szennyvízelvezetési és -tisztítási Megvalósítási Programról szóló 25/2002. (II. 27.) Korm. rendelet 2. mellékletében foglaltak szerint a 10-15 eLE, normál terület besorolású agglomeráció.

A településen a szennyvízszolgáltatást a Tiszamenti Regionális Vízművek Zrt. Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Üzemigazgatóságának, Kunhegyesi Üzemegysége végzi.

Szennyvízgyűjtő hálózat

Kunhegyes területén TRV Zrt üzemelteti a teljes szennyvízgyűjtő közművagyonot. A szennyvízgyűjtő hálózatba kapcsolt lakások száma folyamatosan emelkedik. A bekötött lakások száma 2000-ben 310 db volt, ami emelkedést követően 2013-ban 829 db volt. A város szennyvízgyűjtő-hálózatába 2001-ben a lakások csupán 9,53 %-át, míg 2013-ban 24,71%-át kapcsolták rá. A szennyvízhálózat bővítése befejeződött. Az Önkormányzat KEOP pályázati forrásból készítette el Abádszalók- Kunhegyes szennyvízelvezető rendszerének kiépítését és az új szennyvíztelepet.

Jelenleg az új szennyvíztisztító próbaüzeme zajlik, a lakossági rákötések ösztönzése végett a TRV Zrt. akciót hirdetett.

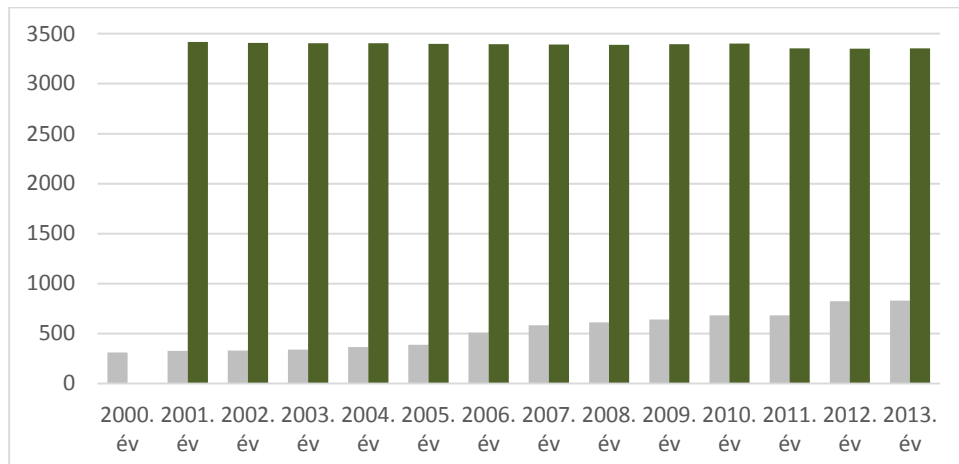
Kunhegyes Város külterületén szennyvíz a majorokban, a telepeken és a tanyákon keletkezik, ezeken a helyeken a szennyvizek elhelyezhetők szikkasztással, amennyiben ennek feltételei adottak. A külterületen keletkező szennyvizek elvezetése és a belterületi rendszerre való rákapcsolása a távlatban sem tervezhető a nagyobb távolságok miatt.

Szennyvíztelep

A város szennyvizét feldolgozó tisztítótelep az Abádszalók - Szennyvíztisztító Telep, aminek kapacitása 6450 LE, tervezett kapacitás 2015-ben 1920 m³/nap. Abádszalók-Kunhegyes közös szennyvíztelepe 2013-ban 165.000 m³, 2014-ben 176.400 m³ kommunális szennyvizet és 190.000, ill. 103.000 m³ csapadékvizet, tehát összesen 355.000, ill. 279.400 m³ szennyvizet fogadott és tisztított meg. A telephez tartozó lakosok száma 7653 fő, a lakások száma 3355 db, a csatornahálózat hossza 83,8 km.

53. ábra: A közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózatba (közcsatornahálózatba) bekapcsolt lakások (szürke) számának változása a lakásállományhoz (zöld) képest

Forrás: KSH

Tisztított szennyvízkibocsátás

A szennyvizek tisztítás után általában felszíni víz befogadóba kerülnek. A tisztított szennyvizek biológiailag bontható szervesanyagot, növényi tápanyagokat és kisebb mennyiségben előforduló egyéb anyagokat (nehezen bontható szerves vegyületeket, sókat, fémeket, esetenként toxikus vagy hormonháztartást befolyásoló anyagokat) is tartalmaznak. A szerves- és tápanyagok vonatkozásában a felszíni vizek közvetlen terhelését legnagyobb arányban a kommunális szennyvízbevezetések okozzák. A vízi ökoszisztémák ezeket az anyagokat általában a terhelés nagyságától és a befogadó vízhozama által biztosított hígulás mértékétől függően képesek tolerálni.

A kommunális szennyvizek az Abádszalók - Szennyvíztisztító Telepen történt tisztítást követően a Mirhó-Gyolcsi-csatorna befogadóba kerülnek bevezetésre, melyre a kibocsátott víznek a hatása „jelentős”-ként lett jelölve a Vízgyűjtőgazdálkodási Tervben.

Csapadékelvezetés

A belterületi vízrendezés kifejezetten önkormányzati feladat, és az a települések felszíni vizeinek az elvezetésével foglalkozik. Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 13. § (1) bekezdése tartalmazza a helyi közügyek, valamint a helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladatokat, melynek 11. pontja szerint az önkormányzat feladata a helyi környezet- és természetvédelem, vízgazdálkodás, vízkárelhárítás.

Kunhegyesen vízgazdálkodási szempontból az utóbbi évek legnagyobb problémája a belvíz által okozott károk. A település talajadottsága a vizet kevésbé befogadó és átteresztő tulajdonságú, ezért a csapadék kisebb mennyiségénél is már felszíni összefolyások és vízborítások alakulnak ki. A talajvíz magasan helyezkedik el, a mélyebb településrészekben a felszínen vagy közvetlenül a felszín alatt. Emiatt a csapadékvíz elszikkasztása nem lehetséges.

A belvíz gondokat tovább súlyosbítja, hogy a település nem rendelkezik kiépített csapadékvíz-elvezető rendszerrel. A meglévő hálózat hossza mintegy 4 km, de jellegét tekintve ez is szikkasztóárok. A település legmagasabb pontja a Tiszafüredi közút, mely egyben csapadékvíz-elvezetés szempontjából is kettéválasztja a települést. A település keleti oldalának befogadója a Villogó-főcsatorna (240 ha), míg a nyugati oldal befogadója (152 ha) a település belterületén található Holt-Kakat ér. A belvízelvezető csatornák műtárgyai elöregedettek, a felújításuk, tisztításuk ez évben történik meg. A Holt-Kakat rehabilitációjának, vizes élőhelyé alakításának vízjogi engedélyes terve már elkészült.

A település rendelkezik vízkár-elhárítási tervvel.

1.16.2 Energia

Az általánosan alkalmazott fűtési energiahordozó a gáz.

Energiaellátás két módon történik:

Energia ellátás

- Földgáz: A Kenderes irányából érkező nagyközépnomású gázvezetékéről történő leágazásra telepített nyomás-szabályzóról középnyomású gázelosztó rendszer működik.

A fűtési energia tekintetében a korábban kiépült földgázhálózat a város területét mintegy 90%-ban fedi le, a fogyasztók száma mintegy 2500. Az utóbbi években visszatérés tapasztalható az kis részben az alternatív (fosszilis) energia hordozókra, ami gazdaságilag indokolt, de a légszennyezettség szempontjából kedvezőtlen hatású. A megújuló energiának számító fa- és a pellet-tüzlésre történő átállás viszont a CO₂ egyensúly szempontjából kedvező, lényegesen kedvezőbb, mint a fosszilis energiahordozók használata.

Ami a fűtési rendszerek műszaki színvonalát illeti, az elmúlt 10 év alatt épült ingatlanokat kivéve, az épületek és a fűtési rendszerek is elavultak, energia pazarlók. A meglévő lakásállomány mintegy 60–65%-a 30 évnél idősebb és semmilyen jelentősebb felújításon nem estek át, így a hőtechnikai paraméterei messze elmaradnak a jelenleg érvényes előírásoktól. Ebből következően a fűtési energia, amely a teljes energiafogyasztás 60%-át eléri. Önmagában a nyílászárók, ajtók és ablakszárnyak résszigetelése érezhető megtakarítást eredményez a fűtési költségekben, és ehhez nem szükséges nagy összegű ráfordítás. Átfogó beruházással, a falak, födémek hőszigetelésével, a nyílászárók cseréjével, a fűtési rendszerek korszerűsítésével viszont a jelenlegi energiaigény akár a felére is csökkenthető.

Kunhegyes város közigazgatási területén nincs távhőellátás.

A közintézmények egy része rekonstrukción esett át, ezek esetében jelentős megtakarítások tapasztalhatók. Hozzá kell tenni, hogy a beruházások befejezése óta enyhe telek voltak, ezért nem tekinthető végsőnek az eddig mért nagyon jelentős megtakarítás.

- Elektromos energia:

Kunhegyes város villamosenergia hálózatának táppontja az E.ON Tiszántúli Áramhálózati Zrt. Tiszafüred felől, a tiszaoérvényi 132/22 kV-os alállomása, amelyből indul az a 22 kV-os szabadvezeték, amelyre a város csatlakozik. Erről a gerincvezetékéről indul a másik oldali betáplálást (Kisköre felől) biztosító 22 kV-os hálózat, amely kellő ellátási biztonságot garantál.

A város 22 kV-os szabadvezeték hálózatról, csatlakozó, részben oszloptranzformátorokról, részben a belvárosban kiépített 22 kV-os földkábel hálózatra telepített kompakt transzformátor állomásokról kapja az elektromos betáplálást, kiefeszültségű szabadvezetéseken, ill. földkábeleken keresztül. A fogyasztók száma 3500 körül ingadozik.

A városban 25 db oszloptranzformátor állomás és 6 db kompakt állomás működik, összesen mintegy 7 MVA kapacitással. A középvezettségű hálózat hossza összesen 15 km.

A fogyasztás éves szinten 8500 MWh.

A meglévő közvilágítási hálózat korszerű nátriumgőzlámpás és kompakt fénycsőes fénnyforrású lámpatestekkel biztosított.

A város villamosenergiával történő ellátottsága 100%-os.

1.16.2.1 Megújuló energiaforrások alkalmazása, a környezettudatos energiazdálkodás lehetőségei

Kunhegyes városban szélenergia termelés nem folyik.

Megújuló energia

Magyarországon a napsugárzás légkör feletti 1352 W/m² intenzitásából - a felhőzet következtében beálló veszteségeket követően - 137 W/m² fajlagos teljesítménnyel lehet számolni. Az éves átlaghoz képest igen nagy az évszakonkénti ingadozás: decemberben 32 W/m², júliusban 238 W/m², ami több mint hétszeres különbséget jelent.

Napenergia felhasználása lassú növekedéssel megindult. Magáningatlanok esetében mind a napelemes áramtermelés (Háztartási Méretű Kiserőmű), mind a napkollektoros melegvíz-ellátás fokozatos elterjedésére lehet számítani. Jelenleg a beépített napelemes rendszerek teljesítménye 30–40 kW. A napkollektorok beépítésének mennyiségéről nincs adat, mivel nem engedély vagy bejelentés kötelezett.

Kunhegyes városban vízenergia felhasználással energiatermelés nem folyik.

Kunhegyes városban biodízel üzemben napraforgó és repcemag felhasználásával folyik termelés.

A városban geotermikus energiát a Mikrotérségi Tornaterem használ fel, termálvizet a strandfürdő.

1.16.2.2 Az önkormányzati intézmények energiahatékonysági értékelése

Kunhegyes városban az önkormányzati intézmények állagromlásának megakadályozása, illetve a szükséges felújítások a rendelkezésre álló források függvényében alakulnak. Az Önkormányzat saját forrásai csekélyek, minden beruházás, így energiahatékonysági beruházások is csak pályázati forrásokból lehetségesek. Az Önkormányzat több mint másfél évtizede intenzív és kiterjedt pályázati tevékenységet folytat a szükséges fejlesztések forrásainak biztosítása érdekében. Az ingatlanfejlesztések esetében az energiahatékonyság növelése minden esetben kiemelten kezelt szempont.

Az önkormányzati intézmények energetikai helyzete

Az Önkormányzat épületeire nem készültek energetikai tanúsítványok. Az Önkormányzat tulajdonában álló intézmények közül az új építésű ingatlanok kifogástalan energiahatékonyságúak: az autóbusz állomás, az idősek napközi otthona, a piac és a mikrotérségi tornaterem. Emellett a központi orvosi rendelő és orvosi ügyelet teljes felújításon átesett épület felel meg teljes egészében az energiahatékonysági követelményeknek. A Kunhegyesi Nagy László Szakképző Iskola, Gimnázium és Kollégium épületeit az akkori fenntartó, a megye korszerűsítette, melynek során megtörtént a nyílászárók cseréje, az épületek külső hőszigetelése és a fűtési rendszer korszerűsítése is. Ezen túlmenően az összes önkormányzati intézményben jelentős energiahatékonysági beruházásokra van szükség.

A fentiekén kívül mindössze két intézményben történt részlegesen energetikai fejlesztések. A Kunhegyesi Általános Iskola, Alapfokú Művészeti Iskola és Szakiskola Dózsa György utca 38. szám alatti központi intézményének nagyobbik épületében történt meg az ablakok cseréje, valamint a városközpont rehabilitációjának keretében a művelődési ház ablakainak cseréjére és külső hőszigetelésére került sor. Az összes többi önkormányzati épület teljes körű energiahatékonysági beruházásra érett.

63. táblázat: Az önkormányzati intézmények energiahatékonysági állapota

Épületek	Műszaki állapot, energiahatékonysági információk	
Kunhegyes Város Óvodai Intézménye	Központ, Hajnal utca 3.	leromlott, energiahatékonysági beruházás nem volt
	Garay úti óvoda, Garay utca 2.	leromlott, energiahatékonysági beruházás nem volt
	Kossuth úti óvoda, Kossuth u. 112.	leromlott, energiahatékonysági beruházás nem volt
	Zádor úti óvoda, Zádor utca 8/a	leromlott, energiahatékonysági beruházás nem volt
Bölcsőde	Arany János utca 24.	leromlott, energiahatékonysági beruházás nem volt
Kunhegyesi Általános Iskola, Alapfokú Művészeti Iskola és Szakiskola (önkormányzati tulajdonú és működtetésű, KLIK fenntartású)	Központ, Dózsa György utca 38.	a nagyobbik épületben ablakcsere történt, további energiahatékonysági beruházások szükségesek
	Telephely: tornaterem, Kunmadarasi út 1.	új épület geotermikus energia fűtés, energetikailag korszerű
	Tagintézmény: Kossuth Úti Általános Iskola, Kossuth út 43.	leromlott, nem történt energiahatékonysági beruházás

Épületek		Műszaki állapot, energiahatékonysági információk
Kunhegyesi Nagy László Szakképző Iskola, Gimnázium és Kollégium (önkormányzati tulajdon, KLIK fenntartású)	Központ, Kossuth Lajos út 15-17. 5	fűtőkorszerűsítés, ablakcsere külső szigetelés, energetikailag korszerű
	Telephely Kossuth Lajos út 30-32.	fűtőkorszerűsítés, ablakcsere külső szigetelés, energetikailag korszerű
Központi orvosi ügyelet	Dózsa György utca 4.	teljes felújítás, napkollektor a tetőn, energetikailag korszerű
Szociális ellátás (mikrotérségi társulásban működtetett)	Családsegítő, Kossuth Lajos u. 106.	festés-mázolás, részleges akadálymentesítés, energiahatékonysági beruházás nem volt
	Idősek Napközi Otthona, Dózsa György utca 14.	új építésű, napkollektor a tetőn, energetikailag korszerű
Kunhegyes Városi Könyvtár és Közművelődési Intézmény	Művelődési Központ Szabadság tér 7.	ablakcsere, külső hőszigetelés történt, további energiahatékonysági beruházások (fűtés, világítás, színpadtechnika) szükségesek
	Könyvtár, Ady Endre u. 2.	energiahatékonysági beruházás nem volt
	Városi Múzeum, Kossuth Lajos utca 39.	energiahatékonysági beruházás nem volt
	Kunkapitányház, Tomaj u. 9.	energiahatékonysági beruházás nem volt
Kunhegyes Városi Strandfürdő	Kunmadarasi út 40.	a 2008-ban épített új épület szabványos, télen zárva, további beruházások szükségesek
Polgármesteri Hivatal	Szabadság tér 1.	felújítandó, energiahatékonysági beruházás nem volt
Autóbusz állomás (működtetése átadva)	Szabadság tér 12.	új építésű, energetikailag korszerű
Kunhegyesi Piac	Ady Endre u. hrsz. 431	új építésű, energetikailag korszerű
Tűzoltóság, egyéb önkormányzati intézmények	Ady E. u. 3.	volt lóistálló, leromlott, energiahatékonysági beruházás nem volt
Önkormányzati bérlakások		leromlottak, bontandók, felújítandók, energiahatékonysági beruházás nem volt egyikben sem
Volt kollégium	Kálvin utca 1.	leromlott, energiahatékonysági beruházás nem volt

Forrás: Önkormányzat

Az önkormányzati intézmények esetében az energiahatékonysági fejlesztések zömében még nem valósultak meg.

1.16.3 Elektronikus hírközlés

Az elektronikus hírközlési szolgáltatás olyan szolgáltatás, amely jeleknek (bármely értelmezhető formában előállított jel, jelzés, írás, kép, hang) elektronikus hírközlő hálózaton történő átvitelét, továbbítását biztosítja. A szolgáltatást, az elektronikus hálózatok üzemeltetését végző, azt létrehozó, vagy arra szervezett, vagy arra létrehozott szolgáltatók biztosítják. Az elektronikus hírközlés szolgáltatása alanyi jogú.

Az elektronikus hírközlési infrastruktúra lehet:

- távközlési ellátás
- műsorszórás, kábel tv ellátás

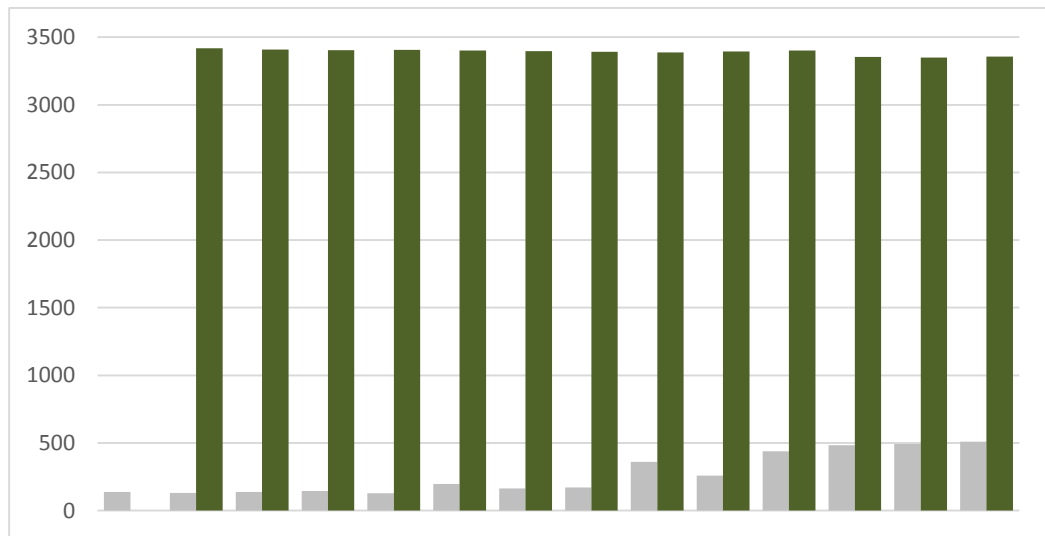
Kábeltelevíziós hálózat

A városban a kábeltelevíziós hálózatba bekapcsolt lakások száma folyamatosan változik, az utóbbi évek adatai alapján növekvő tendencia figyelhető meg. Míg 2000-ben a bekötött lakások száma 137 db volt, addig 2013-ra ez az érték 510-re emelkedett, ami majdnem négyszeres emelkedést

jelent. A 2013-as kábeltévés lakásszám a teljes lakásállományhoz viszonyítva a 15%-os arány körül van.

54. ábra: Kábeltelvíziós hálózatba bekapcsolt lakások (szürke) számának változása a teljes lakásállományhoz (zöld) viszonyítva 2000-2013

Forrás: KSH

Internet-előfizetés

A városban az internet-előfizetések száma 2013-ban 1363 db volt. A kábeltelvíziós hálózatba bekapcsolt lakások számához (2013-ban 510 db) képest ez az érték több, mint 2,5-szeres.

Telefonhasználat

A város területén a nyilvános távbeszélő állomások száma az elmúlt években fokozatosan csökkent, 2013-ban már csak 5 db található a városban, a korábban (2000-ben) meglévő 18 helyett. A készülékek számának csökkenése a mobilhálózat és a mobiltelefonok használatának elterjedésével fordítottan arányos. Hasonlóképpen alakul az egyéni analóg távbeszélő fónalak száma, amiből 2000-ben még 2216 db volt, 2013-ban pedig majdnem felére esett vissza és már csak 1267 db volt a településen.

1.17 Térségi és települési környezetvédelem

1.17.1 Talaj

A Tiszafüred-Kunhegyesi-sík kistáj taljai felső-pleisztocén futóhomokon, az arra 0,5-2 m vastagságban települt homokos löszön, valamint a patakok hordalékkúpjainak lösziszapján alakultak ki. Az előforduló többféle talajtípus közül mezőgazdaságilag a csernozjom jellegű homok, az alföldi mészlepedékes csernozjom és a réti csernozjom a legértékesebb. A réti csernozjom talaj földminőségi besorolása tág tartományban váltakozik. A csernozjom jellegű homoktalaj mechanikai összetétele homokos vályog.

A csernozjom talajok búza, őszi árpa, kukorica, napraforgó, cukorrépa és lucerna növényekkel szántók, míg a humuszos homoktalajok gyümölcsösök, szőlők és a házikertek lehetnek.

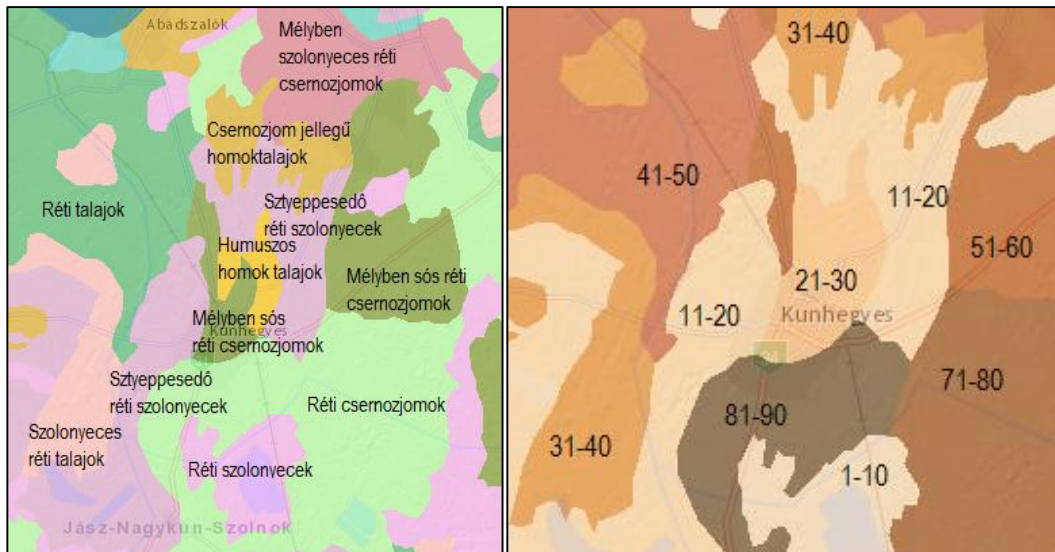
A kistáj területének körülbelül a felén 5 szikes talajtípus található. A mélyben sós és mélyben szolonyeces réti csernozjomok viszonylag kedvező földminőségi besorolásúak. A réti szolonyec és sztyeppesedő réti szolonyec talajok, valamint a szolonyeces réti talajok kisebb kiterjedésben fordulnak elő. A szántóföldi növénytermesztést a meszezés, az altalaj-terítéssel javítás és az öntözés teheti eredményesebbé. A javított szikes és a mélyben sós talajokon rizstelepek is létesíthetők. A kevésbé termékeny szikes talajok hasznosítása a legeltetés lehet.

Kunhegyes területén és környezetében a talajok talajértékszámát nagy változatosságot mutat, amit meghatároz a talajok genetikai tulajdonsága is, ahogyan azt a következő ábra tartalmazza. A

talajértékszám a különböző talajok természetes termékenységét fejezi ki a legtermékenyebb talaj termékenységének %-ában. A terület mezőgazdasági hasznosíthatóságát a szikesség korlátozza.

55. ábra: Kunhegyes környéki genetikai talajtípusok és a talajok talajértékszám

Forrás: <http://maps.rissac.hu/agrotopo/>

Kunhegyes környékén mozaikszerűen váltakoznak a talajok genetikai típusai. A területen agyagon, agyagos vályogon, vályogon képződött talajok a jellemzőek. A településtől északnyugatra tőzeg, kotu fizikai talajtulajdonságú talajok is találhatóak. A település körüli genetikai talajtípusok elterjedését az előző ábra szemlélteti.

1.17.2 Felszíni és felszín alatti vizek

1.17.2.1 Felszíni vizek

Kunhegyes területe a Hortobágy-Berettyó vízgyűjtőjén található, a terület és környéke bővelkedik felszíni vizekben.

Vízfolyások, tavak

A felszíni vizek kormányzására számos csatorna került kiépítésre.

Villogó-csatorna: Villogó-csatorna vízgyűjtő területén főleg mesterséges, egyenes nyomvonalú csatornák találhatóak. A vízgyűjtő terület domborzata uralkodóan sík, É-D-i lejtésű. A vízgyűjtő terület lefolyási viszonyait elsősorban a mezőgazdasági táblák művelési ága és az alkalmazott agrotechnikai eszközök határozzák meg. A Villogó-csatorna időszakos vízfolyás, vízjárását a mindenkori hidrometeorológiai viszonyok határozzák meg, tenyészidőszakban elsősorban a mesterséges üzemeltetés befolyásolja a kialakuló vízszinteket. Az üzemeltetésben elsődleges funkció a belvízelvezetés, majd az öntözővíz biztosítása. A víztest a vizsgált kémiai paraméterek alapján – az esetenként magas sótartalma ellenére – jó ökológiai potenciálúnak tekinthető.

A kunhegyesi Holt Kakat-ér: A kunhegyesi Holt Kakat-ér (Kakat-csatorna; belterületi Kakat) állapota leromlott: a meder részlegesen feliszapolódott, ezen túl sással, náddal, gyékénnyel és egyéb vízkedvelő növényekkel, valamint gyomnövényzettel teljesen benőtt. Helyenként lakossági eredetű hulladéklerakás is megfigyelhető. Az elvégzett vízminták vizsgálata szerint a benne lévő víz jelenleg szennyezettnek tekinthető, az iszap (üledék) vizsgálat anaerob lebomlás uralkodó jellegét bizonyítja.

Kakat-csatorna: A víztest ökológiai állapota – közepesen magas só- és szervesanyag-tartalma, valamint magas szervesanyag-tartalma miatt – a vizsgált kémiai paraméterek alapján erősen kifogásolható.

Mirhó-Gyolcsi-csatorna: A csatornát az egyik oldalon kaszált partoldal jellemzi, földúttal szegélyezve, a másik oldalán fasor kíséri a viszonylag mélyen futó medret. A csatorna kedvezőtlen küllemű, jelentős a benőttség, így az átjárhatóság nem biztosított megfelelően.

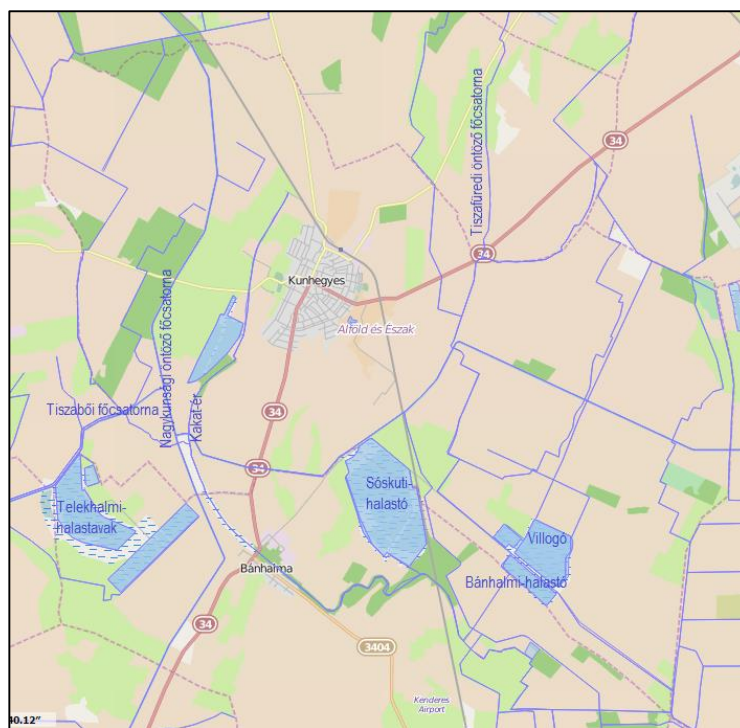
A kémiai paraméterek alapján jó ökológiai potenciálúnak tekinthető a **Nagykunsági-főcsatorna**, míg a **Tiszabői-csatorna** a közepesen magas sótartalma és magas szervesanyag-tartalma miatt a kémiai paraméterek alapján erősen kifogásolható. A **Tiszafüredi öntöző-főcsatornáról** nem állnak rendelkezésre kémiai és biológiai adatok, így minősítése nem történt meg.

A térség egyik legnagyobb vízfelületű állóvize, ami közigazgatásilag Kunhegyeshez tartozik, a **Kunhegyesi halastó**, ami meszes, sekély, nyílt vízfelületű, időszakos halastó. A víztest síkvidéki, körtöltéses halastó, kizárólagos funkciója a halgazdálkodás. Három tőegységből áll, a halastó bruttó területe 100,26 ha, nettó területe 88,6 ha. Tápláló vízfolyása a Nagykunsági-fő csatorna, a Megcsapoló felszíni vízfolyása a Kakat-csatorna.

A **Sóskúti halastó** részben Kunhegyes, részben Bánhalma városrész közigazgatási területén helyezkedik el. A víztest síkvidéki, körtöltéses halastó, kizárólagos funkciója a halgazdálkodás. Tizenhárom termelő tőegységből, valamint 11 db teletető tóból áll. A halastórendszer bruttó területe 467 ha, nettó területe 364,3 ha. Tápláló vízfolyása a NK-III-2-1. öntözőcsatorna, megcsapoló felszíni vízfolyás pedig a V-1-5. belvízcsatorna.

A település mély fekvésű részeinek 85%-a gravitációs vízvezető árokrendszerrel kiépített. A terület sík jellege miatt teljes mértékben gravitációsan nem vezethető el a csapadékvíz, ezért átemelő műtárgyak beiktatása vált szükségessé. A meglévő árokrendszer zömében földmedrű, melyek folyamatos fenntartást és karbantartást igényelnek a hatékony vízvezetés érdekében. A kiépített rendszer fő problémája különösen a keleti városrészben, hogy rendkívül lassú a csapadékvíz elvezetése. A nyugati városrész csapadékvíz befogadója az önkormányzati kezelésű Holt-Kakat, ahonnan a víz a KÖTI-KÖVIZIG kezelésében lévő Kakat-csatornába jut. A Holt-Kakat torkolatában belvízvédekezéskor torkolati zárást követően a szivattyúzást meg kellene kezdeni a befogadó magas vízállása miatt, azonban a szivattyúzási lehetőség és a becsatlakozó műtárgy nincs megépítve. A keleti városrész csapadékvíz befogadója a Mirhó-Kisfoki Vízgazdálkodási Társulat kezelésében lévő V-1-0-0 csatorna, majd a KÖTI-KÖVIZIG kezelésű Villogó belvízcsatorna.

56. ábra: Település és környékének vízrajza

Belvíz

Kunhegyes külterületi vízvezetéséhez szükséges Társulati és KÖTI-KÖVIZIG kezelésében lévő belvízcsatornák kiépültek. A főbefogadók jellemző mértékadó belvízszintjei miatt a Társulati kezelésű csatornákon a vízfelszín esésnövelésről szivattyúzással időszakosan gondoskodni szükséges.

Érintett belvízrendszer

Kunhegyes teljes közigazgatási területe a 10.07. belvízvédelmi szakaszon, a Hortobágy-Berettyó jobb parti belvízrendszerében helyezkedik el. A település külterületének keleti része a 61.b. Villogói belvízöblözet, a település többi része pedig a 61.c. Kakati belvízöblözet része.

A nyugati városrész vizeinek befogadója az önkormányzati tulajdonú Holt-Kakat, amely a Kakat-csatornába csatlakozik. A Kakati belvízöblözet főbefogadója a Kakat-csatorna, mely a Hortobágy-Berettyóba torkollik. Jelentős belvízvédekezés esetén a Kakat-csatorna 37+200 szelvényében lévő Telekhalmi szivattyútelep hivatott a Kakat felső vízgyűjtőjének mentesítésére. Az átemelt víz a Nagykunsági-főcsatornába kerül.

A keleti városrész (61.b. belvízöblözet) főbefogadója a Villogó-csatorna. Innen a Hortobágy-Berettyó magas öntözővízszintje miatt a torkolatban csak szivattyús átemelésre van lehetőség. A csatorna tehermentesítésének érdekében más belvízcsatornába történő vízátvételre van lehetőség.

1.17.2.2 Felszín alatti vizek

Felszín alatti vizek érzékenysége

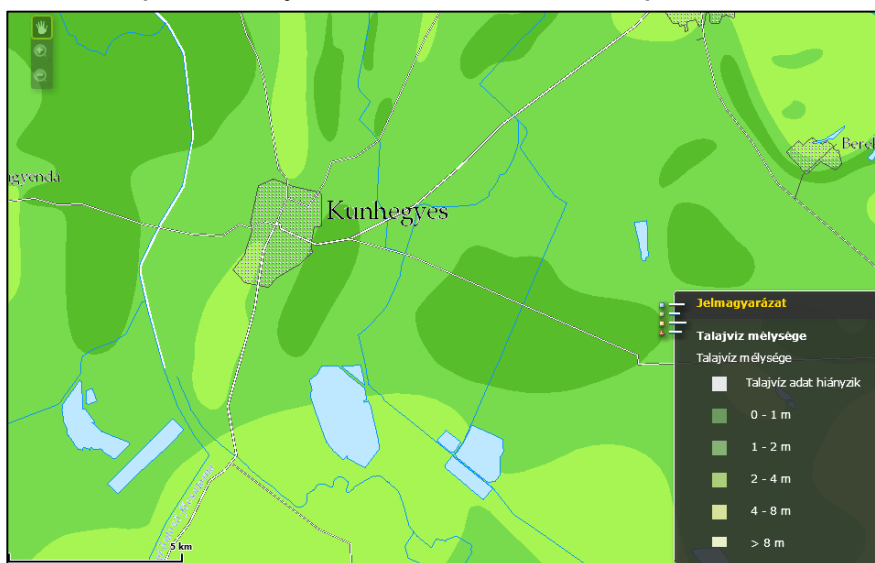
A felszín alatti víz állapota szempontjából érzékeny területeken levő települések besorolásáról szóló 27/2004 (XII. 25.) KvVM rendelet melléklete alapján Kunhegyes az érzékeny felszín alatti vízminőség védelmi területen lévő települések közé tartozik.

Talajvíz

A felszín alatti vizek mennyisége a város környezetében változó, jelentősen befolyásolja a területek időszakos vízzel való borítottsága. A település keleti területrészein, a belterületi határon túl a magas talajvízszint a jellemző. A talajvíz átlagos mélysége ezeken a területeken 0-1 m, vagy annál magasabb is lehet. A nyugati külterületeken a talajvíz valamivel mélyebben található, 2-4 m mélységben. Ezeken a területeken a felszíni vízhálózat is sűrű. Mélyebb talajvízszintek (4-8 m) Kunhegyestől délre találhatók.

A talajvíz kémiai típusa Kunhegyestől délre nátrium-hidrogénkarbonátos, ami máshol is előfordul kalcium- magnézium-hidrogénkarbonátos foltokkal keverve. A szulfáttartalom északon 60 mg/l-rel kezdődik, majd délen 300 mg/l fölé emelkedik.

57. ábra: Település és környékének felszín alatti vízszint térképe

Forrás: Magyarország talajvízszint mélység térképe (0-8m)

VGT

A Vízgyűjtő-gazdálkodási tervek (VGT) tartalmazzák a felmért vízgazdálkodási problémák, a környezeti célkitűzések és ezen célkitűzések megvalósítására szolgáló intézkedések

összefoglalását. Kunhegyes város területe az sp.2.9.2 és a p.2.9.2 Jászság, Nagykunság nevű sekély porózus és porózus víztesten, valamint a pt.2.2 Észak-Alföld nevű porózus termál víztesten található.

- Az sp.2.9.2 víztest mennyiségi állapota: jó/ nem jó határán,
- a p.2.9.2 víztest állapota: jó,
- a pt.2.2. víztest mennyiségi állapota: gyenge, oka: vízszint süllyedés.

Felszín alatti
vízbázis

Kunhegyes területén található vízbázisokat az 1.16.1. fejezet mutatja be, a kitermelt víz minőségi jellemzésével. A vízbázisok, a távlati vízbázisok, valamint az ivóellátást szolgáló vízlétesítmények védelméről szóló 123/1997, (VII. 18.) Korm. rendelet 5. számú melléklete tartalmazza a vonatkozó területhasználati korlátozásokat.

1.17.3 Levegőtisztaság és védelme

A levegő minőségére legjelentősebb hatást a közlekedésből, a lakossági fűtésből és az ipari tevékenységből származó szennyezések gyakorolják, de nem hanyagolhatók el a különböző meteorológiai helyzetekben esetlegesen nagyobb távolságról érkező szennyezések sem. A településeken a fűtési időszakban a nitrogén-oxid (NOx) és a kisméretű szállópor (PM10), nyáron a felszín közeli ózon szennyezettség jelenthet problémát. A levegő védelméről szóló 306/2010. (XII. 23.) Korm. rendelet alapján az ország területét és településeit a légszennyezettség mértéke alapján a környezetvédelmi és a közegészségügyi hatóság javaslatának figyelembevételével zónákba kell sorolni. A zónák kijelölésére a légszennyezettségi agglomerációk és zónák kijelöléséről szóló 4/2002. (X. 7.) KvVM rendeletben (a továbbiakban: 4/2002. KvVM rendelet) került sor. A rendelet az egyes zónákban 11 szennyező anyagot értékel, ezekre A, B, C, D, E, F csoportokba, valamint a talajközeli ózon esetében O-I és O-II csoportokba tipizálja a zónát.

A 4/2002 (X. 7.) KvVM rendeletben Kunhegyes nem szerepel a kiemelt települések között.

Az Országos Légszennyezettségi Mérőhálózatnak a településen, illetve annak környezetében sem manuális, sem automata mintavevő helye nincsen.

A település környezetében elhanyagolható légszennyező forrásként a környék alacsony forgalmú közúti tekinthetők. Ezen kívül a vizsgált környezetben az uralkodó szélirányból érkező, a mezőgazdasági területekről származó por-terhelés jelentkezik.

1.17.4 Zaj, és rezgésterhelés

A környezeti zaj- és rezgésterhelési határértékek megállapításáról szóló 27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendelet 1. sz. melléklete tartalmazza az üzemi és szabadidős létesítményektől származó zaj terhelési határértékeit a zajtól védendő területeken.

64. táblázat: Zajterhelési határértékek

Sorszám	Zajtól védendő terület	Határérték (LTH) az LAM megítélési szintre* (dB)	
		NAPPAL 06-22 ÓRA	ÉJJEL 22-06 ÓRA
1.	Üdülőtérület, különleges területek közül az egészségügyi területek	45	35
2.	Lakóterület (kisvárosias, kertvárosias, falusias, telepszerű beépítésű), különleges területek közül az oktatási létesítmények területe, a temetők, a zöldterület	50	40
3.	Lakóterület (nagyvárosias beépítésű), a vegyes terület	55	45
4.	Gazdasági terület	60	50

A település belterületén nem található olyan gazdasági-kereskedelmi tevékenység, amely káros mértékű zajterhelést okozna, illetve nincs folyamatban ilyenek létesítése sem. A településen elhanyagolható mértékű zajterhelés jellemző, ami jellemzően a városi forgalom zajából ered.

1.17.5 Sugárzás védelem

A **természetes háttérsugárzás** mértéke Magyarországon 50-180 nSv/óra körül ingadozik. Ez az érték függ a magasságtól, és a talaj típusától. Az ingadozást természeti hatások, időjárási körülmények (légnyomás, csapadék mennyiség) változásai befolyásolják.

Sugárzás védelem

Mesterséges eredetű sugárzások tekintetében élettani hatás szempontjából, a távvezetéknek két jellemzőjét kell figyelembe venni: a kibocsátott villamos és a mágneses terét. A villamos vezeték által kibocsátott térerősség nagyságát a feszültségszinten kívül befolyásolja a vezeték föld feletti magassága, a fázisvezetők és védővezető geometriai elrendezése, magas objektumok, épületek (a villamos teret 85-90%-ban leárnyékolják).

A Magyarországon érvényben lévő védőtávolság különböző feszültségszintű távvezetésektől:

750 kV esetén 40 m

400 kV esetén 20 m

220 kV esetén 10 m

120 kV esetén 5 m

Ezen védőtávolságok betartását a településrendezési eszközök és az építéshatósági engedélyezési eljárások során figyelembe kell venni.

Napjainkban a különböző sugárzások ipari alkalmazása (orvosi diagnosztika, ipari szerkezetvizsgálatok, élelmiszeripari tartósítások) is egyre inkább elterjedt, ezek esetleges káros hatása azonban lokális.

Atomerőmű működésével kapcsolatos többlétsugárzás havária esetén fordulhat elő. A hazai települések esetén Paks, Mochovce, vagy Bohunice atomerőművek tekinthető vizsgálandónak a település ezektől való távolsága. Amennyiben a település 300 km-es távolságon belül van, akkor az Élelmiszer-fogyasztási Korlátozások Övintézkedési Zónája (ÉÓZ) területére esik, amennyiben 30 km-es távolságon belül, akkor a Sürgős Övintézkedési Zónába tartozik.

Kunhegyes esetén egyik sem releváns.

A légkörben található sugárzó anyagok terjedésének követésére hazánkban országos sugárzásfigyelő rendszer épült ki. A rendszer legfontosabb része a több mint 130 mérőállomásból álló hálózat. Ezek a szabadtéren álló állomások mérik az óránkénti sugárzási dózist, azaz a dózisteljesítmény értékét. A figyelmeztető szint 250 nSv/óra, ami a valós veszélyt jelentő szint töredéke és a szakembereket figyelmezteti a kivizsgálás megkezdésére.

Kunhegyesen legközelebbi mérőállomás Kisújszálláson található, tulajdonosa a BM OKF.

1.17.6 Hulladékkezelés

Felhagyott hulladéklerakók

A Tiszaszentimrei úti települési szilárd hulladéklerakó (Kunhegyes 06/8 hrsz.) 1973-tól üzemelt, mesterséges szigetelés nélkül létesült, 2007. február 1-én bezárásra került. Az altalaj vízvezető homok, homokliszt. A talajvíz vizsgálati eredmények nem mutatnak határérték feletti szennyező anyag koncentrációt. Kunhegyes a Tisza-tavi Regionális Hulladékgazdálkodási Társulás tagja, „Regionális hulladékgazdálkodási rendszer fejlesztése a Tisza-tó területén környezetvédelmi felülvizsgálat és rekultiváció tervezés” projekt keretében készült el a rekultiváció engedélyezési dokumentációja. A hulladéklerakó rekultivációja 2 ütemben valósult meg.

Tiszafüred Város Önkormányzata, mint a Tisza-tó Környéki Települések Konzorcium gesztora a konzorcium területén lévő 31 felhagyott szilárd hulladéklerakó rekultivációjának tervezésére, előkészítésére és kivitelezésére nyújtott be sikeres pályázatot. Kunhegyes belterületén, a 1525/2 helyrajzi számú ingatlanon található Vásártéri hulladéklerakó 1950-től 1973-ig üzemelt, a lerakó mesterséges szigetelés nélkül létesült, vályogvető gödörben lett kialakítva. A 2001-ben elvégzett rekultiváció során a terület teljes földtakarást kapott (tájrehabilitáció) és a lerakó területét belvív és csapadékvíz eredetű sekély vízfelület fedte. A területet lágyszárú vegetáció borította, helyenként nádas-sásos foltokkal. A felhagyott települési hulladéklerakó talajvízre gyakorolt hatása vizsgálata céljából 2006-ban 2 db feltáró fúrás készült: a vizsgálat eredményei azt mutatták, hogy a talajvíz

szennyezettsége szulfát, nitrát, arzén és cink tekintetében meghaladta a „B” szennyezettségi határértékeket.

Hulladékgazdálkodási Társulás

Kunhegyes is tagja a Tisza-tavi Regionális Hulladékgazdálkodási Társulásnak. A Tisza-tavi Regionális Hulladékgazdálkodási Társulás Közös Helyi Hulladékgazdálkodási Tervéről szóló Kunhegyes Város Önkormányzata Képviselő testületének 1 / 2005. (I.21.) rendelete hagyta jóvá a Tisza-tavi Regionális Hulladékgazdálkodási Társulás Közös Hulladékgazdálkodási Tervét a rendelet mellékleteként szereplő Közös Helyi Hulladékgazdálkodási Tervbe foglaltak szerint.

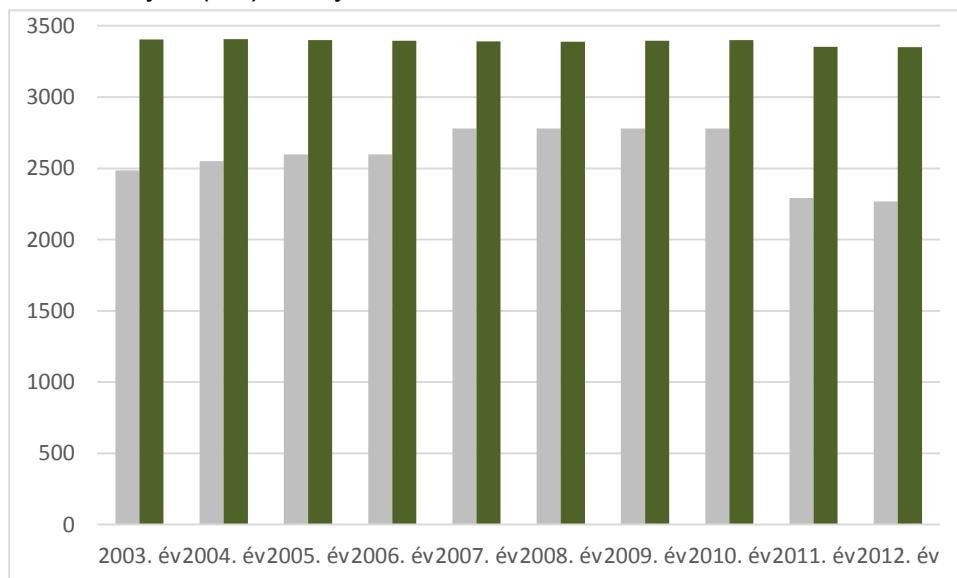
Közzszolgáltató

Szervezett kommunális hulladékgyűjtést 42 településen 2004-től 2013-ig a Remondis Tisza Hulladékgazdálkodási Kft. végezte, a Tiszafüredi kistérség szinte minden települését kiszolgált. 2013-ban a német tulajdonost kivásárolta az állam, így a Nemzeti Hulladékhasznosítási Szolgáltató Kft. tulajdonrészesevé vált benne. A neve megváltozott: NHSZ Tisza Nonprofit Kft néven folytatja tovább a tevékenységét.

2007-ben Kunhegyes 2779 db lakással csatlakozott a rendszeres hulladékgyűjtésbe, ami 81 %-os arány, és az elszállított szilárd hulladék mennyisége 1608 tonna volt. A hulladéklerakó a város északi részén található ipari övezetben helyezkedik el, mely 2006-ban bezárásra került és rekultivációra vár.

A hulladékelszállításba bevont lakások száma 2003 és 2010 között jelentősen nem változott 2485 és 2780 közötti volt, majd 2011-től kisebb csökkenés észlelhető. 2012-ben a hulladékelszállításba bevont lakások 68%-a volt a teljes lakásállományhoz viszonyítva.

58. ábra: Rendszeres hulladékgyűjtésbe bevont lakások (szürke) aránya Kunhegyes teljes lakásállományhoz (zöld) viszonyítva

Forrás: KSH adatbázis

A Tisza-tavi Regionális Hulladékkezelő Központ részét képező hulladéklerakó üzemeltetője az NHSZ Tisza Nonprofit Kft. A lerakó Tiszafüreden a 33-as Főút 41-42 km közötti szakasza mentén a 0409/11 hrsz-on található. A hulladéklerakó kezelőmű területe 22 ha, amin 4 db depónia található, amik egymástól osztótöltéssel elválasztott hulladéklerakó kazetták. Az évente lerakással ártalmatlanításra kerülő nem veszélyes hulladék mennyisége megközelítőleg 40.000 t/év. A hulladéklerakó kazettái a 0409/11 hrsz-ú terület déli kétharmadában, 10 ha területet foglalnak el, a depónia végső, tervezett összterfoglata 915.000 tömör m³.

KEOP pályázati forrásból megtörtént a Tisza-tavi Régió hulladéklerakóit rekultiváló egycélú Önkormányzati Társulás tagtelepüléseinek felhagyott települési szilárdhulladék-lerakóinak rekultivációja (KEOP 2.3.0/2F/09); valamint stratégiai dokumentáció készítése történt a Tisza Tó környéki települések konzorciumának területén lévő 31 lerakó rekultivációjáról a KEOP 7.2.3.0 pályázati konstrukción belül.

Szelektív
hulladékgyűjtés

A városban az elszállított, szelektív hulladékgyűjtés folyamatos, 7 szelektív hulladékgyűjtő szigettel és igény szerinti üritéssel. A jövő kiemelt feladata a települési hulladékok elvárosoknak megfelelő szelektív gyűjtése és a környezet veszélyeztetését kizáró módon való ártalmatlanítása, lerakása, hasznosításának hosszú távú megoldása. Célszerű a településen a meglévő 7 szelektív hulladékgyűjtő sziget mellé több szelektív hulladék-gyűjtésre alkalmas gyűjtőpontot kialakítani.

Folyékony hulladék

A település szennyvízelvezetésével kapcsolatos információkat az 1.16.1.2 fejezet tartalmazza.

1.17.7 Vizuális környezetterhelés

Az 1.12.6. fejezet részletesen foglalkozik a tájhasználati konfliktusok fajtáival, csoportosítási lehetőségeivel, melyek közül egyik a vizuális-esztétikai konfliktus, azaz a vizuális környezetterhelés.

Vizuális
környezetterhelés

A vizsgálatok irreverzibilis vizuális konfliktust nem tártak fel. A tartós konfliktusok közé sorolhatók a roncsolt, felhagyott területek (elsősorban gazdasági területek) és elhagyott épületek okozta konfliktusok.

A rendszeres szemétszedési akciók ellenére tartós konfliktusként tekinthetünk az illegális hulladéklerakásból eredő konfliktusokra.

A városi zöldfelületek minőségi és esztétikai problémái, térségi szinten pedig a zöldfolyosó hálózat hiányosságai (védő- és takarófásítások hiányai) egyaránt okoznak vizuális konfliktusokat.

A vizuális környezetterhelés azon elemek összessége, melyek rontják a város arculatát, zavaró hatásúak a helyben élők közérzetére. Ezen elemek megváltoztatására, újratermelődésük megakadályozására az Önkormányzat kialakíthatja saját szabályrendszerét, ami kiterjed az utcaképet meghatározó homlokzati elemekre, amennyiben azok egységesen szabályozhatók; hirdetőtáblák, cégérek vizuális megjelenésére; óriásplakátok elhelyezésére alkalmas helyekre.

1.17.8 Árvízvédelem

Árvízvédelem

Kunhegyes város teljes közigazgatási területe a 2.81 Nagykunsági ártéri öblözetben helyezkedik el. A településnek folyóval, illetve árvízvédelmi művel közvetlen kapcsolata nincs.

A települést érintő Vásárhelyi Terv Továbbfejlesztése, Tisza-völgyi árvízvédelmi vízrendszer kialakításában szereplő fejlesztések a Tisza folyó vonatkozásában a Nagykunsági árvízszint csökkentő tározó kialakítása.

A szélsőségesebbé váló időjárás rendkívüli árvizek kialakulását eredményezheti, ezért árvízi tározók építése szükséges az árvizek biztonságos kezelése érdekében. A Vásárhelyi Terv Továbbfejlesztése (VTT) keretében első ütemében hat árvízi tározó épült meg a Tisza mentén. Ezek célja nemcsak a túl magas vízállás levezetése, hanem a víz egyenletesebb eloszlásának biztosítása is. A tározók – a meder vízszállító képességét növelő beavatkozásokkal együtt – összesen 1 méterrel lesznek képesek csökkenteni a folyó vízszintjét rendkívüli áradás esetén. A Nagykunsági-tározó ehhez az apasztó hatáshoz több mint 20 cm-rel járul majd hozzá a térségben.

A tározó megépítése kapcsán az öt érintett település a Tiszafüredi kistérséghez tartozik – Abádszalók, Kunhegyes, Tiszagyenda, Tiszabura-Pusztataskony, Tiszaroff.

1.17.9 Fennálló környezetvédelmi konfliktusok, problémák

A településen a felszín alatti vizet és földtani közeget érintő szennyezések jellemzően mezőgazdasági tevékenységből eredhetnek, melyek diffúz szennyezéseket okozhatnak. Kunhegyes területe nagyrészt nitrát érzékeny terület.

Környezetvédelmi
konfliktusok

Jelentős környezetvédelmi konfliktust jelentenek az illegális hulladéklerakók, melyek potenciális veszélyt jelentenek a környezeti elemekre, és vizuális konfliktust okoznak. Közmunkaprogram keretében a belterületen és a város külterületén is felszámolták ezeket.

Környezetvédelmi problémákat okoz a belvízelvezető árkok feliszapolódása, melyek karbantartása önkormányzati feladat.

Kunhegyesen a bezárt hulladéklerakók rekultiválása és a véderdő telepítése megtörtént.

A települési szennyvízkezelés megoldása sürgős feladat, a településen a minél szélesebb körű szennyvízhálózat rákötés bővítése szükséges. Az Önkormányzat KEOP pályázati forrásból megépítette a szennyvízcsatorna hálózatot és bővítette, korszerűsítette a szennyvíztisztítót is. Már csak a rákötések számának és arányának növelése szükséges.

1.18 Katasztrófavédelem

A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság Hatósági osztálya véleményében katasztrófa-, tűz- és polgárvédelmi előírások betartását kéri. A hivatkozott szabályok és előírások betartása a konkrét fejlesztések esetében relevánsak. Kunhegyes város az összes fejlesztési tevékenységét mind a tervezés, mind a kivitelezés során a jogszabályok, így a katasztrófa-, tűz- és polgárvédelmi előírások betartásával végzi. Az ITS megalapozó dokumentum az ITS készítésére vonatkozó 314/2012. (XI. 8). Korm. rendelet előírásainak megfelelő tartalommal kidolgozott, valamint figyelembe vette a vonatkozó jogi szabályozás előírásait.

1.18.1 Építésföldtani korlátok

1.18.1.1 Alábányászott területek, barlangok és pincék területei

A településen alábányászott, illetve alápincézett terület nincs, barlangok nem találhatók.

1.18.1.2 Csúszás, süllyedésveszélyes területek

Az Országos Felszínmozgás Kataszter alapján Kunhegyest érintő – nyilvántartott esemény nincs. A város területén a domborzati viszonyokból és a tájhasználatból adódóan csúszás- és süllyedésveszélyes terület nincs.

1.18.1.3 Földrengés veszélyeztetett területek

Magyarországon évente átlagosan 100-120 kisebb földrengés van, mely a lakosság részéről nem érzékelhető. Kb. évente négy-öt olyan földrengés keletkezik, mely az epicentrum környékén már jól érzékelhető, de jelentős károkat nem okoz. Jelentős károkat okozó földrengés 15-20 évente keletkezhet.

Kunhegyes környékén kisebb jelenkori földrengéseket észleltek Tenk területén 2013. augusztusában 2,5-es. (Forrás: <http://www.seismology.hu/index.php/hu/szeizmicitas/>)

1.18.2 Vízirajzi veszélyeztetettség

1.18.2.1 Árvízveszélyes területek

Kunhegyes város teljes közigazgatási területe a 2.81 Nagykunági ártéri öblözetben helyezkedik el. A településnek folyóval, illetve árvízvédelmi művel közvetlen kapcsolata nincs.

1.18.2.2 Belvízveszélyes területek

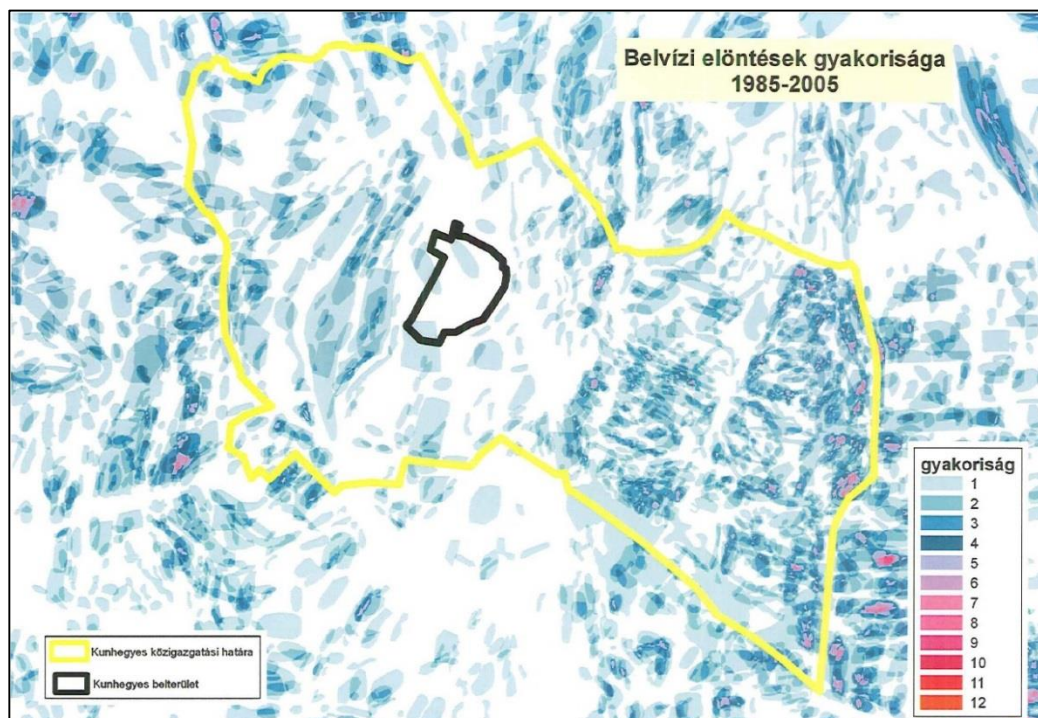
Kunhegyes erősen belvíz-veszélyeztetett település. A város nem rendelkezik tervszerűen kialakított, összefüggő csapadékvíz-elvezető rendszerrel. A település belvízmentesítése nem megoldott. A városközpontban épült néhány zárt, illetve nyílt vízvezető csatorna, a település többi részén viszont csak szikkasztóárkok találhatók.

Építésföldtani
korlátok

Belvíz

59. ábra: Kunhegyes elöntés gyakoriság térképe bel- és külterületre vonatkozóan 1985-2005-ig terjedő időszakról

A terület altalaja kötött, a vizet kevésbé befogadó és átteresztő tulajdonságú, ezért a csapadék kisebb mennyiségénél is már felszíni összefolyások és vízborítások alakulnak ki. Ugyanakkor a talajvíz magasan helyezkedik el (a mélyebb településrészekeken közvetlenül a felszín alatt), ezért a csapadékvizek elsikkasztása nem lehetséges. A meglévő szikkasztóárkok a település belvízmentesítését nem biztosítják, a mélyebben fekvő területeken gyakori a belvízelöntés, amit sokszor csak szivattyúzással tudnak csökkenteni. A területen (sok éves tapasztalatok alapján) a belvíz megjelenésével fokozottan számolni kell.

A KÖTIVIZIG állásfoglalása alapján a településfejlesztési koncepció készítésekor az alábbiakat figyelembe kell venni:

- A mélyfekvésű lefolyástalan területet újonnan művelésbe nem lehet bevonni, ill. a meglévőket javasolt művelés alól kivonni és rét-legelőként hasznosítani, vagy tűrni e területeken a belvízi elöntést és a termés kiesést.
- A belvizes területeket figyelembe kell venni a közigazgatási határok korrekciójánál, valamint a lakóterületek kialakításánál, elkerülve a későbbi belvízkárokat, ill. a jelentős költséggel történő belvízkár elhárítást.
- A belterületi csapadékvíz elvezetést rendszerszemléletben, a már kiépült csatornahálózathoz kapcsolódva, a belvízvédelmi tervvel összhangban kell kidolgozni. A felszíni vízvezető rendszerek tervezésénél a könnyen, gazdaságosan karbantartható rendszereket kell előtérbe helyezni, azaz a nyílt gravitációs rendszereket kell előnyben részesíteni (minél kevesebb átemelővel és zárt vezetékkel).
- A belterületi vízrendezés tervezésénél a KÖTIVIZIG állásfoglalása (befogadói nyilatkozata) szükséges a külterületi befogadók tekintetében, melyek elsősorban csapadékvízzel terhelhetőek a Víz Keretirányelvben foglaltak teljesítése érdekében.

1.18.2.3 Mély fekvésű területek

Az elmúlt évek rendkívül csapadékos időjárása miatt keletkező belvíz folyamatos gondot okoz a településen.

1.18.2.4 Árvíz és belvízvédelem

Árvíz- és
belvízvédelem

A településnek folyóval, illetve árvízvédelmi művel közvetlen kapcsolata nincs.

Kunhegyes város településrendezési terve helyi építési szabályzat (H.É.SZ.)-nek 3. § (2) bekezdése szerint a belvíz által veszélyeztetett területeken és a rendszeresen belvízjárta terület övezetében az épületek földszinti padlószintje 0,50–0,70 m-re emelendő ki a terepszinthez viszonyítva, talajvíz elleni szigetelés technológiájának kivitelezése mellett.

1.18.3 Egyéb katasztrófavédelmi tényezők

Egyéb katasztrófa-
védelmi tényezők

1.18.3.1 Kedvezőtlen morfológiai adottságok

Kedvezőtlen morfológiai adottság, hogy a településen alacsonyabban fekvő területek találhatóak, melyeken a belvizek gyakorisága számottevő.

1.18.3.2 Mélységi, magassági korlátozások és tevékenységből eredő korlátozások

Az építési övezetben a megengedett legnagyobb építménymagasság: 6,50 m, kivétel intézmények esetén, melyek megengedett legnagyobb építménymagasság: 9,50 m. Magastető építése esetén a meglévő építménymagasság legfeljebb 1,00 méterrel növelhető.

Kunhegyes a mélységi és magassági morfológiai adottságai miatt nem veszélyeztetett; valamint kiemelt ipari tevékenységből eredő korlátozások nincsenek.

Kunhegyes város 3/2011. (I.26) önkormányzati rendelettel megjelent helyi építési szabályzatának (H.É.SZ.) 3. §-a tartalmazza a település építési övezetre és övezetre vonatkozó általános szabályait, melyben a következő előírások és korlátozások szerepelnek:

Korlátozások

- (1) Az építési övezetekben, övezetekben a teljes közművesítettség megépítéséig közműpótló berendezés létesítendő.
- (2) A belvíz által veszélyeztetett területeken és a rendszeresen belvízjárta terület övezetében - az SZ-1 jelű tervlapon ábrázoltak szerint - az épületek földszinti padlószintje 0,50 – 0,70 m -re emelendő ki a terepszinthez viszonyítva, talajvíz elleni szigetelés technológiájának kivitelezése mellett.
- (3) A Nagykunsági Vésztározó időszakosan vízzel borított területén – az SZ-1 jelű tervlapon lehatárolt területén belül - épület, építmény nem helyezhető el, csak mobil, szétszedhető kivitelben.
- (4) Az SZ – 1 jelű szabályozási tervlapon jelölt természeti terület övezetében új külszíni művelési bánya nem nyitható, meglévő külszíni művelési bánya nem bővíthető a természeti terület övezete védelme érdekében.
- (5) Az SZ – 1 jelű szabályozási tervlapon jelölt szélrózió által érintett terület övezetében a meglévő természetszerű művelési ág megtartandó, a szélrózió mértékének csökkentése érdekében mezővédő erdősáv telepítendő a szélrózió csökkentése érdekében.
- (6) Az évi 500 m³ vízigényt meg nem haladó, kizárólag házi vízigényt kielégítő, talajvizet kitermelő kutak maximális talpmélysége a település területén 20,00 m.
Építményektől, létesítményektől az alábbi távolságokra telepíthetők:

a) lakóépülettől:	10,00 m
b) melléképülettől:	5,00 m
c) istállótól:	10,00 m
d) szigetelés nélküli trágyatárolótól:	15,00 m
e) ürgödrös árnyékszéktől:	15,00 m
f) szikkasztó aknától:	15,00 m
g) azonos réteget beszűrőző szomszédos kúttól:	25,00 m

A HÉSZ rendelet 9.§-a tartalmazza lakóövezet típusonként a lakóterület építési övezeteire vonatkozó előírásokat, melyek korlátozásokat határoznak meg a telekméretre, a beépítési módra, a beépítettség mértékére, az épületmagasságra, a minimális zöldkert méretre és az előkert méretére. Ezeket a korlátozásokat a 6. melléklet tartalmazza

1.18.3.3 Ipari veszélyforrások

Az iparterületek a település belterületének K-i, ÉK-i és az É-i részein kerülnének kialakításra. A területekre vonatkozó környezetvédelmi előírások megegyeznek a gazdasági célú területekre vonatkozó előírásokkal. Kunhegyes területén veszélyes ipari üzem nincs.

1.19 Ásványi nyersanyag lelőhely

Ásványi nyersanyag lelőhely

Kunhegyes közigazgatási határán belül a „Bányászati területek nyilvántartása” szerint érvényes hatósági engedéllyel rendelkező bányászati terület Kenderes I. szénhidrogén bányatelek, a bányavállalkozó (jogosított) a MOL Magyar Olaj- és Gázipari Nyrt. A területen a kitermelt nyersanyag a szénhidrogén, valamint a földgáz. A jelenleg is működő bányászat művelési módja természetesen mélyfúrás, ahol az alapszint 1800 mBf mélységben található.

Szintén szénhidrogén bányászati tevékenységhez kapcsolódik a település közigazgatási határán belül levő kutatási engedéllyel rendelkező bányaterület, ami a Kőrös-szénhidrogén kutatási terület és a bányavállalkozó (jogosított) az O&GD Central Kft. A bányaterület feküszintje 5000 mBf-es mélységben található és a kutatási engedély 2015. 10. 1-ig érvényes.

1.20 Városi klíma

Magyarországon 2007-ben jött létre a Klímabarát Települések Szövetsége, melynek célja, hogy a településeknek legyen saját, szakmailag megalapozott klímastratégiája, egyben elősegítse a klímaprogramok megvalósítását és segítse a települések érdekképviselését klímavédelmi kérdésekben. Kunhegyes még nem csatlakozott a szövetséghez, a város területén nem történtek kutatások a városi klímáról és a település nem rendelkezik klímastratégiával sem. Az általános éghajlati viszonyok leírását az 1.12.1.2 fejezet tartalmazza.

Városi klíma

A városi éghajlat sok szempontból különbözik a tágabb térség éghajlatától, az épületek, utcák, terek, parkok mind sajátos klimatikus adottságokkal rendelkeznek, amiket tervezésüknél, használatuknál, karbantartásuknál figyelembe kell venni. A városban sajátos klimatikus viszonyok alakulnak ki (városklíma), amelyek hóhullámok idején különösen megterhelőek lehetnek. Az egyes városok klímája között jelentős eltérés lehet, mely eredhet az épületek, építmények, burkolatok fizikai jelenlétéből, vagyis az összetett beépítési struktúrából, a burkolatokon használt vízzáró anyagok (aszfalt, beton) miatt megváltozott lefolyási viszonyokból, az alacsony növényborítottságból, a sokféle emberi tevékenység általi (közlekedés, fűtés, ipar) kibocsátásból (hő, vízgőz, szennyező anyagok, stb.).

Ezek a tényezők együttesen jelentősen módosítják a városok klimatikus viszonyait a szabad térszínéhez képest. Ennek legszembetűnőbb megnyilvánulásai például

- a város légtérben kialakult hőtöbblet (ún. városi hősziget),
- a megváltozott átszellőzési viszonyok,
- a levegőminőségi problémák.

A fentieknek megfelelően szükségszerű, hogy a településszerkezeti, a szabályozási és beépítési tervekben, a zöldterületi rendszer tervezésben és a közút- és közműtervezés során nagyobb hangsúlyt kapjanak a klimatikus szempontok.

A városi klíma bemutatásánál fontos kitérni a klímaváltozás és a települési szinten erre adható válaszokra. A városi éghajlat különbözik a tágabb térség éghajlatától, az urbanizált területek beépített felületei jobban felmelegsznek, mint a nem burkolt területek, és a légszennyezés – főként a közlekedési eredetű – miatt az üvegházhatású gázok koncentráltan jelennek meg a városi területen és tovább növelik a környezet felmelegedését. Ehhez adódnak a fűtésből, gépek használatából, közlekedésből származó további hőterhelések és a vízháztartás felborulásának negatív hatásai (pl. levegő páratartalmának csökkenése). Mindezek azt jelentik, hogy a klímaváltozás hatásai a településeken fokozottabban jelentkeznek. Az így kialakuló lokális

klimatikus helyzetet nevezzük városi klímának. A negatív hatások csökkentésével, valamint megfelelő településrendezési, városigazgatási és objektumtervezési eszközökkel ezen hatások mérsékelhetők.

A városon belüli klíma eltérő lehet városrészenként, de akár kisebb egységenként is. Az épületek, utcák, terek, parkok mind sajátos klimatikus adottságokkal rendelkeznek, amiket tervezésüknél, használatuknál figyelembe kell venni. A jövőben az éghajlati szempontokat is hangsúlyosan figyelembe kell venni a városfejlesztési és –irányítási döntésekben, kiemelt figyelmet fordítva a kibocsátás-csökkentésre és –megelőzésre, valamint az alkalmazkodás elősegítésére.

2 Helyzetelemző munkarész

2.1 A vizsgált tényezők elemzése, egymásra hatásuk összevetése

Kunhegyes
társadalma

Kunhegyes több mint 700 éves, eminens, kun identitású közösség. A város identitása az akkurátusan számon tartott históriára és a hagyományok ápolásra épül. A kunok letelepítésüktől kezdve – az 1702-1745-ös időszak kivételével – 1876-ig autonóm közösségként éltek, ezért az önmenedzselés, a központi szerep lényegi elemei a történelmi tradíciókból építkező települési identitásnak. Kunhegyes a városi funkciók legtöbbjét biztosítja a lakosai és a környék települései számára, a központi szerepét a járási székhellyé válása is demonstrálja.

Demográfiai
tendenciák

Kunhegyes népessége 1920-ig növekedett, azóta az elvándorlás a jellemző. A népességcsökkenés 1920 óta tartó, évszázados tendencia, amely alól csak az 1940-1949-es időszak volt kivétel. A népességcsökkenés akkor is folytatódott, amikor több volt a munkahely, mint a munkavállaló, és jelenleg is elköltözik, aki képes és akar mozdulni a városból. A mobil népesség általában a fiatalabb és képzettebb csoportból kerül ki. A városban a természetes szaporodás az 1980-as évektől negatívvá vált. Az átlagéletkor növekedése mellett a fiatalabb lakosság elvándorlása, a természetes fogyás a népesség elöregedését jelentősen gyorsítja. A kunhegyesi lakosság elöregedése nagyobb ütemben zajlik, mint a megyei vagy országos átlag.

Az elöregedő társadalomban az idősellátás és –gondozás széles szolgáltatási spektrumát kell kiépíteni és fenntartani, az egészségügyi ellátás biztosítása is fokozott odafigyelést igényel.

A fiatalabb generáció keskenyedése miatt a gyerekek száma csökken. A gyerekek száma az általános- és középiskolában egyharmaddal lett kevesebb bő egy évtized alatt. A gyerekszám visszaesése miatt a bölcsőde, az óvoda, az iskola kapacitáskihasználtsága csökken, a zsugorodó létszám mellett kevésbé hatékony az intézmények fenntartása, drágábbá válik az intézmények fenntartása, kevesebb nevelőre, pedagógusra van szükség.

A fiatal és képzettebb népesség elköltözése nem csak a város lakosságának korösszetételére hat, a képzettségi szint növekedését is visszaveti, konzerválja a képzettségi deficitet, és mindazt erősíti, ami az alacsonyabb képzettséggel és az elöregedő társadalommal jár.

Képzettség

Kunhegyesen a népesség képzettségi szintje jelentősen elmarad mind a megyei, mind az országos átlagtól. A városban képzettség szintje javult, ennek tendenciái azonban nem jobbak, mint a megye más területein, vagyis nem tudja ledolgozni a hátrányát. A népesség iskolai végzettsége generációként eltérő, a fiatalabb generációk általában képzettebbek, mint az idősebbek. Amellett, hogy a régióban magas az iskolaelhagyók aránya, a továbbtanulás iránya sem az érettségi és diploma megszerzésére törekvő. A városban nagyon magas a legfeljebb 8 általános iskolával rendelkezők aránya.

A képzettségi szint nem amiatt fontos, mert nem mutat túl jól, ha a felsőfokú végzettségűek aránya az országos átlag fele, hanem azért, mert a munkaerőpiacon az elhelyezkedési esélyek rosszabbak és az elérhető jövedelmek számottevően alacsonyabbak, mint a szakképzettséggel, még inkább a felsőfokú végzettséggel rendelkezők esetében. Az alacsonyabb képzettség alacsonyabb jövedelmet, magasabb munkanélküliséget, halmozódó egyéni gondokat és társadalmi problémát eredményez. Az alacsonyabb jövedelem kisebb helyi piacot, a helyi vállalkozások számára kevesebb bevételt jelent, alacsonyabb jövedelmet a munkavállalóknak és a vállalkozónak, kevesebb iparüzési adót az Önkormányzatnak.

A város számára is nehezebb eladni olyan település ipari parkját, ahol a munkások szakképzését is előbb meg kell oldani, a vezetőit importálnia kell, fizetni a letelepedését vagy az utazását, mert nincs megfelelő végzettséggel és tapasztalattal bíró ember a településen.

Foglalkoztatás,
gazdaság

1990-ben Kunhegyes foglalkoztató képessége meghaladta a város igényeit, több munkahely volt a városban, mint ahány foglalkoztatott, többen jártak be a városba, mint ahányan elingáztak. A BHG-t azonban bezárták, ahogy a telephelyi ipar többi üzemét is mindenhol a térségben. A mezőgazdasági nagyüzemek darabjaira hullottak, a mezőgazdaság is leépítette a létszám döntő részét. 2001-re megfeleződött a munkahelyek száma, a foglalkoztatottak száma 41%-kal, a bejárók száma 60%-kal csökkent. Hatalmas munkahelydeficit alakult ki, és ez a helyzet azóta sem javult számottevően.

A régi ipari telephelyek egy része lecsökkent foglalkoztatás mellett, másféle tevékenységgel újraindult. A város legnagyobb gazdálkodó szervezetévé nőtte ki magát a Nagykun-Hús Kft.

A kunhegyesi gazdaság exportképessége jelentősen javult.

A gazdaság foglalkoztató képessége 2011-re, egy évtized alatt alig javult, csak 266 fővel nőtt a munkahelyek száma. A foglalkoztatás javulását az ingázás további növekedése, a helyi gazdaság kismértékű erősödése és a 123 fős közfoglalkoztatás eredményezte.

Az alacsony képzett munkaerő munkához jutása a térségben jelenleg nem megoldott, és rövidtávon nem várható érdemi változás. A közfoglalkoztatás terjedelmének növekedése hosszabb-rövidebb ideig magasabb jövedelmet biztosít a munkanélküliek felének-harmadának.

Az alacsony képzettség, alacsony foglalkoztatás, alacsony bérek, magas munkanélküliség és szegénység csapdájában lévő városban az óvodások 60%-a, az általános iskolások 63%-a, a gimnazisták 55%-a, a szakközépiskolások 71%-a, a szakiskolások 78%-a hátrányos helyzetű. Az összes fenti arány meghaladja az országos átlag kétszeresét.

Az alacsony foglalkoztatás és magas munkanélküliség, alacsony jövedelem, nagyarányú szociális rászorultság, szegénység negatív spiráljából a város mindez idáig nem tudott kitörni. A gazdaság fellendítésére tett erőfeszítések mindez idáig sikeresen megakadályozták a további romlást, és kismértékű foglalkoztatás- és gazdasági teljesítmény növekedést értek el.

Az Önkormányzat helyi iparüzési adóbevételeire jótékonyan hatott a gazdaság teljesítményének javulása, ezzel együtt is alacsony a városban az adóerő. A gazdaság teljesítménye azonban nem stabil, nem számíthat az Önkormányzat minden évben 100 millió Ft-ra ebből a forrásból.

Intézményrendszer

Kunhegyesen a városi funkciók megtalálhatók, az oktatás, az egészségügy, a kultúra, a szociális ellátás és közbiztonság megfelelő kapacitásokkal ellátott. Az intézményrendszer takarékos, ésszerű és megfelelő szintű ellátás biztosítása érdekében gyakori átszervezések történetek. Az oktatási intézmények, a járóbeteg szakellátás, a fekvőbeteg ellátás állami fenntartásba átirányítása, a víz- és szennyvízkezelés, a hulladékgyűjtés rendszerének átalakítása számottevő mértékben átstrukturálta az önkormányzati feladatok körét. Az oktatási intézmények kapacitásai a csökkenő gyerekszám miatt nem teljes kihasználással működnek, ésszerű összevonások és intézménybezárások állnak a város mögött és előtt.

A településüzemeltetési feladatokat a Kunhegyes Városért Közalapítványon keresztül biztosítja az Önkormányzat. Emellett speciális területeken más civil szervezetekkel is együttműködik. A kóbor kutyák befogását például a Kunhegyesi Állatvédők Egyesülete végzi.

Az Önkormányzat költségvetésének jelentős részét emésztette fel a segélyezés. 2013-ban a Polgármesteri Hivatal kiadásainak 43%-át az ellátottak pénzbeli juttatásai tették ki. Ezek a források és költségek jelentős részben már a járásokhoz kerültek át, már nem jelennek meg az Önkormányzat költségvetésében. 2013-ban már több mint ezer embernek volt szüksége lakásfenntartási támogatásra, amit azt jelent, hogy a teljes kunhegyesi lakásállomány 30%-át nem tudják fenntartani a lakosok.

Az Önkormányzat
gazdálkodása

Az Önkormányzat gazdálkodása az adóssághkonszolidációt megelőzően 140 milliós folyószámlahitel kerettel, munkabér-megelőlegezési hitel felvételével, valamint az esedékes számlák átütemezésével biztosította a folyamatos működését. Emellett körülbelül 10 milliárd Ft értékben fejlesztéseket bonyolított le elsősorban pályázati forrásokra alapozva. A pályázatok megvalósításának önrészét hitelek, illetve kötvény kibocsátásból, valamint BM önerő

pályázatokból fedezte. A beruházások eredményeképpen az Önkormányzat vagyona megduplázódott 2007 óta. Az adóssághozzájárulás során mind a fejlesztési hitelállományt és kötvénykötelezettséget, mind a folyószámlahitel tartozásokat két ütemben, 2013-ban és 2014-ben átvállalta az állam.

Az önkormányzati beruházások zömében nem helyi vállalkozók bevonásával valósultak meg, ezért a város gazdaságának teljesítményén keveset javított, kevés forrás csatornázódott be a helyi vállalkozások és a lakosság jövedelmei közé.

Táji és természeti adottságok

Kunhegyes a megye egyik jellegzetes mezővárosi települése. Kunhegyes közigazgatási területe a kistáj-kataszter szerint a Közép-Tiszavidéken belül a Szolnoki-ártérhez és a Szolnok-Túri-sík kistájához tartozik. A két kistájt elválasztó határ átlósan vágja ketté a települést északkeletről délnyugatra haladva csaknem egyenlő nagyságban. A város külterületének nagy része a jó termőhelyi adottságúak közé tartozik, a település határában csak nagyon kevés a természetvédelmi vagy más védelem miatt nem vagy korlátozottan hasznosítható terület. A legtöbb gondot a belvív okozza.

A termőföld hasznosításában a nagytáblás nagyüzemi gazdálkodás a jellemző, sem a biogazdálkodás, sem az organikus, sem a vegyszermentes gazdálkodás nem gyökeresedett meg. Kevés az erdőterület, a gyümölcsös és a kertészetek sem foglalnak el nagy területeket.

A városban a termőföld használat munkaintenzív és nagyobb arányú foglalkoztatást biztosító kertészeti ágazata fejletlen.

Zöldfelületek

Kunhegyes zöldfelületei a város kompaktságának köszönhetően elkülönülnek települési és településen kívüli zöldfelületek. A mezővárosokhoz hasonlóan közösségi vagy reprezentatív zöldfelületek legfeljebb a templomok környékén vagy a városháza környékén alakultak ki a várossá fejlődés során. Kunhegyesen a legjelentősebb zöldfelületi elem a Szabadság tér, amely minden szempontból a település központja. A pályázati forrásból megújult a városközpont, melynek részeként a tér is felfrissült. A tér barokk kertet idéző kialakításával, idős örökzöld és lombhullató növényállományával, a rózsakerttel, helytörténeti és történelmi emlékhelyekkel, felújított. A térségben egyedi játszóterével értékes eleme a városnak. Helyi védelem alatt áll.

Bár Kunhegyes köztéri fejlesztésre alkalmas területekkel bőven rendelkezik, csak kevés van annak kialakítva. A város sajátos hangulatát biztosítja, hogy a kompaktság ellenére a városi szövetbe bekúsznak a külterületi jellegű rétek, szántók, vízfelületek.

A városi zöldfelületek élővé varázsolják a várost. A főterei rózsák egész nyáron, késő ősziig illatoznak és színesítik a városközpontot. A gondosan ápolott növények kellemessé és hívogatóvá teszik a központot.

Épített környezet

Kunhegyesre a kisvárosi utcakép jellemző, a központban előkert nélküli, a peremterületeken pedig előkertes, oldalhatáros beépítéssel, a közterületen nyílt árkos csapadékvíz elvezetéssel, a lakóutcákon fásítással. A városképben az alföldi településekhez hasonló település-sziluetttől a kéttornyú református templom tömege emelkedik ki, amely bármely úton megközelítve Kunhegyes központjába vezet. Ez a városrész mindig a település központja volt, itt haladt végig az Erdély-Debrecen-Szolnok sószállító út, bizonyosságot szolgáltat erre az egykor sóházként működő könyvtár épület. A településközpontban lévő polgári épületek az utcával párhuzamos tengelyűek, beépítésük eltér más településrészek jellemző arculatától. A településközpont területén, a történeti településrészen a halmazos településszerkezetben az egykori külső csordahajtó utak fennmaradtak, nagy szélességük szintén jellegzetes karakterjegy.

A Polgármesteri Hivatal előtti közpark a város legfontosabb közterülete, itt és a főbb utak mentén csoportosulnak a városi funkció közintézményei, meghatározó térfalakat képezve.

Kunhegyesen 5 intézményesített országos és 8 helyi védelem alatt álló épület található. Ezek közül a Komlóssy-féle szélmalom és a Református Templom a legismertebb.

A műemlékek és helyi védelem alatt álló épületek felújítása természetesen fontos, nem helyettesíti azonban a város lakóépületeinek, telkeinek és kertjeinek felújítását.

Elhelyezkedés,
közlekedési hálózat

A vonzóbb településkép élhetőbbé és szerethetőbbé teszi a várost mind a lakói, mind a vendégei számára.

Kunhegyes Jász-Nagykun-Szolnok megye legelmaradottabb, belső periferiát alkotó járásának központja, rendkívül nehéz helyzetben lévő kisváros.

Kunhegyes a 34. számú Tiszafüredet és Fegyvernekét összekötő főút mentén helyezkedik el, az országos közúthálózati kapcsolatot lényegében ez a főút biztosítja. Az út felújítása szerepel a 2013-2020 IKOP projektjei között. A városnak közvetlen gyorsforgalmi úthálózati kapcsolata nincsen, az M3 autópálya a 3221. j. út Füzesabony felé vezető irányában, a várostól kb. 55 km-re halad el.

Kunhegyest a MÁV Zrt. 102-es számú Kál-Kápolna–Kisújszállás vasútvonal érinti. Az egyvágányú, dízel vontatásra alkalmas vasútvonal a 80-as számú, Budapest–Miskolc–Mezőzombor–Sátoraljaújhely országhatár és a 100-as számú, Budapest–Szolnok–Debrecen–Záhony országhatár vasútvonalak között teremt délkelet-északnyugat irányú kapcsolatot.

A belterületi önkormányzati utak közül 37,9 km kiépített és 13,1 km kiépítetlen. Kunhegyesen kerékpárút nem található. Van 39,5 km – teljes egészében kiépített – járda, illetve gyalogút, állaguk jelentős mértékben romlott. Az útburkolatok állapota változó, jelentős részük felújítást, szélesítést igényelne. A kiépítetlen utcák burkolása is szükséges lenne.

Kunhegyes közlekedéscsoporthelyi fekvése az országos közforgalmi utak fő áramlási útvonalából kieseik, a környező települések felé sugaras szerkezetben ágazik el az úthálózat, ez biztosítja a mikortérségi-járási központ szerepet. A járáshoz tartozó települések még Kunhegyesnél is kedvezőtlenebb helyzetben vannak. A vasútvonalra csak abban az esetben érdemes költeni, ha határozott funkciót kap. Nagy problémát okoz, hogy a szomszédságában, de a város 50 km-es körzetében sincs egyetlen nagyobb központ, amelynek a munkaerőpiaca képes lenne felszívni a kunhegyesi szabad munkaerőt.

A közlekedési árnyék helyzet következtében a város hátránnyal indul a vállalkozások letelepítését illetően is, ezért sok múlik azon, hogy a szabad vállalkozási övezetek szabályozása milyen előnyöket képes biztosítani a számára. Jelenleg ennek nincs érdemi hatása a város gazdaságára és vonzerejére.

Közművek és
elektronikus
hírközlés

Kunhegyesen a 2014-ben befejeződött a csatornahálózat kiépítése, így minden közmű megépült a városban. Az Abádszalókkal közös szennyvíztisztító felújítása és kibővítése is megtörtént. A 2013-tól a Tisztamenti Regionális Vízművek Zrt. vette át a teljes víz- és csatornaközmű vagyontárgyainak üzemeltetését és az ivóvíz szolgáltatást. Kunhegyesen két ivóvízminőség javítási pályázat keretében felújították az ivóvíz kutakat és újat létesítettek. Az ivóvízhálózat felújításra szorul.

A város területén a felszíni bel- és csapadékvíz elvezetés rendszerét a Vásárhelyi Terv részeként újították fel, építették ki.

A földgáz a város 90%-án elérhető, de sokan visszatértek a fosszilis energiahordozók használatára, mivel sokkal olcsóbb. Emellett a fa fűtés is elterjedt, az megújuló forrásból származik, és környezetkímélőbb megoldás, mint a gáz égetése.

Kunhegyesen az E.ON Tiszántúli Áramhálózati Zrt. elektromos vezetékhálózata teljes lefedettséget biztosít, és alternatív betáplálással biztosított.

A városban a meglévő közvilágítási hálózat korszerű, nátriumgőzlámpás és kompakt fénycsöves fényforrású lámpatestekkel biztosított.

Az elektronikus hírközlési szolgáltatást a hálózatok üzemeltetését végző, azt létrehozó, vagy arra szervezett, vagy arra létrehozott szolgáltatók biztosítják. Az elektronikus hírközlés szolgáltatása alanyi jogú. Kunhegyesen öt szolgáltató érhető el. 2013-ra a vonalas telefon előfizetések száma 1267-db-ra csökkent, a kábeltv előfizetések száma 510-re növekedett, az internet előfizetések száma 1363-ra emelkedett.

Környezetvédelem,
klímatudatosság,
energiahatékonyság

A komplett és megfelelő kapacitású infrastrukturális ellátottság a város gazdasági területeit vonzóbbá teheti, ami a gazdaság fejlődését indukálhatja.

Kunhegyes területe a Hortobágy-Berettyó vízgyűjtőjén található, a területén hét csatorna (Villogó-csatorna, Holt Kakat-ér, Kakat-csatorna, Mirhó-Gyolcsi-csatorna, Nagykunsági-főcsatorna, Tiszabői-csatorna, Tiszafüredi öntöző-főcsatorna) vesz részt a belvíz és csapadékvíz elvezetésben, illetve mezőgazdasági öntözővíz biztosításában. A Villogó-csatorna és a Nagykunsági-főcsatorna kivételével a vízfolyások állapota nem megfelelő.

Kunhegyes az érzékeny felszín alatti vízminőség védelmi területen lévő települések közé tartozik. A felszín alatti vizek mennyisége a város környezetében változó, jelentősen befolyásolja a területek időszakos vízzel való borítottsága.

Kunhegyesen nincs olyan közlekedésből vagy gazdasági tevékenységből származó környezet-, zaj, rezgés- vagy sugárszennyezés, amely különleges óvintézkedést igényelne.

A településen a felszín alatti vizet és földtani közeget érintő szennyezések jellemzően mezőgazdasági tevékenységből eredhetnek, melyek diffúz szennyezéseket okozhatnak. Kunhegyes területe nagyrészt nitrát érzékeny terület.

Kunhegyes részt vett a technológiailag megfelelő szilárd hulladék elhelyezésére alkalmas hulladéklerakó létesítésében Tisza-tavi Regionális Hulladékgazdálkodási Társulás tagja, és a korszerűtlen hulladéklerakók rekultivációja is befejeződött. A monitorozásra figyelni kell. Abádszalókkal közös szennyvíztisztító telep korszerűsítése és kibővítése elkészült, a települési csatornahálózat szintén kiépült.

Befejeződött Kunhegyesen a bel- és csapadékvíz csatornák felújítása, kiépítése.

Az infrastruktúrák kiépítése a településképet rendezettebbé teheti, a természeti környezet tisztábbá válhat.

A kiépült környezetvédelmi ipari létesítmények használata fontos a környezeti értékek megóvása érdekében, ugyanakkor az építése, fenntartása rendkívül költséges minden felhasználó számára. Emellett szükség van a természeti erőforrások, az energia, víz, a hulladék víz és hő tudatos, takarékos és fenntartható használatának széles körű elterjesztésére. A megújuló energiák ésszerű és takarékos használatának kiterjesztése számottevő megtakarítást eredményezhet a lakosság, a vállalkozások és a közsféra számára is. Az energiafogyasztás és a hulladék keletkezésének megelőzésére, a hulladékok helyi újrahasznosítására nagyon sok lehetőség kínálkozik. Ezeknek a lehetőségeknek a megismerése, kihasználása szemléletváltást igényel, amely egyben közösségformáló erővel bír.

3 Helyzetértékelő munkarész

3.1 Helyzetelemzés eredményeinek értékelése

Kunhegyes az ország belső perifériái közé tartozik, ahol a gazdaság fejletlensége, alacsony foglalkoztató képessége mellett a lakosság jövedelmi szintje alacsony, az előregedés és elvándorlás kedvezőtlen folyamatai felgyorsultak. Az önkormányzati fejlesztések és beruházások révén viszont látványos fejlődés következett be a város infrastrukturális ellátottságában és a városközpont is megszépült.

3.1.1 A folyamatok értékelése

Kunhegyesen az infrastruktúrák kiépültek, már csak a vízvezeték-hálózat felújításának folytatása, a csapadékvíz elvezetés kiépítésének folytatása, az úthálózat pormentesítése, az útfelújítások maradtak. Emellett a közintézmények és a lakásállomány megújítása, energiahatékonysági és környezetvédelmi felújítása szükséges. A város főtere több lépcsőben megújult, városhoz méltó helyé vált.

Az építések területén a város kiemelkedően sikeresen pályázott, és nagyon fegyelmezetten követte a projekt megvalósítás szabályait, a város közművesítettsége teljessé vált. A város ivóvíze egészségesebbé vált, a szilárd és folyékony hulladék kezelése környezetkímélő módon a szabályoknak megfelelően történik. A kiépült infrastruktúra vonzóbbá teheti a várost a vállalkozások számára.

A közszolgáltatásokat ellátó intézmények felújítása, korszerűsítése és energiahatékonysági fejlesztése elkezdődött.

Nagyon nagy eredmények ezek, amelyek a várostól, a lakosságtól és a Polgármesteri Hivatal munkatársaitól nagy erőfeszítéseket igényeltek. A hitelek és kötvénykötelezettségek, amelyek lehetővé tették a beruházások megvalósítását és évtizedekre leterhelték volna a város költségvetését, adósságkonszolidáció során a központi költségvetés, így az ország egészének adósságává vált, közvetlenül már nem terheli a várost.

Mi a gond? A település lakosainak túlnyomó többsége annyira szegény, hogy nem tudja igénybe venni a kiépült infrastruktúrát. Nem tudja kifizetni a csatornára rákötés, a telken és a lakáson belüli kialakítás költségeit. Ha kifizeti, akkor a fenntartását nem tudja finanszírozni. 2013-ban több mint ezer lakó kapott lakásfenntartási támogatást. Ez a lakásállomány harmada. A csatornával nem rendelkező lakásoknak talajterhelési díjat kell fizetni. Az Önkormányzat a rendeletében a 70 éven felülieknek és a nagyon szegényeknek elengedi a talajterhelési díjat. Az Önkormányzathoz 1 millió Ft folyt be ezen a címen, de 3 millió Ft-ot engedett el. Ezeknek az embereknek a TRV nem fogja elengedni a csatornadíjat, ha rákötnek a hálózatra. Ez egy csapdahelyzet, amit rendkívül nehéz feloldani. A környezeti szempontok indokolják, hogy a csatornahálózat megépüljön, a lakosság jelentős részének viszont nem fér a költségvetésébe egy újabb közműdíj kifizetése.

A szegénység kezelése komplex intézkedéscsomagot igényel: víz, csatornadíj, áramdíj, fűtési költség megtakarítást eredményező lépéseket, szokások kialakítását és a bevételeket növelő lehetőségek kidolgozását egyaránt tartalmaznia kell. A legjobb természetesen az volna, ha mindenkinek lenne munkahelye, de erre rövidtávon kevés az esély, a növekvő nyugdíjas korosztályon ez sem segít. Ezért szükség van programokra, amelyek olyan életmód változást indukálnak, amelyek megtakarításokat eredményeznek, hozzásegítik a lakosokat az önfenntartóvá váláshoz, és alkalmi és kiegészítő jövedelmi lehetőségekhez segítik hozzá a lakosokat.

Kunhegyesen több mint 10 milliárd Ft értékű fejlesztést vezényeltek le, részben a saját településen, részben különféle társulásokkal érintett településekkel együtt. A beruházások volumene azonban olyan hatalmas volt, amelybe a helyi vállalkozók, az Önkormányzat saját cégei, szervezetei csak töredékesen tudtak bekapcsolódni a forrásfelhasználás szabályai és a hosszú átfutású finanszírozás miatt. A 10 milliárd Ft-ból elenyészően kevés jutott el kunhegyesi vállalkozókhoz vagy

kunhegyesi munkavállalókhöz. A projektekben dolgozó kivitelezők költségei sem a helyi üzemek, szolgáltatók, nagykereskedők vagy kiskereskedők bevételeit gyarapították. A városé lett a vagyon, a fenntartás, üzemelés költsége, de a beruházás multiplikátor hatása kevésbé érvényesül helyben.

3.1.2 A város és környezetének fejlesztését befolyásoló külső és belső tényezők összefoglaló értékelése – swot elemzés

Az alábbiakban tematikus bontásban csoportosítjuk Kunhegyes város erősségeit és gyengeségeit, illetve – külön táblázatban – a városra ható külső tényezőket, vagyis a lehetőségeket és veszélyeket.

3.1.2.1 Belső tényezők – erősségek, gyengeségek

Erősségek	Gyengeségek
1. Társadalom: demográfiai viszonyok és tendenciák	
<ul style="list-style-type: none"> ■ Az aktív korúak aránya a megyei átlagnál magasabb ■ A foglalkoztatás 2001-hez képest javult ■ Az adófizetők aránya magasabb a megyei átlagnál 	<ul style="list-style-type: none"> ■ A régiós átlagnál gyorsabban csökkenő népességszám, magas természetes fogyás ■ Nagymértékű elvándorlás ■ A születésszám és a gyermekkorúak arányának csökkenése ■ Az átlagosnál gyorsabb az előregedés ■ A lakosság képzettségi szintje a megyei és az országos átlagtól elmarad ■ A munkanélküliek aránya magas szinten állandósult ■ Az egy lakosra jutó jövedelem alacsony ■ Szociális támogatásra szorulóak aránya magas ■ A bűnözés növekedése, „megélhetési bűnözés”, a közbiztonság romlása
2. Települési közösség – a közösség, mint településfejlesztési erő	
<ul style="list-style-type: none"> ■ A kun identitás erőteljes ■ Az Önkormányzat és a civil szervezetek szoros együttműködése több területen ■ A hagyományok rendszeres ápolása ■ Környezettudatos hagyományok kialakítása, építése megkezdődött 	<ul style="list-style-type: none"> ■ A társadalom megújulása háttérben marad ■ Új hagyományok teremtése elmarad ■ Környezet-, klíma- és energiatudatos szemléletű hagyományok nincsenek
3. Intézmény-rendszer (közszolgáltatások) és városüzemeltetés	
<ul style="list-style-type: none"> ■ Járásközponttá vált Kunhegyes, a térségi szerepe nő ■ A városban az alap- és középfokú közszolgáltatások elérhetőek ■ Az Önkormányzat saját városüzemeltető céggel rendelkezik ■ A városüzemeltetésben civil kapcsolatok 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Az iskoláskorúak száma csökken ■ Az intézmények kihasználása csökken ■ Hiányos a szociális ellátás (a szenvedélybetegek és pszichiátriai gondozás feltételei nincsenek meg), szakemberhiány ■ A kieső szakemberek helyébe szakképzettséggel nem rendelkező közmunkások kerülnek ■ Megszűnt a mezőgazdasági szakképzés a városban, a szakképzés tekintetében nem kompetens a város ■ A városban kórház megszűnt, ápolási intézet lett belőle ■ A járóbeteg szakellátás széttöredezett
4. Gazdaság szerkezet és dinamika	
<ul style="list-style-type: none"> ■ Híradástechnikai gyártási tapasztalattal rendelkező munkaerő ■ Fejlett húsipari tevékenység ■ Javult a helyi gazdaság exportképessége ■ Kiváló mezőgazdasági adottságok és hagyományok, öntözési lehetőség 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Alacsony vállalkozói aktivitás, ■ Alacsony egy főre jutó bruttó hozzáadott érték, ■ Magas hozzáadott értékű tevékenységek kismértékű jelenléte

Erősségek	Gyengeségek
<ul style="list-style-type: none"> ■ Helyben elérhető szakképzés ■ Jó példák a megújuló energiák hasznosítására ■ Befektetők letelepedéséhez rendelkezésre álló zöldmezős és barnamezős területek 1 Ft/m² áron is ■ Teljes közművesítettség lehetősége ■ Termálvízkincs, működő termál kút ■ Vasúti kapcsolat lehetősége ■ Az Önkormányzat vállalkozásbarát városfejlesztési politikája 	<ul style="list-style-type: none"> ■ A gazdaság foglalkoztató képessége alacsony, ■ Alacsony teherforgalom a vasútvonalon ■ Országos átlag 1,5-2-szerese a munkanélküliség ■ Állandósult magas munkanélküliség miatti elszegényedés, gyenge vásárlóerő és alulfejlett kiskereskedelem és szolgáltatási szektor ■ Munkalehetőségek hiányában a képzett, fiatal munkaerő elvándorlása ■ TDM nem működik ■ Minőségi szálláshelyek hiánya ■ Általános tőkehiány a KKV-k körében
5. Önkormányzat vagyoni helyzete és gazdálkodási egyensúlya	
<ul style="list-style-type: none"> ■ Nagyléptékű infrastrukturális fejlődés ■ Az önkormányzati vagyon megduplázódott ■ Stabil gazdálkodás, szoros likviditás menedzsment ■ Hasznosítható vagyonelemek ■ Kijáánlható önkormányzati ipari területek 	<ul style="list-style-type: none"> ■ A gazdaság adófizető képessége változó alacsony adóerő mellett ■ Minimális idegenforgalmi adóbevétel ■ Az ingatlanállomány zömében felújításra érett ■ Kevés saját bevétel
6. Téli és természeti adottságok	
<ul style="list-style-type: none"> ■ Jó minőségű, gazdálkodásra alkalmas területek ■ Kevés a korlátozottan hasznosítható terület ■ Több csatorna található a város közigazgatási területén ■ Vannak még hasznosított tanyák 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Szárazt terület, viszonylag kevés csapadék ■ A településen nem alakult ki egységes városkép, a beépítés jellege igen változatos képet mutat ■ Elsősorban a külterületi részeken problémát jelent az illegális hulladéklerakás ■ Elektromos légvezetékek vizuális problémát jelentenek ■ Ipari területek, tájba illesztése nem történt meg ■ A tanyák állapota nem megfelelő
7. Zöldfelületek	
<ul style="list-style-type: none"> ■ A városközpont rehabilitációja során kicsinosított, megújított főtéri zöldfelületek ■ Nagy kiterjedésű zöldfelületté alakítható közterület ■ A lakosság partner a közcélú zöldfelületek megóvásában 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Alacsony a zöldfelületté alakított közterület ■ Nincs kapcsolat a külterületi zöldfelületekkel ■ Részleges fásítás, tájidegen fajok jelenléte
8. Épített környezet (épített örökség is)	
<ul style="list-style-type: none"> ■ Megkezdődött a védett épületek megóvása, felújítása ■ Régészeti lelőhelyekben gazdag terület ■ A városban 5 országos és 8 helyi védettségű épület található 	<ul style="list-style-type: none"> ■ A város épületállományában magas az félkomfortos és komfort nélküli lakások aránya ■ Az épületállomány energiahatékonysága rossz ■ A védett épületállomány alulhasznosított ■ Szegregátumok növekedése ■ Előregedő, kiüresedő tömbök ■ Tanyavilág pusztulása
9. Közlekedési hálózat és minősége (belső és külső)	
<ul style="list-style-type: none"> ■ 34. számú út melletti település, az út kapacitáskihasználtsága 17% ■ Van vasúti közlekedési lehetőség ■ A helyi közlekedésben a kerékpáros és gyalogos közlekedés szerepe meghatározó ■ A helyközi autóbuzsos közlekedés hálózati lefedettsége kielégítő 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Gyorsforgalmi úthálózat nagy távolságban érhető el ■ A 34-es út a városközponton keresztülhalad, az állapota helyenként leromlott ■ Kunhegyes közlekedési árnyék helyzetben fekszik

Erősségek	Gyengeségek
<ul style="list-style-type: none"> ■ A helyközi autóbusz pályaudvar állapota újszerű ■ A balesetek számának és súlyosságának tekintetében Kunhegyes helyzete jónak minősíthető 	<ul style="list-style-type: none"> ■ A városban az úthálózat minősége zömében nem megfelelő ■ Kiépítetlen önkormányzati utak ■ A járda, illetve gyalogút állomány állapota leromlott ■ A kerékpártárolás kapacitásai zömében korszerűtlenek és a nagy forgalmú közintézmények közelében nem elégségesek ■ Alacsony teher és személyforgalom a 102-es vasútvonalon ■ A vasútállomás és a megállók elavultak, leromlottak, a városmagtól távol esnek
10. Közművek és elektronikus hírközlés	
<ul style="list-style-type: none"> ■ A vezetékes ivóvízellátás teljes a városban ■ A gázhálózat a lakások 90%-ában elérhető ■ A szennyvízcsatorna gerinchálózat kiépült ■ A városban a strandfürdő használ termásvizet, a mikrotérségi tornaterem geotermikus energiát használ, a gondozási központban és a központi orvosi rendelőben napkollektort szereltek fel ■ Az elektronikus hírközlési szolgáltatások a település egészén elérhetőek, több szolgáltató működik a városban ■ Közép-tiszai Mezőgazdasági Rt. biodízel üzeme a város határán működik 	<ul style="list-style-type: none"> ■ A lakosság széles rétege számára a közművek használata túl drága vagy megfizethetetlen ■ Alacsony a megújuló energia használata a közszférában, a vállalati és a lakosság körében egyaránt ■ Az internet penetráció alacsony ■ A hulladékgyűjtésbe bevont lakások aránya alacsony
11. Környezetvédelem, klímatudatosság, energiahatékonyság	
<ul style="list-style-type: none"> ■ Kunhegyes közigazgatási területén viszonylag sűrű bel- és csapadékvíz elvezető csatornahálózat épült ki ■ Kunhegyesen a levegőszennyezés a környezet zaj- és rezgésterhelése csekély ■ A város szilárd és folyékony hulladékkezelése megoldott ■ Tiszai árvízszint csökkentő tároló a város határában 	<ul style="list-style-type: none"> ■ A hulladék újrafelhasználása és újrahasznosítása alacsony szintű ■ A felszíni vizek minősége nem megfelelő ■ A város épületállománya alacsony energiahatékonyságú ■ A szárazodó éghajlatra felkészülés nem jellemző

3.1.2.2 Külső tényezők – lehetőségek, veszélyek

Lehetőségek	Veszélyek
1. Társadalom: demográfiai viszonyok és tendenciák	
<ul style="list-style-type: none"> ■ A nemzetközi konjunktúra ciklushoz képes csatlakozni Magyarország és az országos tendenciákhoz képes csatlakozni Kunhegyes ■ A város és a gazdasági fejlődése vonzóvá teszi, más településekről, külföldről beköltözők 	<ul style="list-style-type: none"> ■ A fejlettebb, foglalkoztatási lehetőségekben gazdagabb települések elszívó hatása folytatódik ■ A társadalom elöregedése csökkenti az erőforrásokat ■ A népesség képzettségében a város leszakadó helyé válik
2. Települési közösség (kohézió, kultúra, hagyományok, civilek) – a közösség, mint településfejlesztési erő	
<ul style="list-style-type: none"> ■ A Tisza-tó térségének a társadalmi, gazdasági, turisztikai együttműködés mellett a kulturális, sport és civil területen is összeírja a térség kínálata ■ Közösségi támogatás hozzáférhetővé válik a Város számára is 	<ul style="list-style-type: none"> ■ A kultúra és a civil szerveződésekre fordítható források szűkülnek ■ A Tisza-tó térségében a verseny és nem a kooperáció válik dominánssá
3. Intézmény-rendszer (közszolgáltatások) és városüzemeltetés	

Lehetőségek	Veszélyek
<ul style="list-style-type: none"> ■ A közszolgáltatások átszervezését követő finomhangolás után Kunhegyes haszonélvezője lehet az országos, megyei, járási, városi szerepek és források újraosztásának ■ Közintézmények fejlesztésére elérhető EU-s támogatásokhoz hozzáfér a város 	<ul style="list-style-type: none"> ■ A környező települések előregedése miatt az iskolákba bejárók száma csökken ■ A szociális ellátórendszer átalakítása miatt szűkül az elláthatók köre ■ Az átszervezések miatt munkahelyek szűntek meg a városban és a környező településeken ■ A jogszabályi változások miatt bekövetkező intézményrendszer átalakítások kedvezőtlenül érintik a várost
4. Gazdaság szerkezet és dinamika	
<ul style="list-style-type: none"> ■ A mikrotérségi tornaterem iránti kereslet megnő, a sportturizmus növekszik ■ TB finanszírozású szolgáltatások elérhetővé válnak a termálfürdőben ■ Szabad vállalkozási övezetként befektetési célponttá válik Kunhegyes ■ Vállalkozások közötti együttműködések intenzitásának növelése, klaszterek kialakítása ■ A Tisza-tavi turizmusfejlesztés Kunhegyesre is hatással lesz 	<ul style="list-style-type: none"> ■ A munkaerő alacsony képzettségi szintje miatt nem telepedik meg magas hozzáadott értékű ágazat ■ Az ipari területekre nem települnek be újabb vállalkozások ■ A szabad vállalkozási övezetek nem kapnak lényeges előnyöket biztosító lehetőségeket ■ A helyi vállalkozások nem tudnak külső forrást szerezni
5. Önkormányzat vagyoni helyzete és gazdálkodási egyensúlya	
<ul style="list-style-type: none"> ■ Az önkormányzatok feladatfinanszírozása nem igényel saját forrásokat ■ A fejlesztésekhez szükséges önerő biztosításához továbbra is lesz lehetőség támogatásra pályázni 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Az önkormányzati feladatfinanszírozás deficitese marad, a nyilvántartási rendszer előírásai csak elfedik a lyukakat ■ A szociális ellátórendszer átalakításának vesztesévé válik Kunhegyes ■ A becsatornázható források szűkösek lesznek
6. Táj és természeti adottságok	
<ul style="list-style-type: none"> ■ A Vásárhelyi Terv folytatása kedvezően érinti Kunhegyest ■ Az agrár- és vidékfejlesztési támogatások rendszerének változása kedvezően érinti Kunhegyest ■ Természetvédelemhez kapcsolódó támogatások felhasználása 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Az agrár- és élelmiszeripari termelés lehetőségei szűkülnek, a kvóták megszűnése miatt nagyobb lesz a verseny, kiszorulhatnak termelők a piacról ■ A meglévő táji- és természeti értékek nem megfelelő használata szabályozási és finanszírozási okokból
7. Zöldfelületek	
<ul style="list-style-type: none"> ■ A zöldfelületek fejlesztése támogatható tevékenység ■ A megvalósuló beruházások kapcsán történő zöldfelületi fejlesztések esetében egységes szemléletmód érvényesítése a hatóságok részéről 	<ul style="list-style-type: none"> ■ A városi zöldfelületek fenntartása forráshiányos tevékenységgé válik ■ A szárazodás a zöldfelületek leromlásához vezet
8. Épített környezet (épített örökség is)	
<ul style="list-style-type: none"> ■ A köz-, illetve lakóépületek energiahatékonysági fejlesztései támogatható tevékenységek ■ Külső források bevonása városfejlesztési célokra 	<ul style="list-style-type: none"> ■ A közintézmények, műemlékek állapota működési forráshiány okán romlik ■ A fejlesztési források önerő hiányában elérhetetlenek maradnak
9. Közlekedési hálózat és minősége (belső és külső)	
<ul style="list-style-type: none"> ■ A 34-es út fejlesztése megvalósul IKOP-ból ■ A 34-es városi szakaszának gyalogos és kerékpáros barát kialakítása ■ 3-4 számjegyű utak fejlesztései a tervek szerint megvalósulnak ■ A vasútvonal, az állomások és a megálló állagromlásának megállítása 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Alacsony kihasználtsággal üzemelő vasúti szárnyvonal ■ A város igényeitől eltérő módon valósul meg a 34-es út fejlesztése ■ Kül- és belterületi utak megfelelő karbantartásának elmaradása forráshiány miatt

Lehetőségek	Veszélyek
<ul style="list-style-type: none"> ■ A kerékpáros barát forgalomszervezés, kerékpártárolók kialakítása támogatással ■ A város parkolási rendszerének fejlesztése külső forrásból 	
10. Közművek és elektronikus hírközlés	
<ul style="list-style-type: none"> ■ Az ivóvízhálózat rekonstrukciója támogathatóvá válik ■ Az internet penetráció növekszik a szolgáltatók versenye következtében 	<ul style="list-style-type: none"> ■ A közművek kihasználtsága alacsony forráshiány miatt, a szolgáltatások ára emelkedik
11. Környezetvédelem - klímatudatosság/ energiahatékonyság	
<ul style="list-style-type: none"> ■ Felhagyott bányagödrök turisztikai, vagy horgászatra történő hasznosítása ■ Megújuló energiaforrások hasznosításának támogatása közintézmények, vállalkozások és lakóépületek esetében ■ Környezet-, energia- és klímatudatos gazdálkodási és életmód program támogatása 	<ul style="list-style-type: none"> ■ A megújuló energia felhasználásával kapcsolatos szabályozás kedvezőtlenül alakul ■ A klimatikus változások miatt a belvízveszély megnő

3.1.3 A településfejlesztés és –rendezés kapcsolata, a fejlesztés területi korlátai és lehetőségei

Kunhegyesen a hatályos településrendezési eszközök 2018 év végéig alkalmazhatók.

Kunhegyes Város Településfejlesztési Konceptióját 2010-ben készítette el a településrendezési terv megalapozására. Kunhegyes Város Településrendezési terve keretében elkészült a Helyi értékvédelmi vizsgálat és az Örökségvédelmi hatástanulmány is. A dokumentum átfogó és középtávú fejlesztési célokat határoz meg, amelyek megegyeznek a 2009-ben készült Integrált Városfejlesztési Stratégiában meghatározottakkal.

A településfejlesztés fizikai kereteit a településrendezési eszközök szabályozzák.

Kunhegyes Város Településszerkezeti Tervét (a továbbiakban rövidítve: TSZT) Kunhegyes Város Önkormányzatának Képviselő-testülete a 7/2011. (I. 25.) Kt. határozattal fogadta el, Kunhegyes teljes közigazgatási területére vonatkozóan. Kunhegyes Településszerkezeti Terve településszerkezeti terv leírásból és TSZ-1., illetve TSZ-2. jelű településszerkezeti tervlapokból áll. A TSZT egységes szerkezetbe foglalt, a TSZT hatályba lépése óta módosítás nem történt.

Változások a TSZT-ben:

- A TSZT-ben három gazdasági terület fejlesztést tervezett a város.
- Két terület üdülőterületté átsorolása megtörtént.
- A TSZT-ben átsorolt régi vásártér területen megépült a mikrotérségi tornaterem.
- A hulladéklerakó rekultivációjának keretében a tervezett véderdő részben eltelepült.
- A TSZT-ben tervezett hosszútávra szóló közlekedéshálózat fejlesztését szolgáló elemek még nem valósultak meg.
 - tervezett főút:
 - a 34-es út elkerülő szakasz
 - főút Gyöngyös irányába az M3-as autópályáig: Kunhegyes igazgatási területén lévő 3221. Kunhegyes-Abádszalók országos mellékút fejlesztésével
 - tervezett országos mellékút:
 - Kunhegyes-Karcag – a megvalósítását tartalmazza a megyei TOP
 - Jászalsószentgyörgy-Kunhegyes
 - tervezett regionális kerékpárút halad az országos főút és az országos mellékutak mellett

Kunhegyes Város
Településszerkezeti
Terve

**Kunhegyes Város
Helyi Építési
Szabályzata**

Kunhegyes Város Önkormányzat Képviselő-testülete 3/2011. (I.26.) önkormányzati rendelettel fogadta el Kunhegyes város helyi építési szabályzatát. A HÉSZ területi hatálya Kunhegyes város teljes közigazgatási területére terjed ki. A HÉSZ egységes szerkezetbe foglalt, a HÉSZ hatályba lépése óta módosítás nem történt. A HÉSZ a TSZT-ben rögzített területfelhasználással összhangban határozza meg a város építési övezeti rendszerét, és az egyéb kötelező és irányadó szabályozókat.

Az integrált városfejlesztési stratégia és az akcióterületi tervek nem a településfejlesztési tervezési jogszabályok alapján készültek, hanem az európai uniós forrásfelhasználás szabályai mentén a Városfejlesztési Kézikönyv ajánlásainak megfelelően. Ugyan nem részei a településrendezési eszközöknek, a városfejlesztés feladatait azonban kiválóan leírják.

3.2 Értéktérkép – problématerkép

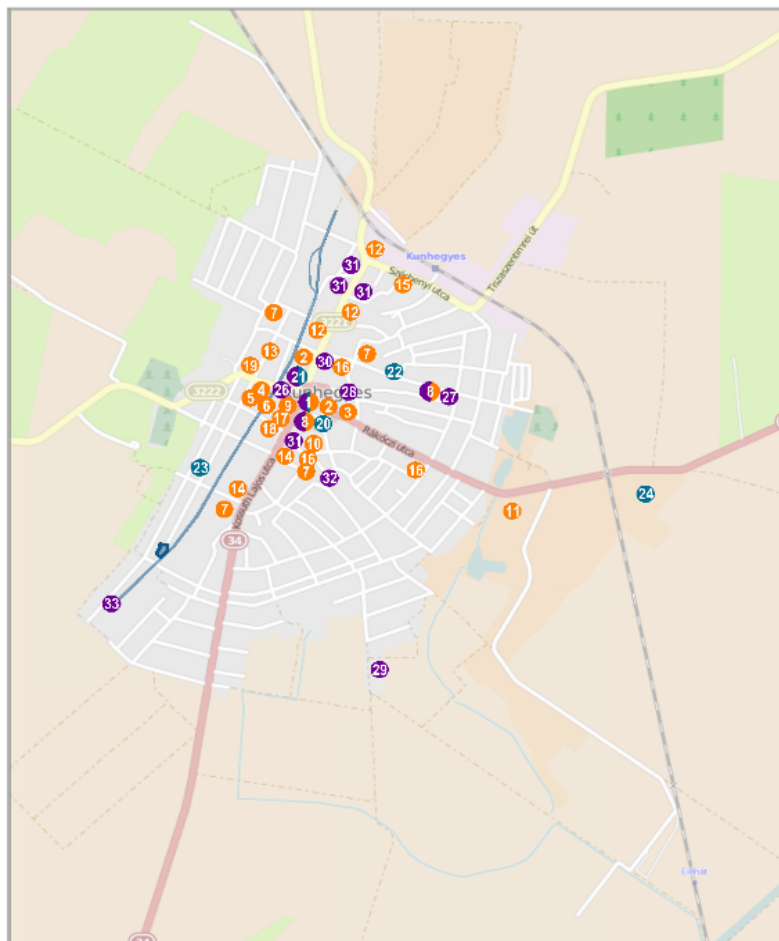
Kunhegyes legfontosabb az értékei a városi funkciók ellátásához kapcsolódnak. Az önkormányzati intézmények és elérhető alap- és középfokú szolgáltatások a Belvárosban és a főbb utak mentén találhatóak. A város gazdaságának legnagyobb értéke a munkahely, amelyek a főbb útvonalak és az Ipari övezet területére koncentrálódnak, bár ezek már nem ábrázoltak a térképen.

Kunhegyes átfogó, a település egészét érintő demográfiai, gazdasági, foglalkoztatási és jövedelmi problémái a térképen kevésbé plasztikusak, a településsel kapcsolódó problémák viszont kirajzolódnak, gyakorlatilag körbekerítik a várost.

A szegregátumok a városban többfelé találhatóak, a legnagyobb kiterjedésű a város déli részén a Falusias lakóöbven koncentrálódnak. A belvív több városrészt is veszélyeztet, problémás területek a város peremén észak-keleti résztől a déli részig húzódnak, nyugatról a Holt-Kakat jelenik meg problémaként, a város észak-keleti részén az alulhasznosított vasútvonal, a város központjában 34-es út forgalma okoz gondot.

60. ábra: Kunhegyes értéktérképe

Szerkesztette: Trenecon Kft.

KÖZSZOLGÁLTATÁSOK,
IGAZGATÁS

- 1 Önkormányzat
- 2 Járási Hivatal
- 3 Rendőrség
- 4 Tűzoltóság
- 5 Kunhegyesi Víz- és Csatornamű Kft
- 6 Kunhegyes Városért Közalapítvány
- 7 Város Óvodai Intézmény
- 8 Kunhegyesi Általános Iskola, Alapfokú Művész...
- 9 Református Általános Iskola, Óvoda
- 10 Pátria Alapfokú Művészeti Iskola
- 11 Mikro-térségi tomatere
- 12 Nagy László Szakképző Iskola, Gimnázium és K.
- 13 Bölcsőde
- 14 Kunhegyesi Mikro-térségi Szociális Intézmény
- 15 Sarepta Idősek Otthona
- 16 Orvosi rendelő, védőnők
- 17 Tüdőgondozó, Fogorvosi rend.
- 18 Ápolási Intézet, nőgyógyászat
- 19 Mentőszolgálat

ITS Konzorcium
TRENECON COWI MEGAKOM
TANÁCSADÓ IRODA

ÉRTÉKTÉRKÉP

KUNHEGYES

ITS MEGALAPOZÓ DOKUMENTUM

KÖZÖSSÉGI LÉTESÍTMÉNYEK

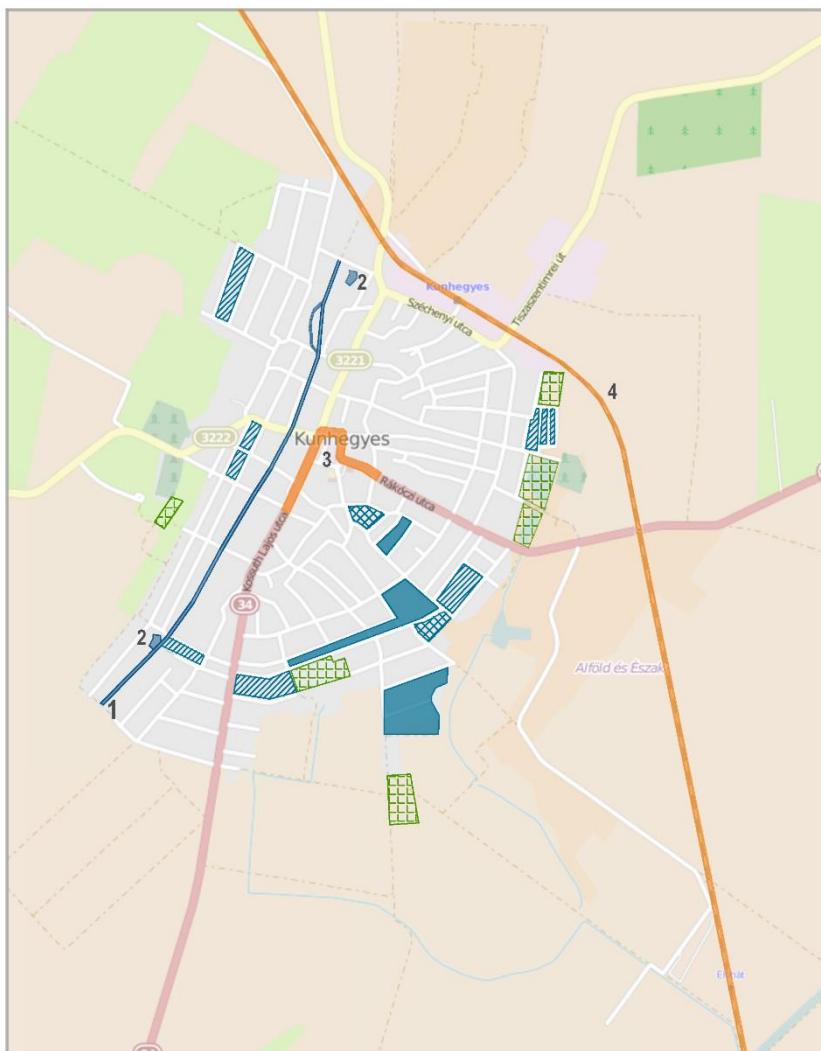
- 20 Ilosvai Varga István Városi Művelődési Központ,
- 21 Zsigmond Ferenc Városi Könyvtár
- 22 Kunkapitányház
- 23 Kunsági Kiállítóház
- 24 Kunhegyes Városi Strandfürdő

ÉPÍTETT ÉS TERMÉSZETI
KÖRNYEZET

- 1 Polgármesterei Hivatal
- 8 Iskolaépület HV
- 21 Zsigmond Ferenc Városi Könyvtár
- 26 Református templom
- 27 Római Katolikus templom
- 28 Volt Zsinagóga
- 29 Komlóssy-féle Szélmalom
- 30 Postahivatal HV
- 31 Lakóépület HV
- 32 Zádor utca „Mack Adam” út HV
- 33 Holt Kakat-ér

61. ábra: Kunhegyes problématerképe

Szerkesztette: Trenecon Kft.

PROBLÉMATÉRKÉP

KUNHEGYES

ITS MEGALAPOZÓ DOKUMENTUM

TÁRSADALOM

- 2011 szegregátumok
- ▨ 2011 veszélyeztetett terület
- ▨ 2001 szegregátumok és veszélyeztetett területek

KÖRNYEZET

- 1 Holt Kakat-ér
- 2 Mocsaras, vizenyős terület
- ▨ Vízállásos, belvizes terület

INFRASTRUKTÚRA

- 3 A Belvárosban a 34-es út forgalma konfliktusos lehet
- 4 Alulhasznosított vasút

ITS Konzorcium
TRENECON COWI MEGAKOM
 TANÁCSADÓ IRODA

3.3 eltérő jellemzőkkel rendelkező városrészek

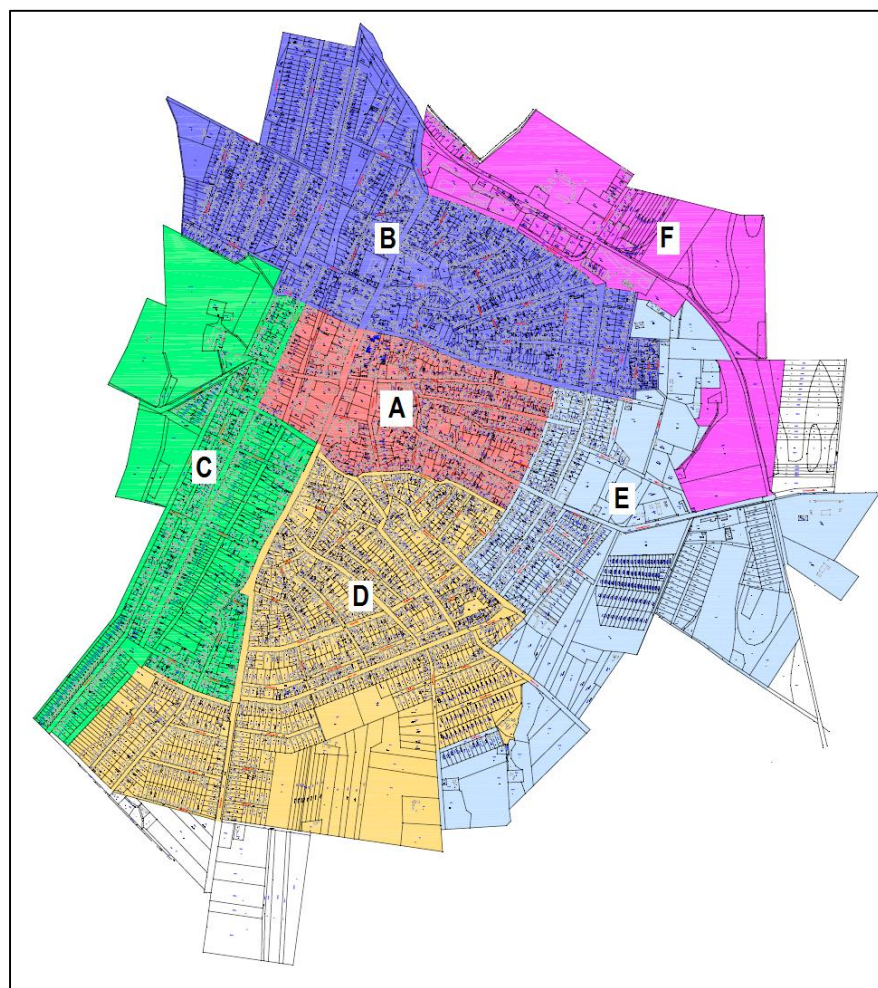
3.3.1 A városrészek kijelölése, pontos lehatárolása, lehatárolás indoklása, a városrészek bemutatása

Városrészek

Az Integrált Városfejlesztési Stratégiában Kunhegyes város belterületét térszerkezet és funkciók alapján vizsgálták. Térszerkezeti alapon a dokumentum hat részre tagolja a város belterületét:

- A: Belváros,
- B: Városias lakóövezet
- C: Agrár városrész
- D: Falusias öv,
- E: Turisztikai öv.
- F: Ipari övezet.

62. ábra: Kunhegyes városrészei

A	Belváros	B	Városias lakóövezet	C	Agrár városrész	D	Falusias öv	E	Turisztikai öv	F	Ipari övezet
---	----------	---	---------------------	---	-----------------	---	-------------	---	----------------	---	--------------

Forrás: IVS 71. oldal

A funkció szerinti vizsgálat alapján négy típust különít el:

- vegyes településközponti (intézményi, idegenforgalmi és kereskedelmi-szolgáltató területek),
- gazdasági területek,
- lakóterületek és
- turisztikai, sport- és rekreációs területek.

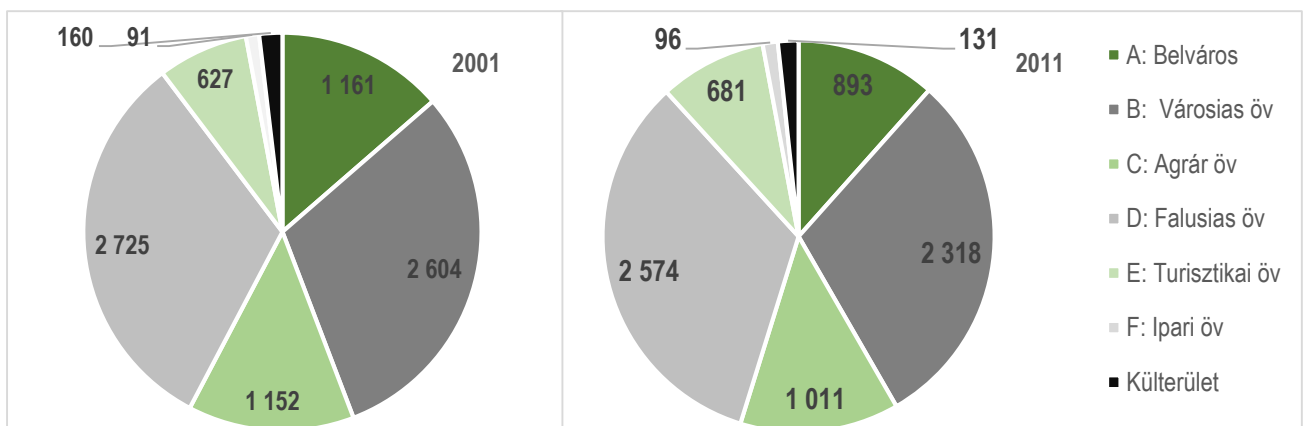
Az Integrált Városfejlesztési Stratégia kidolgozása során kérielt lehatároláson a város nem kíván változtatni, ezt a városrészi lehatárolást viszi tovább. A lehatárolás indoklása az IVS 12-15. oldalán található. A lehatárolás településtörténeti, funkcionális, telekstruktúra, beépítési és építészeti sajátosságok mentén történt.

Kunhegyes belterülete alapvetően lakóterület, a város peremén elhelyezkedő ipari-szolgáltató funkciókkal, a főtéren a közfunkciók sűrűsödnek. A város belső területein elvéve találkozhatunk ipari tevékenységgel, a gazdasági tevékenységek közül inkább a kereskedelem-vendéglátás van jelen.

Kunhegyesen 2011-ben külterületen összesen 131 fő lakott, ez az össznépesség 1,7%-a, a továbbiakban nem része az elemzésnek a külterület. A városrészek közül az Ipari övben a lakófunkció elvéve fordul elő, mindössze 96 lakosa van, ezért statisztikai elemzésre kevésbé alkalmas, a mutatók értékei jelzés értékűek. Az F városrész adatait ismertetjük, de a többi városrészrel összevetésre nem alkalmasak a mutatók. Ezért a városrészek elemzésében az A-E városrészek vesznek részt.

A városrészek közül a Belváros jellemzői térnek el jelentősen a kunhegyesi átlagtól, a többi településrész sok hasonlóságot mutat, kulcsinre és a statisztikai jellemzőiket tekintve is, noha a Turisztikai öv valamivel rosszabb helyzetűnek tűnik, mint a többi településrész. A Belváros területe a legkisebb, az Agrár öv és a Turisztikai öv népessége azonban kevesebb, mint a városközponté. A lakónépesség Kunhegyesen csökken, a leggyorsabban a Belvárosban, a Turisztikai övben azonban nőtt a népesség 44 fővel.

63. ábra: Kunhegyes lakónépességének megoszlása

Forrás: KSH adatszolgáltatás IVS-hez, ITS-hez

3.3.1.1 A: Belváros

A: Belváros

Lehatárolása: Arany J. u. – Mirhó köz – Dózsa Gy. u. – Beloiannisz u. – Árpád krt. – Wesselényi u. – Zádor u. – Berzsenyi D. u. – Arany J. u.

A Belváros Kunhegyes legrégebbi, legrepresentatívabb és legfejlettebb városrésze, a város közigazgatási, kereskedelmi, pénzügyi, kulturális és egészségügyi központja. A városközpont a történeti településmagra épül, az utcahálózata sugaras szerkezetben alakult, az utak menti szabályos struktúrájú beépítéssel, a tömbbelsőben összefüggő kertségekkel. A településszerkezetre a központi részen a halmazos szerkezet jellemző, a kisméretű szabálytalan telkekkel, a szűk utcákkal. A városközpontban helyenként zártosuló beépítés mutatkozik, itt jellemző a többszintes, városias épületek megjelenése.

A Belváros területe 54,4 hektár, a város belterületének 8%-a. Ezen a területen él a lakosság 11,6%-a lakásállomány 13,9%-ában. A népesség ezen a területen a leginkább előregedett, Kunhegyesen az öregedési index 166, a Belvárosban viszont 100 gyerekkorúra 244 idős korú lakos jut. Ebből következően ez a leggyorsabban fogyó településrész, 10 év alatt a lakosainak több mint ötödét elveszítette. A népességben belül a felsőfokú végzettségűek aránya az országos szintnek

megfelelő, több mint duplája a kunhegyesi átlagnak. Ebből következően a munkaerőpiacon a magasabb presztízsű állásokat betöltők aránya magasabb, és a belvárosi lakosság körében a munkavállalási adatok lényegesen jobbakként, mint a városi átlag, mindazonáltal nem túl rózsás itt sem a helyzet. A munkanélküliségi ráta a városi 20,1%-kal szemben csak 13,2%, ami települési szinten kifejezetten jónak mondható, de az országos adatot még így is messze meghaladja. A lakhatás körülményeit tekintve a teljes infrastrukturális ellátottság következtében lakásállomány a belvárosban a legjobban felszerelt, kevés a félkomfortos, komfort nélküli és szükséglakások aránya, mindössze 9%, ami kevesebb, mint a fele a városi átlagnak.

65. táblázat: A Belváros adatai 2001-2011

Mutató megnevezése	Kunhegyes összesen			Belváros (A városrész)		
	2001	2011	Változás (%)	2001	2011	Változás (%)
Lakónépesség száma (fő)	8520	7704	90,4	1161	893	76,9
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya (%)	18,9	14,7	77,8	17,1	12,9	75,4
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya (%)	59,3	60,7	102,4	58,4	55,9	95,7
Lakónépességen belül 60-X évesek aránya (%)	21,8	24,5	112,4	24,5	31,2	127,3
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül (%)	36,3	22,5	62,0	26,6	12,8	48,1
Felsőfokú végzettségűek a 25-X éves népességben (%)	6,3	9,1	144,4	15,5	19,7	127,1
Lakásállomány (db)	3422	3352	98,0	485	467	96,3
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya (%)	39,1	22,7	58,1	25,2	10,9	43,3
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül (%)	56,5	46,6	82,5	51,9	37,5	72,3
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül (%)	28,3	14,8	52,3	21,7	9,2	42,4
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül (%)	39,9	49,8	124,8	44,5	57,1	128,3
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya (%)	53,4	46,4	86,9	48,5	45,5	93,8
Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya (%)		50,2			31,8	
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya lakónépességen belül (%)		57,6			57,4	
Munkanélküliségi ráta (%)		20,1			13,2	
Tartós munkanélüliek aránya (%)		8,5			6,1	
A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül (%)		20,0			9,0	
Egyszobás lakások aránya (%)		6,6			4,2	

Forrás: KSH adatszolgáltatás IVS-hez, ITS-hez

Kunhegyes központját a város fő közlekedési útvonala szeli át. A 34-es főút egyenesen a város főteréhez, a Szabadság térre Polgármesteri Hivatalhoz, a Református Templomhoz és Lelkészi hivatalhoz, az Ilosvai Varga István Művelődési Központoz, a Könyvtárhoz, a buszállomáshoz, a bankhoz, a volt mozi épületéhez, az általános iskolához, a kollégiumhoz, az áruházhoz, stb. vezet. Ezen a területen található a rendőrség, tűzoltóság, a posta, a múzeum, az Ápolási Intézet, a szakrendelő, orvosi rendelő, gyógyszertár, Római Katolikus Templom és plébánia.

66. táblázat: A Belváros SWOT elemzése:

Erősség	Gyengeség
<ul style="list-style-type: none"> ■ Központi szerep a városban és a járásban ■ Járási funkciók betöltése ■ Kunhegyesi tankerület ■ Jó megközelíthetőség ■ Teljes közművesítettség ■ Vegyes lakóterületi funkció ■ Helyi és országos védett építészeti értékek ■ Buszállomás ■ Jó az alapfokú intézményi ellátottság 	<ul style="list-style-type: none"> ■ A területhasználat ellentmondásos lehet a funkciók keveredése miatt ■ A fejlesztések az elérhető forrásokat követik ■ Egységes városi arculat hiánya ■ Hiányos vállalkozói infrastruktúra ■ Idős épületállomány ■ Kevés a rekreációs tér ■ Hiányzó közösségi terület

Erősség	Gyengeség
<ul style="list-style-type: none"> ■ Javuló városkép ■ Különleges játszótér ■ Reprezentatív főtér ■ Erős civil kapcsolatok ■ Hagyományörzés ■ Kerékpáros és gyalogos barát közlekedésszervezés 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Közintézmények rossz energetikai helyzete, felújításra és modernizációra érett létesítmények ■ A lakásállomány alacsony energiahatékonyságú ■ A lakossági közösség szervezés elmaradása
Lehetőség	Veszély
<ul style="list-style-type: none"> ■ 34-es út felújítása ■ Járási funkció ellátásából származó externáliák ■ Pályázati források révén a helyi vállalkozások fejlődése ■ Pályázati források révén civil szervezetek szerepének erősítése ■ Külső turisztikai vonzerő növekedése ■ Tisza-tavi együttműködések 	<ul style="list-style-type: none"> ■ A szociális ellátórendszer átszervezése további elszegényedést okoz ■ A fejlesztési forrásokhoz való hozzáférés csökken a bevonható külső források korlátozottsága miatt ■ Az intézmények működési finanszírozása deficitese lehet, és ez állagromlást eredményezhet ■ A 34-es út felújítása tranzit közlekedés elsőbbségét biztosítja, nem a Belváros gyalogos és kerékpáros barát közlekedésszervezését részesíti előnyben

3.3.1.2 B: Városias lakóöv

Lehatárolás: Vadász u. – Bihari u. – Dózsa Gy. u. – Mirhó köz – Kisér u. – Kisfaludy u. – Bajcsi Zs. u. – Tiszaroffi út – Szivárvány u. – Nagykakat u. – Abádszalóki u. – Széchenyi u. – Gyepszél u. – Vadász u.

B: Városias lakóöv

Városias lakóöv központhoz közel eső lakóterületeinek képe még idézi a mezővárosi karakter elemeit, kertvárosias beépítéssel, de kisebb méretű telekstruktúrával. Előfordulnak a magasabb építésű ingatlanok is, ugyanakkor lazább telekstruktúrájú, nagyobb méretű telkek kisebb arányú beépítéssel is előfordulnak, ami inkább a falusias területre jellemző.

A területet észak-déli irányban a Holt Kakat-ér kettészeli. A Kakat-ér rehabilitációja a város egész területén rekreációs, turisztikai célú fejlesztés egyik célterülete, amelynek kialakítása jelentősen megemelné a terület értékét is.

A Városias öv területe 132,2 hektár, Kunhegyes belterületének 19,5%-a tartozik a városrészhez. A népszámlálás szerint 2011-ben a városrészben 2.318 fő lakott, ezzel második legnépesebb, de a legsűrűbben lakott területe a városnak. A lakók száma az előző népszámlálás óta 286 fővel csökkent. A városrész részesedése a népességből és a lakásállományból megegyezik. A lakosság korösszetételében a gyermekkorúak aránya alacsonyabb a városi átlagnál. A 14 évesnél fiatalabb népesség aránya 2001-ben még 19,2% volt, magasabb, mint a városi átlag, ami egy évtized alatt 13,3%-ra csökkent, és ez már alacsonyabb, mint a városi átlag. A gyermek utánpótlás a városrészben erősen csökkenő.

67. táblázat: A B városrész adatai 2001-2011

Mutató megnevezése	Városias öv (B városrész)		
	2001	2011	Változás (%)
Lakónépesség száma (fő)	2604	2318	89,0
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya (%)	19,2	13,3	69,3
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya (%)	59,5	61,7	103,7
Lakónépességen belül 60-X évesek aránya (%)	21,3	25,0	117,4
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül (%)	32,5	20,3	62,5
Felsőfokú végzettségűek a 25-X éves népességben (%)	6,6	9,9	150,0
Lakásállomány (db)	1048	1023	97,6

Mutató megnevezése	Városias öv (B városrész)		
	2001	2011	Változás (%)
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya (%)	41,2	21,1	51,2
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül (%)	55,6	44,8	80,6
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül (%)	26,6	12,2	45,9
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül (%)	40,4	52,0	128,7
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya (%)	53,5	44,9	83,9
Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya (%)		52,0	
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya lakónépességen belül (%)		55,9	
Munkanélküliségi ráta (%)		19,1	
Tartós munkanélüliek aránya (%)		7,1	
A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül (%)		17,6	
Egyszobás lakások aránya (%)		6,2	

Forrás: KSH adatszolgáltatás IVS-hez, ITS-hez

A többi statisztikai adatot tekintve a városi átlaghoz közeli értékeket kapunk. A lakosság korszerkezetében mind az aktív korúak, mind az idősek aránya növekedett. A városrész népességének éppen negyede 60 évnél idősebb. A népesség képzettségi szintje kevéssel a városi átlag felett alakul, a szakképzetlen lakosság aránya kicsivel alacsonyabb, a felsőfokú végzettségűeké kevéssel magasabb, mint a városi átlag.

A foglalkoztatási adatok kis mértékben, de jobbák a városi átlagnál. Ennek a városrésznek a lakosai javítottak a foglalkoztatási-aktivitási adataikon a legnagyobb mértékben 2001-hez képest. Ez azonban nem jelenti azt, hogy sokkal jobb a helyzet mint a többi városrészben, hiszen a munkanélküliségi ráta 19,1%, ami alig marad el a város 20,1%-os átlagától. A lakásállomány minősége nem nagyon tér el a városi átlagtól, az alacsony komfortfokozatú lakások aránya 17,6%, az egyszobás lakások aránya 6,2%

A Városias lakóöv döntően lakófunkcióval bír, ugyanakkor a belvárosba vezető főút mentén, annak közvetlen szomszédságában működik a város egyik legrégebbi, ikonikus cége a Kunság Népe Mezőgazdasági Zrt központja, a város középiskolája a Nagy László Szakképző Iskola, Gimnázium és Kollégium, a képzést már nem folytató Mezőgazdasági Szakmunkásképző, és nem kell messzire hordania a szülőknek az óvodásokat sem, két óvoda is működik a városrészben. Ebben a városrészben található a Tüzép, a Falusi Turizmusért Egyesület székhelye, két vendégház működik a Széchenyi úthoz közel. Ugyan nem része a városrésznek, de csak pár száz méterre található a vasútállomás.

Városrész területén a 2011-es lehatárolás szerint nincs szegregátum, 2001-ben viszont a Bajcsy-Zsilinszky út annak számított. A körülmények és a jellemzők jelentősen nem változtak az utóbbi évtizedben, ma is deprivált környékként érzékelik.

68. táblázat: A B városrész SWOT elemzése:

Erősség	Gyengeség
<ul style="list-style-type: none"> ■ Teljes közművesítettség ■ Az alap- és középfokú intézményi ellátottság megfelelő ■ Lakóterületi túlsúly ■ Alapszintű egészségügyi ellátás ■ Organikusan nőtt „hamisítatlan” vidéki kisvárosi jellegű beépítés ■ Nyugodt lakókörnyezet ■ Kakat-ér 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Népességszám csökkenése, elöregedés ■ A gyerekek számának és arányának csökkenése ■ A városi szintnek megfelelő, alacsony képzettség ■ Magas munkanélküliség ■ Nincs kialakult településrészi alközpont ■ Közösségi terek, zöldterületek hiánya ■ Civil szerveződések kis ereje

Lehetőség	Veszély
<ul style="list-style-type: none"> ■ Energiahatékonysági beruházások pályázati forrásokból ■ Munkahelyteremtő beruházások pályázati források felhasználásával ■ Helyi termékfejlesztés, a helyi termékek kereskedelmi forgalomba, illetve turisztikai kínálatba illesztése pályázati forrásokra alapozva, ■ Megújuló energiák használatának elterjesztése közösségi támogatással 	<ul style="list-style-type: none"> ■ A lakásállomány alacsony energiahatékonysága ■ A vasúti mellékvonal nem tölt be érdemi szerepet a városrész életében, pedig ott az állomás ■ A szociális ellátórendszer átszervezése további elszegényedéssel járhat

3.3.1.3 C: Agrár városrész

Lehatárolása: Arany J. u. – Berzsényi D. u. – Kossuth u. – Tompa M. u. – Csokonay u. – Feketehegy u. – Szegefű u. – Kazinczy u. – Tiszagyendai út – Kisér u. – Mirhó köz – Arany J. u.

C: Agrár városrész

Az Agrár városrész 103,4 hektár, Kunhegyes belterületének 15,4%-a. Csak a Belváros és az Ipari övezet kisebb területű. A városrész elnevezése magyarázatra szorul, hiszen a városkép jelentősen nem tér el a Falusias városrésztől vagy a Turisztikai övétől. A városrész Kunhegyes nyugati részén terül el, észak-déli irányban végighalad a területén a Holt Kakat-ér. Nagy telkes, nagy kertes beépítés a jellemző, a városrész déli részén kisebb telkek találhatók. A városrészben agrár- és élelmiszeripari tevékenységi területek találhatók a város szélén. A városrészhez tartozik egy vásártér, a Tiszagyendai úton működik a malom, a Nagykun-Hús Kft telephelye szomszédságában, továbbá a városban termelt tejet a településrészen található tejházban gyűjtik. A belterületől nem messze alulhasznosított állattartó telepek találhatók.

A városrész az agrárgazdasági tevékenységek mellett intézményi funkciót is ellát a főút mellett a Kossuth utcán lévő óvoda, a Családsegítő Központ és Gyermekjóléti Szolgálat, a Vízügyi igazgatóság, a bezárás előtt álló Szakiskola, a városrész területén található orvosi rendelő és a Tiszagyendai út mellett mindkét oldalt temető található. A városközpont közelében működik a MOL töltőállomás, mellette a város legnagyobb kereskedelmi szálláshelye a Szélkakas Fogadó.

69. táblázat: A C városrész adatai 2001-2011

Mutató megnevezése	Agrár városrész (C városrész)		
	2001	2011	Változás (%)
Lakónépesség száma (fő)	1152	1011	87,8
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya (%)	19,1	15,3	80,1
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya (%)	61,7	62,2	100,8
Lakónépességen belül 60-X évesek aránya (%)	19,2	22,5	117,2
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül (%)	35,4	21,8	61,6
Felsőfokú végzettségűek a 25-X éves népességben (%)	6,2	9,4	151,6
Lakásállomány (db)	448	411	91,7
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya (%)	37,3	20,0	53,6
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül (%)	54,9	46,6	84,9
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül (%)	26	13,8	53,1
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül (%)	41,7	49,6	118,9
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya (%)	50,1	45,7	91,2
Alacsony presztízsi foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya (%)		52,6	
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya lakónépességen belül (%)		56,3	

Mutató megnevezése	Agrár városrész (C városrész)		
	2001	2011	Változás (%)
Munkanélküliségi ráta (%)		21,3	
Tartós munkanélültek aránya (%)		8,6	
A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül (%)		18,8	
Egyszobás lakások aránya (%)		6,1	

Forrás: KSH adatszolgáltatás IVS-hez, ITS-hez

Az Agrár városrész statisztikai mutatószámai a kunhegyesi átlag körül alakulnak. Szignifikáns eltérés egyik esetében sem tapasztalható. A városrész népességének demográfiai kondíciói viszonylag jónak mondhatók, kevésbé előregedő, mint a város többi része. A gyermekkorúak aránya ugyan lecsökkent 15,3%-ra 2011-re, ez azonban még egy kevéssel magasabb, mint a városi átlag. Az időskorúak aránya a városrészben 22,5%, ami az összes városrész közül a legalacsonyabb. Összességében véve a legkevésbé előregedő településrész, mindazonáltal jellemző folyamat az előregedés, hiszen 147 idős korú jut 100 gyermekkorúra.

Az Agrár városrész lakosságának képzettségi szintje egy árnyalatnyival jobbnak tűnik a városi átlagnál, kevesebb a szakképzetlen és több a felsőfokú végzettségű. A gazdasági aktivitás, a foglalkoztatottság és a munkanélküliség egyaránt a kunhegyesi átlag körül alakul. Az életkörülmények, a lakáskomfortosság tekintetében egy kicsivel jobbak a mutatók, mint az egész városban.

70. táblázat: A C városrész SWOT elemzése:

Erősség	Gyengeség
<ul style="list-style-type: none"> ■ Hús- és élelmiszeripari feldolgozó üzem a területen ■ Növénytermesztés és kiemelkedő állattenyésztési kapacitások ■ Agrár- és élelmiszeripari vertikum integráltsága ■ Kistermelői integráció működik ■ Elkülönül a városrészben a lakó és a gazdasági terület ■ Helyi piac ■ Európai uniós támogatások elérhetősége (terület alapú és fejlesztési források) ■ A geotermikus és egyéb megújuló energiaforrások rendelkezésre állnak 	<ul style="list-style-type: none"> ■ A vegyszermentes, a bio- és ökológiaüzemelés nincs jelen a város agrárgazdaságában ■ Az agrárszektor alacsony foglalkoztató képesség ■ A kertészet (zöldség, gyümölcs és virágkertészet) fejletlen ■ Az agrártermelőknek alacsony fejlesztési forrás abszorpciós képessége ■ A lakásállomány alacsony energiahatékonyságú ■ A megújuló energiák alacsony hasznosítása ■ A mezőgazdasági melléktermékek újrafelhasználása, hasznosítása nem jellemző
Lehetőség	Veszély
<ul style="list-style-type: none"> ■ EMGA és EMOGA támogatások ■ Energiahatékonysági beruházások támogathatósága ■ Agrár- és élelmiszeripari vertikum regionális kiépítése 	<ul style="list-style-type: none"> ■ A szélsőséges éghajlati jelenségek, az országos átlagnál szárazabb, kontinentális éghajlat, aszály veszély ■ Mezőgazdaságot az orosz embargó nehéz helyzetbe hozza ■ Alacsony jövedelemtermelő képesség

3.3.1.4 D: Falusias lakóöv

Lehatárolás: József A. u. – Tompa M. u. – Kossuth u. – Zádor u. – Wesselényi u. – Árpád krt. – Kolbásszék u. – Dankó u. – Bródi S. u. – Margaréta u. – Kamilla u. – Purgány u. – Füleki u. – József A. u.

D: Falusias lakóöv

A D városrész sajátossága a nagytelkes, alacsony beépítettséggel jellemezhető falusias városkép, a területe 165,1 hektár, amely Kunhegyes belterületének közel negyede. A legnépesebb városrész, településre jellemző 9,6%-os fogyással szemben csak 5,5%-kal csökkent a népessége. A gyermekkorúak aránya 16,2%, az időseké 22,9%.

71. táblázat: A D városrész adatai 2001-2011

Mutató megnevezése	Falusias öv (D városrész)		
	2001	2011	Változás (%)
Lakónépesség száma (fő)	2725	2574	94,5
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya (%)	19,5	16,2	83,1
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya (%)	58,9	60,8	103,2
Lakónépességen belül 60-X évesek aránya (%)	21,6	22,9	106,0
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül (%)	42,9	26,9	62,7
Felsőfokú végzettségűek a 25-X éves népességben (%)	2,6	5,3	203,8
Lakásállomány (db)	1076	1038	96,5
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya (%)	40,3	25,8	64,0
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül (%)	59,8	49,8	83,3
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül (%)	32,9	18,5	56,2
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül (%)	37,1	46,4	125,1
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya (%)	56,8	48,1	84,7
Alacsony presztízszű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya (%)		53,4	
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya lakónépességen belül (%)		59,3	
Munkanélküliségi ráta (%)		22,3	
Tartós munkanélüliek aránya (%)		10,0	
A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül (%)		24,6	
Egyszobás lakások aránya (%)		7,0	

Forrás: KSH adatszolgáltatás IVS-hez, ITS-hez

A viszonylag kedvező demográfiai folyamatok mellé alacsony iskolázottság járul. A legfeljebb az általános iskolát befejezők aránya 26,9%, a szakképzetlenség aránya 18,5%, mindkét mutató a legmagasabb a városban, míg a felsőfokú végzettségűek aránya mindössze 5,3%, ami a város belterületén messze a legalacsonyabb érték.

A népesség gazdasági aktivitása alacsonyabb, a foglalkoztatott nélküli háztartások aránya, a munkanélküliségi ráta magasabb, mint a városi átlag, bár nincs olyan magas, mint a Turisztikai övben. A lakhatás körülményei is rosszabbak, mint Kunhegyesen általában, különösen a félkomfortos, komfort nélküli és szükséglakások aránya magas.

A városrész területén 2001-ben 5 kisebb tömb számított szegregátumnak. A 2011-es népszámlálási adatok alapján lehatárolt 3 szegregátum és a 4. veszélyeztetett terület érinti a városrészt. Az 1. számú szegregátum kisebb része, a 2. és 3. számú szegregátum teljes területe a városrészben található.

A Falusias öv intézményi ellátottsága hiányos, bár a határoló utak túloldalán található két óvoda, orvosi rendelő, gyógyszertár. A kulturális funkciót hordoz a Kun emlékpark és a Tengericsiga gyűjtemény. A szolgáltató szektor az állatorvosi rendelővel, a Zita vendégházzal, a Gráczter lovardával és a vendéglátóipari egységekkel képviselteti magát, valamint több kis üzlet biztosítja a környék ellátását.

72. táblázat: A D városrész SWOT elemzése:

Erősség	Gyengeség
<ul style="list-style-type: none"> ■ Teljes közművesítettség ■ Lakóterületi túlsúly ■ Falusias beépítés 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Népszámszám csökkenése, elöregedés ■ A gyerekek számának és arányának csökkenése ■ Alacsony iskolázottság, magas a szakképzetlenek aránya ■ Magas munkanélküliség ■ Leromlott, alacsony energiahatékonyságú lakásállomány ■ Több szegregátum a város területén
Lehetőség	Veszély
<ul style="list-style-type: none"> ■ Energiahatékonysági beruházások pályázati forrásokból, ■ Munkahelyteremtő beruházások pályázati források felhasználásával ■ Megújuló energiák használatának elterjesztése közösségi támogatással ■ EU-s pályázat a leszakadó társadalmi rétegek felzárkóztatására 	<ul style="list-style-type: none"> ■ A vállalkozások letelepedése elmarad, marad a magas munkanélküliség ■ Érdektelenség az alternatív jövedelemforrások lehetősége iránt ■ A szociális ellátórendszer átszervezése további elszegényedéssel járhat

3.3.1.5 E: Turisztikai öv

Lehatárolás: Purgány u. – Kamilla u. – 1501 HRSZ – Bródi S. u. – Malom u. – Kolbásszék u. – Árpád krt. – Beloianisz u. – Dózsa Gy. u. – Bihari u. – Május 1. u. – Kunmadarasi út – Vásártér u. – Kononcsenkó u. – Malom u. – Bródi S. u. – Margaréta u. – Kamilla u. – Purgány u.

E: Turisztikai öv

Kunhegyes meggyengült gazdaságának lehetőségként létező üzletág a turizmus. A strandfürdő és a gyógyvízzé minősített termásvíz hasznosítására, valamint a Tisza-tavi turizmus várható fejlődésének kiaknázására felkészülés keretében a településszerkezeti terv két területen is lehetővé tette üdülőterület kialakítását.

A Turisztikai öv 143,3 hektáros területén 681 fő lakott 2011-ben, 54 fővel többen, mint 2001-ben. A városrészben a lakások száma is növekedett 13 darabbal, ami a többi városrészben nem jellemző. (Az Ipari övezetben lett még egyel több lakás.)

73. táblázat: Az E városrész adatai 2001-2011

Mutató megnevezése	Turisztikai öv (E városrész)		
	2001	2011	Változás (%)
Belterület		143,3	21,1
Lakónépesség száma (fő)	627	681	108,6
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya (%)	17,7	17,5	98,9
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya (%)	58,1	59,6	102,6
Lakónépességen belül 60-X évesek aránya (%)	24,2	22,9	94,6
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül (%)	37,9	24,4	64,4
Felsőfokú végzettségűek a 25-X éves népességben (%)	4,2	6,3	150,0
Lakásállomány (db)	258	271	105,0
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya (%)	37,2	20,3	54,6
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül (%)	52,5	52,2	99,4
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül (%)	26,7	17,2	64,4
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül (%)	42,1	46,0	109,3
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya (%)	49,6	47,5	95,8
Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya (%)		56,2	

Mutató megnevezése	Turisztikai öv (E városrész)		
	2001	2011	Változás (%)
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya lakónépességen belül (%)		61,2	
Munkanélküliségi ráta (%)		23,1	
Tartós munkanélüliek aránya (%)		9,8	
A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül (%)		18,3	
Egyszobás lakások aránya (%)		8,9	

Forrás: KSH adatszolgáltatás IVS-hez, ITS-hez

A Turisztikai övet jellemző statisztikai adatok nagyon hasonlítanak a Falusias öv adataihoz, bár a népesség száma lényegesen alacsonyabb. A kedvező demográfiai jellemzőket ebben a városrészben is alacsony iskolázottság, alacsony gazdasági aktivitás és rendkívül magas munkanélküliség kíséri. A lakásállományban az egyszobás lakások aránya 8,9%, a legmagasabb a város belterületén, ugyanakkor nem kiugróan magas az alacsony komfortfokozatú lakások aránya.

A városrészt két szegregált terület érinti, az 1. számú szegregátum és a vele szomszédos veszélyeztetett terület nagyobb része esik a Turisztikai öv területére, a 2. számú szegregátum a településrész határán fekszik.

A Turisztikai övben keveredik a lakó, intézményi, ipari és turisztikai területhasználat. A városrészben található a Komlóssy-féle malom, a Calibus Kft telephelye, a 34-es út mellett épült meg a mikrotérségi tornaterem. Emellett városrészben a vasút mellett, a strandfürdő szomszédságában alakult ki a „mini ipari park”, ahol már működik Z-T Mezőker Kft egészségügyi papírt gyártó üzeme. A 34-es út mellett már eddig is telepedtek meg új vállalkozások, és az út túloldalán szintén ipari területet jelöltek ki. A területen belül az idegenforgalom és az ipari-szolgáltató funkciók keverednek, akár konfliktusba is kerülhetnek.

A turisztika fejlődését visszafoghatja, hogy a városrészben a turisztikai attrakciók, falusi szálláshelyek, látnivalók szomszédságában leromlott, szegregálódó területek találhatók. Érdemes figyelmet fordítani e területek fejlesztésére és a lehetséges vizuális konfliktusok megelőzésére.

A turisztikai fejlesztéseket illetően számos elképzelés látott napvilágot, de még nem fogalmazódott meg egységes szerkezetbe foglalt programként. A volt Munkásörbázis felújítása révén a Református Egyház szálláshelyeket alakít ki. A Strand és a termálfürdő és szolgáltatásainak további fejlesztése szükséges a kereslet növeléséhez és megtartásához. A hatalmas területén lehetőség van kemping, illetőleg faházak szálláshelyek kialakítására is.

74. táblázat: Az E városrész SWOT elemzése:

Erősség	Gyengeség
<ul style="list-style-type: none"> ■ Termálvízkincs, gyógyvíz, működő termál kutak ■ Nemzetközi szintű sportcsarnok ■ Jó megközelíthetőség a városból ■ Jó tömegközlekedési viszonyok ■ Értékes természeti környezet ■ Fejlődő sportterület ■ Városrészhez közeli szabadidőpark és pihenőerdő ■ A Tisza-tó közelsége ■ A gyógyfürdő és a strand fejlesztése, ■ OEP szolgáltatások fürdőbe telepítése 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Zöldfelületi elemek, közpark hiánya ■ Turisztikai területek melletti ipari területek ■ Aktív turizmus lehetősége hiányzik ■ Kevés szálláshely kapacitással rendelkezik ■ A turisztikai program- és szálláshely kínálat kevésbé reklámozott ■ Turisztikai kooperációk gyengék ■ A lakosság és a turisztikával foglalkozók nyelvismereite fejlesztést igényel

Lehetőség	Veszély
<ul style="list-style-type: none"> ■ Pályázati finanszírozással: <ul style="list-style-type: none"> ■ A fürdő hulladékkihő hasznosításának kiépítése, ■ A kemping fejlesztése, ■ Szálláshely kínálat növelése, ■ A Kakat-ér rehabilitációja, ■ Horgásztavak turisztikai hasznosítása, ■ Rekreációs lehetőségek kihasználása, ■ A város kapcsolódik az EuroVelo11 kerékpárút- hálózatba, ■ Sportturizmus fellendülése, ■ Lovasturizmus fejlesztése, ■ Tanyasi idegenforgalom építése 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Az idegenforgalom területi koordinációja elmarad, a Tisza-tavi fejlesztések és kereslet nem ér el Kunhegyesre ■ A fizetőképes kereslet alacsony szintű marad ■ A turisztikai trendek a város kínálata ellen dolgoznak

3.3.1.6 F: Ipari övezet

Lehatárolása: Kunmadarasi u. – 2580HRSZ (vasút) – Tizsaszentimrei u. – Széchenyi u. – Abádszalóki u. – Besenyő u.

F: Ipari övezet

Az Ipari övezet területe 78,3 hektár, Kunhegyes belterületének 11,6%-át teszi ki. Az övezetben sűrűsödik a város gazdasági tevékenységének jelentős része, a lakófunkció elenyésző. Az Ipari övezet lakosainak száma 96 fő, a Besenyő utca, az Ipartelepen a Tizsaszentimrei utca és a Széchenyi utca lakott a területen belül.

75. táblázat: Az F városrész adatai 2001-2011

Mutató megnevezése	Ipari öv (F városrész)		
	2001	2011	Változás (%)
Lakónépesség száma (fő)	91	96	105,5
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya (%)	17,6	10,4	59,1
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya (%)	55	64,6	117,5
Lakónépességen belül 60-X évesek aránya (%)	27,5	25,0	90,9
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül (%)	24	19,4	80,8
Felsőfokú végzettségűek a 25-X éves népességben (%)	10,6	8,1	76,4
Lakásállomány (db)	39	40	102,6
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya (%)	59	20,0	33,9
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül (%)	52	37,1	71,3
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül (%)	14	9,7	69,3
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül (%)	44,6	57,4	128,7
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya (%)	55,6	46,3	83,3
Alacsony presztízssű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya (%)		46,2	
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya lakónépességen belül (%)		51,0	
Munkanélküliségi ráta (%)		17,0	
Tartós munkanélküliek aránya (%)		10,6	
A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül (%)		18,9	
Egyszobás lakások aránya (%)		2,7	

Forrás: KSH adatszolgáltatás IVS-hez, ITS-hez

Az ipari övezet lakói között lényegesen kevesebb a gyermekkorú, mint a város lakosságában, sem a szakképzetlen, sem a felsőfokú végzettségűek aránya nincs olyan magas, mint a városban. Az itt élők között magas a foglalkoztatottak aránya, ezért kevesebb a foglalkoztatott nélküli háztartás, alacsonyabb a munkanélküliségi ráta, de a tartósan munka nélkül lévők aránya magasabb, mint a

városi átlag. A lakásállományon belül a félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakások aránya valamivel kevesebb, mint az átlag, az egyszobás lakások aránya mindössze 2,6%.

Kunhegyes gazdasági kapacitásainak túlnyomó többsége ezen a területen található. Ebben a városrészben működik a Gönczi és Fia Kft, a Hydrogép Kft, a Tür-Plast Kft, a Hungaro-Sol Kft., Míves Bútor Kft, ASV-Plast Kft, és itt található a Videoton hatalmas nem működő telephelye. A vasútállomás a területen van, az ipari területet kettéosztja az egyvágányos vasúti sínpálya. A településrendezési terv szerint új ipari területet jelöltek ki a sínek túloldalán mezőgazdasági területek helyén, illetve egy másikat a sínek belső oldalán a temető mögött.

Az ipari övezetre szigorú építési, zaj és környezetvédelmi szabályok vonatkoznak.

76. táblázat: Az F városrész SWOT elemzése:

Erősség	Gyengeség
<ul style="list-style-type: none"> ■ Az iparterületek a város északi-északkeleti részén helyezkednek el, rakodó vágánnyal ellátva ■ A gazdasági terület jól megközelíthető Tiszafüred felől ■ A barnamezős ipari területek jól kiépített infrastruktúrával rendelkeznek ■ A zöld gazdaság fejlesztése, a környezetterhelés nem nő 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Kevés a szabad kapacitás az ipari területen ■ Az ipari-szolgáltató területek egy része magántulajdonban van ■ Helyi vállalkozások tőkeereje alacsony ■ A vállalkozások pályázati aktivitása és forrásabszorbciós képessége nagyon alacsony ■ Zöldmezős ipari területek infrastruktúrájának kiépítése nehézkes
Lehetőség	Veszély
<ul style="list-style-type: none"> ■ Elérhetővé válnak források a befektetők, vállalkozások letelepedésére alkalmas korszerű ipari terület fejlesztésére ■ Vállalkozásfejlesztési támogatások révén a helyi vállalkozások fellendítése ■ A megújuló energiapotenciál kiaknázása támogatások segítségével 	<ul style="list-style-type: none"> ■ A vállalkozások nem tudják a gazdaságfejlesztésre allokált európai uniós forrásokat becsatornázni a fejlesztésükbe ■ Vasúti szárnyvonal leromlása

3.3.2 Szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolása, térképi ábrázolása, helyzetelemzése

Jelen fejezetben a területi szegregációs folyamatok kerülnek bemutatásra. A város egész területére vonatkozó ágazati szegregációs mechanizmusok az ITS Anti-szegregációs terv fejezetében találhatóak.

Szegregáció

Az értékelő rész a Nemzeti Fejlesztési és Gazdasági Minisztérium Területfejlesztésért és Építésügyért Felelős Szakállamtitkársága által kiadott Városfejlesztési kézikönyv (2. kiadás, Bp. 2009. január 28.) és a Belügyminisztérium Útmutató a kis- és középvárosok számára az Integrált Településfejlesztési Stratégia 2014 – 2020 elkészítéséhez (Munkaanyag, Bp. 2014. december 11.) útmutatása alapján készült.

A 314/2012. (XI.8.) Korm. rendelet 10. melléklete meghatározza a település szegregált és szegregációval veszélyeztetett területeinek lehatárolásához és térképi ábrázolásához szükséges adatokat. A területek lehatárolása a szegregációs mutató alapján történik, ez pedig a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 év) belül. A mutató úgy kerül kiszámításra, hogy a település területén belül olyan területileg egybefüggő tömbök kerülnek kiválasztásra, amelyekre együttesen jellemző, hogy a szegregációs mutató határértékének megfelelnek. A tömb népszámlálási célra létrehozott, általában közterületek és/vagy természetes és mesterséges tereptárgyak (pl. vasútvonal, vízfolyás partja stb.), valamint rácshálós térinformatikai megoldás eredményeképpen kialakított, településen belüli kisterületi egység.

A szegregátumok és szegregációval veszélyeztetett területek a Központi Statisztikai Hivatal 2011. évi népszámlálási adatai alapján kerültek meghatározásra. Azon tömböket tekintjük veszélyeztetett

területeknek, illetve szegregátumoknak, ahol a szegregációs mutató aránya meghaladja a 30, illetve a 35 százalékot.

Meghatározásra került a kormányrendeletben továbbá az is, hogy a 200 főnél népesebb települések esetében szegregátumnak, illetve szegregációval veszélyeztetett területnek azok az egybefüggő területek tekintendők, melyek megfelelnek a fenti mutatók egyikének, és a terület lakónépességének száma eléri az 50 főt.

A 2011. évi népszámlálási adatok az Önkormányzat birtokában lévő adatbázisokból nyert adatok alapján kerültek aktualizálásra.

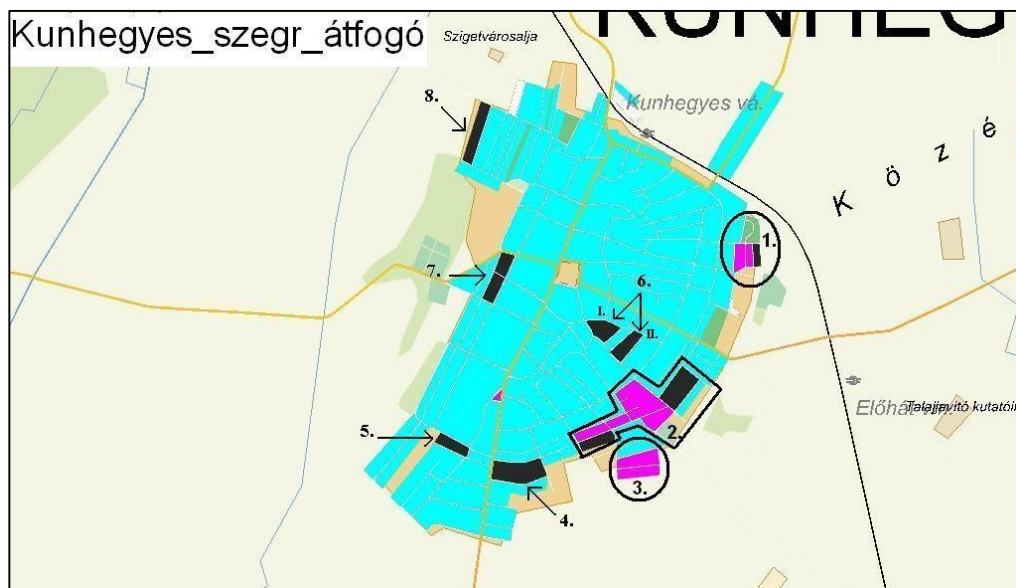
3.3.2.1 Helyzetértékelés az alacsony státuszú lakosság területi koncentrációjáról, annak változásairól, a 2001-es, valamint a 2011-es népszámlálási adatok alapján

A 2001. évi népszámlálás óta eltelt időszakban bekövetkezett változások

Kunhegyes város 2009-ben készült Integrált Városfejlesztési Stratégiája (IVS) a 2001. évi népszámlálási adatok, és az IVS elkészítéséhez kiadott központi útmutató alapján azon területeket tekintette szegregátumoknak, ahol az alacsony státuszú lakosság aránya meghaladta az ötven százalékot, veszélyeztetett területeknek pedig azokat, ahol meghaladta a negyven százalékot.

A KSH 2011-es népszámlálási adatai, valamint a szegregációs mutató határértékének csökkentése némileg módosította a város szegregátum térképét.

12. térkép: Kunhegyes szegregátumokat bemutató térképe. 2001. évi népszámlálás

Forrás: KSH

A 2009-ben készült IVS-ben 2. sz. szegregátumként lehatárolt terület, a jelenlegi térképen 1. sz. szegregátumként lett jelölve. A 2001-es adatok és mutatók alapján a KSH ezt a szegregátumot a Kuthen vezér u. - Zádor u. - Árpád krt. - Kolbászszek u. - Nagykun u. - Kononcsenkó u. - Malom u. - Bródi S. u. - Dankó P. u. - Purgány u. - Malinovszkij u. által határolt területen jelölte meg. A 2011-es adatok alapján, a Malom utca és a Bródi s. utca által határolt terület nem szegregátumnak, hanem veszélyeztetett területnek minősül.

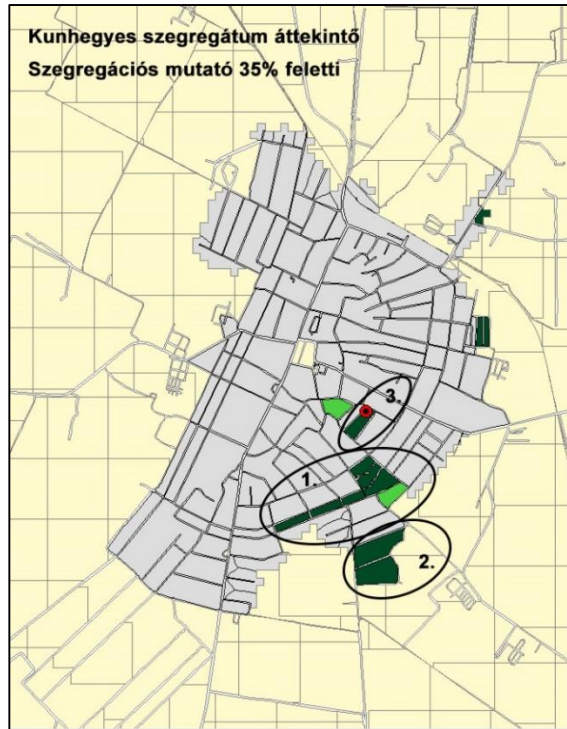
A korábban 1. sz. szegregátumként jelölt terület - Vadász u. - Tomaj u. - Bihari u. - névtelen u.- a 2011-es adatok alapján nem minősül szegregátumnak.

Ugyanakkor 3. sz. szegregátumként egy új szegregátum jelenik meg, a Wesselényi utca - Mikes Kelemen utca - Kolbász Szék utca - Bezerédi utca által határolt területen, melynek közvetlen közelében egy veszélyeztetett területet is megjelöl a KSH. (Ezek korábban is veszélyeztetett területként jelentek meg.)

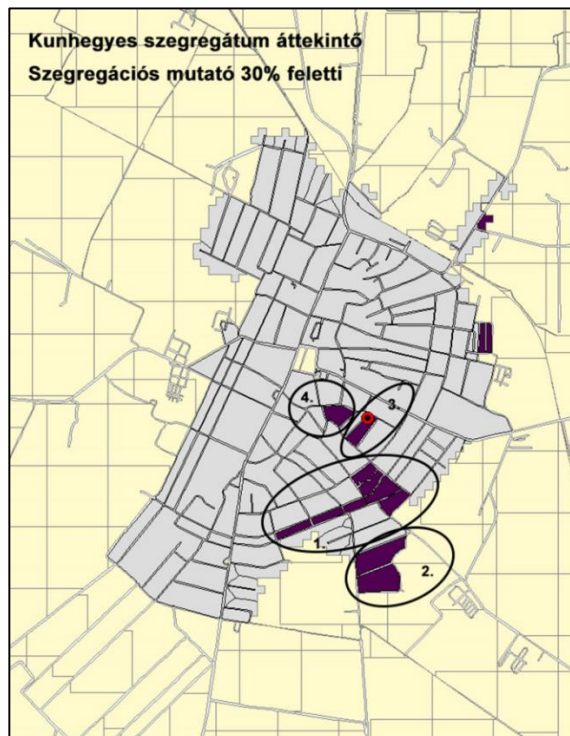
A 2009-es IVS-ben 3. sz. szegregátumként, a jelenlegi térképen 2. sz. szegregátumként jelölt terület elhelyezkedése, és kiterjedése nem változott, gyakorlatilag a Margaréta utcáról és a Kamilla utcáról van szó, amely etnikailag is szegregálódott terület.

13. térkép: Kunhegyes szegregátum áttekintő térkép 2011. Szegregációs mutató 35% feletti

Forrás: KSH

14. térkép: Kunhegyes szegregátum áttekintő térkép 2011. Szegregációs mutató 30% feletti

Forrás: KSH

3.3.2.2 A szegregátumok helyzetértékelése¹³

3.3.2.2.1 1. számú szegregátum

1. számú szegregátum

A KSH a D falusias és E turisztikai övezet határán található, Kuthen vezér utca - Zádor utca - Árpád körút - Kolbász Szék utca - Dankó Pista utca - Pósa Lajos utca által határolt tömböt szegregátumként határolta le. Itt található utcák: Kuthen vezér utca - Zádor utca - Árpád körút - Kolbászszek utca - Malom utca - Bródi Sándor utca - Pósa Lajos utca. A területen élők száma 195 fő, a szegregációs mutató: 43%. A szegregátumok közül itt a második legmagasabb a 0-14 évesek aránya, 17,4% (városi arány 14,7%). A 60 év felettek aránya 16,9 % (városi arány 24,5 %). Az aktív korúak több mint 64,1%-a nem rendelkezik rendszeres munkajövedelemmel. A háztartások több mint 55%-ában egyetlen foglalkoztatott sincs. Felsőfokú végzettséggel senki nem rendelkezik az itt lakók közül.

15. térkép: Az 1. számú szegregátum 2011.

Forrás: KSH.

A területen élők közül 52 fő vesz részt közfoglalkoztatásban. Lakásfenntartási támogatásban 65 háztartás részesül, rendszeres szociális segélyben 42fő (FHT 40 + RSZS 2). Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre 70 gyermek jogosult.

A területen található lakások száma 76, ebből 39 5%-a alacsony komfortfokozatú. A lakások több mint 7%-a egyszobás. A házak többsége tipikus falusi kockaház, vagy régi parasztház. Szociálpolitikai kedvezmény felhasználásával épült ingatlan is található itt.

A terület lakossága etnikailag vegyes, azonban a területen belül a Dankó Pista utcában nagyrészt roma családok élnek. Ez a legszlamosabb utca a szegregátumon belül, itt találhatóak nagyobb számban üres, bontásra érett épületek, ugyanakkor nincs pormentes út. Hiányzik a pormentes út a Bródi sándor utcában is, valamint a Pósa L. u. egy részén, (66-116 számig). A területen nem lakófunkciójú épület nem található, önkormányzati bérlakások nincsenek, a házak magántulajdonban vannak.

2010. január 1. óta sem építési, sem bontási engedélyt nem adott ki a hatóság a szegregátum területén.

¹³ A területek az 12. számú térképen – városi áttekintő térkép – lettek jelölve

A szemétszállítás, a közvilágítás mindenhol megoldott. A vezetékes vízhálózat és a szennyvízhálózat minden utcában elérhető, arra vonatkozóan nincsenek adataink, hogy hány háztartás nem tudott rácsatlakozni a közművekre. A közüzemi vízszolgáltatásról díjhátralék miatt 1 háztartást kapcsolt le a szolgáltató, az áramszolgáltatás esetébe erről nincs adat.

Egészségre ártalmas üzem, árvíz- és belvízveszélyes terület, szeméttelep a terület határától számított 500 méteren belül nincs.

A területről az óvodás gyermekek jellemzően a Kunhegyes Város Óvodai Intézménye Zádor úti Óvodagintézménybe járnak, (Zádor u. 8/a), az iskolás gyermekek a Klebersberg Intézményfenntartó Központ Kunhegyesi Iskola, Alapfokú Művészeti Iskola és Szakiskolában, (Dózsa György út 38.), valamint a Kossuth Úti Általános Iskola és Szakiskolai Tagintézményben (Kossuth u. 43.) tanulnak.

3.3.2.2.2 A 2. számú szegregátum

A KSH a Purgány utca - névtelen utca - Margaréta utca által határolt tömböt szegregátumnak minősítette. Az itt található utcák: Purgány utca - Kamilla utca - Margaréta utca. A szegregációs mutató: 36,6%. A területen élők száma 113 fő. A 0-14 évesek aránya 35,4%. A 60 év feletti aránya viszont 1,8%. Felsőfokú végzettséggel senki nem rendelkezik az itt lakók közül. Az aktív korúak 69%-a nem rendelkezik rendszeres munkajövedelemmel. A háztartások 37%-ában egyetlen foglalkoztatott sincs.

2. számú
szegregátum

A területen élők közül 22 fő vesz részt a közfoglalkoztatásban. Lakásfenntartási támogatásban 31 háztartás, rendszeres szociális segélyben 38 fő részesül. Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre 33 gyermek jogosult.

A területen található lakások száma 22, ennek 40,9 % alacsony komfort fokozatú. A szegregátumok közül itt a legalacsonyabb (0,0%) az egyszobás lakások aránya. A házak többsége szociálpolitikai kedvezmény felhasználásával épült, jellemzően magántulajdonban vannak, egy önkormányzati bérlakás található a szegregátum területén. A területen található nem lakófunkciójú épület: a Szélmalom – ipari műemlék.

2010. január 1. óta bontást nem rendelt el a hatóság, sem építési engedély kiadására nem került sor.

16. térkép: A 2. számú szegregátum 2011.

Forrás: KSH.

A szemétszállítás, a közvilágítás mindenhol megoldott. A vezetékes vízhálózat és a szennyvízhálózat minden utcában elérhető, arra vonatkozóan nincsenek adataink, hogy hány

háztartás nem tudott rácsatlakozni a közművekre. A közüzemi vízszolgáltatásról díjhátralék miatt 1 háztartást kapcsolt le a szolgáltató, az áramszolgáltatás esetében erről nincs adat.

Égészségre ártalmas üzem, árvíz- és belvízveszélyes terület, - legális vagy illegális – szeméttelep a terület határától számított 500 méteren belül nem található, de ez a szegregátum a legszlammosabb, legelhanyagoltabb. Az eleve gyenge minőségben épült „szocpolos” házak erősen leromlott állapotban vannak, s bár mindkét utca pormentes, az aszfaltos út nagyon szűk.

Mind a Margaréta utcában, mind a Kamilla utcában elsősorban roma családok élnek.

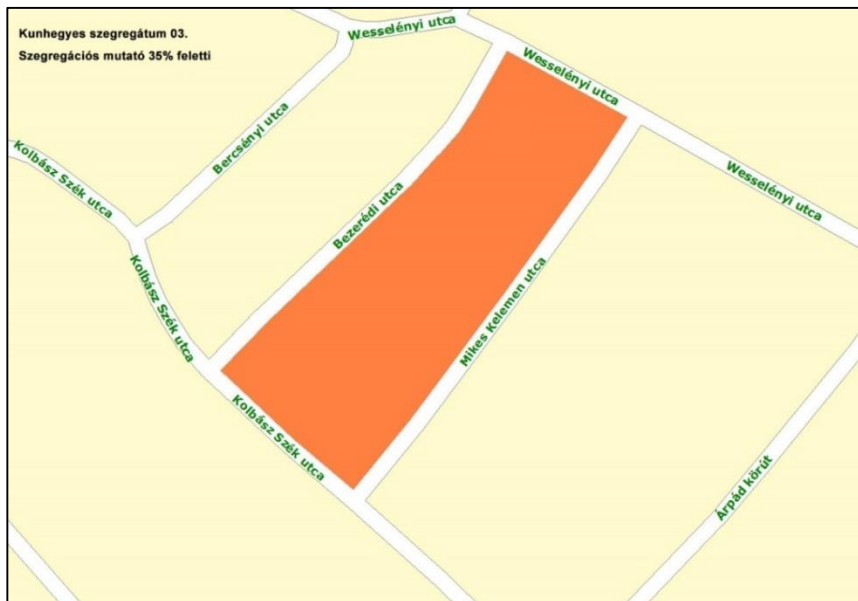
A területről az óvodás gyermekek jellemzően a Kunhegyes Város Óvodai Intézménye Zádor úti Óvoda tagintézménybe (Zádor u. 8/a), valamint a Kossuth Úti Óvoda tagintézménybe (Kossuth L. u. 112) járnak. Az iskolás gyermekek a Klebersberg Intézményfenntartó Központ Kunhegyesi Iskola, Alapfokú Művészeti Iskola és Szakiskolában (Dózsa György út 38.), valamint a Kossuth Úti Általános Iskola és Szakiskolai Tagintézményben (Kossuth u. 43.) tanulnak.

3.3.2.2.3 A 3. számú szegregátum

A KSH a Wesselényi utca - Mikes Kelemen utca - Kolbászszek utca - Bezerédi utca által határolt tömböt szegregátumként határolta le. A területen található utcák: Wesselényi utca - Mikes Kelemen utca - Kolbászszek utca - Bezerédi utca. A területen élők száma 60 fő, a szegregációs index: 39,5%. A 0-14 évesek aránya 16,7%. Az aktív korúak 63,2%-a nem rendelkezik rendszeres munkajövedelemmel. A háztartások több mint felében egyetlen foglalkoztatott sincs.

3. szegregátum

17. térkép: A 3. számú szegregátum 2011.

Forrás: KSH.

A szegregátumban élők között a közfoglalkoztatásban résztvevők száma 35 fő. Lakásfenntartási támogatásban 28 háztartás részesül. Rendszeres szociális segélyt kap 22 fő, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre 21 gyermek jogosult.

A területen található lakások száma 23 db, ezek 30,4%-a alacsony komfortfokozatú, egy közülük egyszobás. A házak magántulajdonban vannak, régi parasztház, illetve Cs-lakás is található itt. Nem lakófunkciójú épület és önkormányzati bérlakás a területen nem található. 2010. január 1. óta bontást nem rendelt el a hatóság, sem építési engedély kiadására nem került sor.

A szemétszállítás, a közvilágítás mindenhol megoldott. A vezetékes vízhálózat és a szennyvízhálózat minden utcában elérhető, arra vonatkozóan nincsenek adataink, hogy hány háztartás nem tudott rácsatlakozni a közművekre. A közüzemi vízszolgáltatásról díjhátralék miatt nem kapcsolt le háztartást a szolgáltató, az áramszolgáltatás esetében erről nincs adat.

Egészségre ártalmas üzem, árvíz- és belvízveszélyes terület, legális vagy illegális szeméttelep a terület határától számított 500 méteren belül nem található, minden utca pormentes.

Az óvodás gyermekek a Kunhegyes Város Óvodai Intézménye Zádor úti Óvodába járnak, (Zádor u. 8/a), az iskolás gyermekek a Klebersberg Intézményfenntartó Központ Kunhegyesi Iskola, Alapfokú Művészeti Iskola és Szakiskola (Dózsa György út 38.) és a Kossuth Úti Általános Iskola és Szakiskolai Tagintézmény (Kossuth u. 43.9) tanulói.

3.3.2.2.4 A 4. számú szegregáció által veszélyeztetett terület

A KSH a 3. sz. szegregátum közvetlen közelében lehatárolt egy kisebb veszélyeztetett területet is, mely a Wesselényi utca - Bercsényi utca - Kolbász Szék utca - Béke utca által határolt tömb.

4. szegregátum

18. térkép: A 4. számú szegregáció által veszélyeztetett terület 2011

Forrás: KSH.

A 2011-es népszámlálás adatai szerint a területen élők száma 52 fő, a szegregációs index: 30,3%. Az aktuális önkormányzati adatok alapján azonban a területen élők száma jóval alacsonyabb, mint 50 fő, ezért ezt a területet nem tekintjük szegregátumnak, ugyanakkor veszélyeztetett terület. Az Önkormányzatnak érdemes arra figyelnie, hogy ne növekedjen ezen a területen az alacsony státusú családok száma.

3.3.2.2.5 Összegzés, a szegregátumok összehasonlítása:

77. táblázat: A szegregátumok és veszélyeztetett területek összehasonlítása

Mutató	Kunhegyes	1. sz. szegregátum (a vele összefüggő veszélyeztetett területtel)	2. sz. szegregátum	3. sz. szegregátum	4. sz. veszélyeztetett terület
Lakónépesség száma (2011)	7704	195 (229)	113	60	52
Szegregációs mutató	14,8	43 (41,2)	36,6	39,5	30,3
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	14,7	17,4 (20,5)	35,4	16,7	5,8
Lakónépességen belül 60-X évesek aránya	24,5	16,9 (14,8)	1,8	20,0	30,8
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	46,6	64,1 (64,2)	69,0	63,2	57,6
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	46,4	55,0 (52,2)	37,0	52,2	60,7
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	22,7	39,5 (40,0)	40,9	30,4	20,8

Forrás: 2011. évi népszámlálás, KSH adatközlése

Szegregátumok összehasonlítása

Számos mutató mentén a három szegregátum közül a 2. sz. szegregátum van a legrosszabb állapotban. Itt élnek a legnagyobb arányban 14 éven aluli gyermekek, ugyanakkor a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya is a legmagasabb. Ennek a területnek a lakossága a leghomogénebb etnikailag, nagyrészt roma családok élnek ezen a területen. A lakások állapota, komfortfokozata is ebben a szegregátumban a legrosszabb, és a szegregátumok közül ez a terület esik a legtávolabb a városközponttól.

A második legrosszabb helyzetben lévő terület az 1. sz. szegregátum, amely egyben a legnépesebb a szegregátumok közül, és a legmagasabb szegregációs mutatóval rendelkezik. Itt a lakosoknak több mint 40%-a alacsony státusú. Rendkívül magas a munkajövedelemmel nem rendelkezők száma, és – bár a 2. sz. szegregátumnál valamivel vegyesebb a lakosság etnikai összetétele – itt is magas a roma családok aránya.

Valamennyi szegregátumban magas a lakásfenntartási támogatásban részesülő háztartások száma, a normatív alapon járó támogatásokat az szegregátumokban élő családok is megkapják. A háztartások nagyon nagy százalékában hiányzik azonban a rendszeres munkából származó jövedelem. Problémát jelenthet, hogy az Önkormányzatnak nincs lehetősége arra, hogy adósságkezelési szolgáltatást működtessen.

A terület problémáinak kezelésében jelenleg az Önkormányzat mellett a Kunhegyesi Roma Nemzetiségi Önkormányzat vesz részt aktívan.

A szolgáltatások elérhetősége a város központjától tovább eső településrészekről általában nehezebb. Tömegközlekedési lehetőség az egész településen hiányzik, így a szegregátum és a városszövet között sem megoldott. A helyiek gyalog, illetve kerékpárral közlekednek.

Az óvodás gyermekek a szegregátumokból jellemzően a Zádor úti Óvodába járnak. A Helyi Esélyegyenlőségi Programban szereplő adatok szerint itt háromszor olyan magas a HHH gyermekek száma, mint a többi óvodában, ami intézmények közötti szegregációt eredményezhet.

A szegregátumokban élő iskolás gyermekeket a két önkormányzati fenntartású iskola fogadja. A településen működő református iskola az önkormányzati iskolákhoz képest kevés halmozottan hátrányos helyzetű gyermeket fogad.

Az összes szegregátumot, illetve az ott lakó embereket érintették az alábbi, 2010. 01.01. óta végrehajtott infrastrukturális és humán fejlesztések:

- ÉAOP-4.1.1/2F-2f-2009-0049 azonosító jelű „Kunhegyesi Általános Iskola, Alapfokú Művészetoktatási Intézmény, Szakiskola és Óvoda mikrotérségi társulás új tornatermek építése, feladat-ellátási helyeinek felújítása, bővítése”
- TÁMOP-3.1.4-08/2-2009-0278 „Kompetencia alapú oktatás bevezetésének modellje a többcélú közoktatási intézményben a tanulók iskolai sikerességének javítása érdekében”
- TIOP-1.1.1-09/1-2010-0046 „A pedagógiai, módszertani reformot támogató informatikai infrastruktúra fejlesztése Kunhegyesen”
- KEOP-1.2.0/2F/09-2010-0076 azonosító számú „Abádszalók — Kunhegyes közös szennyvízelvezetési és tisztítási projekt”
- ÉAOP-5.1.2/D3-09-2f-2010-0001 „Vásárhelyi Terv továbbfejlesztéséhez kapcsolódó bel- és csapadékvíz rendezés JNSZ Megyében”
- TÁMOP-3.1.11-12/2-2012-0030 számú „Óvodafejlesztés Kunhegyes Város Óvodai Intézményében”

3.3.3 Egyéb szempontból beavatkozást igénylő területek

Kunhegyesen jelenleg nem azonosított egyéb szempontból beavatkozást igénylő terület.

4 Mellékletek

1. melléklet: A Térségi területfelhasználásokhoz és térségi övezetekhez kapcsolódó előírások

A szabályok és a szabályoknak való megfelelés vizsgálat

Az OTrT 31/B. § alapján a J-N-SZmTrT-ben megállapított térségi területfelhasználási kategóriákon belül az OTrT 6. § (2) bekezdésének előírásait kell alkalmazni:

„OTrT 6. § (2) A kiemelt térségi és megyei területfelhasználási kategóriákon belül a települési területfelhasználási egységek kijelölése során a következő szabályokat kell alkalmazni:

- a) az erdőgazdálkodási térséget legalább 85%-ban erdőterület területfelhasználási egységbe kell sorolni. – A TSZT és HÉSZ megfelelése az OTrT előírásnak a településrendezési eszközök módosításakor felülvizsgálandó, pontosítandó, településrendezési eszközökben érvényesítendő.
- b) a mezőgazdasági térséget legalább 85%-ban mezőgazdasági terület, beépítésre szánt különleges honvédelmi terület, beépítésre nem szánt különleges honvédelmi terület vagy természetközeli terület területfelhasználási egységbe kell sorolni, a térségben nagyvárosias lakóterület és vegyes terület területfelhasználási egység nem jelölhető ki. – A TSZT és HÉSZ megfelelése az OTrT előírásnak a településrendezési eszközök módosításakor felülvizsgálandó, pontosítandó, településrendezési eszközökben érvényesítendő.
- c) a vegyes területfelhasználású térséget legalább 85%-ban mezőgazdasági terület, erdőterület vagy természetközeli terület területfelhasználási egységbe kell sorolni, a fennmaradó részen nagyvárosias lakóterület kivételével bármely települési területfelhasználási egység kijelölhető;
- d) a települési térség bármely települési területfelhasználási egységbe sorolható; – A TSZT és HÉSZ megfelelése az OTrT előírásnak a településrendezési eszközök módosításakor felülvizsgálandó, pontosítandó, településrendezési eszközökben érvényesítendő.
- e) a vízgazdálkodási térséget legalább 85%-ban vízgazdálkodási terület vagy természetközeli területfelhasználási egységbe kell sorolni. – A TSZT és HÉSZ megfelelése az OTrT előírásnak a településrendezési eszközök módosításakor felülvizsgálandó, pontosítandó, településrendezési eszközökben érvényesítendő.
- f) az építmények által igénybe vett térséget az adott építmény jellege szerinti települési területfelhasználási egységbe kell sorolni.” – A TSZT és HÉSZ megfelelése az OTrT előírásnak a településrendezési eszközök módosításakor felülvizsgálandó, pontosítandó, településrendezési eszközökben érvényesítendő.

2. melléklet: A területfelhasználásra vonatkozó általános releváns szabályok

A szabályok és a szabályoknak való megfelelés vizsgálat

(2) A közlekedési, az elektronikus hírközlési, továbbá az energetikai vonalas infrastruktúra-hálózatok erdőterületen áthaladó szakaszai mellett csak a forgalom lebonyolítását és biztonságát, az elektronikus hírközlés működését, illetve a villamos energia és más energiahordozók továbbítását közvetlenül szolgáló építmények helyezhetők el. – A TSZT és HÉSZ módosításakor figyelembe veendő, a hatályos J-N-SZmTrT-nek megfelel a hatályos TSZT.

(7) Az országos és térségi jelentőségű műszaki infrastruktúra-hálózatok nyomvonalának meghatározásánál biztosítani kell a szomszédos megyék és települések határán a folyamatos kapcsolódás lehetőségét. – A TSZT és HÉSZ módosításakor figyelembe veendő az előírás.

8. § (1) Borvidéki település szőlő termőhelyi katasztere I-II. osztályú területeihez tartozó földrészlet - a különleges mezőgazdasági üzemi terület kivételével - beépítésre szánt területté nem minősíthető. — Nem „borvidéki település”, nem vonatkozik az előírás rá, de a Tiszakürt-Tiszainoka Hegyközség része. Javasolt a szőlőterületek megtartása.

(2) Az Országos Gyümölcs Termőhely Kataszter I. és II. osztályú területeihez tartozó földrészlet - a különleges mezőgazdasági üzemi terület kivételével - beépítésre szánt területté nem minősíthető." – A település része az Országos Gyümölcs Termőhely Kataszter I. és II. osztályú területeinek. A TSZT és HÉSZ módosításakor figyelembe veendő az előírás. A 98/2014. (III. 25.) kormányrendelet a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatalt (NÉBIH) jelölte ki a gyümölcs termőhelyi kataszterének vezetésére, a gyümölcsültetvények telepítésének engedélyezésére, valamint a gyümölcsültetvény kataszter vezetésére. Tudomásunk szerint nem érintett a település a kataszter területeivel, de a településrendezési eszközök készítésekor az adatszolgáltatást kérni kell a NÉBIH-től

9. § (6) A településrendezési eszközök készítése során

a) az országos és térségi jelentőségű műszaki infrastruktúra-hálózatok és az egyedi építmények helyét a kiemelt térségi és megyei területrendezési tervekben meghatározott térbeli rend figyelembevételével kell meghatározni. – A TSZT és HÉSZ módosításakor figyelembe veendő az előírás.

b) az országos és térségi jelentőségű műszaki infrastruktúra-hálózatoknak a település közigazgatási területére vetített hossza legfeljebb $\pm 5\%$ -kal térhet el a kiemelt térségi és megyei területrendezési tervek szerkezeti tervében megállapított nyomvonalváltozattól, kivéve, ha a területi (környezeti, társadalmi és gazdasági) hatásvizsgálat alapján lefolytatott területrendezési hatósági eljárás szerint nagyobb eltérés indokolt. – A TSZT és HÉSZ módosításakor figyelembe veendő az előírás.

(7) Az országos és térségi jelentőségű műszaki infrastruktúra-hálózatok nyomvonalának meghatározásánál biztosítani kell a szomszédos megyék és települések határán a folyamatos kapcsolódás lehetőségét. – A TSZT és HÉSZ módosításakor figyelembe veendő az előírás.

11. § A bányatelek megállapítás akkor engedélyezhető, ha összhangban van a megyei területrendezési tervvel és az érintett település településrendezési eszközeivel. – A TSZT és HÉSZ módosításakor, illetve a bányatelek alakításakor figyelembe veendő az előírás.

12. § (8) Ahol a törvény külön övezeti előírásokat nem tartalmaz, ott a vonatkozó ágazati szabályokat kell alkalmazni. Ahol a törvény övezeti előírásokat tartalmaz, ott azokat a vonatkozó ágazati jogszabályokkal együtt kell alkalmazni. – A HÉSZ módosításakor figyelembe veendő előírás.

12/A. § (1) A kiemelt térségi és megyei területrendezési tervek, valamint a településrendezési eszközök készítése során a 12. § (1) és (2) bekezdésében felsorolt térségi övezetek által érintett területeket az országos, a kiemelt térségi és a megyei övezetek területi érintettségével kapcsolatos állásfoglalásra kötelezett államigazgatási szervek köréről szóló kormányrendelet szerint, az abban meghatározott államigazgatási szervek előzetes adatszolgáltatása figyelembevételével kell lehatárolni. – A TSZT és HÉSZ módosításakor figyelembe veendő előírás.

(4) A településrendezési eszközök készítésénél a hatályos kiemelt térségi és megyei területrendezési terv térségi övezeteinek lehatárolásához képest a térségi övezetek területének a település közigazgatási területére eső része legfeljebb $\pm 5\%$ -kal változhat. – A TSZT és HÉSZ módosításakor figyelembe veendő előírás. Az OTrT-t módosító törvény rendelkezései alapján azonban nem vehető figyelembe az előírás a a J-N-SZmTrT módosításáig.

Az OTrT 31/B. § alapján a kiemelt térségi és megyei területfelhasználási kategóriákon belül a települési területfelhasználási egységek kijelölése során a következő szabályokat kell alkalmazni:

Az országos övezetekre vonatkozó szabályok

Az országos ökológiai hálózat övezete

„13. §... – Megyei és kiemelt térségi tervek készítésére vonatkozó előírás. Településrendezési eszközök készítésekor nem kell figyelembe venni.

Kiváló termőhelyi adottságú szántóterület övezete

„13/A. § (1) Kiváló termőhelyi adottságú szántóterület övezetében beépítésre szánt terület csak kivételesen, egyéb lehetőség hiányában területrendezési hatósági eljárás alapján jelölhető ki. – Az

OTrT alapján jelentős részben érintett az övezettel a település, a hatályos J-N-SZmTrT szerint megfelel a hatályos TSZT. Településrendezési eszközök módosításánál figyelembe veendő előírás.

(2) Az övezetben külszíni bányatelket megállapítani és bányászati tevékenységet engedélyezni a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó szabályok szerint lehet.” – A TSZT és HÉSZ módosításakor, illetve a bányatelek alakításakor figyelembe veendő az előírás.

Jó termőhelyi adottságú szántóterület övezete

„13/B. § A településrendezési eszközökben a jó termőhelyi adottságú szántóterület övezetét a mezőgazdasági terület területfelhasználási egység kijelölésénél figyelembe kell venni.” – A TSZT és HÉSZ módosításakor figyelembe veendő előírás.

Kiváló termőhelyi adottságú erdőterület övezete

„14. § (1) Kiváló termőhelyi adottságú erdőterület övezetében új beépítésre szánt terület nem jelölhető ki. – A TSZT és HÉSZ módosításakor figyelembe veendő

(2) Az övezetben külszíni bányatelket megállapítani és bányászati tevékenységet engedélyezni a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó szabályok szerint lehet.” – A TSZT és HÉSZ módosításakor, illetve a bányatelek alakításakor figyelembe veendő az előírás.

Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület övezete

„14/A. § (1) A tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület övezete területét a kiemelt térségi és megyei területrendezési terv és annak alapján a településszerkezeti terv pontosítja. – A TSZT és HÉSZ módosításakor figyelembe veendő az előírás.

(2) Az övezet (1) bekezdés szerint pontosított lehatárolása által érintett területre a kiemelt térség és a megye területrendezési tervének megalapozó munkarésze keretében meg kell határozni a tájjelleg helyi jellemzőit, valamint a település teljes közigazgatási területére készülő településrendezési eszköz megalapozó vizsgálata keretében meg kell határozni a tájjelleg megőrzendő elemeit, elemegyütteseit, valamint a tájképi egység és a természeti adottságokhoz igazodó hagyományos tájhasználat helyi jellemzőit. – A TSZT és HÉSZ módosításakor figyelembe veendő az előírás.

(3) Az övezet (1) bekezdés szerint pontosított lehatárolása által érintett területre a tájképi egység és a hagyományos tájhasználat fennmaradása érdekében a helyi építési szabályzatban meg kell határozni a területhasználatra és az építmények tájba illeszkedésére vonatkozó szabályokat. – A TSZT és HÉSZ módosításakor figyelembe veendő az előírás.

(4) A helyi építési szabályzat az építmények tájba illeszkedésének bemutatására látványterv készítését írhatja elő és a készítésre vonatkozó követelményeket határozhatja meg. – A TSZT és HÉSZ módosításakor figyelembe veendő az előírás.

(5) Az övezetben bányászati tevékenységet a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó szabályok szerint lehet folytatni. – A TSZT és HÉSZ módosításakor, illetve a bányatelek alakításakor figyelembe veendő az előírás.

(6) Az övezetben a közlekedési és energetikai infrastruktúra-hálózatokat, erőműveket és kiserőműveket a tájképi egység megőrzését és a hagyományos tájhasználat fennmaradását nem veszélyeztető műszaki megoldások alkalmazásával kell elhelyezni.” – HÉSZ módosításakor, illetve engedélyezésakor figyelembe veendő előírás.

Országos vízminőség-védelmi terület övezete

„15. § (2) Az övezetbe tartozó települések településrendezési eszközeinek készítése során ki kell jelölni a vízvédellemmel érintett területeket, és a helyi építési szabályzatban az építési övezetre vagy övezetre vonatkozó szabályokat kell megállapítani. – A TSZT és HÉSZ módosításakor figyelembe veendő előírás.

(3) Az övezetben bányászati tevékenységet a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó szabályok szerint lehet folytatni.” – A TSZT és HÉSZ módosításakor, illetve a bányatelek alakításakor figyelembe veendő az előírás.

Nagyvízi meder és a Vásárhelyi-terv továbbfejlesztése keretében megvalósuló vízkár-elhárítási célú szükségtározók területének övezete

„16. § A nagyvízi meder és a Vásárhelyi-terv továbbfejlesztése keretében megvalósuló vízkár-elhárítási célú szükségtározók területének övezetében új beépítésre szánt terület nem jelölhető ki.” – *A TSZT és HÉSZ módosításakor figyelembe veendő az előírás.*

A megyei övezetekre vonatkozó szabályok

Magterület övezete

„17. § (1) Az övezetben beépítésre szánt terület nem jelölhető ki, kivéve, ha:

a) a települési területet a magterület vagy a magterület és az ökológiai folyosó körülzárja, és
b) a kijelölést más jogszabály nem tiltja. – *A TSZT és HÉSZ módosításakor figyelembe veendő előírás.*

(2) Az (1) bekezdésben szereplő kivételek együttes fennállása esetén, a beépítésre szánt terület területrendezési hatósági eljárás alapján jelölhető ki. Az eljárás során vizsgálni kell, hogy biztosított-e a magterület, a magterület és az ökológiai folyosó természetes és természetközeli élőhelyeinek fennmaradása, valamint az ökológiai kapcsolatok zavartalan működése. – *A TSZT és HÉSZ módosításakor figyelembe veendő előírás.*

(4) Az övezetben a közlekedési és energetikai infrastruktúra-hálózatok elemeinek nyomvonala, az erőművek és kiserőművek a magterület természetes élőhelyeinek fennmaradását biztosító módon, az azok közötti ökológiai kapcsolatok működését nem akadályozó műszaki megoldások alkalmazásával helyezhetők el. – *HÉSZ módosításakor, illetve engedélyezésakor figyelembe veendő előírás.*

(6) Az övezetben új külszíni művelésű bányatelek nem létesíthető, meglévő külszíni művelésű bányatelek nem bővíthető.” – *A TSZT és HÉSZ módosításakor illetve bányatelek létesítésakor figyelembe veendő előírás.*

Ökológiai folyosó övezete

„18. § (1) Az ökológiai folyosó övezetében új beépítésre szánt terület nem jelölhető ki, kivéve, ha:

a) a települési területet az ökológiai folyosó vagy a magterület és az ökológiai folyosó körülzárja, és
b) a kijelölést más jogszabály nem tiltja. – *A TSZT és HÉSZ módosításakor figyelembe veendő előírás.*

(2) Az (1) bekezdésben szereplő kivételek együttes fennállása esetén, a beépítésre szánt terület területrendezési hatósági eljárás alapján jelölhető ki. Az eljárás során vizsgálni kell, hogy biztosított-e az ökológiai folyosó természetes és természetközeli élőhelyeinek fennmaradása, valamint az ökológiai kapcsolatok zavartalan működése. – *A TSZT és HÉSZ módosításakor figyelembe veendő előírás.*

(4) Az övezetben a közlekedési és energetikai infrastruktúra-hálózatok elemeinek nyomvonala, az erőművek és kiserőművek az ökológiai folyosó és az érintkező magterület természetes élőhelyeinek fennmaradását biztosító módon, az azok közötti ökológiai kapcsolatok működését nem akadályozó műszaki megoldások alkalmazásával helyezhető el. – *HÉSZ módosításakor, illetve engedélyezésakor figyelembe veendő előírás.*

(5) Az övezetben új külszíni művelésű bányatelek nem létesíthető, meglévő külszíni művelésű bányatelek nem bővíthető.” – *A TSZT és HÉSZ módosításakor, illetve a bányatelek alakításakor figyelembe veendő az előírás.*

Erdőtelepítésre javasolt terület övezete

19/A. § A településrendezési eszközökben az erdőtelepítésre javasolt terület övezetét az erdőterület területfelhasználási egység kijelölésénél figyelembe kell venni. – *A TSZT és HÉSZ módosításakor figyelembe veendő előírás, de nem áll rendelkezésre adat erre vonatkozóan.*

Az ásványi nyersanyagvagyon-terület övezete

19/B. § (1) Az ásványi nyersanyagvagyon-terület övezetét a településrendezési eszközökben kell tényleges kiterjedésének megfelelően lehatárolni. – *A TSZT és HÉSZ módosításakor figyelembe veendő előírás. Az előírásnak a hatályos TSZT és HÉSZ is megfelel.*

(2) Az (1) bekezdés szerint kijelölt területen, a településrendezési eszközökben csak olyan területfelhasználási egység, építési övezet vagy övezet jelölhető ki, amely az ásványi nyersanyagvagyton távlati kitermelését nem lehetetleníti el. – A TSZT és HÉSZ módosításakor figyelembe veendő előírás. Az előírásnak a hatályos TSZT és HÉSZ is megfelel.

Rendszeresen belvíz járta terület övezete

„23. § A rendszeres belvízjárta terület övezetében új beépítésre szánt terület csak akkor jelölhető ki, ha ahhoz a vízügyi igazgatási szerv a településrendezési eszközök egyeztetési eljárása során adott véleményében hozzájárul.” – A TSZT és HÉSZ módosításakor figyelembe veendő előírás.

Az Országos Szerkezeti Terv által kijelölt országos jelentőségű műszaki infrastruktúra-hálózatok

9/A. § A kiemelt térségi és megyei területrendezési tervben szereplő regionális és egyéb vasúti pályák közül azok területét, amelyen a közszolgáltatás szünetel vagy megszűnt, a településszerkezeti tervben beépítésre nem szánt közlekedési terület területfelhasználási egységbe kell sorolni. – A TSZT és HÉSZ megfelel az előírásnak.

10. § (1) Az 1/5-1/7. mellékletekben szereplő országos műszaki infrastruktúra-hálózatok elemeit és az egyedi építményeket az ott felsorolt, a térbeli rend szempontjából meghatározó települések közigazgatási területét érintve, az országos szerkezeti terv figyelembevételével, az engedélyezési eljárás során felmerülő ágazati szempontok és követelmények miatt szükséges korrekciókkal kell megvalósítani. – A TSZT és HÉSZ módosításakor figyelembe veendő, a hatályos J-N-SZmTrT-nek megfelel a hatályos TSZT.

(2) Az 1/1-1/4. mellékletekben szereplő országos műszaki infrastruktúra-hálózatok elemeit és az egyedi építményeket az ott felsorolt, a térbeli rend szempontjából meghatározó települések közigazgatási területét - térség esetén a megjelölt település közigazgatási területét vagy annak 10 km-es körzetét - érintve, az országos szerkezeti terv figyelembevételével, az engedélyezési eljárás során felmerülő ágazati szempontok és követelmények miatt szükséges korrekciókkal kell megvalósítani. – A TSZT és HÉSZ módosításakor figyelembe veendő, a hatályos J-N-SZmTrT-nek megfelel a hatályos TSZT.

(3) Az 1/8-10. számú mellékletekben szereplő országos műszaki infrastruktúra-hálózatok elemeit és az egyedi építményeket az ott felsorolt, a térbeli rend szempontjából meghatározó települések közigazgatási területét - térség esetén a megjelölt település közigazgatási területét vagy annak 25 km-es körzetét - érintve, az országos szerkezeti terv figyelembevételével, az engedélyezési eljárás során felmerülő ágazati szempontok és követelmények miatt szükséges korrekciókkal kell megvalósítani. – A TSZT és HÉSZ módosításakor figyelembe veendő, a hatályos J-N-SZmTrT-nek megfelel a hatályos TSZT.

(4) Az 1/11. melléklet 1. pontjában szereplő Vásárhelyi-terv továbbfejlesztése keretében megvalósuló vízkár-elhárítási célú szükségtározókat az ott felsorolt települések közigazgatási területét - térség esetén a megjelölt települések közigazgatási területét vagy annak 25 km-es körzetét - érintve, az országos szerkezeti terv figyelembevételével, az engedélyezési eljárás során felmerülő ágazati szempontok és követelmények miatt szükséges korrekciókkal kell megvalósítani. – A TSZT és HÉSZ módosításakor figyelembe veendő.

3. melléklet: A Jász-Nagykun-Szolnok megyei területrendezési terv ajánlásai

A szerkezetalakításra:

- védőövezet ne nyúljon át a szomszédos településre,
- törekedni kell a magas ökológiai értékű zöldfelületi elemek összekapcsolására,
- árvízi kockázatnak kitett területeken biztosítandók a biztonságos építés feltételei.

Mezőgazdasági térségre:

- védett természeti területeket, Natura 2000 területek korlátozott mezőgazdasági egységbe sorolni, ahol épület nem létesíthető,
- felhagyott rizsföldek tájrehabilitációja,
- a szőlőhegyek, szőlőskertek volt zártkertek területének Mk- ba sorolása,
- az árutermelő gazdálkodásra alkalmas területek Má – ként történő szabályozása a legalább 1 családot eltartani képes földbirtok megtartására, kialakítására,
- a mezőgazdasági majorok, üzemközpontok fejlesztési lehetőségének biztosítása, új központok kialakításának elősegítése,
- a termőföldek felaprózódásának megakadályozása,
- az OTFK deklarálta: az Alföldre jellemző tanyás tájszerkezet egyedülálló nemzeti érték, megtartása, élővé tétele,
- tanyás tájszerkezet megőrzése, tanyák fejleszthetősége
- a belvíz által veszélyeztetett területek rendeltetésszerű használata,
- mezőgazdasági szántóterületek tájképi tagolása.

Vegyes területfelhasználású térség és erdőgazdálkodási térségre:

- a biológiai sokféleség növelése, erdők arányának növelése, meglévők erdők védelme,
- az ökológiai hálózat területén a termőhelyi adottságoknak megfelelő őshonos erdőállományok fenntartásának ösztönzése.

Települési térségre:

- kerülendő a környezeti/területhasználati konfliktusok kialakulásának veszélyét hordozó új beépítésre szánt területek kijelölése,
- nem indokolt új üdülőházak területek kijelölése,
- a gazdasági területek kínálatát kistérségi szinten történő összehangolása,
- olyan gazdasági terület ne kerüljön kijelölésre, amelyet a meglévő, vagy rövidtávon megvalósulni nem tudó közlekedési infrastruktúra nem tud kiszolgálni,
- kiürült gazdasági, vasúti, volt katonai területek, funkciót veszített majorok újrahaznosítása esetén a teljes területre településrendezési eszköz készítése,
- településszerkezeti tervben kijelölt nagy összefüggő területek szabályozásának ütemezése.

Városias települési térségre:

- városhálózat minőségi fejlesztése,
- egymással szomszédos települések összehangolt fejlesztési stratégiája,
- kompakt települések megőrzése,
- közcélú zöldfelületek fejlesztése.

Hagyományos vidéki települési térségre:

- csomóponti térségben városellátó tájgazdálkodás, városi rekreációt szolgálófunkciók, kondicionáló zöldfelületek célszerű fejlesztésének ösztönzése,
- komplex tájgazdálkodáshoz és a helyi ellátáshoz szükséges szolgáltatások megtelepedésének elősegítése,
- településkép, településszerkezet, „településperemek” védelme.

Vízgazdálkodási térségre:

- ártéri tájgazdálkodás alapfeltételeinek biztosítása,
- állóvizek, főcsatornák többcélú hasznosítási lehetőségének vizsgálata,
- árvízi tározók esetében vizsgálandó az állandó tározás lehetősége,
- meglévő csatornák vízgazdálkodási területfelhasználási egységként történő szabályozása.

Műszaki infrastruktúrahálózatokra:

- a térségi tervekben tervezett nyomvonalak meglévő hálózathoz igazítása,
- a vasúti áruszállítás részesedésének elősegítése fő áruszállítási tranzitirányokban,
- a meglévő hálózatokhoz kapcsolódó térségi kerékpárhálózat kialakítása.

Országos ökológiai hálózat térségi övezeteire:

- az ökológiai folyosó területén a természetes és természetközeli élőhelyek folyamatos rendszert alkossanak, nem beépíthető területek legyenek korlátozott funkciókkal,
- vízfolyások ökológiai vagy zöldfolyosóként történő kezelése,
- vízfolyások természetszerű rehabilitációja,

- belterületen a természetes állapotú medrek, vegetáció megtartása,
- állóvizek természetes állapotának megőrzése.

Kiváló termőhelyi adottságú szántókra:

- beépítésre szánt terület, erdőterület kijelölése, csak az ott meghatározott feltételekkel,
- üzemi hagyományokon alapuló üzemi jellegű gazdálkodás megtartása,
- mezőgazdasági majorok újrahatszámítási és fejlesztési lehetőségének biztosítása (pl. beépítésre szánt terület meghatározásával),
- árutermelésre alkalmas földterületek általános mezőgazdasági területként történő meghatározása,
- a termőföldek védelmét, tagolását biztosító fasorok, védő erdősávok, mezsgyék megőrzése,
- a mg-i területeket feltáró külterületi gyűjtő utak megtartásának biztosítása.

Kiváló termőhelyi adottságú erdőterületekre:

- beépítésre szánt terület kijelölése kivételesen sem történhessen,
- az őshonos erdőállomány megőrzésének ösztönzése.

Rendszeresen belvízjárta terület övezetére:

- a mély fekvésű, állandó vagy időszakos vízborítású területek (nem különleges) beépítésre nem szánt területként történő meghatározása.

4. melléklet: A jövő tájhasználatára vonatkozó megyei ajánlások

A gazdaságfejlesztés térségei és kiemelt térségi központjai

1.3.1.4 A gazdaságfejlesztésben kiemelten kell kezelni a tanyák hagyományos birtokközpont szerepének megerősítését, az ehhez szükséges infrastrukturális feltételek megteremtését. A gazdaságfejlesztést a turizmusfejlesztéssel integráltan, összehangoltan a komplex tájgazdálkodás keretében kell megvalósítani.

1.3.1.5. A gazdaságfejlesztés kiemelt térségein kívül fekvő kisebb városokban elsősorban a mezőgazdasághoz kapcsolódó térségi feldolgozóipar és tárolókapacitás bővítését valamint a kistérségi ellátást szolgáló szolgáltató kapacitás fejlesztésére alkalmas gazdasági területek kialakítását szükséges a településrendezés eszközeivel megalapozni.

A gazdaságfejlesztés kiemelt térségeiben fekvő kisebb városokban, nagyobb községekben a fentiekén kívül a beszállító-ipari kapacitás megtelepedésével is indokolt számolni a gazdasági területek tervezése során.

A turizmusfejlesztés térségei és kiemelt térségi központjai

1.3.2.2 Kiemelt figyelmet kell fordítani az üdülőterületek térségi szinten összehangolt kijelölésére. Az üdülőterületek jó minősége érdekében ütemezett szabályozással csak akkor és akkora területen keletkeztesen építési jogokat a településrendezési terv, amikor és amekkora területen a minőségi turizmus megteremtésének és rentábilis működtetésének feltételei adottak illetve tervezhető időtávon belül biztosíthatók.

1.3.2.3. A komplex tájgazdálkodás keretében fejlesztendő természet közeli szelíd turizmus a turizmusnak az a formája, ahol turizmus célja elsődlegesen a természeti, táji és kulturális örökségi értékek, a tájgazdálkodás, mint kulturális érték megismerése, a turisztikai szolgáltatások a tájgazdálkodási tevékenységre épülnek, a turisztikai bevételek növelése nem a turisták számának növelésére, hanem a magasabb fizetőképességű kereslet igényeinek kielégítésére épül. A térségbe tartozó települések számára elsődlegesen a folyókra és holtágakra, valamint víztározókra alapozott ártéri gazdálkodás és biogazdálkodás preferálása ajánlott, amely egyúttal a szelíd turizmus számára is megfelelő környezetet biztosít. Lényeges továbbá a vízi turizmus helyi bázisainak, valamint a vízi turizmus kikötő bázisainak közösen megtervezett kialakítása.

Érzékeny települési térségek

1.3.3.1 A megye sajátos településstruktúrája és táji adottsága fokozottan megköveteli, hogy a településszerkezeti és településképi értékek védelmét és egységes elvek szerinti fejlesztését,

megújítását a természet- és tájvédelemmel illetve komplex tájgazdálkodással integráltan szervezzék, tervezzék a települések, különös tekintettel a tanyás települések esetében, illetve a belterületi folyószakasz vagy más vízpart menti településrészekkel rendelkező településeken.

1.3.3.3 A tanyás tájszerkezet megőrzését a hagyományos tanyafunkció megőrzését, illetve a hozzá kapcsolódó rekreációs-turisztikai szolgáltatások megtelepedéséhez szükséges településrendezési eszközökkel és infrastruktúrafejlesztéssel lehet ösztönözni. A tanyás településekre vonatkozólag lásd az országos illetve térségi jelentőségű tájképvédelmi terület övezetére vonatkozó ajánlásokat.

Védett természeti területek

1.3.4.2. A védett és védelemre tervezett természeti területek övezetében alkalmazni kell a - térségi előírások mellett a védett terület kezelési tervében rögzített szabályokat is.

1.3.4.3. Fokozottan védett természeti területre vonatkozó ajánlások:

a. Új épület létesítése nem javasolt. A meglévő épületeket a helyi építészeti hagyományoknak megfelelően javasolt felújítani. Az épületek természetvédelmi fenntartási, oktatási, kutatási, bemutatási ökoturisztikai célú hasznosítása célszerű

b. Turisztikai létesítmények (pihenőhely, turistaút, stb.) a kezelési terv szerint létesíthetők;

c. Új hírközlési, távközlési magasépítmények, elektromos légvezetékek, új közutak létesítése nem javasolt;

d. Az erdők kezelése a természetvédelmi kezelési terv és az azzal összhangban lévő környezeti erdőterv szerint történhet, amelynek célja az öfenntartó természetes erdőtársulások kialakítása illetve fenntartása;

e. A gyepterületek fenntartását biztosítani kell;

f. A területen szántó, gyümölcsös, szőlő, kertművelés fenntartása nem javasolt;

g. A mocsaras, vízállásos területek vizes élőhelyeit érintetlenül meg kell hagyni.

1.3.4.4. A védett területen lévő települések belterülete fokozottan érzékeny települési terület, ahol csak lakóterület, üdülőterület és zöldfelületi jellegű különleges terület kijelölése javasolt új beépítésre szánt területként.

1.3.4.5. A fokozottan érzékeny települések bővítése csak a település hagyományos szerkezetéhez kapcsolódóan, azzal szerves egységben javasolt.

1.3.4.6. Fogadóközpont, kirándulóközpont csak ott létesíthető, ahol arra a kezelési terv lehetőséget ad.

1.3.4.7. A fogadóközpontok, kirándulóközpontok területén a turizmus fogadásához, a szabadidő kulturált eltöltéséhez, a védett területek bemutatásához, fenntartásához és a kutatáshoz kapcsolódó épületek alakíthatók ki.

1.3.4.8. Kezelt területeken

a. A településtől különálló beépítésre szánt területet csak a természeti területek fenntartása, bemutatása, kutatása céljából az azokhoz kapcsolódó ökoturisztikai célból javasolt kijelölni,

b. külterületen meglévő épületek turisztikai, oktatási, kutatási, bemutatási, vadgazdálkodási, erdőgazdasági, vízgazdálkodási és mezőgazdasági céllal hasznosíthatóak;

c. beépítésre nem szánt területeken új épületek kialakítása csak a már meglévő majorok, tanyák területén illetve a nagy (min. 30 ha) összefüggő legelők fenntartása érdekében javasolt;

d. az erdőterületek elsődleges rendeltetése a természetvédelem, de a kirándulóközpontok, kirándulóközpontok, környezetében biztosítani kell az egészségügyi, szociális, turisztikai másodlagos rendeltetés érvényre juttatását is.

Natura 2000 védelmi területek

1.3.5.1. A Natura 2000 területeken az OTrT ökológiai hálózatra vonatkozó szabályaival, továbbá a védett természeti területekre, ökológiai folyósóra, tájképvédelmi övezetekre vonatkozó ajánlásokkal összhangban lévő és a Natura 2000 területek védelmi céljaival összhangban lévő építmények létesíthetők illetve tevékenységek folytathatók.

Ártéri tájgazdálkodás térsége

1.3.8.2. Mély fekvésű, potenciálisan állandó vízborítottságú területeken az ártéri halgazdálkodásnak, mély fekvésű, ideiglenesen víz által borított területeken az ártéri erdőgazdálkodás, gyümölcsstermesztés, gyepgazdálkodás hagyományainak, míg a víz által nem veszélyeztetett területeken a szántóföldi és települési célú tevékenységeknek javasolt területet biztosítani.

1.3.8.3. A víz által rendszeresen veszélyeztetett területeken az épületek létesítését korlátozni célszerű.

1.3.8.4. A víz által rendszeresen veszélyeztetett településrészek, lakóházak, telephelyek áttelepítéséről lehetőség és szükség szerint gondoskodni kell, abban az esetben, ha a bevédés és védelem fenntartásának költségei meghaladják az áttelepítés költségeit.

1.3.8.5. Ártérületen, árvízi elöntéssel fenyegetett területen meg kell akadályozni a hulladék lerakását, vagy hulladéklerakó létesítését.

1.3.8.6. Kiemelt programot kell biztosítani az ártéri kemény és puhafa ligeterdők rekonstrukciójára, a tájképi, vízgazdálkodási, természetvédelmi, erdőgazdálkodási érdekek és az ott élő lakosság gazdasági fejlesztési érdekeinek összehangolásával.

1.3.8.7. A hagyományok, a helyi kultúra megőrzésének érdekében elő kell segíteni a hagyományos. településképhez és tájba illő épületek megőrzését, felújítását.

1.3.8.8. A holtágak rehabilitációja során az ökológiai és természetvédelmi érdekeken túl a szelíd – kerékpáros, lovas, vízi – turisztika infrastruktúrájának továbbépítését is biztosítani kell.

1.3.8.9. Az 50 hektárnál nagyobb meliorált területek adottságoknak megfelelő termelési hasznosítását be kell illeszteni a részletesebb tájrehabilitációs programokba.

Térségi jelentőségű árutermelő mezőgazdasági térség

1.3.10.1. A térségi jelentőségű árutermelő mezőgazdasági térség területein az árutermelő gazdálkodásra alkalmas termőföldek védelme érdekében a kiváló termőhelyi adottságú szántóterületekre meghatározott ajánlásokat kell alkalmazni.

Az Országos Gyümölcs Termőhely Kataszter által érintett település

1.3.11.1. Az Országos Gyümölcs Termőhely Kataszter területével érintett település településrendezési tervének készítése során figyelembe kell venni, hogy az OTTrT 8.§ (2) bekezdése szerint a kataszter I. és II. osztályú területeihez tartozó földrészlet beépítésre szánt területté nem minősíthető.

Szélerőmű elhelyezéséhez vizsgálat alá vonható terület

1.3.13.1. A szélerőmű elhelyezéséhez vizsgálat alá vonható területen szélerőmű, szélerőműpark létesítése

- a) magterületen, ökológiai folyosón és pufferterületen,
- b) védett természeti területen,
- c) Natura 2000 területen,
- d) erdőterületen, erdőtelepítésre alkalmas területen
- e) országos jelentőségű tájképvédelmi területen
- f) világörökségi területen, történeti település településképvédelmi területén,
- g) pusztai tájgazdálkodás térségében,
- h) repülőter és műszaki infrastruktúra hálózatok védőtávolságán belül,
- i) települési terület zajvédelmét biztosító védőtávolságon belül nem javasolt.

5. Melléklet: Ex lege területek listája

A Hortobágyi Nemzeti Park által kimutatott ex lege területek listája helyrajzi számok szerint a következők Kunhegyesen:

0921/7a Kivett; 0921/8 Erdő; 0921/9 Erdő; 0927/4a Legelő; 0938 Kivett; 0927/5a Legelő; 0927/6a Legelő; 0927/7 Legelő; 0927/8 Legelő; 0927/9 Legelő; 0927/10 Legelő; 0927/2 Kivett; 0927/3a Legelő; 0926/2 Erdő; 0928 Kivett; 0943/1 Kivett; 0943/2 Kivett; 0945/2 Erdő; 0921/4 Legelő; 0948/4 Legelő; 0948/3 Legelő; 0948/6 Legelő; 0947 Erdő; 0948/2a Legelő; 0949 Kivett; 0950/4a Legelő; 0959/2 Kivett; 0958/13 Legelő; 0970/2 Legelő; 0967/2 Kivett; 0967/1 Kivett; 0966 Kivett; 0951 Kivett; 0943/1 Kivett; 0943/2 Kivett; 0928 Kivett; 0946 Kivett; 0921/4 Legelő; 0921/5 Erdő; 0921/7b Legelő; 0921/7b Legelő; 0921/7c Kivett; 0921/7d Legelő; 0921/7f Kivett; 0927/3b Kivett; 0927/4b Kivett; 0927/4b Kivett; 0927/4c Legelő; 0927/5b Kivett; 0927/5c Legelő; 0927/6b Kivett; 0927/11 Legelő; 0948/5 Kivett; 0950/2 Erdő; 0950/3a Legelő; 0950/3b Kivett; 0950/5b Erdő; 0950/5c Legelő; 0966 Kivett; 0839/5 Legelő; 0839/12 Legelő; 0848/11 Legelő; 0848/12 Legelő; 0848/13 Legelő; 0848/10 Legelő; 0848/16 Legelő; 0848/17 Legelő; 0848/18 Legelő; 0866/10 Legelő; 0866/11 Legelő; 0866/12 Legelő; 0866/13 Legelő; 0866/14 Legelő; 0848/4 Kivett; 0856/2 Kivett; 0866/7 Kivett; 0866/15 Erdő; 0866/16 Legelő; 0866/17 Legelő; 0866/18 Legelő; 0866/19 Legelő; 0848/15 Erdő; 0848/4 Kivett; 0846 Kivett; 0848/14 Erdő; 0866/9 Legelő; 0866/20 Erdő; 0974/7 Legelő; 0974/8 Legelő; 0954/14a Legelő; 0954/14c Kivett; 0954/15c Legelő; 0954/15b Legelő; 0954/17 Legelő; 0954/21 Legelő; 0954/22 Legelő; 0954/23 Legelő; 0954/24 Legelő; 0954/25 Legelő; 0954/6 Erdő; 0954/9 Kivett; 0954/10 Kivett; 0954/16b Legelő; 0954/18b Legelő; 0954/19b Legelő; 0954/20b Legelő; 0921/14 Erdő; 0921/10 Legelő; 0921/11 Erdő; 0921/12 Kivett; 0921/13 Legelő; 0926/1 Erdő;

6. Melléklet: HÉSZ rendelet 9.§ építési övezetekre vonatkozó szabályai

A HÉSZ rendelet 9.§-a tartalmazza lakóövezet típusonként a lakóterület építési övezeteire vonatkozó előírások.

78. táblázat: Kunhegyes lakóterületeinek építési övezeteire vonatkozó előírások HÉSZ rendelet 9.§ szerint (magyarázat: O = oldalhatáronálló, K = kialakult)

Sajátos építési használat szerinti terület	Öveze-ti jel	Kialakítható legkisebb telekterület méret m ²	Beépítési mód	Beépítettség megengedett legnagyobb mértéke %	Megengedett legnagyobb építmény magasság m	Zöldfelület legkisebb mértéke %	Előkert mérete m
Kisvárosias lakóterület	L _{K1}	550	O	35	6,50	40	K
	L _{K2}	450	O	40	6,50	30	K
Kertvárosias lakóterület	L _{Ke1}	650	O	30	4,50	50	K
	L _{Ke2}	450	O	30	4,50	50	K
Falusias lakóterület	L _{F1}	900	O	25	4,50	50	K
	L _{F2}	600	O	30	4,50	40	K

79. táblázat: Kunhegyes vegyes területének építési övezeteire vonatkozó előírások HÉSZ rendelet 10.§ szerint (magyarázat: O = oldalhatáronálló, K = kialakult)

Sajátos építési használat szerinti terület	Öveze-ti jel	Kialakítható legkisebb telekterület méret m ²	Beépítési mód	Beépítettség megengedett legnagyobb mértéke %	Megengedett legnagyobb építmény magasság m	Zöldfelület legkisebb mértéke %	Előkert mérete m
Településközpont vegyes terület	V _{T1}	500	O	50	9,50	25	K
	V _{T2}	500	O	60	9,50	25	K

80. táblázat: Kunhegyes Gazdasági terület építési övezeteire vonatkozó előírások HÉSZ rendelet 11.§ szerint (magyarázat: SZ= szabadonálló)

Sajátos építési használat szerinti terület	Övezeti jel	Kialakítható legkisebb telekterület méret m ²	Beépítési mód	Beépítettség megengedett legnagyobb mértéke %	Megengedett legnagyobb építmény magasság m	Zöldfelület legkisebb mértéke %
Kereskedelmi szolgáltató terület	G _{KSZ1}	1200	SZ	40	7,50	30
	G _{KSZ2}	2000	SZ	35	7,50	25
Egyéb ipari terület	G _{IP1}	2000	SZ	35	7,50	30
	G _{IP2}	5000	SZ	35	9,00	35

81. táblázat: Kunhegyes Üdülőterület terület építési övezeteire vonatkozó előírások HÉSZ rendelet 12.§ szerint (magyarázat: O = oldalhatáronálló)

Sajátos építési használat szerinti terület	Övezeti jel	Kialakítható legkisebb telekterület méret m ²	Beépítési mód	Beépítettség megengedett legnagyobb mértéke %	Megengedett legnagyobb építmény magasság m	Zöldfelület legkisebb mértéke %	Előkert mérete m
Hétvégiházás üdülőterület	Ü _h	450	O	20	4,50	60	5,00

82. táblázat: Kunhegyes Különleges terület építési övezeteire vonatkozó előírások HÉSZ rendelet 12.§ szerint (magyarázat: SZ= szabadonálló)

Sajátos építési használat szerinti terület	Övezeti jel	Kialakítható legkisebb telekterület méret m ²	Beépítési mód	Beépítettség megengedett legnagyobb mértéke %	Megengedett legnagyobb építmény magasság m	Zöldfelület legkisebb mértéke %
Különleges terület	K _s	5000	SZ	40	12,50	40
	K _{TS}	30 000	SZ	15	12,50	60
	K _{LO}	5000	SZ	20	9,00	50
	K _I	2000	SZ	40	7,50	40
	K _á	5000	SZ	35	9,00	40

